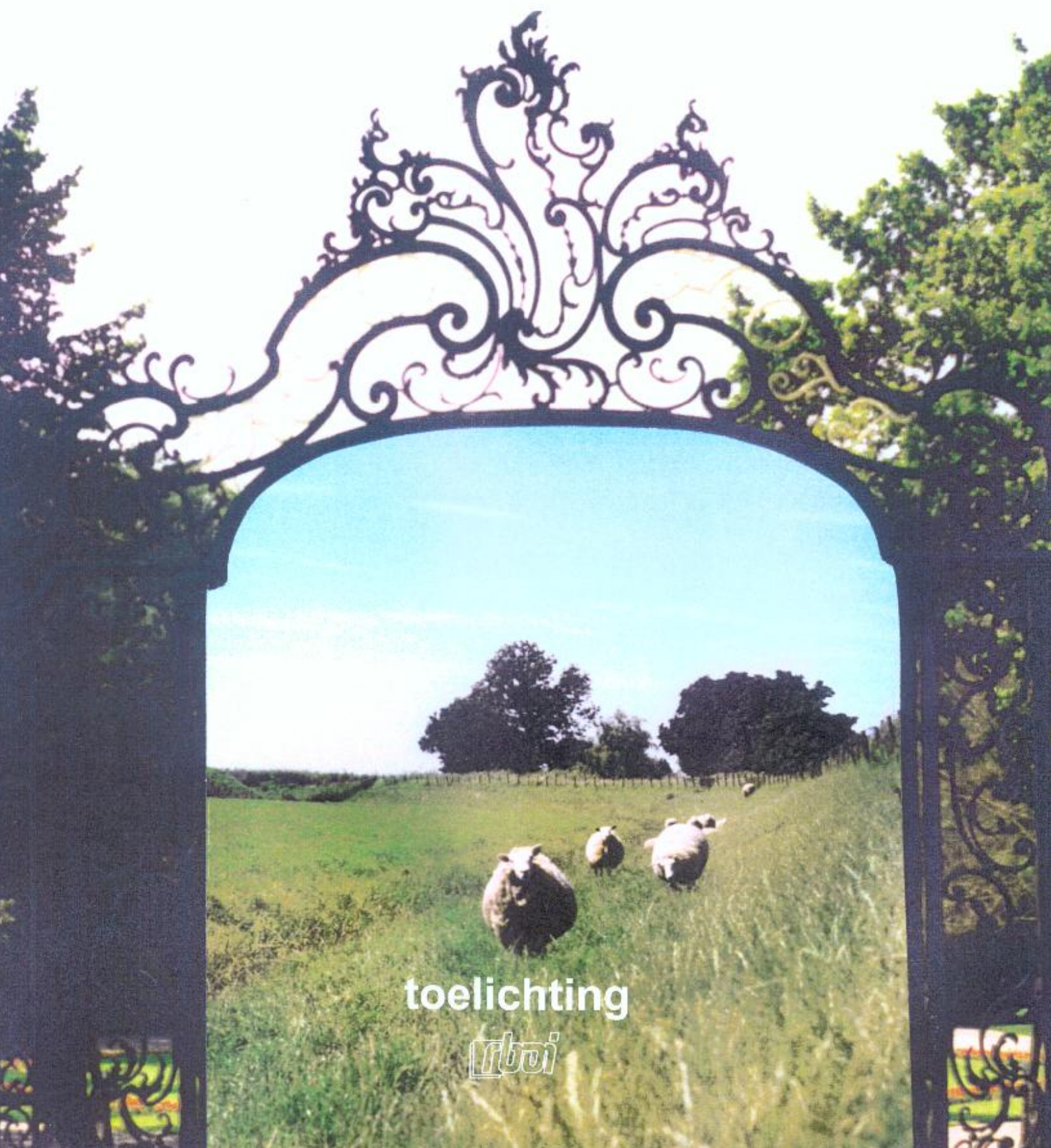

loenen

bestemmingsplan
landelijk gebied

toelichting

irboi

loenen

bestemmingsplan landelijk gebied

toelichting

procedure

plannummer	datum	raad	gedeputeerde staten	beroep
10579.00	3 febr. 2003	1 juli 2003		

opdrachtleider : drs D.J. Verhaak

Inhoud van de toelichting

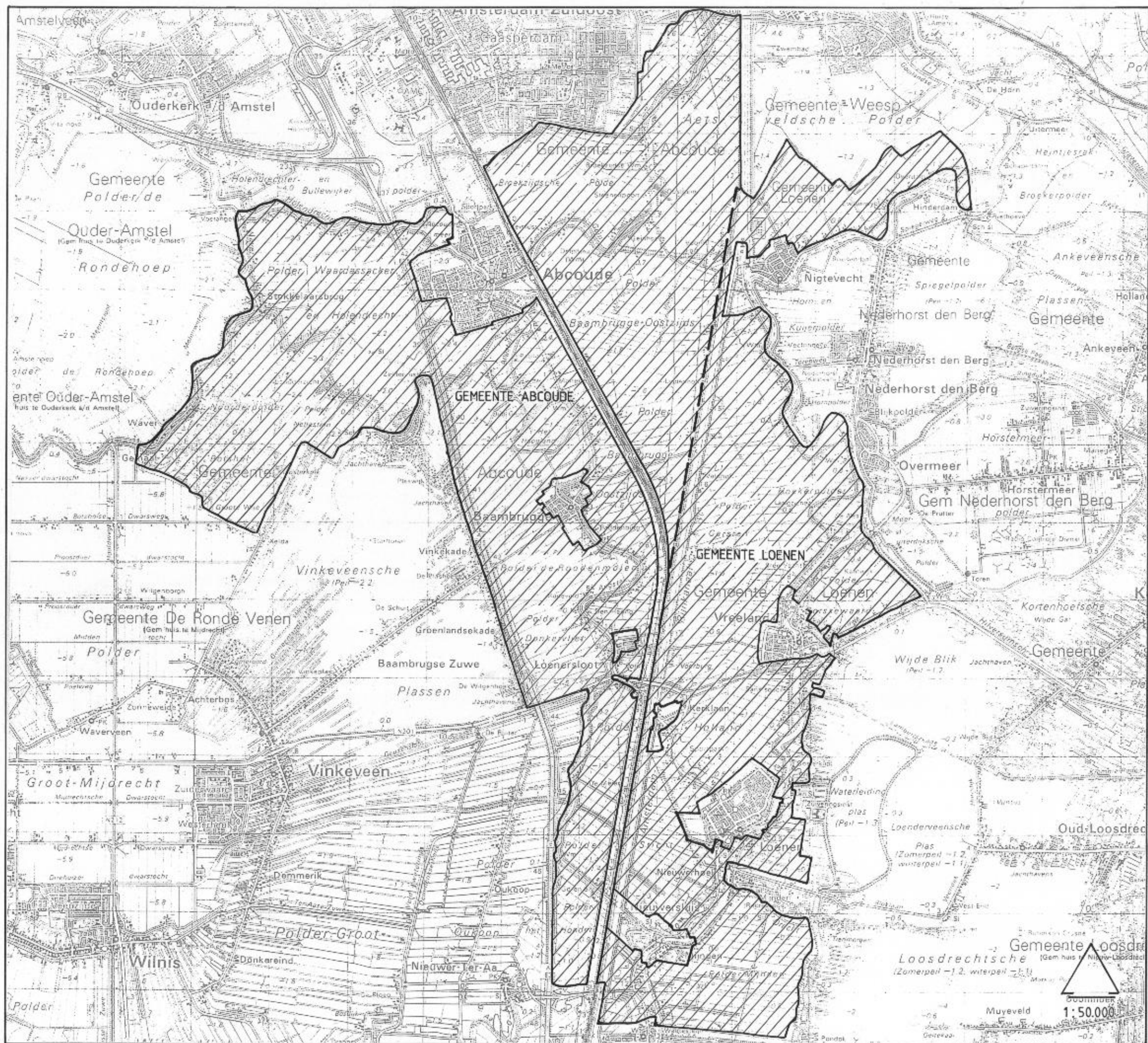
1

1. Inleiding	blz. 5
1.1. Aanleiding	5
1.2. Aanpak	5
1.3. Opzet	6
2. Beleidskader	7
2.1. Algemeen	7
2.2. Geldend beleidskader van Rijk, provincie en gemeenten	8
2.2.1. Ruimtelijk beleid	8
2.2.2. Milieu- en waterbeleid	14
2.2.3. Landbouwbeleid	15
2.2.4. Natuur- en landschapsbeleid	18
2.2.5. Cultuurhistorisch beleid	20
2.2.6. Recreatiebeleid	21
2.2.7. Verkeer- en vervoerbeleid	23
3. Abiotisch milieu	25
3.1. Inleiding	25
3.2. Ontstaansgeschiedenis	25
3.3. Water	25
3.4. Bodem	26
3.5. Bouwstenen voor beleid	33
4. Landbouw	35
4.1. Inleiding	35
4.2. Agrarische structuur	35
4.3. Waardering	36
4.4. Ontwikkelingsperspectief	38
4.5. Bouwstenen voor beleid	40
5. Ecologie	43
5.1. Inleiding	43
5.2. Ecologische structuur	43
5.3. Waardering	47
5.4. Ontwikkelingsperspectief	51
5.5. Bouwstenen voor beleid	52
6. Landschap en cultuurhistorie	55
6.1. Inleiding	55
6.2. Landschappelijke structuur	55
6.3. Cultuurhistorie	61
6.4. Waardering	62
6.5. Ontwikkelingsperspectief	63
6.6. Bouwstenen voor beleid	64
7. Toerisme en recreatie	67
7.1. Inleiding	67
7.2. Toeristisch-recreatieve structuur	67
7.3. Waardering	68
7.4. Ontwikkelingsperspectief	68
7.5. Bouwstenen voor het beleid	68

8. Verkeer en overige infrastructuur	73
8.1. Inleiding	73
8.2. Verkeersstructuur	73
8.3. Waardering	77
8.4. Ontwikkelingsperspectief	78
8.5. Geluidshinder	79
8.5.1. Wegverkeerslawaaï	79
8.5.2. Railverkeerslawaaï	82
8.5.3. Vliegtuiglawaaï	84
8.6. Ruimtelijke consequenties	84
8.7. Bouwstenen voor beleid	84
8.8. Overige infrastructuur	85
9. Wonen, niet-agrarische bedrijven en overige functies	87
9.1. Wonen	87
9.2. Niet-agrarische bedrijven	89
9.3. Overige functies	90
10. Gebiedsvisie	91
10.1. Inleiding	91
10.2. Karakteristiek plangebied	91
10.3. Beleidskader hogere overheden	91
10.4. Doelstellingen	92
10.5. Afweging	95
10.5.1. Algemeen	95
10.5.2. Planningsconcept	95
10.5.3. Uitwerking afweging	96
10.6. Ruimtelijke zoning agrarisch gebied	102
11. Uitwerking beleid	105
11.1. Inleiding	105
11.2. Beleid per zone	105
11.3. Uitwerking beleid per thema	106
11.3.1. Algemeen	106
11.3.2. Landbouw	107
11.3.3. Overige aspecten	113
11.4. Draagvlak	122
11.5. Handhaving	122
12. Planvorm en bestemmingsregelingen	125
12.1. Inleiding	125
12.2. Aanpak in drie lagen	125
12.3. Artikelsgewijze toelichting op de planvoorschriften	127
13. Economische uitvoerbaarheid	135

Bijlagen:

1. Archeologische waarden.
2. Rijksmonumenten.
3. Fietsvoorzieningen.
4. Inventarisatie bedrijvigheid en Staat van Bedrijfsactiviteiten.
5. Locaties met bodemverontreiniging.
6. Globaal onderscheid agrarische bedrijfsvoering.
7. Ruimtelijke effecten windturbines.
8. Praktijkvoorbeelden.

figuur 1
LIGGING PLANGEBIED

blanco pagina

1. Inleiding

5

1.1. Aanleiding

Het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van Loenen is gewenst omdat de thans vigerende bestemmingsplannen voor het landelijk gebied ontoereikend instrumentarium bieden om in te kunnen spelen op de actuele ruimtelijke problematiek. Ook blijken deze plannen tekort te schieten bij het realiseren van de gewenste ruimtelijke en milieuhygiënische kwaliteit die op basis van VINEX, ROM-project Groene Hart en NMP+ wordt vereist. Bovendien vragen nieuwe inzichten omtrent de ontwikkeling van zowel natuur als landschap in relatie tot landbouw om een eigentijds bestemmingsplan waarmee op evenwichtige wijze met soms tegenstrijdige belangen kan worden omgegaan.

Aan deze opgave is inhoud gegeven op basis van een intergemeentelijke, projectmatige aanpak voor de gemeenten Loenen en Abcoude. Voor beide gemeenten bestond aanleiding de bestemmingsplannen voor het buitengebied te herzien. Om het toekomstig beleid voor het landelijk gebied tussen beide gemeenten goed op elkaar te kunnen afstemmen en uit overwegingen van kostenbesparing, hebben beiden gemeenten ervoor gekozen het planproces gezamenlijk op te starten. Dit is niet voor alle planfasen mogelijk. Onderstaande tabel geeft aan welke onderdelen gezamenlijk zijn uitgevoerd en welke onderdelen per gemeente afzonderlijk.

planfase	Loenen	Abcoude	document
voorontwerpfase	gezamenlijk		één toelichting één set voorschriften plankaarten per gemeente
inspraak ex artikel 6 WRO	x	x	2 afzonderlijke documenten beantwoording inspraakreacties
overleg ex artikel 10 Bro	gezamenlijk		één document beantwoording overlegreacties
PPC-behandeling	gezamenlijk		één nota beantwoording PPC-reactie
vaststellingsfase	x	x	één toelichting voorschriften per gemeente plankaarten per gemeente

De vaststelling van het bestemmingsplan is een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad. Daarom zijn de ontwerpbestemmingsplannen voor de eerste tervisielegging en de vaststelling gesplitst. Om het gemeenschappelijke beleid tot uitdrukking te brengen, is wel sprake van een gezamenlijke toelichting voor het hele plangebied van beide gemeenten. In figuur 1 is dit plangebied weergegeven.

1.2. Aanpak

Gelet op de problematiek, de beleidskaders van rijk, provincie, regio en gemeenten en de – daarmee samenhangende – planningsopgave worden voor het gebied bestemmingsplannen beoogd die gericht zijn op het oplossen van specifieke planologische problemen en het benutten van "eigen" kansen en mogelijkheden. Met andere woorden, geen bestemmingsplannen die uitsluitend de huidige situatie vastleggen (behoud en bescherming, tegengaan ongewenste ontwikkelingen, vastleggen van een "eindbeeld"), maar bestemmingsplannen die ook gericht zijn op sturing van gewenste ontwikkelingen en die bovendien handhaafbaar zijn. Daarbij moet wel worden onderkend dat het bestemmingsplan in veel opzichten ontoereikende mogelijkheden biedt om concrete uitvoering, inrichting en beheer conform de plandoelstellingen zeker te stellen. Daarvoor is ook ander instrumentarium nodig (zoals landinrichting, milieubeleid, waterbeheer). Het bestemmingsplan dient hier op in te spelen, ook bij de opzet van de regelgeving.

Een ontwikkelingsgericht plan, dat bovendien handhaafbaar is, vereist een zo breed mogelijk draagvlak. Dit draagvlak voor beleid zal tijdens het planproces moeten worden verworven en hangt in sterke mate af van de communicatie met doelgroepen. Voor de externe communicatie met instanties en organisaties is daarom een klankbordgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van bij het plangebied betrokken instanties en doelgroepen (onder andere regionale agrarische vertegenwoordigers, plaatselijke agrariërs, recreatiesector, natuur- en milieuorganisaties, provincie). Deze klankbordgroep heeft als taak specifieke belangen en wensen in te brengen en mee te denken over oplossingsrichtingen.

1.3. Opzet

De bestemmingsplannen voor het buitengebied komen gefaseerd tot stand. Fasering is noodzakelijk in verband met overleg, communicatie, bestuurlijke inbreng en gefaseerde besluitvorming tijdens het planproces. De volgende fasen worden onderscheiden:

Beleidsoriëntatie

Deze fase is bedoeld om:

- het werk- en planproces organisatorisch goed op de rails te zetten (invulling overlegstructuur, verzameling beschikbare gegevens, tijdsplanning, taak- en werkverdeling);
- inzicht te krijgen in kernproblemen, ontwikkelingen, ruimteclaims en beleidsopties ten aanzien van het buitengebied (beleidskader).

Inventarisatie/basismateriaal

In deze werkstap is het plangebied nader verkend wat betreft bestaand gebruik en huidige functies. Deze fase wordt ook benut voor het vervaardigen/samenstellen van een ondergrond- of basiskaart op de gewenste schaal.

Analyse/beleidsvisie

Deze fase omvat de werkstappen en werkzaamheden die resulteren in een samenhangende ruimtelijk-functionele beleids- en ontwikkelingsvisie voor het buitengebied van de gemeenten Abcoude en Loenen. De visie geeft (in kaart en beschrijving) de onderbouwing van de gewenste ontwikkelingsmogelijkheden van het buitengebied, zowel in totaliteit als naar deelgebieden en vormt de basis voor de plantoelichting en de vertaling en uitwerking in bestemmingsregelingen.

Bestemmingsregelingen

Deze fase omvat de werkzaamheden gericht op het vertalen van de ruimtelijke beleidsvisie in voorontwerpbestemmingsplannen (plankaart, voorschriften, plantoelichting) en de behandeling hiervan in nader overleg.

Procedure Wet op de Ruimtelijke Ordening

Hieronder vallen de werkzaamheden die samenhangen met het doorlopen van de voorgeschreven WRO-procedure (overleg en inspraak, vaststelling, goedkeuring en eventuele beroepsprocedure).

2.1. Algemeen

De ruimtelijke problematiek van het landelijk gebied wordt steeds complexer. Vooral in de landbouw doen zich ingrijpende veranderingen voor. Deze dynamiek binnen de agrarische sector is van invloed op andere belangrijke functies in het buitengebied. Deze functies, waaronder natuur en recreatie, zullen op hun beurt in toenemende mate ruimte claimen in het plangebied, al dan niet verweven met de agrarische functie en met elkaar. In antwoord hierop hebben rijk en provincie een nieuwe inhoud gegeven aan het beleid voor het buitengebied. Essentiële elementen in deze planningsopgave zijn: de ligging in het Groene Hart, duurzaam waterbeheer, verbrede plattelandsontwikkeling en het bevorderen van ruimtelijke kwaliteit, onder de centrale doelstelling van duurzame ontwikkeling.

Het voorgaande betekent dat de ruimtelijke ordening in het buitengebied moet zorgen voor behoud van ruimtelijke kwaliteit, met name wat betreft diverse stabiliteit behoevende kwetsbaarheden (natuur, landschap, cultuurhistorie, milieu). Anderzijds moet echter ook ruimte worden geboden voor economische ontwikkelingsmogelijkheden, primair voor de landbouw. Dit in het besef dat de landbouw in ruimtelijk-functionele zin de belangrijkste gebruiker en beheerder van het buitengebied is en moet blijven ("plattelandsvernieuwing").

Het bedoelde veranderingsproces creëert een spanningsveld waarbinnen sturing en regulering vereist zijn van diverse perspectieven en ontwikkelingsmogelijkheden. Dit vergt samenhang en afstemming tussen ruimtelijk beleid, milieubeleid en waterbeleid. Deze afstemming en samenhang zijn ook voor uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van beleid van grote betekenis. De beoogde uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid noodzaken op hun beurt tot scherpe selectiviteit in bestemmingsregelingen (regel niet meer dan noodzakelijk is, maar regel het nodige goed) en toepassing van globaliteit en flexibiliteit (beleidsmatig inspelen op ontwikkelingen in de toekomst).

Ook in de gemeenten Abcoude en Loenen zijn de genoemde veranderingen en beleidsthema's volop aan de orde. De wens van beide gemeentebesturen om tot nieuwe bestemmingsplannen buitengebied te komen, sluit dan ook aan op de algemeen gevoelde behoefte aan een nieuwe generatie plannen voor het buitengebied, waarin ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid, uitvoeringsgerichtheid en handhaafbaarheid centraal staan.

Deze nieuwe bestemmingsplannen dienen overigens niet alleen te worden gebaseerd op het tamelijk abstracte beleid van Rijk en provincie. Binnen de beleidskaders van Rijk en provincie hebben gemeenten de bevoegdheid eigen beleid te formuleren. Het oplossen van de specifieke problemen in het plangebied en het benutten van eigen kansen en mogelijkheden (bijvoorbeeld voor de landbouw) vereisen ook een visie vanuit "het maaiveld". Ook toepasbaarheid, handhaafbaarheid en draagvlak vragen om een dergelijke benadering.

De nieuwe planningsopgaven dienen dus vertaald te worden naar de specifieke omstandigheden en ontwikkelingen in het landelijk gebied van de gemeente. De programmering vanuit het beleidskader van de hogere overheden dient daarbij gebiedsspecifiek te worden afgestemd op de bijzondere kenmerken en mogelijkheden van het plangebied, rekening houdend met de uitkomsten van landinrichting en lopende projecten inzake plattelandsvernieuwing.

In dit verband is het ROM-project Groene Hart van belang. In dat kader is extra inzet toegezegd voor het stimuleren van natuurontwikkeling, ontwikkeling van recreatie en bosgebieden, verbetering van de milieu- en waterkwaliteit en aanpassing van de agrarische structuur.

De gemeentelijke beleidsvisie vormt het "scharnierpunt" tussen de programmering van "boven naar beneden" (rijk/provincie) en de programmering van "beneden naar boven" (gebiedsspecifiek, "vanaf het maaiveld").

In de hierna volgende paragrafen zal nader worden ingegaan op de thans geldende beleidskaders van Rijk, provincie, regio en gemeenten.

2.2. Geldend beleidskader van Rijk, provincie en gemeenten

2.2.1. Ruimtelijk beleid

De Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX, VROM, regeringsbeslissing 1994)

Deze nota betekent een trendbreuk in het denken over de toekomstige inrichting van de Randstad en het Groene Hart. In de Randstad dient, ter versterking van de concurrentiepositie, een internationaal grootstedelijk woon- en vestigingsmilieu tot stand gebracht te worden. Het Groene Hart moet zich, in contrast daarmee, ontwikkelen tot een multifunctioneel agrarisch gebied, waarbij, met behoud van ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, de natuur- en recreatiewaarden versterkt en gebundeld moeten worden. Duurzaamheid, milieukwaliteit en ruimtelijke kwaliteit (gebruik en beleving) zijn in het nieuwe rijksbeleid centrale begrippen.

Het landelijk gebied van Abcoude en Loenen is in de VINEX aangeduid als blauwe koersgebied. Dit betekent dat de verschillende vormen van grondgebruik in onderlinge samenhang verder ontwikkeld dienen te worden. Bijzondere regionale kwaliteiten zijn daarbij belangrijk: aandacht voor agrarische kwaliteitsproductie en landbouw in combinatie met recreatie, bosbouw of natuur- en landschapsbeheer. Het buitengebied ten oosten van de Vecht is een kerngebied in de ecologische hoofdstructuur, dat zoveel mogelijk in combinatie met de agrarische bedrijfsvoering ontwikkeld dient te worden.

Het noordelijk deel van het plangebied maakt deel uit van de bufferzone Amstelland-Vechtstreek.

Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening (regeringsvoornemen, 2001)

In de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening wordt ingezet op een prominentere rol voor het water in het Groene Hart. Gekozen wordt voor het instandhouden van de historische ontginning en het voortzetten van het agrarisch grondgebruik in grote delen van het veenweidegebied. Kleinschalige moerasvorming past hierin, grootschalige moerasvorming wordt afgewezen.

De bodemdaling moet worden tegengegaan. De waterbergingscapaciteit van de bodem wordt vergroot door het strategisch benutten van peilfluctuaties. Ook is extra waterbergingscapaciteit nodig, die voor een substantieel deel vóór 2030 gerealiseerd zal worden. Door de grote ruimtebehoefte voor natuur, recreatie en water kunnen niet alle agrarische gebieden hun functie behouden. Waar dat wel het geval zal zijn, zal een groot deel van de melkveehouderijen genoodzaakt zijn de bedrijfsvoering aan te passen, bijvoorbeeld door middel van kwaliteitsproductie met een regionale afzetmarkt, verbreding van de bedrijfseconomische activiteiten, extensivering en ruimtelijke schaalvergroting.

Omdat het Groene Hart geen uniform geheel vormt, wordt voor verschillende deelgebieden een gedifferentieerde benadering nagestreefd.

Plan van aanpak ROM-beleid Groene Hart (eindrapport Stuurgroep 1992)

Het landelijk gebied van de gemeenten Abcoude en Loenen maakt deel uit van het Groene Hart. In de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening en het Plan van aanpak ROM-beleid Groene Hart uit 1992 zijn de grenzen van het Groene Hart grotendeels bepaald en is een beleid op hoofdlijnen geformuleerd voor het Groene Hart.

Het Plan van aanpak betreft een nadere uitwerking van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening. Het vormt de basis voor 14 strategische projecten, waarbij het jaar 2015 als horizon fungeert.

Er worden met name twee conflicten geconstateerd, namelijk enerzijds het conflict tussen verstedelijking (woningbouw, bedrijfsterrein, glastuinbouw) en landschap en anderzijds het conflict tussen landbouw, natuur en milieu in het veenweidegebied.

Voor het buitengebied van Abcoude en Loenen zijn de volgende projecten relevant: kerngebied De Venen (Abcoude), de ecologische verbinding Vechtplassen-De Venen en Blauw netwerk (Abcoude en Loenen).

Deze projecten vergen een integrale aanpak waarbij een gecombineerde en naar plaats en tijd gecoördineerde inzet van instrumenten wordt nagestreefd. De inzet is gericht op het ontwikkelen van recreatie- en bosgebieden, natuurontwikkeling, verbetering van water- en milieukwaliteit, aanpassing van de agrarische structuur, watersportvoorzieningen en ecologische en recreatieve aanpassingen van infrastructurele werken.

Structuurschema Groene Ruimte (LNV, regeringsbeslissing 1995)

Het agrarische buitengebied van Abcoude heeft in het structuurschema de aanduiding "veenweidegebied met accent landbouw" gekregen, terwijl het buitengebied van Loenen hoofdzakelijk als "veenweidegebied met accent landbouw en natuur" is aangeduid.

Het beleid voor de veenweidegebieden is in het algemeen gericht op het ontwikkelen van een concurrerende en duurzame landbouw en op instandhouding en realisering van karakteristieke natuur- en landschapswaarden. De aanpak van het spanningsveld tussen landbouw en natuur en landschap dient te zijn toegesneden op de specifieke situatie in het veenweidegebied.

In "veenweidegebieden met accent landbouw" met een hoge veebezetting en goede productieomstandigheden ligt – bij het realiseren van natuurfuncties – het accent op het onttrekken van gronden voor reservaatvorming; in delen met slechtere productieomstandigheden gaat het om het aanwijzen van beheersgebieden. In laatstgenoemde gebieden ligt verweving van landbouw en natuur meer voor de hand.

In "veenweidegebieden met accent landbouw en natuur" met een hoge veebezetting ligt in slecht ontsloten en/of ontwaterde gebiedsdelen het accent op het aanwijzen van beheersgebieden. Waar sprake is van een goede ontsluiting en ontwatering zullen reservaatgebieden en natuurontwikkelingsgebieden worden aangewezen, omdat in deze gebieden natuur- en landschapsbeheer moeilijk inpasbaar zijn in de agrarische bedrijfsvoering. In de gebieden met een lage veebezetting gaat het daarentegen weer om het aanwijzen van beheersgebieden. Daarnaast zal ook een areaal reservaatgebied worden aangewezen.

In beide gebieden is het beleid erop gericht de ontwikkeling van recreatief medegebruik te bevorderen.

Het ruimtelijk beleid met betrekking tot de landbouw wordt voor de gebieden met een blauwe koers (VINEX), zoals Abcoude en Loenen, nog eens herhaald:

- geen uitbreiding van intensieve agrarische bedrijfstypen;
- integratie van landbouw (met name rundveehouderij) met recreatie, natuur-, landschap- en waterbeheer.

Tevens wordt het belang aangegeven van landinrichting als uitvoeringsinstrument om te komen tot de gewenste agrarische herstructurering. In gebieden met een kleinschalige bedrijfsstructuur wordt landinrichting als instrument minder effectief geacht.

Het gebied ten oosten van de Vecht behoort tot de kerngebieden van de ecologische hoofdstructuur.

Het beleid ten aanzien van de ecologische hoofdstructuur (EHS) bouwt voort op het Natuurbeleidsplan (zie hierna), waarbij onder andere de rol van de gemeenten in het natuurbeleid wordt toegelicht. De concretisering van het beleid zal worden vastgelegd in zogenaamde gebiedsvisionen. Wanneer (herzieningen van) bestemmingsplannen in voorbereiding worden genomen, kan dit worden betrokken bij de prioriteitsstelling van op te stellen gebiedsvisionen en van concreet te begrenzen natuurontwikkelingsgebieden. Door middel van wijzigingsbevoegdheden, vrijstellingsbepalingen en een beschrijving in hoofdlijnen kan worden geanticipeerd op het natuur(ontwikkelings)beleid.

Door de regering is besloten de noodzaak voor buffermaatregelen buiten de ecologische hoofdstructuur zoveel mogelijk te beperken. In de eerste plaats door een optimale situering en begrenzing van de EHS. Vervolgens door het treffen van technische voorzieningen aan de rand van de EHS. Pas als zulks onvermijdelijk is zullen maatregelen worden getroffen na een zorgvuldige afweging ten opzichte van het bestaande ruimtelijke gebruik.

Structuurschema Groene Ruimte 2 (regeringsvoornemen, 2002)

Het Structuurschema Groene Ruimte 2 bevat de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid van het kabinet voor het landelijk gebied en de samenhang met het water- en milieubeleid. De nota geeft een ruimtelijke vertaling van het beleid voor de land- en tuinbouw, natuur, landschap en recreatie en een concretisering van het beleid voor specifieke gebieden.

Het Groene Hart is aangewezen als Nationaal Landschap. Om het Groene Hart ligt de stedering van de Deltametropool. Versterking van de functie van het landschap voor de stedeling in de Deltametropool vormt een belangrijke uitdaging. Daarnaast moet ruimtelijk gezien de isolatie van het Groene Hart door verstedelijking worden voorkomen door veel aandacht te besteden

aan verbindingen naar de omliggende gebieden: de kust, de Utrechtse Heuvelrug, het IJsselmeer en het rivierengebied. In het bijzonder is aandacht nodig voor:

- behoud en versterking van de karakteristieke openheid;
- behoud en versterking van karakteristieke landschapspatronen, zoals verkaveling, beplantingselementen, lintbebouwing en waterlopen;
- behoud van cultuurhistorische waarden, zoals boerderijen en molens;
- tegengaan van bodemdaling in de veenweidegebieden door vernatting en een zorgvuldig agrarisch beheer;
- realiseren van belangrijke ecologische verbindingen;
- verbetering van de openbare toegankelijkheid voor extensieve vormen van recreatie.

In het structuurschema wordt specifiek ingegaan op het dilemma van de veenweidegebieden. De melkveehouderij is onlosmakelijk verbonden met de identiteit van het landschap, maar vormt ook een bedreiging voor de toekomst van het landschap. Door de ontwatering van het veen die nodig is voor het landbouwkundig gebruik, brandt het veen langzaam op. Het huidige landbouwkundig gebruik veroorzaakt een afname van het veenpakket van 1 á 2 meter per eeuw.

Het structuurschema stelt drie strategieën voor, voor het omgaan met water in veenweidegebieden:

- beperkte drooglegging (een drooglegging van maximaal 60 cm, verbod op particuliere onderbemaling, scheurverbod op grasland, verbod omzetting grasland);
- actieve vernatting (fors opzetten waterpeil, het hele jaar door plas/drassituaties en open water);
- passieve vernatting (een drooglegging van maximaal 40 cm, aangepast peilbeheer, landbouw grootschalig en zeer extensief, beheersvergoedingen).

Streekplan Utrecht (1994)

In het streekplan is gekozen voor een zonering van het landelijk gebied. Deze zonering geeft een geleidelijke overgang van intensieve naar extensieve functies (beleidscategorieën "Landelijk gebied 1-5"). In Abcoude en Loenen zijn met name de categorieën "Landelijk gebied 2 en 3" van belang.

De zone "landelijk gebied 2" is gericht op een intensief landbouwkundig gebruik, toegespitst op grondgebonden landbouw, concentraties van niet-grondgebonden veehouderij, fruitteelt, tuinbouwcomplexen en multifunctioneel bosgebied met verblijfsrecreatiecomplexen.

Het beleid voor de zone "landelijk gebied 3" is primair gericht op grondgebonden landbouw en plaatselijk enige natuurwaarden, met consolidatie van niet-grondgebonden veehouderij in combinatie met multifunctioneel bos- en plassen gebied met intensief dagrecreatief gebruik. Daarbij is aangegeven welke activiteiten zich met deze beleidscategorieën verdragen, mede gelet op de specifieke gebiedsgerichte beleidslijnen per landschapstype. Van de 9 onderscheiden landschapstypen zijn voor het onderhavige buitengebied met name het stroomruglandschap en het veenweidelandschap van belang.

In het streekplan worden de verschillende landschapstypen in de provincie beschreven. Daaraan gekoppeld wordt een landschappelijke strategie aangegeven. Voor het plangebied zijn de strategieën van instandhouding en aanpassing van belang.

De strategie instandhouding is van toepassing op het veen(weide)landschap. Het open karakter van dit gebied is van essentieel belang voor het behoud van de provinciale landschappelijke diversiteit.

De strategie aanpassing is van toepassing op de zones langs Angstel, Winkel en het gebied ten zuiden van de N201. Voor dit gebied is versterking van de bestaande landschapsstructuur gewenst; functionele ontwikkelingen hebben de laatste decennia geleid tot een verzwakking van de karakteristiek van het landschapstype.

Stroomruglandschap

Het betreft veelal goede landbouwgronden met naast veeteelt en akkerbouw onder meer fruitteelt en tuinbouw. De externe productieomstandigheden maken diverse productierichtingen mogelijk.

Ecologische kwaliteiten zijn voornamelijk gebonden aan landgoederen, buitenplaatsen en rivieren.

In bosbouwkundig en recreatief opzicht bieden de stroomruggen goede ontwikkelingsmogelijkheden. Om aantasting van de openheid in dit gebied te voorkomen is ontwikkeling van "landgoederen nieuwe stijl" ten noorden van de kern Loenen niet gewenst.

In de Vechtstreek acht de provincie het gewenst het gevarieerde agrarische grondgebruik (tuintbouw, fruitteelt, parkbossen, veeteelt en akkerbouw) verder te ontwikkelen, evenals de ecologische kwaliteiten van de landgoederen en buitenplaatsen.

De oevers en oeverlanden van de Winkel, het Gein, de Aa en de Angstel hebben plaatselijk hoge actuele natuurwaarden en vervullen een belangrijke functie als ecologische verbindingzone voor flora en fauna. De meest kwetsbare waarden worden beschermd door de Natuurbeschermingswet. De toeristische kwaliteit van de Vecht dient te worden verbeterd. Daartoe bieden het Restauratieplan voor de Vecht, het Ontwikkelingsplan voor de Hollandsche Waterlinie en het beleidsplan Recreatie en Toerisme (zie paragraaf 2.2.5), aanknopingspunten, met name voor de oevers.

Veen(weide)landschap

In de veenweidegebieden met de hoofdfunctie landbouw wordt een duurzaam landbouwkundig gebruik nagestreefd. De grondgebonden melkveehouderij kan geoptimaliseerd worden bij drooglegging tot 60 cm, tenminste indien bestaande en toekomstige natuurbelangen hierdoor niet geschaad worden.

In delen waar landbouw en natuurwaarden verweven zijn, wordt een duurzaam agrarisch gebruik nagestreefd onder handhaving van bestaande natuurwaarden. Zo mogelijk worden plaatselijk natuurwaarden ontwikkeld. Dit zal met name gebeuren met behulp van het Relatienota-instrumentarium.

In delen waar de natuur de hoofdfunctie vormt, wordt gestreefd naar aankoop en/of bedrijfsverplaatsing naar gebieden met een primair landbouwkundige functie. Een goede verplaatsingsregeling is daarbij noodzakelijk aangezien het hier vaak bedrijven met een hoog melkquotum per ha betreft.

Alleen in gebieden met hoge actuele natuurwaarden zullen aan de bestaande landbouw aanvullende beperkingen worden opgelegd.

Voor gebieden met landbouw als hoofdfunctie, dient gestreefd te worden naar een optimaal waterpeilbeheer.

Ecologisch waardevol zijn met name enkele natuurterreinen die gevoed worden door kwel.

Weidevogelpopulaties worden met name in Relatienotagebieden beschermd.

In het westelijk weidegebied wordt ernaar gestreefd de belevingswaarde en de gebruiksmogelijkheden van het recreatievaarwegennet te verbeteren.

De provinciale ecologische hoofdstructuur en de indeling in kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones is in grote lijnen in overeenstemming met het Structuurschema Groene Ruimte en het Natuurbeleidsplan (zie verderop bij het sectorale beleidskader). Een belangrijke afwijking is dat in het provinciaal beleid ook de polder Waardassacker tot de kerngebieden van de EHS behoort.

Landgoederen en buitenplaatsen

Het is gewenst de ecologische kwaliteiten van landgoederen en buitenplaatsen te versterken door de ontwikkeling van vochtige loofbossen. Instandhouding van landgoederen wordt niet alleen bevorderd door conservering maar ook door het bieden van diverse adequate gebruiksmogelijkheden.

Cultuurhistorie

Het provinciaal beleid is gericht op behoud en herstel van cultuurhistorische waarden. Het gaat daarbij om archeologisch waardevolle terreinen, gebouwen en historisch-geografische waarden. Wat betreft archeologie wordt onderscheid gemaakt in archeologische monumenten, meldings- en attentiegebieden. Wat betreft de gebouwen is er, naast de categorie Rijksmonumenten (van vóór 1850) die door de Monumentenwet worden beschermd, nu ook een categorie recentere monumenten (1850-1940) geïnventariseerd op provinciaal niveau. In Utrecht zijn er in het kader van dit project ook monumenten toegevoegd van vóór 1850. Naast monumentale panden zijn er waardevolle boerderijstroken, landgoederen en beschermde stads- en dorpsgezichten geïnventariseerd. Historisch-geografisch waardevolle elementen zijn bijvoorbeeld waterlopen,

stroomruggen, verdedigingslinies, dijken, verkavelingspatronen, wegenpatronen, reliëf en zichtassen.

Stimuleringsproject Groene Hart "de Venen"

Dit betreft een van de projecten uit het Plan van Aanpak "Groene Hart" dat eerder in dit hoofdstuk beschreven is. Het grondgebied van de gemeente Abcoude ten westen van de A2 ligt binnen de grenzen van dit project. Het gaat daarbij om de polders Waardassacker-Holendrecht, Nellestein en Botshol. Eind 1992 is door de Stuurgroep De Venen een startnotitie opgesteld, in 1993/1994 gevolgd door drie deelrapporten voor landbouw, natuur en recreatie, sectorale visies.

Landbouw

In Polder Waardassacker-Holendrecht zijn goede mogelijkheden aanwezig voor een duurzame melkveehouderij. Toename van de stedelijke druk moet worden voorkomen. Eventuele beheerslandbouw lijkt beperkt inpasbaar maar landbouwkundig minder gewenst.

In polder Botshol en polder Nellestein is landbouw geen functie meer van betekenis, deze is dan ook niet meegenomen in de analyse.

Natuur

Op 16 december 1997 is door de Stuurgroep De Venen een Programma van Uitgangspunten vastgesteld. Daarin worden de doelstellingen van het project geformuleerd, worden afspraken vastgelegd en een ruimtelijke visie uitgewerkt. Wat betreft ecologie wordt gestreefd naar duurzame moeras- en veenweidenatuur en realisatie van verbindingzones. In gebieden met een blijvende landbouwfunctie wordt gestreefd naar versterking en handhaving van duurzame landbouw. Ongewenste effecten voor de landbouw van het realiseren van natuurdoelstellingen dient te worden voorkomen dan wel beperkt. Natuurproductie zal worden bevorderd. De inrichtingsfactoren zullen worden afgestemd op het blijvend graslandgebruik.

Wat betreft recreatie zal een kwalitatief hoogwaardig recreatief-toeristisch product worden gerealiseerd, gericht op opvang vanuit het stedelijk gebied in bescheiden, goed toegankelijke concentratiepunten en op recreatief medegebruik.

Voor landschap is het Programma van Uitgangspunten gericht op behoud en bescherming van karakteristieke landschappelijke waarden in de diverse landschapstypen en versterking van de contrasten hiertussen.

De benodigde milieukwaliteit en drooglegging zal worden afgestemd op aanwezige of gewenste functies. Nieuwe natuur zal zo worden gesitueerd, dat de behoefte aan externe buffering minimaal is. Gestreefd wordt naar het zo weinig mogelijk inlaten van gebiedsvreemd water. Als water wordt ingelaten, zullen maatregelen worden genomen om de kwaliteit van het in te laten water te verbeteren.

Ten behoeve van de ruimtelijke visie is een streefbeeldkaart opgesteld, waarin de polder Waardassacker-Holendrecht is aangemerkt als agrarisch ontwikkelingsgebied en de polders Botshol en Nellestein als natuurgebied.

In het agrarisch ontwikkelingsgebied zal zich een veilige, concurrerende en duurzame landbouw moeten kunnen ontwikkelen, vooral gericht op de melkveehouderij. Aanwijzing als beheersgebied en agrarisch natuurbeheer zijn mogelijk.

In de natuurkerngebieden dient de inrichting te voorzien in zodanige duurzame condities dat de gewenste natuurwaarden kunnen worden bereikt en instandgehouden.

Het Programma van Uitgangspunten zal worden gerealiseerd door inzet van instrumenten op het gebied van bestemming, inrichting en beheer. Functietoekenning in streek- en bestemmingsplannen is een wezenlijk element. Voor de polder Waardassacker-Holendrecht betekent de functietoekenning in het project De Venen voor het provinciaal beleid dat het streekplan en het Beleidsplan Natuur en Landschap Utrecht moet worden bijgesteld.

Nota van uitgangspunten, bestemmingsplan buitengebied (Abcoude 1994)

In deze nota is op hoofdlijnen een beleidsrichting geformuleerd voor een nieuw bestemmingsplan buitengebied.

Aan de hand van een aantal thema's is door een breed samengestelde werkgroep een voorstel geformuleerd voor een nieuw plan.

Het voorstel luidt:

- prioriteit voor agrarische en natuurbestemmingen;
- zoveel mogelijk flexibiliteit in de regelgeving;
- formulering van beleid inzake natuur en landschap en vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen;
- deelkaarten met zoneringen voor het beoordelen van niet-agrarische bedrijvigheid;
- detailbestemmingen voor andere dan landbouw- en natuurfuncties.

Ten aanzien van de belangrijkste functies worden de volgende beleidsuitspraken gedaan.

Agrarisch gebied

- Handhaven agrarische bestemming in een groot deel van het buitengebied van Abcoude. ook bij beëindiging van agrarische bedrijven dient de grond agrarisch in gebruik te blijven.
- Bebouwing alleen toelaatbaar binnen bouwpercelen.
- Een aanlegvergunningstelsel voor de aanleg van bos en paardenbakken ter bescherming van de landschappelijke openheid.

Agrarische gebied met landschapswaarden

- Oude Angstelloop in polder Hoog- en Groenland en Indijk zijn landschapselementen met landschappelijke en cultuurhistorische waarde.

Agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden

- Voor de polders Gein en Gaasp, Aetveld, Broekzijde, Waardassacker en Nellestein wordt op basis van aardkundige waarden en de aanwezigheid van weidevogels een bestemming nodig geacht waarin natuur- en landschapswaarden tot uitdrukking zijn gebracht.
- In deze deelgebieden dient – naast de aanleg van bos – ook het egaliseren, afgraven en ophogen van gronden, het verrichten van boringen, het scheuren van grasland en het aanbrengen van leidingen, oeverbeschoeiingen en aanlegplaatsen aan een aanlegvergunning te worden gebonden.

Agrarische bebouwing

- Bouwpercelen dienen een voldoende omvang voor een rendabele bedrijfsvoering te hebben.
- Bij de vormgeving van bouwpercelen dient aandacht te worden besteed aan het beschermen van fraaie doorzichten.

Natuurgebied

- De polder Botshol dient de bestemming natuur te krijgen met bijbehorende, op bescherming gerichte voorschriften.
- Kleine, als zodanig reeds bestemde natuurgebiedjes krijgen in principe opnieuw die bestemming.
- Aandacht voor verbindingzones (eventueel convenant slootbeheer).

Structuurschets Loenen

Op 20 april 1993 is door de gemeenteraad van Loenen de Structuurschets Loenen vastgesteld. De Structuurschets omvat een locatiestudie voor nieuwe woningbouwlocaties en bedrijfsterrein, een studie naar een rondweg om Loenen en een Landschapsvisie.

De Landschapsvisie bevat een analyse van het landschap in de gemeente. Op basis daarvan wordt een globale visie op het landschap beschreven. De belangrijkste elementen daaruit zijn:

- behoud en versterking van de kenmerkende landschappelijke structuren;
- behoud en versterking van het contrast tussen stroomruggen en komgebieden;
- behoud en versterking van noord-zuidgerichte ecologische verbindingzones;
- realisatie van oost-westgerichte ecologische verbindingzones;
- uitbreiding van het recreatief fietspadennet.

Realisatie van nieuwe buitenplaatsen wordt gezien als een verrijking van het landschap van de gemeente Loenen.

Restauratieplan Vecht 1996-2015

Door de betrokken waterschappen, provincies en gemeenten en Rijkswaterstaat is in 1996 het restauratieplan voor de Vecht vastgesteld. Dit plan is in algemene zin gericht op verbetering van

het ecologisch functioneren en daarmee op herstel van de multifunctionaliteit van de rivier. Hoewel het plan geen wettelijke status heeft, hebben de verschillende partijen in een intentieverklaring vastgelegd dat ze streven naar opname van de geselecteerde maatregelen in hun plannen.

Voor het jaar 2015 is een streefbeeld opgesteld waarin de gewenste situatie is aangegeven ten aanzien van het watersysteem (water, waterbodembodem, oevers, flora en fauna) en van de geldende belangen. In totaal zijn 60 verschillende maatregelen geformuleerd waarbinnen een prioriteitsvolgorde is aangebracht. Het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht is aangewezen als coördinerende instantie.

Voor het bestemmingsplan relevante maatregelen zijn:

- realisering van 3 kilometer natuurvriendelijke oeverzones;
- ontwikkeling van 2 kilometer vooroevervegetaties breder dan 2.50 m;
- tegengaan van extra bebouwing direct aan de Vecht;
- beperking van oeverlengte met woonschepen met 0,5 km;
- beperking van het aantal woonschepen buiten de bebouwde kom met 85 tot 300.

2.2.2. Milieu- en waterbeleid

Vierde Nationale Milieubeleidsplan (2001)

In het Vierde Nationale Milieubeleidsplan worden de volgende zeven grote milieuproblemen genoemd: verlies aan biodiversiteit, klimaatverandering, overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen, bedreigingen van de gezondheid, bedreigingen van de externe veiligheid en mogelijk onbeheersbare risico's.

Met betrekking tot landelijke gebieden wordt specifiek ingegaan op de milieudruk door de landbouw. De opgave is via een transitie te komen tot duurzame landbouw in Nederland. De verduurzaming van de landbouw kan niet los worden gezien van de ontwikkelingen in de natuur van Nederland. Natuur en landbouw zijn immers op complexe wijze met elkaar verweven. Met name de grondgebonden landbouw is van belang voor de instandhouding van natuur, biodiversiteit en landschap.

Er wordt een wijziging in het beleid ingezet, dat inhoudt dat beleid voor ruimtelijke ordening, natuur en milieu in het landelijk gebied in goede balans de gezamenlijke ambities realiseerbaar moet maken. Om de bijdrage van het milieubeleid aan de kwaliteit van de leefomgeving te versterken, wordt gestreefd naar het vergroten van de samenhang tussen milieu- en ruimtelijk beleid.

Milieubeleidsplan 1993-1997 provincie Utrecht (1993)

In het Milieubeleidsplan van de provincie Utrecht is aanvullend beleid geformuleerd om specifieke regionale problemen in de provincie Utrecht waarvoor het rijksbeleid onvoldoende wordt geacht, op te lossen. Voor het plangebied is naast het algemene beleid, gericht op het tegengaan van onder andere verzuring, vermisting en verdroging, met name het gebiedsgericht beleid ten aanzien van de milieubeschermingsgebieden voor stilte relevant. Dit beleid is verder uitgewerkt in de Provinciale Milieuverordening.

In het Uitwerkingsprogramma bodembeschermingsgebieden (bijlage van het milieubeleidsplan) worden specifieke gebieden aangegeven waar vanwege de bodem een bijzonder beschermingsniveau nodig is: zogenaamde bodembeschermingsgebieden. Een groot deel van het plangebied is aangemerkt als bodembeschermingsgebied, dat onvoldoende is veiliggesteld.

Milieuverordening provincie Utrecht (1995)

In de Provinciale Milieuverordening zijn milieubeschermingsgebieden voor grondwater en voor stilte vastgelegd. Het plangebied grenst aan de westzijde aan het milieubeschermingsgebied voor grondwater Bethunepolder. In milieubeschermingsgebieden voor grondwater heeft het grondwater met het oog op openbare drinkwaterwinning extra bescherming nodig.

Het plangebied maakt deel uit van het stiltegebied Botshol en omstreken en het stiltegebied Loenderveense Plas. In milieubeschermingsgebieden voor stilte is de natuurlijk geluidsbelasting relatief laag (minder dan 40 dB(A)). Het provinciaal ruimtelijk beleid voor deze gebieden is gericht op handhaving en versterking van het landelijke karakter, het weren van lawaaimakende menselijke activiteiten, waaronder vormen van recreatie die lawaai veroorzaken. In het kader van het nieuwe ontwerp milieubeleidsplan van de provincie komen deze stiltegebieden te vervallen.

Interim-wet ammoniak en veehouderij (1994)

Deze wet biedt toetsingscriteria voor de uitbreiding en nieuwvestiging van veehouderijbedrijven. Hierbij wordt een directe relatie gelegd tussen de omvang van een veehouderijbedrijf (in mestvarkeneenheden) en het effect hiervan op verzuringsgevoelige gebieden. Of er sprake is van een verzuringsgevoelig gebied hangt af van terreintype, bodemtype en status van het gebied. Schraallanden worden ongeacht het bodemtype als verzuringsgevoelig aangemerkt. Natuurgebieden die na 1 mei 1988 zijn gerealiseerd vallen niet onder de werking van de Interim-wet. Voor het plangebied zijn onder andere de schraallanden ter plaatse van de Noorderpolder relevant.

Vierde Nota Waterhuishouding (1999)

In de Vierde Nota Waterhuishouding (1999) worden de landelijke hoofdlijnen van het beleid op het gebied van de waterhuishouding aangegeven. Het streefbeeld is gericht op "een veilig en goed bewoonbaar land met gezonde en duurzame watersystemen". Integraal waterbeheer blijft de strategie van het waterbeleid.

Waterbeheer in de 21ste eeuw (2000)

In de rapportage Waterbeheer in de 21ste eeuw komt de gelijknamige commissie tot de volgende conclusie. Het waterbeheer is anno 2000 te vaak niet op orde en dit zal, gezien toekomstige klimatologische, ruimtelijke en maatschappelijke veranderingen, ook in de toekomst zeker niet het geval zijn. Daarvoor is een nadere aanpak van het waterbeleid nodig. De commissie stelt prioriteiten voor het waterbeleid op basis van vier oplossingsrichtingen:

- primaire problemen oplossen door ruimtelijke (her)inrichting en een andere grondgebruik;
- waar mogelijk anticiperen via flexibel peilbeheer;
- voorzover nodig ruimte bestemmen en inrichten voor waterbeheer;
- waar het niet anders kan technische maatregelen nemen voor waterafvoer.

Waterhuishoudingsplan provincie Utrecht (1992)

In het Waterhuishoudingsplan worden aan het ondiepe grondwater en het oppervlaktewater functies toegekend, gekoppeld aan waterkwaliteits- en waterkwantiteitsdoelstellingen. Daarbij kunnen eisen worden gesteld aan de inrichting van watersystemen. Bij concurrerende of conflicterende doelstellingen of eisen moet een nadere afweging worden gemaakt tussen de verschillende functies van het water.

De hoofdfunctie van het water in het overgrote deel van plangebied is ten behoeve van de land-, tuin- en bosbouw. Daarnaast is op enkele plaatsen sprake van een hoofdfunctie voor natuur- en landschap.

Waterbeheersplan Amstel, Gooi en Vecht 2000-2004

Het waterbeheersplan is opgesteld door het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. In het waterbeheersplan zijn de algemeen geldende principes van duurzaam waterbeheer in voor het beheersgebied relevante beleidsvoornemens vertaald (zoals: water als ordenend principe, gezonde en veerkrachtige watersystemen, gebiedsgerichte aanpak, samenwerking met andere partijen). Daarnaast zal binnen de looptijd van het waterbeheersplan extra aandacht worden besteed aan:

- de sanering van huishoudelijke lozingen in natuurgebieden en recreatieplassen en de aanleg van collectieve en individuele behandelingsinrichtingen voor afvalwater;
- het herstellen van de landschaps- en cultuurhistorische waarden van water en waterkeringen, waardoor de belevingswaarde en het medegebruik van water en waterkeringen wordt vergroot.

2.2.3. Landbouwbeleid

Structuurnota landbouw (LNV, regeringsbeslissing 1990)

In deze beleidsnota worden per productietak de verwachte ontwikkelingen beschreven en wordt aangegeven op welke wijze deze ontwikkelingen gestuurd zullen worden. De algemene doelstelling van het landbouwbeleid door de jaren negentig is het bevorderen van een concurrerende, veilige en duurzame landbouw. Voor de in het plangebied meest voorkomende bedrijfstak, rundveehouderij, worden als hoofdlijnen van beleid geformuleerd: productdifferentiatie, productiekostenverlaging en terugbrengen van de ammoniakemissie.

Nota Dynamiek en vernieuwing (LNV, 1995)

In deze nota, ook wel genoemd de "prioriteitennota", zijn de keuzen die in het paarse regeerakkoord zijn gemaakt ten aanzien van de beleidsterreinen landbouw, natuurbeheer en visserij, uitgewerkt. Deze nota vormt tevens de bijdrage van het ministerie van LNV aan de gedachtevorming rond het thema "plattelandsvernieuwing".

In de nota wordt gekozen voor een beleid dat beter aansluit bij de reeds volop aanwezige vernieuwingsdrang op de agrarische bedrijven (natuurvriendelijke producten, schone productie, bevordering grondmobiliteit). Hierbij wordt zoveel mogelijk de marktwerking nagestreefd. Tevens dient de land- en tuinbouw, visserij en agribusiness-sector in staat te worden gesteld om de concurrentiepositie te versterken. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de ondernemingen zelf. Wel zorgt de overheid voor lastenverlichting, deregulering en het gericht stimuleren van nieuwe ondernemingen.

Tevens is het beleid er op gericht om economie en ecologie meer te laten samengaan. Hierbij wordt volledig vastgehouden aan de doelstellingen ten aanzien van natuur en landschap, zoals verwoord in het natuurbeleidsplan. De rijksoverheid acht zich primair verantwoordelijk voor de natuur- en landschapswaarden binnen de EHS. Het beheer van de EHS dient verzorgd te worden door erkende particuliere terreinbeherende organisaties en Staatsbosbeheer. Daar waar particulieren (boseigenaren, boerencoöperaties) de gewenste natuurkwaliteit kunnen leveren worden deze financieel ondersteund. Hierbij zullen resultaats- en prestatiemetingen worden ingevoerd. Het stelsel van beheerssubsidies wordt hiervoor herzien, onder andere het inbouwen van resultaatsbeloning (natuurproductiebeloning en randenbeheer).

De primaire verantwoordelijkheid voor natuur en landschap buiten de ecologische hoofdstructuur ligt bij provincies, gemeenten en grondgebruikers. Vooral deze laatsten zullen nadrukkelijker worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden ten aanzien van het beheer. Resultaatsbeloning zal ook hier als instrument worden ingezet en deels bekostigd worden door herziening van het stelsel van beheersovereenkomsten.

Het landinrichtingsinstrument wordt verbreed in de richting van gebiedsgericht beleid, milieu- en waterbeleid en verdere plattelandsontwikkeling. Om de duur van de landinrichtingsprojecten te verkorten wordt de landinrichting geflexibiliseerd naar vormen en typen (bijv. slechts één inrichtingsfactor verbeteren). Bij nieuwe landinrichtingsprojecten dient de verdroging met 25% af te nemen. In lopende projecten is de inzet om de verdroging terug te dringen.

Relatienota en Programma Beheer

In het kader van de Relatienota zijn delen van het buitengebied van Abcoude en Loenen aangewezen als beheers-, reservats- en natuurontwikkelingsgebied. Het betreft de polders Nellesteijn in Abcoude en polder Mijnden in Loenen (Relatienotagebied 1^e fase), polder Waardasacker in Abcoude (Relatienotagebied, 2^e fase) en Polder Dorssewaard, het oostelijk deel van Polder Sticht en de westelijke oever van de Loenderveense Plas in Loenen (natuurontwikkelingsgebied).

Aanwijzen van gebieden als beheers- of reservatsgebied in het kader van de Relatienota heeft geen consequenties voor de ruimtelijke ordening. Het afsluiten van beheersovereenkomsten en de verkoop van gronden is strikt vrijwillig en er mag geen "planologische schaduwwerking" (zwaardere bestemming dan op grond van de feitelijke situatie gerechtvaardigd) van uitgaan.

Het ministerie van LNV heeft in 2000 het Programma Beheer geïntroduceerd. In dit programma wordt een nieuw subsidiestelsel geïntroduceerd voor (agrarisch) natuurbeheer. Subsidies worden gekoppeld aan het resultaat, en niet alleen aan het uit te voeren beheer. Zowel natuurbeschermingsorganisaties als particulieren komen in aanmerking voor subsidie. Het Programma Beheer vervangt de huidige regelgeving met betrekking tot natuur- en landschapsbeheer (onder andere de Relatienota).

Provinciale Landbouwontwikkelingsnota (PLON 1992)

Onder de titel "Duurzame landbouw in beperkte ruimte" wordt op provinciaal niveau uitwerking gegeven aan de structuurnota landbouw van het Ministerie van LNV. De nota bevat een sectorale ontwikkelingsvisie voor de middellange termijn.

Als uitgangspunten voor de agrarische bedrijfsvoering worden gekozen:

- economie van het bedrijf;
- imago landbouw;
- doelstellingen milieubeleid.

Voor het veenweidegebied, waartoe het agrarisch gebied van Abcoude en Loenen volgens deze nota behoort, worden de ontwikkelingsmogelijkheden van de rundveehouderij als "bedreigd" aangeduid. De gemiddeld gunstige bedrijfsoppervlakte staat op gespannen voet met de plaatselijk slechte externe productieomstandigheden.

Zo legt onder andere de waterhuishoudkundige situatie beperkingen op.

De verschillen in bedrijfsomvang tussen de gebiedsdelen en binnen een deelgebied zijn overigens vaak groot.

De kansen voor schaalvergroting van de grotere melkveehouderijbedrijven worden kleiner geacht naarmate de intensiteit van het grondgebruik in een deelgebied groter is en naarmate – bovendien – de onderlinge verschillen in de omgeving kleiner zijn.

Als voorwaarden voor het behoud van een levenskrachtige landbouw worden genoemd:

- minimale omvang van de betrokken sector en van landbouwgebied;
- landbouweffectrapportage bij nieuwbouwlocaties en andere grote planologische ingrepen;
- planologische duidelijkheid bij vervreemding en verweving;
- planologische flexibiliteit gericht op het behoud van volwaardige agrarische bedrijven;
- weren van niet-agrarische bebouwing;
- ruimte voor agrarische vernieuwing.

Kortom, er wordt behoefte geconstateerd aan innovatievriendelijke planologie.

Overheidsbeleid en de landbouw in Utrecht (provincie, 1992)

Deze studie kan als agrarische effectrapportage worden gezien in het kader van het toen nog op te stellen streekplan.

Per regio zijn de mogelijkheden van duurzame landbouw onderzocht, zowel in de actuele situatie als in de verwachte toekomstige situatie.

Er worden drie factoren onderscheiden die van invloed zijn op de mogelijkheden voor duurzame landbouw:

- de bestaande en toekomstige bedrijfsstructurele situatie;
- de gewenste bedrijfsstructurele situatie op grond van marktontwikkelingen, marktbeleid en milieumaatregelen;
- de effecten van ruimtelijke ordening, milieubeleid en natuur- en landschapsbeleid.

Er is onder andere gebruikgemaakt van de gegevens uit de PLON (zie hierboven).

Voor het plangebied wordt op het volgende geattendeerd:

- In het gebied ten oosten van de Vecht vormen met name de externe productieomstandigheden een beperkende factor voor duurzaamheid. Daar is ook sprake van een relatief slechte bedrijfsstructurele situatie.
- Het aangaan van beheersovereenkomsten biedt hier perspectieven. Overwogen kan worden aan de oostkant meer reservaat- en beheersgebied te plannen om het gebied ten westen van de Vecht te ontlasten.
- In het gebied ten westen van de Vecht zullen extra mogelijkheden voor duurzame landbouw gevonden moeten worden in voldoende grote landbouwgebieden waar de externe productieomstandigheden voor de landbouw zo optimaal mogelijk zijn. Beheersovereenkomsten lijken in dit gebied alleen aantrekkelijk voor bedrijven die zelf voorzien in hun ruwvoederbehoefte en dan voor slechts een deel van hun gronden. Op de gronden zonder een dergelijke overeenkomst dient de waterhuishouding zo goed mogelijk te zijn.

Landinrichting Amstelland

Dit herinrichtingsproject is alleen van direct belang voor de Aetveldsche polder West en de polder Gein en Gaasp in Abcoude.

Het landinrichtingsplan is in 1994 vastgesteld door Gedeputeerde Staten. In de bovengenoemde polder wordt momenteel een boerderij verplaatst.

Werken die voorzien worden zijn: een peilverlaging in het noordelijk deel van 20 cm waardoor de veengronden een drooglegging krijgen van 60 cm en de kleigronden een drooglegging van 80 cm, stichting van een gemaal en de aanleg van een landschapselement van 3 ha nabij het bestaande natuurgebied van Fort Nigtevegt. Daarnaast worden, voorzover noodzakelijk in verband met de herinrichtingsdoelstelling, de agrarische gronden herverkaveld en is de algemene subsidieregeling voor erfbeplanting van kracht.

Er bevindt zich geen Relatienotagegebied in deze polder.

Landinrichting Vechtstreek

Het deel van de Aetveldsche polder ten noordoosten van de kern Nigtevecht valt binnen het landinrichtingsproject Vechtstreek. In 1994 is hiervan een projectnota/startnotitie MER verschenen.

De landbouwvertegenwoordigers hebben zich echter teruggetrokken omdat de niet-agrarische claims te groot werden bevonden. De landinrichtingscommissie is dan ook niet geïnstalleerd.

Om de impasse te doorbreken is door de landbouworganisaties, op kosten van de provincie, aan de Volkshogeschool Bergen opdracht verleend voor het verkennen van de agrarische toekomstperspectieven in de Vechtstreek. In dat kader zijn een aantal gesprekken gevoerd met "sleutelfiguren" uit het gebied. Een rapportage is in augustus 1996 verschenen. Daarnaast be-raden de provincie en BBL zich op een alternatieve wijze van landinrichting (nu te langdurig, te verplichtend).

Ondertussen worden verschillende sectorale plannen verder uitgewerkt en uitgevoerd, zoals een fietspadenplan, vrijwillige kavelruil en subsidiëring van waterbeheersingswerken. In de Aetveldsche polder zijn overigens de volgende plannen aan de orde: een wandel-/fietspad (tracé nog niet bepaald), natuurvriendelijke oevers overeenkomstig het restauratieplan Vecht, overbrugging van het AR-kanaal ten behoeve van recreatie en kleine oppervlakten Relatienotage-bied.

2.2.4. Natuur- en landschapsbeleid

Natuur voor mensen, mensen voor natuur, Natuur, bos en landschap in de 21e eeuw (2000)

De Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur, vervangt integraal een aantal groene nota's, zoals het Natuurbeleidsplan en de Nota Landschap. De hoofddoelstelling is behoud, herstel, ontwikkeling en duurzaam gebruik van natuur en landschap, als essentiële bijdrage aan een leefbare en duurzame samenleving. De inhoud van het natuurbeleid is uitgewerkt in vijf perspectieven. Tezamen dragen deze perspectieven bij aan versterking van de ecologische hoofdstructuur (natter, verbinden, vergroten), versterken van de landschappelijke identiteit (krachtiger, groener), versterking van duurzaam gebruik en behoud van de biodiversiteit.

Voor het plangebied zijn de volgende perspectieven van belang: Nederland Groot(s) Natuurlijk, Nederland Nat-Natuurlijk en Nederland Landelijk-Natuurlijk.

Nederland Groot(s) Natuurlijk gaat in op het versterken en verder totstandbrengen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In 2018 moet de EHS daadwerkelijk gerealiseerd zijn. Het streven is dat in 2010 de realisering van de EHS op schema ligt en dat de ruimtelijke bescherming van de EHS op alle overheidsniveaus verankerd is. Dit geldt ook voor de gebieden die op dit moment nog geen natuurbestemming hebben.

Het perspectief Nat-Natuurlijk heeft betrekking op het benutten van kansen in Nederland voor karakteristieke natte natuur. In 2010 dient de natuur in de veenweidegebieden volop in ontwikkeling te zijn. Dit gebeurt in samenhang met het werken aan veiligheid en duurzame en veerkrachtige watersystemen. Mogelijkheden voor waterrecreatie zijn toegenomen.

Landelijk-Natuurlijk heeft betrekking op het versterken van de kwaliteit en identiteit van het landelijk gebied door inschakeling van boeren en het beter benutten van de biologische diversiteit binnen de productiesystemen. In het kader van dit perspectief zijn in 2010 tal van nieuwe coalities en nieuwe functiecombinaties met natuur en landschap ontstaan die een hoog maatschappelijk rendement hebben, omdat ze meerdere behoeften tegelijkertijd vervullen. Waar mogelijk is bijgedragen aan het realiseren van waterbeheerdoelstellingen. In deze gebieden zijn natuur en landschap juist een bondgenoot van de landbouw gebleken bij het inspelen op een aantal ontwikkelingen (zoals waterbeheer). Extensieve landbouw gaat samen met natuur- en landschapsbeheer en een opvangfunctie voor water. Kenmerkende aardkundige structuren en cultuurhistorische elementen zijn versterkt en de recreatieve toegankelijkheid is sterk verbeterd. De maatschappelijke betekenis van de landbouw als beheerder van het landelijk gebied staat veel meer dan in het verleden op de voorgrond. De landbouw heeft ook zelf belang bij een aantrekkelijk en recreatief goed ontsloten landelijk gebied en bij een gezond en natuurlijk imago.

Het natuurgebiedsplan Vecht en plassengebied, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Utrecht op 10 juli 2001, is een belangrijk instrument voor het realiseren van de provinciale EHS. In het natuurgebiedsplan worden zowel bestaande natuurgebieden begrensd als landbouwgronden waar op termijn natuur wordt ontwikkeld. Dit kan plaatsvinden op basis van particulier natuurbeheer of via grondverwerving door een natuurbeschermingsorganisatie. In het natuur-

gebiedsplan worden de in de toekomst gewenste natuurwaarden beschreven in de vorm van natuurdoeltypen. Met de begrenzing en het aangeven van natuurdoeltypen biedt het plan subsidiemogelijkheden op basis van de Subsidieregeling Natuurbeheer 2000.

In het plangebied zijn de bestaande en nieuwe natuurgebieden aangegeven, inclusief de bijbehorende natuurdoeltypen die er worden nagestreefd. De bestaande natuurgebieden hebben met name betrekking op bestaande landgoederen en enkele buitendijkse gebieden. De nieuwe natuur bestaat hoofdzakelijk uit landbouwgronden en buitendijkse gebieden.

Beleidsplan Natuur en Landschap (provincie Utrecht, 1991)

Dit Beleidsplan van de provincie Utrecht vormt een uitwerking van het nationale Natuurbeleidsplan. Verschillende delen van het plangebied behoren tot de kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden of ecologische verbindingzones van de provinciale ecologische hoofdstructuur.

Het gehele gebied ten oosten van de Vecht behoort tot de ecologische hoofdstructuur, deels als kerngebied en deels als natuurontwikkelingsgebied ten behoeve van de biotopen veenmoerassen, schraallanden, vochtige loofbossen en wateren. De polder Waardassacker en Holendrecht (weidevogelgebied) zijn aangeduid als kerngebied (Relatienotagegebied 2^e fase). Op basis van het Stimuleringsproject De Venen zal deze status mogelijk vervallen.

Het gebied ten westen van de Vecht, tussen Loenen en Breukelen, is aangeduid als natuurontwikkelingsgebied voor vochtige loofbossen en schraallanden.

De riviertjes en veenstroompjes Vecht, Angstel, Gein, Holendrecht, Winkel en de Geuzensloot zijn aangeduid als ecologische verbindingzone.

In het beleidsplan vindt een regionale uitwerking per biotooptype plaats in de vorm van een groot aantal speerpuntgebieden. De polder Baambrugge-oostzijde wordt aangegeven als speerpuntgebied voor kwelmilieus, waardevolle sloot- en oevermilieus en weidevogels. Speerpuntgebieden voor natte ecologische structuren zijn de oevers en oeverlanden van de veenstroompjes Gein, Winkel, Angstel en Waver.

Werkdocument Ecologische Verbindingszones (provincie Utrecht, 1994)

In dit werkdocument is een uitwerking van het Beleidsplan Natuur en Landschap. De aanduiding van kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones komt grotendeels overeen met het Beleidsplan Natuur en Landschap. Het werkdocument geeft een nadere invulling van de verbindingzones. De riviertjes Vecht, Angstel, Gein, Holendrecht, Winkel en de Geuzensloot zijn aangemerkt als ecologische verbindingzone voor planten en dieren van het biotooptype "veenmoerassen met schraallanden en wateren" en de Vecht ook als verbindingzone voor het biotooptype "vochtige loofbossen".

Uitwerkingsplan compensatiebeginsel

De provincie Utrecht heeft een uitwerking van het streekplan in voorbereiding met betrekking tot het compensatiebeginsel. Dit houdt het volgende in. Aan een duurzaam behoud en herstel van natuur-, bos- en recreatiewaarden wordt groot belang gehecht. In een aantal gebieden zal het "stand still"-beginsel van toepassing zijn. Dit betekent dat in principe geen (netto) verlies aan natuur-, bos- en recreatiewaarden (in areaal en kwaliteit) mag optreden. Als toch een ingreep in een "stand still"-gebied moet worden uitgevoerd, zullen mitigerende of compenserende maatregelen moeten worden genomen. Mogelijk vindt vaststelling van het uitwerkingsplan in september 2002 plaats.

Landschapsonderhoudsplan gemeente Loenen (1990)

Het landschapsonderhoudsplan richt zich op bescherming van het landschapsgezicht. Hierbij ligt het accent op behoud van de cultuurhistorische en natuurlijke waarden die met dit landschap samenhangen.

In het plan worden onderhoudsmaatregelen voorgesteld, waarbij onderscheid is gemaakt in maatregelen met een lage prioriteit, hoge prioriteit of zeer hoge prioriteit.

Onderhoudsmaatregelen die een zeer hoge prioriteit hebben zijn:

- herstel hakhout en knotwilgen in bermen en op dijken en wegwerken achterstallig onderhoud;
- onderhoud bestaande boomgaarden;
- onderhoud aan bestaande geriefbosjes en grienden;
- onderhoud aan bestaande rietoeverlandjes en herstel van verdwenen oeverlandjes;

- wegwerken van achterstallig onderhoud aan houtsingels en opvullen van gaten.

Europese Vogelrichtlijn (1999)

Een gedeelte van het plangebied behoort tot de speciale beschermingszone Oostelijke Vechtplassen, welke is vastgesteld in het kader van de Vogelrichtlijn. Deze Europese richtlijn verplicht de staten van de Europese Unie de instandhouding te garanderen van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het Europese verdrag van toepassing is. Het aanwijzen van speciale beschermingszones vormt hier een belangrijke bijdrage voor.

Voor de speciale beschermingszones gelden de volgende verplichtingen:

- de overheid dient ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de soorten habitats in de speciale beschermingszones niet verslechterd; tevens mag er geen verstoring optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen;
- voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met – of nodig is voor – het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Vogelrichtlijngebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied; bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor het plan of project nadat zij de zekerheid hebben gekregen dat de natuurwaarden van het gebied niet worden aangetast; in dergelijke gevallen moeten tevens inspraakmogelijkheden zijn geboden;
- als een plan of project om dwingende redenen van groot openbaar belang toch moet worden gerealiseerd terwijl de beoordeling negatief is, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) bewaard blijft;
- bovenstaande verplichtingen passen in het rijksbeleid ten aanzien van de bescherming van natuurwaarden in kerngebieden van de Ecologische Hoofdstructuur; ingrepen met significante gevolgen voor de te beschermen vogelpopulaties zullen op hun aanvaardbaarheid moeten worden getoetst; dit zal met name aan de orde kunnen zijn bij nieuwe activiteiten, plannen of projecten of bij uitbreiding of intensivering van bestaande activiteiten.

2.2.5. Cultuurhistorisch beleid

Nota Belvédère (1999)

In de nota Belvédère wordt een visie gegeven op de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten van het fysieke leefmilieu in de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland kan worden omgegaan, en geeft aan welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. In de nota Belvédère zijn gebieden geselecteerd die in cultuurhistorisch opzicht behoren tot de meest waardevolle gebieden van Nederland en waar zich eveneens belangrijke cultuurhistorische potenties voordoen. In het plangebied komen de volgende Belvédèregebieden voor:

- Stelling van Amsterdam;
- Vecht- en Plassengebied;
- Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De Stelling van Amsterdam heeft een universele waarde door de homogeniteit en plaats in het landschap, maar ook vanwege de architectuur, de militair-technische vernieuwingen en het gebruik van vernieuwende bouwmaterialen. De Stelling van Amsterdam is door de UNESCO op de lijst van Werelderfgoed geplaatst. In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de cultuurhistorische waarde van de Stelling.

In de nota Belvédère wordt aanbevolen de Stelling goed te beschermen en te erkennen in de diverse bestemmingsplannen. Het strategisch systeem van de Stelling zou in zijn geheel moeten worden aangewezen tot beschermd landschapsgezicht, inclusief de inundatiegebieden en schootsvelden.

Het Vecht- en Plassengebied wordt gekenmerkt door een complex van landschapstypen, waaronder de Vecht met oeverwallen en het veenweidegebied.

De Vecht met aangrenzende oeverwallen is cultuurhistorisch van waarde vanwege:

- het meer besloten en parkachtige karakter van de oeverwallen en stroomruggen van de Vecht;
- de cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle oude buitenplaatsen;
- de structuur en het karakter van de diverse beschermde stads- en dorpsgezichten;
- karakteristieke bebouwing, zoals boerderijen, gemalen en bruggen;
- middeleeuwse kasteelterreinen.

De volgende onderdelen van het veenweidelandschap zijn waardevol:

- de zeer lange, opstreckende verkavelingen (soms in waaivorm) en de lintbebouwing langs de ontginningsassen;
- de cultuurhistorisch waardevolle vervingrestanten en petgaten;
- de restanten van eendenkooien, jaagpaden, kaden en weteringen.

Gestreefd wordt naar het beter beschermen van de cultuurhistorische waarden in onder andere bestemmingsplannen.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een planmatig inrichtings- en ordeningssysteem van uitzonderlijke universele betekenis. Ze bestaat uit een samenhangend geheel van inundatiegebieden, die door middel van onder andere dijken, sluizen en kanalen werden gereguleerd. In het landschap markeren de forten de plaats van de verdedigingslinie.

Belangrijke kenmerken en elementen zijn:

- de eenheid en openheid van de inundatiegebieden en schootsvelden;
- de in verschillende tijden ontworpen verdedigingswerken (forten, batterijen, lunetten) en hun samenhang met de omgeving;
- overige elementen van het verdedigingssysteem, waaronder sluizen, inlaten, duikers, dijken en camouflagebeplanting.

Ook voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie geldt het streven naar betere bescherming in onder andere bestemmingsplannen. Naast onderdelen van de linie, dient ook de linie in zijn geheel (inclusief schootsvelden en inundatiegebieden) te worden beschermd.

2.2.6. Recreatiebeleid

Beleidsnota Openluchtrecreatie 1992-2010 "Kiezen voor recreatie" (1993)

In deze nota van het ministerie van LNV wordt aangegeven dat het aanbod van recreatievoorzieningen naar oordeel van het ministerie voldoende is. Mede hierom wordt het beleid omgeboogen naar een kwaliteitsbeleid. De hoofdlijnen van het beleid worden uitgewerkt in een viertal beleidsthema's. Voor het plangebied relevante thema's zijn "Nederland-Waterland", "Recreatie in Natuur en Landschap" en "Recreatie en Verstedelijking".

Nederland-Waterland

Er wordt aangegeven dat zowel het water om te zwemmen, vissen en varen, als ook de oevers en de recreatieve waarde van het landschap belangrijke elementen zijn. De belangrijkste elementen van dit thema voor het plangebied zijn:

- een netwerk van landelijke toerwaaierwegen; de Vecht, Angstel, Winkel en Holendrecht vormen daarvan een onderdeel;
- een landelijk plan voor aanlegplaatsen;
- mogelijkheden voor een verscheidenheid aan vormen van watersport;
- ontwikkeling van waterrecreatiegebieden; het plangebied maakt onderdeel uit van het waterrecreatiegebied "Hollands-Utrechts plassengebied" waar een verbetering van de op water gerichte vormen van dagrecreatie wordt voorgesteld en ontwikkelingsmogelijkheden voor oeverrecreatie en kleine watersport en open zeilboten en toervaart met kleine motorboten;
- herstel van natuurlijke migratiemogelijkheden voor vissen.

Recreatie in Natuur en Landschap

Dit thema spitst zich toe op een aantal recreatief-toeristische gebieden. Het plangebied behoort tot één van deze gebieden. Het voor het plangebied relevante beleid is gericht op:

- het instandhouden van het bestaande recreatief-toeristische product;
- het behoud van het streekeigen karakter;
- een op samenhang en samenwerking gerichte recreatief-toeristische ontwikkeling (productontwikkelingsplannen en samenwerking tussen openluchtrecreatie, toerisme, natuur, landbouw en cultuurbehoud);
- het stimuleren en in goede banen leiden van verblijfsrecreatie;
- optimalisering van recreatieve gebruiksmogelijkheden van natuurgebieden en waterstaatsobjecten;
- het beter per openbaar vervoer of langzaam verkeer bereikbaar maken van dag- en verblijfsrecreatieve attractiepunten.

Recreatie en Verstedelijking

In de verstedelijkte gebieden van Nederland is om een goed woon- en leefklimaat te garanderen behoefte aan recreatiemogelijkheden in deze stadsgewesten. Het plangebied maakt deel uit van de Randstadgroenstructuur en het Groene Hart van de Randstad. Met de Randstadgroenstructuur beoogt het rijk de kwaliteit van het landelijk gebied in de Randstad te versterken en af te stemmen op de gebruikers, waaronder de recreanten. Het voor het plangebied relevante beleid ten aanzien van de Randstadgroenstructuur is gericht op:

- een zo groot mogelijke samenhang tussen recreatie- en natuurfuncties;
- het leveren van een bijdrage aan het veiligstellen van het landelijk gebied;
- een optimale gebruiks- en belevingswaarde van het landelijk gebied.

Het beleid voor het Groene Hart is gericht op het handhaven en bevorderen van recreatieve gebruiks- en belevingsmogelijkheden, vooral in de vorm van routenetwerken voor varen, fietsen en wandelen.

Beleidsplan Recreatie en Toerisme (provincie Utrecht, 1994)

In dit plan wordt het recreatieve en toeristische beleid uitgewerkt in vijf thema's, die zijn te beschouwen als speerpunten van het beleid. Voor het plangebied relevante thema's zijn "Utrecht Waterareaal", "Cultuurhistorie" en "Routestructuren".

Utrecht Waterareaal

Het waterareaal, bestaande uit de vaarwegen en de plassengebieden, moet kwalitatief verder worden ontwikkeld voor de toervaart. Daarnaast moeten in het kader van het Blauw Netwerk de relaties tussen de Utrechtse en de Noord- en Zuid-Hollandse waterrecreatiegebieden verder worden verbeterd. In het Beleidsplan wordt de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal aangeduid als landelijke vaarroute en de Angstel, Holendrecht, Geuzensloot en Het Gein als regionale vaarroute.

Bij de ontwikkeling van de kleine watersport ligt het accent op het kanoën.

Cultuurhistorie

Dit thema betreft de relatie tussen cultuurhistorie en recreatie en toerisme. Het beleid van de provincie is gericht op promotie van het cultuurhistorisch product en verbetering van de toegankelijkheid en bereikbaarheid. Belangrijke onderdelen van het cultuurhistorisch product zijn de Vechtstreek (buitenplaatsen, molens, tuinen), de Hollandse Waterlinie en de stads- en dorpsgezichten van Abcoude, Loenen, Vreeland, Loenersloot en Baambrugge.

Routestructuren

Dit thema heeft betrekking op routegebonden vormen van recreatie, zoals wandelen, fietsen, kanoën en schaatsen. Het beleid van de provincie is gericht op de realisering van het Groen Netwerk, dat tot doel heeft doorgaande fiets-, wandel- en kanoroutes te ontwikkelen. Het beleid spitst zich toe op de aanleg van ontbrekende schakels in de routes en het opheffen van knelpunten.

Blauwe Netwerk in het Groene Hart (1995)

In dit rapport participeren de ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Verkeer en Waterstaat en Economische Zaken en de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland.

Het doel van het Blauwe Netwerk is het ontwikkelen van een samenhangend netwerk van vaarwegen voor de recreatietoervaart in het Groene Hart. De beleving van de recreant staat hierbij centraal. Het rapport Blauwe Netwerk bestaat uit twee onderdelen; het Beleidskader Blauwe Netwerk en het Actieplan Blauwe Netwerk.

In het Beleidskader Blauwe Netwerk worden voorstellen gedaan voor het ontwikkelen van een aantal doorgaande vaarroutes. Op de schaal van de Randstad wordt een ringverbinding ontwikkeld ("Randstad Waterring") die de grote steden onderling verbindt. De Vecht maakt onderdeel uit van deze ringverbinding. De ringverbinding vormt de hoofdstructuur waar andere vaarroutes op aanhaken. Voor het plangebied relevante vaarroutes zijn:

- Staande Mast-route (Vecht, Geuzensloot, Drecht);
- Hollandse Veenplassen Route (Angstel, Gein, Geuzensloot, Drecht);
- Forten van Amsterdam Route (Angstel, Holendrecht, Vecht).

In het Actieplan Blauwe Netwerk worden projecten beschreven die kunnen bijdragen tot het functioneren van het Blauwe Netwerk. Een voor het plangebied relevant project dat wordt uitgevoerd op de middellange termijn (ca. 1997-2000) is het realiseren van aanlegplaatsen langs de Vecht in combinatie met de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Tevens dient de bediening van de Vechtbruggen te worden verbeterd.

2.2.7. Verkeer- en vervoerbeleid

Het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer

In het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer (SVVII, 1992) wordt het langetermijnbeleid van de regering voor verkeer en vervoer vastgelegd. De centrale beleidslijn is het verbeteren van de bereikbaarheid binnen de randvoorwaarden van leefbaarheid. In het totale pakket van mobiliteit spelen alle vervoerswijzen een rol, teneinde een veilig, efficiënt en duurzaam personen- en goederenvervoer te bewerkstelligen. Naast beïnvloeding van mobiliteit is ook realisering van infrastructuur een middel daartoe.

Om de voortgang van en de accenten in het verkeer- en vervoerbeleid uit te dragen wordt jaarlijks het Meerjarenprogramma infrastructuur en Transport (MIT) uitgebracht. Daarnaast wordt in het MIT aandacht geschonken aan de belangrijkste ontwikkelingen van het verkeer en vervoer.

Nationaal Verkeers- en Vervoersplan 2001-2020 (2001)

Momenteel is de opvolger van het tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer in voorbereiding. Van deze opvolger, het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan 2001-2020, is inmiddels het beleidsvoornemen gereed. De doelstelling van dit plan is het bieden van een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem, waarbij de kwaliteit voor de individuele gebruiker in een goede verhouding staat tot de kwaliteit voor de samenleving als geheel.

De Corridorstudie Amsterdam Utrecht

In 1990 namen de NV Nederlandse Spoorwegen (NS) en het ministerie van Verkeer en Waterstaat samen het initiatief tot de Corridorstudie/MER Amsterdam Utrecht (CAU). De gezamenlijke studie is in nauw overleg met de betrokken overheden en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen. De CAU studie was de eerste tracéstudie waarbij niet alleen de omgeving actief betrokken werd, maar waarbij ook de drie aanwezige vervoersmodaliteiten in onderlinge samenhang zijn gezien. De corridor bestaat uit drie hoofdtransportassen die belangrijke economische centra met het Nederlandse achterland verbindt, te weten:

1. de rijksweg A2;
2. de spoorlijn Amsterdam Utrecht;
3. het Amsterdam Rijnkanaal (ARK).

De achtergrond van deze studie is dat de huidige capaciteit van weg- en railinfrastructuur op de belangrijke vervoersrelatie Amsterdam-Utrecht tekort schiet. Er is sprake van filevorming op de weg en van verborgen files op het spoor. Beide beïnvloeden elkaar tot op zekere hoogte. In de studie voorzorg men nog grotere problemen in de toekomst. De corridornota/MER diende inzicht te geven in oplossingen voor de problemen.

Op 25 april 1995 heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat het besluit genomen tot uitbreiding van weg- en railinfrastructuur overeenkomstig het B1-alternatief uit de corridorstudie. Het B1-alternatief omvat de verbreding van de rijksweg Amsterdam-Utrecht (traject Holendrecht-Oudenrijn) van 2x3 tot 2x4 rijstroken; bij de stadsgewesten zijn meer rijstroken voorzien. In het besluit van de Minister is tevens opgenomen de tracévaststelling voor de verdubbeling van de spoorlijn Amsterdam-Utrecht (traject Duivendrecht-Utrecht) en de Utrechtboog (de railverbinding tussen de zuidelijke tak van de ringspoorbaan Amsterdam en de spoorlijn Amsterdam-Utrecht). De studie heeft aangetoond dat door de hiervoor genoemde samenhang de capaciteitsuitbreiding van de spoorlijn mede een voorwaarde is om de uitbreiding van de wegcapaciteit beperkt te houden en toch aan de vervoersbehoefte te voldoen. Ten aanzien van het Amsterdam-Rijnkanaal heeft het besluit geen fysieke gevolgen. Door de Minister zijn in het besluit concrete toezeggingen opgenomen ten aanzien van doorvaarthoogten, landschappelijke inpassing van spoor en weg, de aanleg van ecologische verbindingzones en het opstellen van een compensatieplan voor de aangetaste natuurwaarden.

Wat betreft de verbreding van de A2 is de breedte van de zone voor de landschappelijke inpassing vastgesteld op 35 meter per strook. De aanleg van ecologische verbindingzones betreft een uitwerking van het rapport van de Projectgroep EVVV (Ecologische Verbindingzone Venen-Vechtplassen). Verwezen wordt naar de beschrijving in paragraaf 2.2.4.

Door de regionale directie Utrecht van de Rijkswaterstaat is het besluit van de Minister uitgewerkt in een ontwerp voor de rijksweg.

De spoorverdubbeling is niet in het bestemmingsplan Landelijk gebied Abcoude en Loenen opgenomen, maar in een apart projectbestemmingsplan.

Het MIT 1998-2002 geeft aan dat de voorgenomen werkzaamheden voor de verbreding van de A2 binnen de planperiode van dit bestemmingsplan zullen worden uitgevoerd.

Opgemerkt dient te worden dat de procedure van de Tracéwet niet van toepassing is op de Corridorstudie Amsterdam-Utrecht.

Het Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan

Het Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan is uitvoeringsgericht en geeft aan dat voor het openbaar vervoer in 1997/1998 doorstromingsmaatregelen zullen worden getroffen op de provinciale weg N201 tussen autosnelweg A2 en de kern Vreeland. Dan zal ook het kruispunt worden gereconstrueerd van de Rijksstraatweg ten noorden van Loenen (provinciale weg N402) en de provinciale weg tussen de A2 en Hilversum (N201).

Verder is van belang dat de Rijksstraatweg tussen Loenen en Nieuwersluis van fietsstroken zal worden voorzien.

Eveneens wordt aangegeven dat er sluipverkeer plaatsvindt tussen Abcoude en de provinciale weg N201 via de kern Abcoude alsook op de provinciale weg N402 tussen Loenen en Maarsse.

Ten slotte kan mogelijk de aanleg van een busbaan vanaf de A2 naar Vinkeveen over de opgeheven spoorbaan voor het bestemmingsplan van belang zijn.

Verkeersveiligheidsplan Loenen

In 1998 heeft de gemeente Loenen voor de totale gemeente een verkeersveiligheidsplan opgesteld ("Voorrang voor verkeersveiligheid"). In dit plan wordt de verkeersveiligheid geanalyseerd (zowel objectief als subjectief). Op basis van de analyse zijn knelpunten gesignaleerd. Het verkeersveiligheidsplan bevat tevens een wegencategoriseringsplan, op basis van een duurzaam veilige wegenstructuur. Ook hieruit komt een aantal knelpunten voort. In het verkeersveiligheidsplan worden voor zowel de knelpunten in het kader van de wegencategorisering als in het kader van de verkeersveiligheidsanalyse oplossingen aangedragen. Veel wegen in het buitengebied zullen op basis van dit plan als 60 km/h of 30 km/h-wegen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor de inrichting van de wegen in het buitengebied (inrichting van 80 km/h-wegen, realisatie fietsstroken/fietspaden/parallelwegen, voetgangers- en fietstunnel onder de N201 bij Loenersloot, afsluiten Westkanaaldijk ten noorden van de Binnenweg voor doorgaand gemotoriseerd verkeer, ongelijkvloerse spoorwegovergangen).

3.1. Inleiding

De opbouw en kwaliteit van bodem en water (abiotische omstandigheden) zijn bepalend voor een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van de verschillende functies in het plangebied. Bodem en water bepalen namelijk in belangrijke mate de gebruiksmogelijkheden voor de landbouw en de aanwezige of potentiële natuur- en landschapswaarden.

Op basis van de beschikbare gegevens wordt in dit hoofdstuk een beeld geschetst van de ontstaansgeschiedenis van het gebied, de opbouw en kwaliteit van de bodem en het grond- en oppervlaktewatersysteem.

3.2. Ontstaansgeschiedenis

Het landschap in het plangebied is voornamelijk gedurende het Holoceen gevormd onder invloed van zeespiegelrijzing. Doordat tevens een stijging van de grondwaterspiegel plaatsvond was er lange tijd sprake van veenvorming (Basisveen en later Hollandveen). Langs de rivieren en veenstroompjes groeide een rijke moerasvegetatie, waaruit bosveen en rietveen ontstonden. Buiten de invloed van het voedselrijke rivierwater kon zich uitsluitend veenmosveen ontwikkelen, dat later voor een groot deel is weggegraven en tot turf is verwerkt. Botshol, de Loosdrechtse Plassen en de Vinkeveense Plassen zijn ontstaan door afgraving van veen (vervening) in combinatie met de afslag van de legakkers.

In het noordelijke deel van het plangebied is omstreeks 1400 voor Chr. bij een doorbraak van de zee zeeklei afgezet. Langs de riviertjes en veenstromen in het plangebied is sprake van rivierafzettingen. Plaatselijk is rivierklei afgegraven voor de productie van dakpannen en bakstenen.

Bij de ontwatering van het laaggelegen gebied zakte de veenbodem in. De veenstroomruggen en de oeverwallen waren minder aan klink onderhevig en liggen nu relatief hoog in het landschap.

De hoogte van het maaiveld in het plangebied varieert van circa 2.40 m -NAP tot 0.60 m +NAP. Het lagergelegen gebied betreft het noordwestelijke deel van het plangebied.

3.3. Water

Waterbeheersing

De waterhuishouding in het gebied is sterk gereguleerd. Binnen het plangebied liggen verschillende polders, die afzonderlijk worden bemalen. Afhankelijk van de hoogteligging en de bodemopbouw wordt het oppervlaktewater op verschillende peilen gehandhaafd. Het (zomer) waterpeil in de polders varieert van circa 1.20 m -NAP tot 2.65 m -NAP. Het winterpeil is in het algemeen enkele decimeters lager dan het zomerpeil. In verband met wateroverlast wordt de waterbeheersing van de Hoekerpolder en de Polder Garsten herzien. Het waterpeil in de polder zal hierbij worden verlaagd.

Het waterkwantiteitsbeheer, kwaliteitsbeheer en het waterkeringsbeheer in het plangebied is in handen van het Hoogheemraadschap van Amstel, Gooi en Vecht.

Grondwater

De grondwaterstroming in het plangebied is in het algemeen naar het westen gericht. In het plangebied komt op gering diepte onder het maaiveld grondwater voor. Over het algemeen worden de grondwatertrappen II en III aangetroffen (hoogste grondwaterstand ondieper dan 40 cm beneden maaiveld). Direct grenzend aan de Vecht en de Angstel, is sprake van beter ontwaterde rivierkleigronden (grondwatertrap VI: hoogste grondwaterstand dieper dan 40 cm beneden maaiveld).

Delen van het plangebied staan onder invloed van kwel (zie figuur 2), afkomstig van de Utrechtse Heuvelrug (bron: provincie Utrecht). Binnen het plangebied is ook sprake van lokale kwel, op de overgang van de stroomruggen naar het veenweidegebied. Deze kwel is van be-

lang voor de voorkomende natuurwaarden en natuurontwikkeling. Van de lokale kwel zijn echter geen gedetailleerde gegevens beschikbaar.

De kwaliteit van het ondiepe grondwater wordt gekenmerkt door hoge concentraties nitraat en fosfaat. Deze hoge concentraties aan voedingsstoffen worden veroorzaakt door de uitspoeling van meststoffen en door de mineralisatie van het veen, die versneld worden door onderbemaling.

Oppervlaktewater

Het oppervlaktewaterstelsel in het plangebied wordt gevormd door een dicht netwerk van sloten met variërende breedten en een vaak geringe diepte. In het plangebied komt een stelsel van boezemwateren voor met een hoofdfunctie in de waterhuishouding. De Vecht, Angstel, Holendrecht, Gein en Winkel worden op boezempeil gehandhaafd. Dit peil is hoger dan het de boezemwateren. De boezemstelsels van Amstelland-West en -Oost hebben door middel van directe open verbindingen een relatie met het Amsterdam-Rijnkanaal.

De kwaliteit van het oppervlaktewater wordt in het plangebied en de omgeving daarvan op enkele locaties gemeten. Uit informatie van de provincie Utrecht blijkt dat de waterkwaliteit van de Vecht, Angstel, Holendrecht, Gein en Winkel niet voldoet aan de Algemene Milieukwaliteit 2000 (Derde Nota Waterhuishouding). Dit is onder andere het gevolg van relatief hoge nitraat- en fosfaatconcentraties.

Ten behoeve van peilbeheersing in de zomermaanden wordt water vanuit de omliggende boezemwateren en plassen ingelaten. De inlaat van gebiedsvreemd water draagt bij aan de belasting van het oppervlaktewater met voedingsstoffen en heeft daardoor een negatieve invloed op de waterkwaliteit en de hydrologische waarden (provincie Utrecht). Daarnaast wordt de waterkwaliteit beïnvloed door meststoffen uit de landbouw (door beweiding en uit- en afspoeling bij bemesting). Ook de aanhoudende peilverlagingen in het gebied leiden door een versnelde mineralisatie van de veenbodem tot extra eutrofiëring. Ten slotte wordt de kwaliteit van het oppervlaktewater beïnvloed door lozingen van niet gerioleerde bebouwing en riooloverstorten (effluent van de rioolwaterzuiveringsinrichting).

De hoge concentraties fosfaat en nitraat kunnen er in het uiterste geval toe leiden dat zich in het water plaatselijk zuurstofloze omstandigheden kunnen voordoen, die ongunstig zijn voor de ecologische waarden en potenties en andere vormen van gebruik (bijvoorbeeld zwem- en viswater).

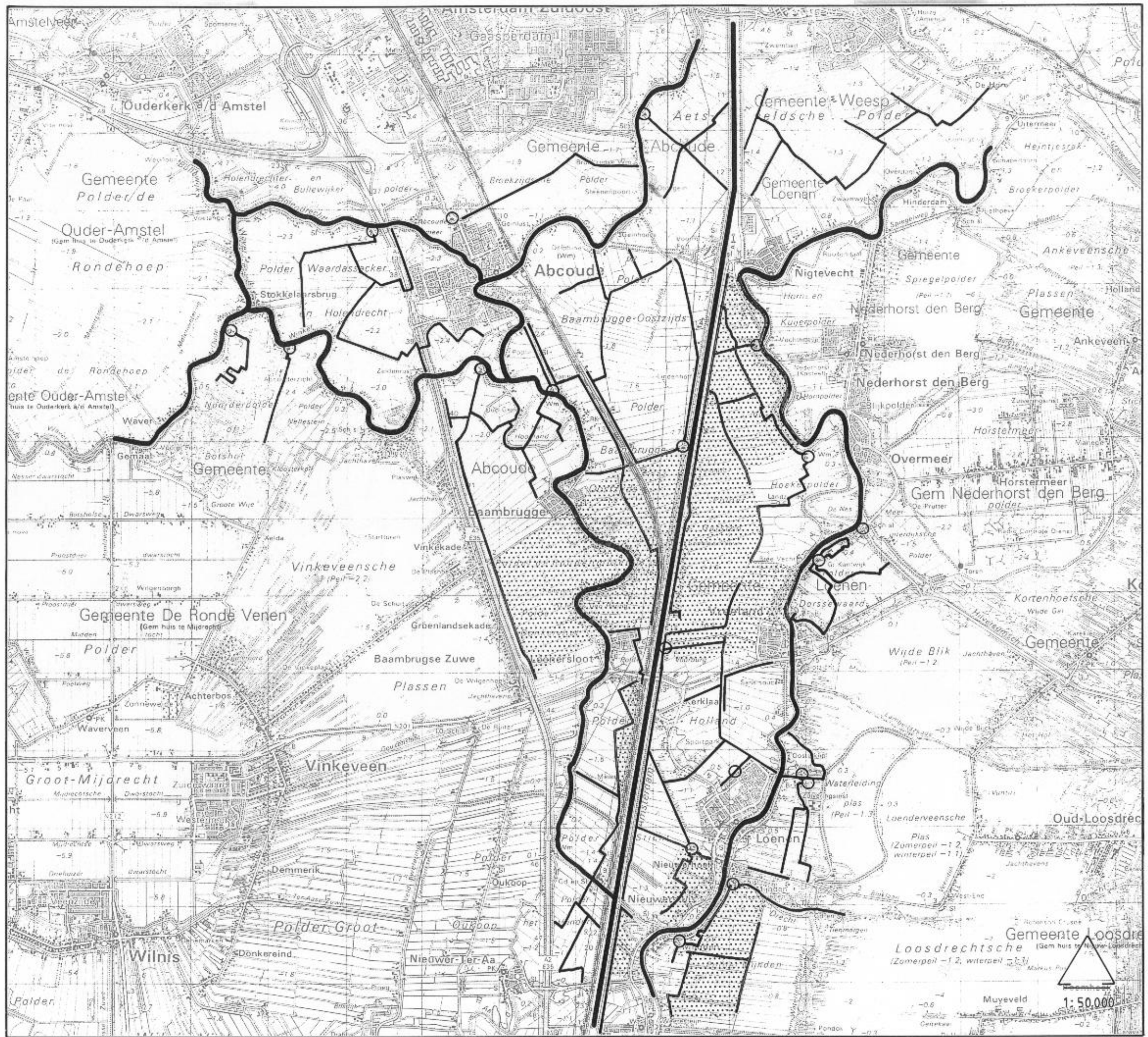
3.4. Bodem

Het gebied tussen Vecht en Angstel wordt gekenmerkt door rivierkleigronden. Buiten dit gebied bevinden zich voornamelijk veengronden en klei-op-veengronden. Ten noorden van de kern Nigtevecht bevindt zich een gebied met zeekleigronden. De bodemopbouw is vereenvoudigd weergegeven in figuur 3.

In verband met hoge grondwaterstanden en de daarmee samenhangende geringe draagkracht van de ondergrond is het plangebied met name geschikt voor weidebouw. Dit is met name het geval op de gronden waar de grondwatertrappen II en III (hoogste grondwaterstand ondieper dan 40 cm) overheersen. Het rivierkleigebied direct langs de Vecht en Angstel met grondwatertrap VI biedt vanwege de betere ontwatering tevens enige mogelijkheden voor akkerbouw, tuinbouw en fruitteelt.

In het plangebied is sprake van aardkundige waarden in de vorm van het kenmerkende slotenpatroon, oude rivierbeddingen en microreliëf. Het gaat daarbij specifiek om de Oude Angstelarmen tussen Baambrugge en Abcoude en enkele verspreide oude stroomgeulen.

In het Uitwerkingsprogramma bodembeschermingsgebieden en in het beleidsplan Natuur en Landschap van de provincie Utrecht worden gebieden aangegeven waar vanwege specifieke abiotische, biotische of cultuurhistorische waarden een bijzonder beschermingsniveau nodig is: zogenaamde bodembeschermingsgebieden. Een groot deel van het plangebied maakt deel uit van de bodembeschermingsgebieden van de Vinkeveense en Loosdrechtse plassen (zie figuur 4).

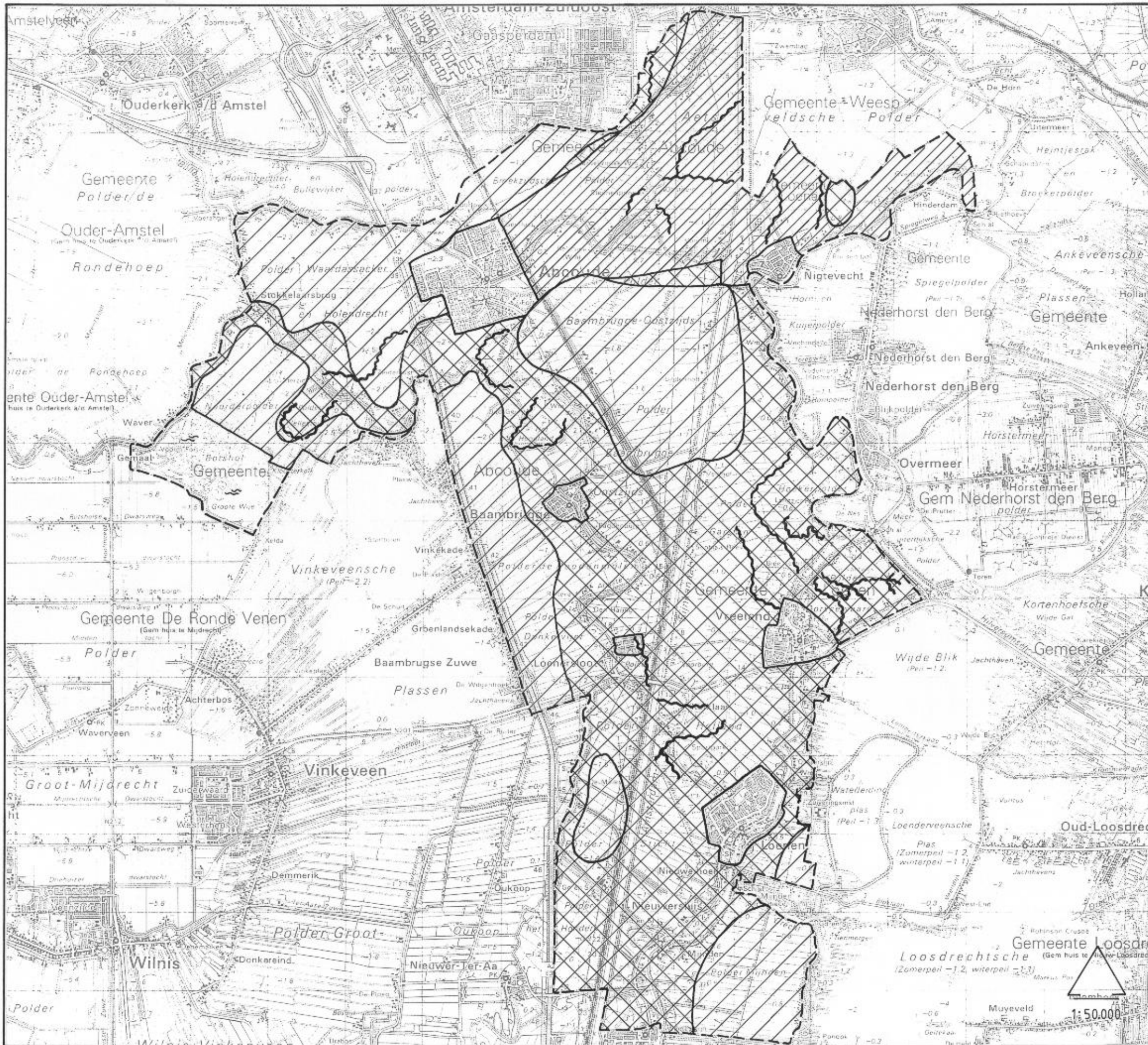

- boezemwater
- hoofdwatgang
- gemaal
- kwelgebieden

bron: Hoogheemraadschap Amstel en Vecht
-Provincie Utrecht

figuur 2
WATERHUISHOUDING

blanco pagina

- veengronden
- rivierkleigronden
- zeekleigronden
- smalle kreekbeddingen

bron: Stichting voor Bodemkartering

figuur 3
BODEM

blanco pagina

blanco pagina

De abiotische waarden betreffen:

- Vinkeveense Plassen: aanwezigheid van petgaten, legakkers en oude rivierbeddingen.
- Loosdrechtse Plassen: aanwezigheid van oeverwallen, venige kommen, petgaten, legakkers, dekzandruggen en oude rivierbeddingen.

Alleen in het gebied Botshol zijn deze bodemkundige waarden (volgens het Uitwerkingsprogramma) voldoende veiliggesteld.

Op verschillende locaties in het plangebied is bodemverontreiniging vastgesteld. De bodemverontreiniging hangt dikwijls samen met bedrijfsactiviteiten. In bijlage 5 is een overzicht van deze locaties gegeven. Daarnaast is ter plaatse van de oeverzones van de Vecht in een aantal gevallen bodemverontreiniging vastgesteld. Bodemverontreiniging kan een belemmering vormen voor onder andere de realisering van bouwplannen, natuurontwikkeling en de landbouw.

3.5. Bouwstenen voor beleid

Wat het abiotisch milieu betreft kan samenvattend het volgende worden geconcludeerd:

- In het plangebied komt enkele milieugradiënten voor, met name als gevolg van verschillen in bodemopbouw (rivierklei, veen of zeeklei) en vochthuishouding.
- Bodem en waterhuishouding maken het plangebied met name geschikt voor weidebouw. De beter ontwaterde gebieden bieden tevens mogelijkheden voor fruitteelt en mogelijk akkerbouw.
- De aanwezigheid van schoon kwelwater is van belang voor de actuele en potentiële natuurwaarden.
- In delen van het plangebied is sprake van bijzondere abiotische waarden (zoals oeverwallen, petgaten, oude rivierbeddingen). Deze waarden dienen voldoende beschermd te worden.
- De waterkwaliteit wordt in belangrijke mate beïnvloed door het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. Verbetering van de waterkwaliteit is van belang.

blanco pagina

4.1. Inleiding

De rundveehouderij is in het buitengebied van Abcoude en Loenen de meest voorkomende agrarische bedrijfstak. Bodem en waterhuishouding zijn vrijwel alleen voor deze tak geschikt. Mede dankzij de ruilverkaveling Baambrugge-Oostzijde die in 1990 is afgerond, de in uitvoering zijnde herinrichting in het noordoostelijk deel van Abcoude (Amstelland) en een autonoom saneringsproces in de laatste 15 jaar behoort dit gebied tot de betere landbouwgebieden van het Utrechts-Hollands veenweidegebied.

De nabijheid van enkele grote steden, de zware infrastructuur die het gebied doorsnijdt en de nieuwe claims in dat kader leggen echter een druk op het agrarisch gebied. Daarnaast vereisen ingrijpende ontwikkelingen op het gebied van het markt- en milieubeleid van Rijk en Europese Unie van de gehele agrarische sector belangrijke inspanningen.

Binnen de huidige agrarische structuur van de regio kunnen deze inspanningen waarschijnlijk niet optimaal worden opgebracht, zodat de ontwikkelingsruimte van de agrarische bedrijven bijzondere aandacht verdient. In dit hoofdstuk wordt de huidige agrarische situatie beschreven, gebaseerd op de cijfers van het CBS uit 1995 en informatie van agrariërs uit het plangebied. Vervolgens worden de in agrarisch opzicht relevante ontwikkelingen aangegeven. Deze worden getoetst aan het geldende beleidskader en tenslotte worden er bouwstenen voor beleid geformuleerd.

4.2. Agrarische structuur

Grondgebruik

Het agrarische grondgebruik is in de gemeenten Abcoude en Loenen, zoals hierboven reeds opgemerkt, in hoofdzaak gericht op de rundveehouderij. De veedichtheid is relatief laag, gemiddeld ongeveer 2 grootvee-eenheden per ha. Naast grondgebonden veehouderij komt in zeer beperkte mate ook tuinbouw en fruitteelt voor.

Bedrijfssituatie

Er bevinden zich in het totaal 157 hoofdberoepsbedrijven in het plangebied (83 in Abcoude en 74 in Loenen), daarvan zijn er 147 rundveehouderijbedrijven (80 in Abcoude en 67 in Loenen), 4 hokdierbedrijven (2 in Abcoude en 2 in Loenen) 2 gecombineerde bedrijven (0 in Abcoude en 2 in Loenen) en 4 tuinbouwbedrijven (1 in Abcoude en 3 in Loenen).

Het grootste deel van de ondernemers is tussen de 30 en 50 jaar oud.

Het totale areaal agrarische cultuurgrond, in gebruik bij de hoofdberoepsbedrijven bedraagt 3.760 ha, (1.943 ha in Abcoude en 1.817 ha in Loenen).

Bedrijfsontwikkeling

In 1980 bevonden zich in het plangebied 173 hoofdberoepsbedrijven (91 in Abcoude en 82 in Loenen). De afname is derhalve circa 11% in 15 jaar, minder dan 1% per jaar. Dit is minder dan het landelijk gemiddelde van 1,6% per jaar.

Bedrijfsgroottestructuur

De verdeling van bedrijven naar productieomvang in respectievelijk kleine, middelgrote en grote bedrijven is weergegeven in tabel 1. De gemiddelde bedrijfsgrootte voor de verschillende typen is weergegeven in tabel 2. De bedrijfsomvang is uitgedrukt in ha en nge (Nederlandse Grootte Eenheid). De nge is een nieuwe economische maatstaf voor de bedrijfsgrootte. Tot deze maatstaf is in EG-verband besloten om de landbouwcijfers van de verschillende landen onderling te kunnen vergelijken en uniform te kunnen toepassen bij subsidieregelingen en dergelijke. De nge-norm is niet gebaseerd op de netto toegevoegde waarde zoals sbe (de Nederlandse norm van Standaardbedrijfseenheid), maar op de saldi (= opbrengst - kosten) per diersoort en per ha gewas.

Zowel het CBS als het LEI werken nu met nge. Er is een omrekening mogelijk, namelijk op basis van de vuistregel 1 nge = 3,13 sbe. In paragraaf 5.3 worden de gegevens uit tabel 2 op deze manier omgerekend.

Tabel 1 Bedrijfsomvang hoofdberoepsbedrijven; percentage bedrijven per groottecategorie in 1995

	klein < 32 nge	middelgroot 32-50 nge	groot 50-70 nge	> 70 nge
Abcoude	23%	17%	19%	41%
Loenen	20%	4%	24%	51%
regio westelijk weidegebied	28%	14%	18%	41%
provincie Utrecht	28%	14%	17%	41%

Bron: CBS-Landbouwmetellingen.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in vergelijking met de regio het aantal grote bedrijven in Abcoude en met name in Loenen relatief omvangrijk is.

De kleine bedrijven met minder dan 32 nge zijn over het algemeen als hoofdberoepsbedrijf nauwelijks levensvatbaar. De kans lijkt groot dat zij op termijn beëindigd zullen (moeten) worden als er geen schaalvergrotingsmogelijkheden zijn. Wanneer deze bedrijven voor hun inkomen echter niet geheel van de landbouw afhankelijk zijn, kunnen zij in de huidige omvang nog lange tijd voortbestaan. In combinatie met de nieuwe ideeën over plattelandsontwikkeling ontstaan er dan nieuwe perspectieven.

Voor de bedrijven tussen de 32 nge en 50 nge geldt min of meer hetzelfde. Als zij hun inkomen volledig uit het agrarische bedrijf willen halen, zullen zij geducht moeten investeren om volwaardig te worden/blijven. Als zij de economische basis van hun bedrijf verbreden met een of meer agrarische neventakken of niet-agrarische activiteiten, ontstaan er nieuwe kansen.

Bedrijven die groter zijn dan 50 nge (= ± 157 sbe) hebben een omvang waarbij in principe de continuïteit is gewaarborgd.

Alle bedrijven zullen de financiële draagkracht moeten bezitten om investeringen ten behoeve van de voorgeschreven milieumaatregelen te kunnen plegen.

In tabel 2 is de gemiddelde bedrijfsomvang gegeven per bedrijfstype. Daarbij dient wel bedacht te worden dat alleen het aantal rundveehouderijbedrijven voldoende is om zinvolle vergelijkingen te trekken met de regio en de provincie.

Tabel 2 Gemiddelde bedrijfsomvang per type in hectares en nge's, hoofdberoepsbedrijven in 1995

	graasdier		hokdier		gecombineerd		tuinbouw	
	ha	nge	ha	nge	ha	nge	ha	nge
Abcoude	24,3	62,2	0,5	15,5	-	-	0	37,0
Loenen	26,0	75,0	6,0	126,0	13,0	47,0	13,0	97,0
regio westelijk weidegebied	22,8	63,8	3,4	55,0	15,4	61,3	5,0	83,3
provincie Utrecht	21,9	64,4	4,1	60,6	13,7	58,5	5,4	105,0

Bron: CBS-Landbouwmetellingen.

4.3. Waardering

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de graasdierbedrijven zowel in Loenen als in Abcoude qua oppervlakte als qua productieomvang (nge) een relatief sterke positie innemen ten opzichte van de graasdierbedrijven in de regio en de provincie. Dit geldt eveneens voor de twee hokdierbedrijven in Loenen.

Wanneer het aantal nge wordt omgerekend naar de vroeger gebruikelijke Nederlandse norm van sbe is de gemiddelde bedrijfsomvang van de graasdierbedrijven in Abcoude 195 sbe, in Loenen 235 sbe, in de regio 200 en in de provincie Utrecht 202 sbe.

Productieomstandigheden

De verkaveling, ontsluiting en ontwatering zijn in het algemeen goed te noemen, zeker in vergelijking met de regio. Dat geldt met name voor het ruilverkavelingsgebied Baambrugge-Oostzijds en de landinrichting Amstelland. In het gebied Baambrugge-West daarentegen is echter met name de verkaveling een probleem. In de polders Garsten en de Hoekerpolder laat de ontwatering te wensen over. Op sommige plaatsen in het plangebied (bijvoorbeeld in de polder Sticht) spelen ontsluitingsproblemen.

In het kader van de verbreding van de A2 was aanvankelijk sprake van een aanpassingsinrichting. Deze is echter afgestemd.

Hoofd- en nevenberoepsbedrijven

Het aantal nevenberoepers (deeltijdlandbouw) is, eveneens volgens de gegevens van het CBS aanzienlijk: 16% (30) van het totaal aantal bedrijven, die samen 6% (244 ha) van het agrarisch areaal beheren. In Abcoude betreft het 18% (18) van het totaal aantal bedrijven op 9% (183 ha) van de cultuurgrond, in Loenen gaat het om respectievelijk 10% (8) van de bedrijven op 3% (61 ha) van de cultuurgrond. Het betreft voornamelijk kleinere bedrijven (87% kleiner dan 32 nge). De overige vier bevinden zich in de categorie 32-50 nge (2) en 50-70 nge (2). Aangezien hier de landbouw bij wijze van nevenberoep wordt uitgeoefend geeft de bedrijfsgrootte geen indicatie omtrent de duurzaamheid van deze bedrijven.

Het aantal nevenberoepsbedrijven bedroeg in 1980 22 (10 in Abcoude en 12 in Loenen). In verhouding tot het aantal hoofdberoepsbedrijven in dat jaar (173) was het percentage nevenberoepsbedrijven toen kleiner dan in 1995. Dat betekent dat het aantal agrarische ondernemers dat primair afhankelijk is van werkzaamheden buiten de landbouw is toegenomen.

Milieuaspecten landbouw

Binnen de veehouderij zijn belangrijke ontwikkelingen gaande, met name als gevolg van de milieuregelgeving. De agrarische sector heeft hiertoe reeds forse inspanningen geleverd. Deze ontwikkelingen reduceren de milieubelasting aanzienlijk.

De veehouderij levert nog steeds een bijdrage aan de nitraat- en fosfaatbelasting in het plangebied. Vermesting kan lokaal tot negatieve effecten leiden voor natuur en landbouw. De milieukwaliteit van voedselarme ecosystemen kan hierdoor worden aangetast.

Om een evenwichtsbemesting te realiseren worden de gebruiksnormen de komende jaren teruggebracht. Bij de introductie van de mineralenaangifte in 1998 zullen voor het eerst verliesnormen gaan gelden. De verliesnorm is het acceptabele verschil tussen aan- en afvoer van mineralen. Voor fosfaat op grasland en bouwland geldt in 1998 en 1999 een verliesnorm van 40 kg/ha. Voor stikstof op grasland geldt een verliesnorm van 300 kg/ha, voor stikstof op bouwland een verliesnorm van 175 kg/ha. De normen zullen verder worden aangescherpt tot een verliesnorm van 20 kg fosfaat voor gras- en bouwland, 180 kg stikstof/ha voor grasland en 100 kg stikstof/ha voor bouwland.

De veehouderij levert tevens een bijdrage aan de verzuring door vervluchtiging van ammoniak uit mest. Schraallanden vallen onder de werking van de Interim-wet Ammoniak en Veehouderij en de gelijknamige uitvoeringsregeling. Uitbreiding of vestiging van nieuwe veehouderijbedrijven in de omgeving van schraallanden dient te worden getoetst aan de gevolgen voor deze voedselarme vegetaties. Natuurgebieden die na 1988 zijn ontwikkeld vallen echter niet onder de Interim-wet Ammoniak en Veehouderij. Voor het plangebied zijn met name de schraallanden in het gebied Botshol van belang.

Bij uitbreiding en nieuwvestiging van veehouderijbedrijven vindt vanwege geurhinder tevens een toetsing plaats aan de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder. De omgeving wordt hierbij onderverdeeld naar stankgevoeligheid in 4 categorieën. Categorie 1 is de meest gevoelige bebouwing en betreft de bebouwde kom en stankgevoelige objecten; categorie 4 is het minst gevoelig en betreft verspreide burgerwoningen en agrarische bedrijven in een agrarische omgeving.

4.4. Ontwikkelingsperspectief

Algemeen

Binnen de veehouderij worden belangrijke ontwikkelingen verwacht. Het markt- en prijsbeleid van de Europese Unie zal gericht zijn op minder prijsondersteuning, terwijl de melkquotering ter discussie staat. Opbrengstverhoging zal in de nabije toekomst dus niet mogelijk zijn zodat kostprijsverlaging van grote betekenis zal blijven.

Een andere ontwikkeling betreft de milieuregelgeving, die de komende jaren nog verder zal worden aangescherpt. Bedrijfsaanpassingen en (extra) investeringen ten behoeve van het milieu zullen daarom noodzakelijk blijven. Bovenstaande ontwikkelingen zullen ook ruimtelijke gevolgen hebben.

Gevolgen van milieubeleid

Het milieubeleid van Rijk en provincie is gericht op het terugdringen van de milieubelasting. Extensivering van het grondgebruik vormt een van de oplossingen. Bedrijfsvergroting door aankoop van grond is in dat geval noodzakelijk.

Binnen de rundveehouderij zal verder een gedeeltelijke omschakeling plaatsvinden als gevolg van het streven naar een evenwichtiger mineralenbalans op bedrijfsniveau. Het verminderen van de mineralenverliezen (het doel van deze mineralenbalans) kan onder andere gerealiseerd worden door de verbouw van een beperkte oppervlakte ruwvoedergewassen (anders dan gras, met name maïs, maar ook andere gewassen zoals granen) op het veehouderijbedrijf. In het plangebied is het grootste deel van de gronden echter ongeschikt voor deze teelt. Desondanks is ook in het plangebied sprake van een toename van het areaal maïs. Niet uit te sluiten is echter dat in de toekomst door nieuwe rassen of andere gewassen een toename van de ruwvoederteelt kan optreden.

Bedrijfsbeëindiging

Gezien de bedrijfsgroottestructuur (zie tabel 1) wordt verwacht dat een aantal kleine bedrijven zal worden beëindigd. Deze bedrijven zullen de noodzakelijke forse investeringen in grond, quotum en gebouwen waarschijnlijk niet kunnen opbrengen. Ook om andere redenen zullen bedrijven beëindigd worden. De daarbij vrijkomende gronden worden veelal overgenomen door andere agrarische bedrijven. De gebouwen die bij beëindiging van agrarische bedrijven vrijkomen, hebben een grote aantrekkingskracht op niet-agrarische functies. In veel gevallen ontstaan hier nieuwe niet-agrarische bedrijfjes of krijgen de gebouwen een woonfunctie. Dergelijke nieuwe burgerwoningen vormen dan milieugevoelige functies waardoor de nabijgelegen agrarische bedrijven belemmerd kunnen worden in (uitbreiding van) hun bedrijfsvoering.

Schaalvergroting

Aangezien opbrengstverhoging voor de melkveehouderij slechts beperkt mogelijk is als gevolg van de quotering en de waarschijnlijk ongunstige prijsontwikkeling, kunnen de bedrijfsresultaten slechts op peil gehouden worden door kostenverlaging. Vergroting van de bedrijven kan in dat opzicht perspectief bieden doordat (nieuwe) machines en gebouwen dan efficiënter kunnen worden benut.

Verbetering van de productieomstandigheden

Door verbetering van de ontwatering, ontsluiting en verkaveling en het bouwen van ligboxenstallen kunnen enkele belangrijke variabele kosten worden verlaagd.

Verbetering van de waterbeheersing zorgt voor een hogere grasopbrengst van een betere kwaliteit, een verlenging van het weideseizoen en minder rij- en vertrappingsschade.

Door verbetering van de verkaveling en ontsluiting wordt veel tijd bespaard bij graslandverzorging, voederwinning en melken.

In het grootste deel van het plangebied zullen deze verbeteringen slechts incidenteel plaatsvinden omdat slechts een klein deel in een landinrichtingsproject is gelegen.

Van groot belang voor een efficiënte bedrijfsvoering op de melkveehouderijbedrijven is de aanwezigheid van een ligboxenstal, in combinatie met een voldoende grote huisbedrijfskavel. Naar schatting 75% van de bedrijven beschikt reeds over een ligboxenstal. Daardoor kunnen de arbeidsomstandigheden verbeteren en kan efficiënter worden gewerkt. Verder kan bij veel regen

in het weideseizoen het vee tijdelijk binnen worden gehouden waardoor vertrappingschade voorkomen wordt. Het eventueel 's nachts opstallen van vee levert het bijkomend milieuvoordeel op van beperking van ammoniakemissie en nitraatuitspoeling.

Omschakeling en specialisatie

Omschakeling van veehouderijbedrijven naar andere productietakken als akkerbouw, tuinbouw op open grond of fruit- of sierteelt is in het (veen)weidegebied op grote schaal niet waarschijnlijk, aangezien deze gronden nauwelijks geschikt zijn voor andere teelten dan gras. Op de stroomruggronden bestaan meer mogelijkheden.

Voorzover de milieuwetgeving dit toelaat, vormt het ontwikkelen van een neventak met intensieve veehouderij (varkens, stieren) wel een reële mogelijkheid.

Een andere mogelijke ontwikkeling is specialisatie in de richting van biologische landbouw. Door het ontbreken van een adequate afzet- en verwerkingsstructuur en de relatief hoge prijzen is een grote doorbraak van dit type landbouw niet op korte termijn te verwachten.

Niet-agrarische nevenactiviteiten

Naast de mogelijkheden voor schaalvergroting, intensivering en omschakeling wordt verwacht dat een klein aantal agrariërs naast het agrarisch bedrijf een niet-agrarisch nevenberoep zal zoeken. In dat kader biedt recreatie een mogelijk perspectief om een aanvullend inkomen te verwerven. De hoge natuur- en landschapswaarden maken de regio tot een (potentieel) aantrekkelijk gebied voor verschillende extensieve recreatievormen (zie hoofdstuk 8). In dat verband ontstaan voor agrarische bedrijven mogelijkheden voor het verwerven van neveninkomsten door het bieden van faciliteiten voor kleinschalig kamperen, caravanstalling en paardrijden. Hiervoor dienen wel voldoende arbeidskracht en investeringsruimte aanwezig te zijn, terwijl ook de recreatieve infrastructuur nadere aandacht vergt. Bovendien dienen paardrijactiviteiten aan de nodige voorwaarden te worden gebonden om overlast voor de omringende agrarische bedrijven en een onevenredige toename van de bebouwing tegen te gaan.

Op dit moment worden door de agrariërs in Abcoude en Loenen vrijwel geen activiteiten op recreatief gebied ontplooid. Ook van andere niet-agrarische neventakken is nauwelijks sprake, wel van enkele semi-agrarische nevenactiviteiten en loonwerk.

Ruimtelijke consequenties

Ten behoeve van het bestemmingsplan is het van belang de ruimtelijke consequenties van de hiervoor beschreven ontwikkelingen aan te geven. Het gaat daarbij om de volgende aspecten:

- er zal behoefte zijn aan de aanleg van kavelpaden;
- incidenteel zullen nieuwe gebouwen worden gerealiseerd, soms in het kader van nieuwvestiging, maar meestal op bestaande bedrijven (mestsilo's, ligboxstallen en overige bedrijfsgebouwen);
- de ontwikkeling van niet-agrarische nevenactiviteiten kan gepaard gaan met een toename van bebouwing op het agrarisch bedrijf;
- als gevolg van bedrijfsbeëindiging zullen bedrijfsgebouwen hun functie verliezen en mogelijk een nieuwe, niet-agrarische functie krijgen; het zal daarbij veelal gaan om grote gebouwen die geschikt zijn voor woondoeleinden en/of diverse bedrijfsactiviteiten; een dergelijke ontwikkeling kan conflicten opleveren met de huidige agrarische en niet-agrarische functies in het gebied;
- extensivering/schaalvergroting vraagt agrarische grond;
- ten behoeve van uitvoering van het milieubeleid kan behoefte zijn aan de mogelijkheid voor het realiseren van mestlo's en mogelijkheden voor ruwvoederteelt (anders dan grasland);
- betaalde natuurproductie door agrariërs zal leiden tot hogere natuurwaarden op agrarische gronden; daarbij is voor de betrokken agrarische bedrijven van belang dat toename van natuurwaarden niet leidt tot aanscherping van regelgeving.

4.5. Bouwstenen voor beleid

Relatie tot beleidskader

Zowel in het rijks- als provinciaal beleid wordt een florerende landbouw als voorwaarde gezien voor instandhouding en zo mogelijk versterking van de verschillende waarden van het plangebied. Een concurrerende en kwalitatief hoogwaardige landbouw vormt een voorwaarde voor duurzaam behoud van de gebiedskwaliteiten.

De blauwe koersaanduiding ingevolge de VINEX biedt mogelijkheden voor verbreding van de plattelandseconomie door naast puur agrarische activiteiten ruimte te bieden aan daaraan verwante en niet-agrarische activiteiten (plattelandsvernieuwing). Bijzondere regionale kwaliteiten zijn daarbij belangrijk: aandacht voor agrarische kwaliteitsproductie en landbouw in combinatie met recreatie, bosbouw of natuur- en landschapsbeheer.

De aanduiding als kerngebied van de ecologische hoofdstructuur voor het buitengebied van Loenen ten oosten van de Vecht geeft aan dat daar gestreefd dient te worden naar verweving van landbouw en natuur. Dit sluit ook aan op het provinciaal beleid waarin voor Loenen in dat deel van het buitengebied de aanduiding landelijk gebied 3 is gegeven (primair grondgebonden landbouw met enige natuurwaarden). Het noordwestelijk deel van het buitengebied van Abcoude heeft eveneens die aanduiding. Het overig agrarisch deel van het buitengebied van Abcoude en Loenen heeft de aanduiding landelijk gebied 2, wat inhoudt dat er in principe zowel grondgebonden als niet-grondgebonden veehouderij, fruitteelt en tuinbouw kunnen plaatsvinden (intensief landbouwkundig gebruik).

Voor Abcoude geeft de Nota van uitgangspunten prioriteit aan agrarische en natuurbestemmingen, flexibiliteit in de regelgeving en een duidelijk beleid inzake natuur en landschap en vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen.

Gezien de hierboven beschreven ontwikkelingen in de agrarische sector biedt het vigerende beleidskader voldoende aanknopingspunten voor nadere invulling op het concrete gemeentelijke niveau.

Voorwaarden voor behoud en ontwikkeling

Algemeen

Het plangebied vormt van oudsher een veehouderijgebied met een sterke nadruk op de melkveehouderij. Voor de toekomstige agrarische structuur is het gewenst de in het gebied aanwezige kennis inzake de melkveehouderij en de structuur van toeleverende, dienstverlenende en afzetbedrijven te behouden en te versterken. Daarbij is het volgende van belang.

Neveninkomsten

Gezien de niet onverdeeld gunstige toekomstperspectieven voor de melkveehouderij (discussie over handhaving quotering, matige prijsontwikkeling, milieumaatregelen) en het feit dat in het plangebied, ondanks de gunstige gemiddelde bedrijfsomvang, sprake is van een aantal relatief kleine bedrijven, is het creëren van mogelijkheden voor verbreding van de agrarische structuur wenselijk. Primair houdt dat in dat mogelijkheden moeten bestaan voor het omschakelen naar andere agrarische productierichtingen. Daarnaast kan worden gedacht aan perspectiefrijke, aan de landbouw verwante (neven)takken. Te denken valt daarbij aan de ontwikkeling van zuivelbereiding, het produceren en beheren van natuur en activiteiten in de recreatieve sfeer. Ook niet-agrarische neventakken kunnen de basis van de veehouderij verstevigen. Het kan daarbij gaan om aan de landbouw verwante bedrijvigheid (loonbedrijf, veehandelsbedrijf) of om niet met de landbouw verwante vormen. Met name met betrekking tot niet aan de landbouw en/of het buitengebied gebonden activiteiten is het beleid van rijk en provincie terughoudend. In dat licht dient ook zorgvuldig te worden nagegaan wat hiervan de consequenties zijn voor de agrarische structuur van het gebied, bijvoorbeeld in relatie tot verkeers- en milieuoverlast.

Regelgeving

De verwachte ontwikkelingen vereisen naast optimale productieomstandigheden voldoende flexibiliteit in de regelgeving om aldus te kunnen inspelen op de veranderende eisen van markt en milieu.

Vanuit de agrarische optiek betekent dit het volgende:

- planologische bescherming tegen niet-agrarische functies;
- optimale ontsluiting, verkaveling en waterbeheersing in het agrarisch gebied en mogelijkheden om deze in de toekomst aan te passen;
- mogelijkheden voor een flexibel agrarisch grondgebruik zonder beperkingen;
- voldoende bouwmogelijkheden rond agrarische bedrijfscentra;
- mogelijkheden tot het ontwikkelen van niet-agrarische nevenactiviteiten;
- zekerheid op langere termijn omtrent bovenstaande factoren.

blanco pagina

5.1. Inleiding

In deze paragraaf worden de actuele en potentiële ecologische kwaliteiten van het plangebied beschreven, op basis van literatuurgegevens (grotendeels afkomstig van de provincie Utrecht) en globale veldverkenningen.

Figuur 5 is een weergave van de voorkomende ecologische kwaliteiten. Figuur 6 geeft een overzicht van de ecologische hoofdstructuur.

5.2. Ecologische structuur

Ligging in ruimer verband

In het Hollands-Utrechtse veenweidegebied, waar het plangebied deel van uitmaakt, worden flora en fauna bepaald door het samenspel van bodem, klimaat, waterhuishouding en (agrarisch) grondgebruik. Daarnaast speelt de ligging in (boven)regionaal verband een belangrijke rol. De meest waardevolle delen van de ecologische structuur (de kerngebieden van de ecologische hoofdstructuur), liggen langs de rand van het plangebied (zie figuur 6). Zo maken de Vinkeveense en Loosdrechtse plassen deel uit van omvangrijke kerngebieden aan weerszijden van het plangebied. Slechts een klein gedeelte van deze kerngebieden ligt binnen het plangebied. Het plangebied beslaat vooral de tussengelegen "witte gebieden" die samen met de geplande ecologische verbindingzones (gelegen langs de smalle veenstromen die het plangebied dooraderen) van groot belang zijn voor de ecologische samenhang tussen de kerngebieden. Met het oog op deze samenhang is aandacht vereist voor een aantal grote infrastructurele barrières (A2, spoorlijn Amsterdam-Utrecht, Amsterdam-Rijnkanaal).

Een klein deel van het plangebied ten oosten van Vreeland (zie figuur 6) behoort tot de speciale beschermingszone Oostelijke Vechtplassen, welke is vastgesteld in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (1999).

Water- en oevermilieus

Flora

De water- en oevervegetaties in het plangebied zijn overwegend kenmerkend voor vochtige, voedselrijke ecotopen. Dergelijke voedselrijke vegetaties zijn vaak weinig divers en worden overheerst door een klein aantal snelgroeiende soorten. De vegetatiekundig meest waardevolle water- en oevervegetaties worden aangetroffen langs de oevers van de plassen en achter in de polders waar de bemestings- en beweidingsintensiteit veelal lager is. Ook een aantal van de voormalige forten, die verspreid over het gebied aanwezig zijn, herbergen waardevolle vegetaties. Plaatselijk komen in het plangebied nog (restanten) voor van kwelvegetaties.

De water- en oevervegetaties in en langs de Vecht zijn kenmerkend voor zeer voedselrijk water. Ten zuiden van Nigtevecht komen ondergedoken waterplanten voor als sterrekroos, gedoormd hoornblad en schedefonteinkruid in een bedekking van slechts 3%. Ten noorden van Nigtevecht zijn dergelijke vegetaties geheel afwezig. Oorzaken van dit geringe voorkomen zijn het ontbreken van voldoende licht in het water, de aanwezigheid van woonschepen en de versturende werking van golfslag door passerende vaartuigen. Drijvende waterplanten komen in de gehele Vecht voor maar eveneens minder ten noorden van Nigtevecht. Het betreft hier uitsluitend gele plomp en waterlelie.

Vooroevervegetaties komen over driekwart van de oeverlengte voor met een gemiddelde breedte van 1.50 m. Het betreft veelal soortenarm rietland met behalve riet soorten als grote en kleine lisdodde en gele lis.

Oevervegetaties in de vorm van gras, ruigte, struweel en enkele bomen zijn over vrijwel de gehele oeverlengte aanwezig maar over driekwart van de lengte smaller dan 1.00 m.

In grote lijnen is de vegetatie van de overige stromen in het plangebied vergelijkbaar met die van de Vecht.

Een aantal oeverlanden langs de rivierlopen kent een rijke flora. Een deel van de oeverlanden is met riet begroeid en een deel wordt extensief als hooiland beheerd. De oeverlanden zijn rijk aan water- en moerasplanten, met als bijzondere soorten onder andere dotterbloem en zomerklokje. Voor het zeldzame zomerklokje vormen de oeverlanden van de noordelijke Vechtstreek één van de weinige natuurlijke vindplaatsen in Europa. De meest waardevolle oeverlanden bevinden zich langs een deel van de Vecht tussen De Nes en Nigtevecht en langs de Angstel, Gein en Winkel. Delen van de oeverlanden zijn aangewezen als natuurmonument.

Botshol en de tot het plangebied behorende oevers van de Vinkeveense en Loosdrechtse Plas-sen (Terra Nova, moerasstrook langs Wijde Blik) behoren tot de kerngebieden van de provinciale ecologische hoofdstructuur. Deze gebieden bestaan uit een afwisseling van moerasbos, verlandingsvegetaties en open water. In deze gebieden worden soorten aangetroffen die kenmerkend zijn voor matig voedselrijke tot voedselarme ecotopen, zoals kranswieren, krabbescheer, kikkerbeet en diverse fonteinkruiden.

Fauna

De oeverlanden van de riviertjes zijn rijk aan water- en moerasvogels. In de Nes, een uitgegraven bocht van de Vecht, komt de ijsvogel voor. De onderwaterfauna in de Vecht is alleen ten noorden van De Nes redelijk ontwikkeld als gevolg van de betere waterkwaliteit aldaar. Het meest soortenrijk zijn onbeschoeide flauwe oevers met riet. Met betrekking tot de visfauna zijn alleen brasem en blankvoorn algemeen, hetgeen wijst op ondiep water met weinig of geen stroming. Roofvissen als snoek en snoekbaars, die afhankelijk zijn van een goed ontwikkelde watervegetatie, zijn beduidend zeldzamer.

De Vechtoevers vormen verder het broedgebied van vogelsoorten als meerkoet, fuut, kleine karekiet, putter en braamsluiper. Ten slotte worden regelmatig enkele algemene soorten amfibieën alsmede de ringslang aangetroffen.

Botshol en de plassen hebben een rijke en gevarieerde vogelstand van moeras- en watervogels, waaronder roerdomp en krooneend en sinds 1994 een kleine aalscholverkolonie. In de omgeving van Terra Nova komen onder andere de zwarte stern en de ijsvogel voor.

Daarnaast zijn Botshol, de oevers van de plassen en de sloten in de meer extensief beheerde polders van belang als amfibiebiotoop. De polders Groenland en Hoogland en Waardassacker en Holendrecht zijn van belang voor de rugstreeppad. In Botshol komt onder andere de ringslang voor.

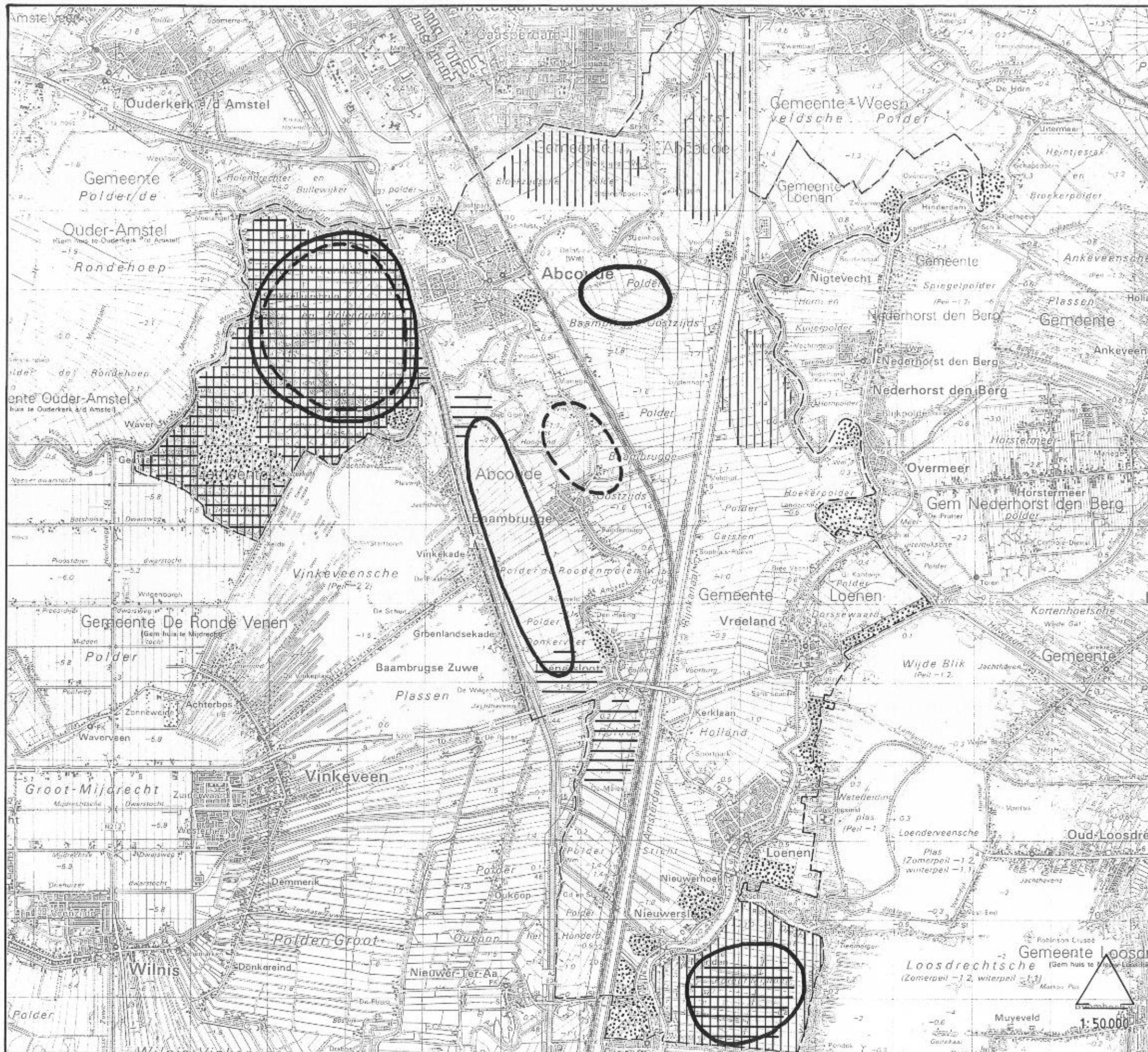
Graslanden

Flora

De soortenrijkdom van de graslandvegetaties is over het algemeen klein vanwege het intensieve agrarische graslandbeheer. De flora wordt overheerst door enkele snelgroeiende soorten, zoals engels raaigras. De soortenrijkdom van de graslandvegetaties is het grootst op de meest vochtige en minst intensief gebruikte percelen, zoals in delen van de polders Waardassacker en Holendrecht, Nellestein en Mijnden en in de slootkanten. Kenmerkende soorten van meer voedselarme, vochtige graslanden zijn onder andere fioringras, echte witbol en veldzuring. Overigens is de kwaliteit van vegetaties in percelen die in agrarisch gebruik zijn in het algemeen sterk afgenomen. Waardevolle vegetaties komen vooral voor in percelen die in eigendom zijn bij een natuurbeschermingsorganisatie of die extensief worden beheerd. Datzelfde geldt voor de oevervegetaties. Slootvegetaties zijn in mindere mate kwetsbaar voor het agrarische beheer. Gebieden met een zekere concentratie van soortenrijke sloot- en oevervegetaties zijn, naast de al genoemde gebieden, de polder Het Groenland en delen van de polders Donkervliet en Holand aansluitend op Loenersloot.

Fauna

De polders Mijnden, Nellestein, Waardassacker en Holendrecht en de Broekzijdsche en Aetsveldsche polder zijn van belang voor weidevogels en voor doortrekkende en overwinterende ganzen, zwanen en eenden. Ook zijn de polders rondom Baambrugge en het gedeelte van de Hoekerpolder ten zuiden van Nigtevegt van belang voor doortrekkende en overwinterende vogels. Wat betreft de weidevogels komen, naast meer algemene soorten, zoals de Kievit en de scholekster, ook meer kritische soorten als grutto en slobbeend voor.

- van belang voor weidevogels
water- en/of moerasvogels
- concentraties van waardevolle
sloot- en oevervegetaties
- waardevol (natuur)gebied
- foerageergebied ganzen
- concentratiegebied amfibieën

de aanduidingen zijn indicatief
bron: Provincie Utrecht ('79-'93)
milieugroep Abcoude/Baambrugge

figuur 5
ACTUELE NATUURWAARDEN

blanco pagina

Buitenplaatsen

Flora

Op de buitenplaatsen langs de Vecht worden plaatselijk zeer goed ontwikkelde parkbossen aangetroffen. In deze zogenaamde iepenrijke eiken-essenbossen worden bol- en knolgewassen aangetroffen die tot de zogenaamde stinse-flora behoren. Dit is een vegetatie die voortkomt van destijds door de mens ingevoerde gewassen die zich plaatselijk hebben uitgebreid. Deze vegetatie wordt nu ook buiten de buitenplaatsen aangetroffen. Karakteristieke stinseplanten zijn sneeuwkllokje, bostulp, wilde hyacint, gele anemoon en voorjaarshelmbloem. Met name op de buitenplaatsen Over-Holland en de Sterreschans is de stinse-flora goed ontwikkeld.

Fauna

De buitenplaatsen langs de Vecht en de Angstel zijn rijk aan typische bosvogels, zoals bosuil en gekraagde roodstaart. Deze gebieden zijn verder van betekenis voor dagvlinders, libellen, amfibieën en reptielen. Door de combinatie van oude gebouwen en oude loofbossen in een gevarieerde en waterrijke omgeving zijn de landgoederen tevens rijk aan vleermuizen. In het aangrenzende deel van Noord-Holland is de vleermuizenpopulatie recent nauwkeurig geïnventariseerd. Hier werden 8 soorten aangetroffen waarbij watervleermuis, dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis algemeen bleken. De Gooi- en Vechtstreek is naar voren gekomen als een zeer belangrijk gebied voor vleermuizen door de aanwezigheid van uitgestrekte oude loofbossen in de nabijheid van een gevarieerd waterrijk landschap. Aangenomen mag worden dat een groot deel van het plangebied een vergelijkbare betekenis heeft voor vleermuizen. Behoud van (oude) beplantingen en gebouwen en verbetering van de voedselsituatie (nauw samenhangend met de waterkwaliteit) is van groot belang voor deze dieren. Daarnaast dient de samenhang in het beplantingspatroon bewaard blijven aangezien dit patroon essentieel is voor de oriëntatie van de vleermuizen in een open landschap.

Forten

Op veel plaatsen rondom de voormalige forten hebben zich een gevarieerde flora en fauna ontwikkeld. De kaden, borstweringen en traversen scheppen een milieu met koele noordhellingen en warme zuidhellingen met verschillende hellingshoeken en samengesteld uit materiaal dat aanmerkelijke verschillen in grofheid en voedselrijkdom vertoont. Deze diversiteit aan milieuomstandigheden heeft tot een grote variatie in flora en fauna geleid. De karakteristieke doornhagen herbergen een rijke zangvogelpopulatie, terwijl de rietgordels langs de gracht broeden en schuilgelegenheid bieden aan vele water- en moerasvogels. Ook worden regelmatig ijsvogels waargenomen.

De holtes in de bouwwerken bieden aan vleermuizen overwinteringsplaatsen. In fort Nieuwer-sluis komen onder andere de zeldzame baardvleermuizen voor.

Overige elementen

Naast de aangegeven gebieden en elementen komen verspreid over het plangebied kleine landschapselementen voor die van belang zijn voor flora en fauna: bosjes, singelbeplantingen, overhoekjes. In dat licht is de oude spoordijk in de polder Sticht vermeldenswaard. Het oude zandlichaam van de spoorlijn herbergt een soortenrijke schrale vegetatie.

5.3. Waardering

Om de ecologische kenmerken te kunnen beoordelen op de betekenis voor de ecologische structuur, zijn de volgende aspecten van belang:

- kenmerkendheid: de mate waarin de in een gebied voorkomende flora en fauna karakteristiek is voor het veenweidegebied;
- zeldzaamheid: de zeldzaamheid op regionale, nationale schaal en internationale schaal;
- diversiteit: de soortenrijkdom per oppervlakte-eenheid;
- vervangbaarheid: de mate waarin bepaalde ecosystemen kunnen worden hersteld of elders worden vervangen;
- ligging in bovenlokale ecologische structuren: de mate waarin gebiedsdelen van belang zijn voor het ecologisch functioneren van omliggende gebieden.

Op grond van deze criteria kunnen de volgende gebiedsdelen worden geselecteerd die uit ecologisch oogpunt als waardevol kunnen worden aangemerkt (zie ook figuur 5).

Gebiedsdelen in het kader van de Vogelrichtlijn

De speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn is ingesteld ter bescherming van de volgende kwalificerende soorten: woudaapje, purperreiger, zwarte stern en ijsvogel. Andere relevante vogelsoorten zijn onder meer de roerdomp, porseleinhoen, smient, slobend, snor en rietzanger. De biotopen van deze laatste soorten hebben mede de begrenzing van het gebied bepaald.

In deze zones heeft de overheid de plicht om te zorgen dat de kwaliteit van de leefgebieden van genoemde vogelsoorten niet verslechterd. Ook mag geen significante verstoring van de betreffende leefgebieden plaatsvinden.

Gebiedsdelen met waardevolle water- en oevervegetaties

Deze gebiedsdelen herbergen plaatselijk soortenrijke vegetaties die karakteristiek zijn voor de oorspronkelijke bodem en waterhuishouding en die, voorzover goed ontwikkeld, op lokale, regionale en nationale schaal zeldzaam zijn. De vervangbaarheid van goed ontwikkelde soortenrijke vegetaties is gering gezien de vrij lange ontwikkelingstijd van de vegetaties. De waardevolle sloot- en oevervegetaties zijn vooral kwetsbaar voor verdroging en vermessing, bijvoorbeeld als gevolg van peilverlaging en intensivering van het agrarisch grondgebruik en voor het inlaten van (vervuild) gebiedsvreemd water.

De meest waardevolle gebiedsdelen zijn de oeverlanden van de rivierstromen, natuurgebied Botshol en delen van de polders Waardassacker en Holendrecht, Donkervliet, Holland, Nellesstein, Mijnden (vooral oostelijk gedeelte) en de oevers van de Loosdrechtsche Plassen (Terra Nova, moerasstrook langs Wijde Blik).

Gebiedsdelen met waardevolle moeras-, water- en weidevogelgebieden

Deze gebiedsdelen zijn karakteristiek voor het Hollands-Utrechts veenweidegebied en zijn op alle schaalniveaus zeldzaam. Gezien de grote plaatstrouw van met name weidevogels en de hoge eisen die zij aan de openheid van het landschap stellen zijn goede weidevogelgebieden moeilijk vervangbaar. Weidevogels en water- en moerasvogels zijn bovendien vooral gevoelig voor verdroging (peilverlaging, onderbemaling) en verstoring (landbouw, verkeer, recreatie, bebouwing en beplanting).

De meest waardevolle gebiedsdelen zijn de oeverlanden van de rivierstromen, natuurgebied Botshol, de polders Waardassacker en Holendrecht, een gebied ten zuiden van Nigtevegt, Nellesstein en Mijnden (vooral oostelijk gedeelte), de Broekzijdsche en Aetsveldsche Polder alsmede de oevers van de Loosdrechtsche Plassen (Terra Nova, moerasstrook langs Wijde Blik). Met betrekking tot de ganzenfoerageergebieden komt daar ook de zone bij tussen de A2 en de Angstel en de polder Baambrugge-Oostzijds.

Gebiedsdelen met waardevolle parkbossen en stinse-flora

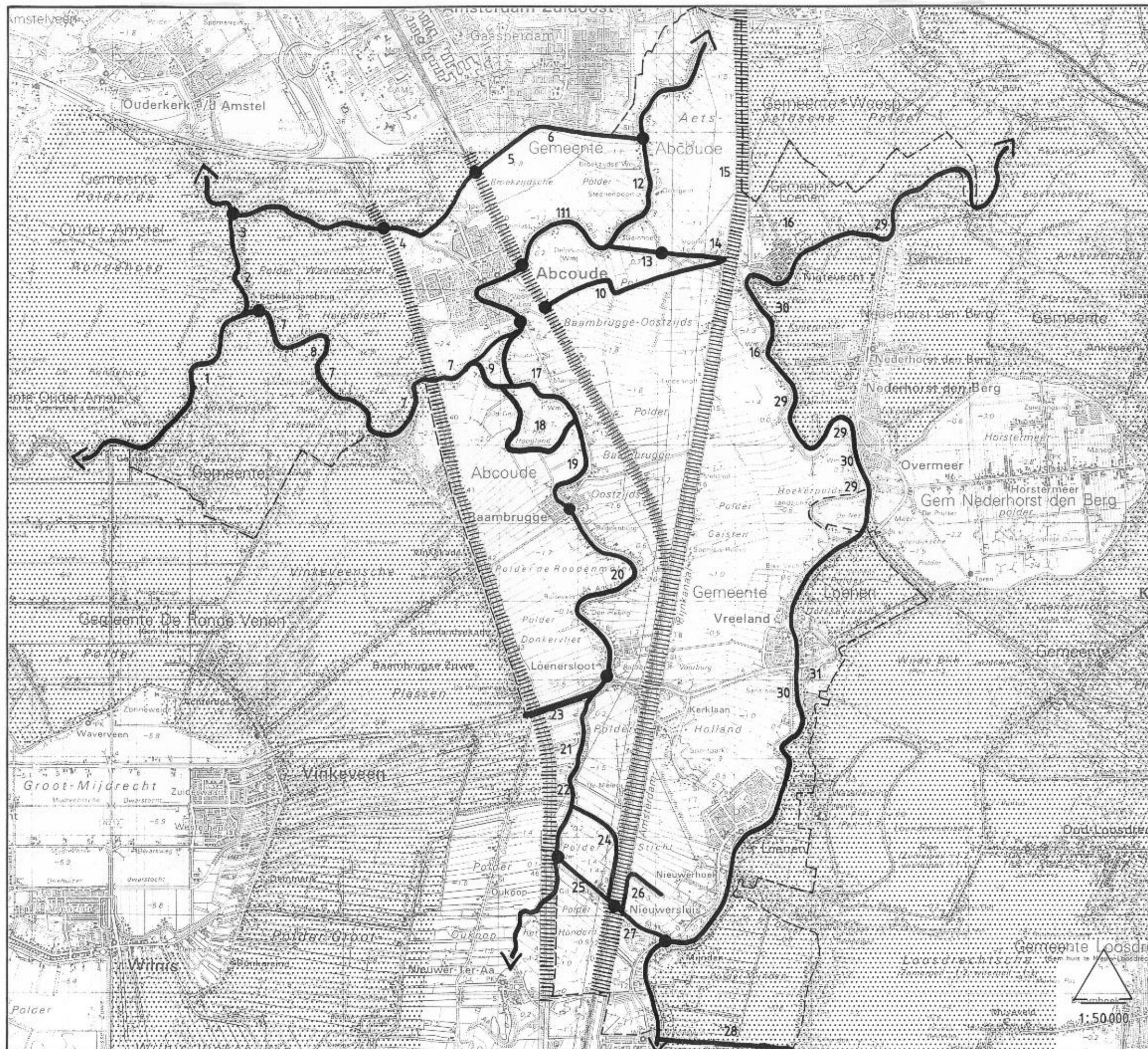
Deze gebiedsdelen zijn op alle schaalniveaus zeldzaam en herbergen een soortenrijke flora en fauna die karakteristiek is voor het Vechtgebied. De vervangbaarheid is gering gezien de zeer lange ontwikkelingstijd van deze natuurdoeltypen.

Gebiedsdelen van belang voor amfibieën

Voor amfibieën is behalve het Botshol en omgeving ook de polder het Hoogland en het Groenland van belang. Deze soorten zijn karakteristiek voor natte milieutypen met een redelijke tot goede waterkwaliteit. Hoewel de in het gebied voorkomende amfibieën landelijk niet zeldzaam zijn, gaan ze wel in aantal achteruit vanwege hun kwetsbaarheid voor verdroging, vermessing en verzuring.

De ringslang die in Botshol voorkomt is landelijk gezien wel zeldzaam en bedreigd. Kwetsbaarheden betreffen eveneens verdroging, vermessing en verzuring.

Daarnaast zijn diverse kleine landschapselementen van belang voor flora en fauna. Voor Botshol is de procedure tot aanwijzing als beschermd Natuurmonument gestart.

- ecologisch kerngebied
- ecologische verbindingzone
- 17 gepland element (zie tabel 3)
- geplande faunavoorziening
- maatregelen in het kader van reconstructie infrastructuur

bronnen: – Werkdocument Ecologische Verbindingszones
 Provincie Utrecht
 – Beleidsnota Natuur en Landschap
 Provincie Noord-Holland

figuur 6
 ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONES

Blanco pagina

5.4. Ontwikkelingsperspectief

De actuele ontwikkelingen van de ecologische structuur worden in hoofdzaak bepaald door ontwikkelingen in de agrarische sector, de recreatie en het wonen langs waardevolle oevers.

Ontwikkelingen in de landbouw

Een positieve ontwikkeling voor de ecologische structuur vormt de inspanning van de agrarische sector om de milieubelasting terug te dringen (minder bestrijdingsmiddelen, minder mineralenverliezen). Deze inspanningen zullen vooral van positieve invloed zijn op de diversiteit van de flora. De soortenrijke vegetaties die kenmerkend zijn voor voedselarme milieus, zullen zich hierdoor met name in sloten en langs oevers kunnen herstellen en uitbreiden. Een andere positieve ontwikkeling vormt de toenemende belangstelling van agrariërs voor bescherming van weidevogelnesten en natuurvriendelijk slootkantbeheer.

Eventuele peilverlagingen en onderbemalingen vormen door verdroging en vermessing (mineralisatie van de bodem) een bedreiging voor de aanwezige flora en fauna. Zij leiden ook tot een verslechtering van de foerageermogelijkheden. Bovendien nemen daardoor de mogelijkheden voor maïsteelt toe, met consequenties voor landschap en ecologie (afname grasland areaal, aantasting karakter gebied). Hier staat tegenover dat door een grotere draagkracht van de bodem de mest vlak voor het groeiseizoen kan worden uitgereden waardoor beter kan worden ingespeeld op moderne emissiearme mestaanwendingstechnieken (mestinjectie, zodenbemesting). Deze technieken kunnen echter een bedreiging vormen voor weidevogels, indien geen nestbescherming plaatsvindt.

Recreatie

Het plangebied vervult een belangrijke rol als uitloopgebied voor de bewoners van de omliggende kernen en voor recreanten uit de agglomeraties Amsterdam en Utrecht. De reeds vrij grote recreatieve druk op het buitengebied zal naar verwachting nog toenemen. De vraag naar watergebonden recreatie en natuurgerichte recreatiemogelijkheden neemt immers nog steeds toe en wordt gestimuleerd door rijk en provincie.

De ecologisch meest waardevolle gebieden kunnen daardoor worden aangetast als gevolg van verstoring. Met name de oeverlanden van de rivierlopen (Vecht, Angstel, Winkel, Gein, Waver, Geuzensloot, Holendrecht) zijn kwetsbaar voor betreding door recreanten en door afslag als gevolg van de toegenomen recreatievaart.

Verbreding infrastructuur

Bij de verbreding van de A2 en de spoorlijn Amsterdam-Utrecht wordt specifiek aandacht besteed aan het verminderen van de barrièrewerking van beide infrastructuurlijnen. De ecologische verbindingzones uit het provinciale natuurbeleid zijn daarvoor uitgangspunt. Door het maken van brede onderdoorgangen ter hoogte van veenstromen en watergangen worden de verbindingen tussen oost- en westzijde verbeterd voor de fauna. Bovendien zullen parallel aan de spoorweg en de A2 landschapsstroken worden gerealiseerd, die ook een verbindingfunctie zullen hebben.

Wonen langs waardevolle oevers

Vanwege het aantrekkelijke woonmilieu zijn er langs de Vecht, Angstel en Nieuwe Wetering veel woonschepen afgemeerd en komt een aantal zomerhuisjes voor. De oeverlanden worden veelal gebruikt als tuin. Hierdoor worden de ecologische kwaliteiten van de oevers aangetast en wordt de functie als ecologische verbindingzone belemmerd.

Provinciaal beleid

In het provinciaal beleid is voor het plangebied een groot aantal maatregelen (verwerving, inrichting, beheer) geformuleerd ter bevordering van de gewenste ecologische samenhang. In figuur 6 en tabel 3 zijn deze maatregelen aangegeven. Rondom Abcoude is een aantal maatregelen gerealiseerd in het kader van de herinrichting Amstelland. Daarnaast zullen maatregelen worden uitgevoerd bij de reconstructie van de A2, de spoorlijn en het Amsterdam-Rijnkanaal. Getracht wordt de barrièrewerking voor de fauna van deze voorzieningen te verminderen. Door het maken van brede onderdoorgangen ter hoogte van veenstromen en watergangen worden verbindingen tot stand gebracht. Bovendien worden parallel aan de A2 en de spoorlijn landschapsstroken gerealiseerd gericht op natuurontwikkeling en de ecologische verbindingfunctie.

Tabel 3 Uitwerking ecologische verbindingzones

1.	aanleg plasbermen langs de kadesloot in de Noorderpolder (2 ha)
2*.	natuurontwikkeling op oeverland aan de oostzijde van de Waver
3*.	rietmoeras en schraallandontwikkeling bij kruising van de Holendrecht en de Waver (4 ha)
4*.	grote faunapassage onder A2 met droge en moerasachtige structuren
5*.	natuurtechnische inrichting kade en grenssloot
6*.	strook ten zuiden van de Hollandsche kade en de Ruwelswal inrichten met plasbermen en schraalland (3 ha)
7.	aankoop/inrichting ecologische stapstenen (7,5 ha) en extra aankoop en inrichting oeverlanden (20 ha) langs de winkel
8.	afronding van het reservaatgebied (7,5 ha)
9.	realisering moeras eventueel in de vorm van nieuw oeverland (10 ha)
10.	aanleg plasbermen langs watergang (1 ha)
11.	aankoop, veiligstellen onder Natuurbeschermingswet en deels herstel van alle oeverlanden langs het Gein (4 ha)
12*.	natuurontwikkeling op oeverland
13.	moerasontwikkeling in strook langs kade (0,7 ha)
14*.	natuurontwikkeling rondom Fort Nigtevecht
15*.	natuurontwikkeling langs kanaal tussen Driemond en Fort Nigtevecht
16.	nader te bepalen locatie voor natuurontwikkeling tussen kanaal en Vecht (10 ha)
17.	kleinschalige moerasontwikkeling door Hoogheemraadschap
18.	herstel van oude meander (8 ha)
19.	moerasontwikkeling (1 ha)
20.	moerasontwikkeling (6 ha)
21.	moerasontwikkeling (2,2 ha)
22.	moerasontwikkeling (10 ha)
23.	moerasontwikkeling langs Geuzensloot aan weerszijden van A2 (29,5 ha)
24.	moeras en schraallandontwikkeling langs oude spoorlijn (7,5 ha)
25.	moerasontwikkeling ten zuiden van de Nieuwe wetering (5 ha)
26.	ontwikkeling moeras en vochtig loofbos (2,5 ha)
27.	ontwikkeling moeras, schraalland en vochtig loofbos (10 ha)
28.	ontwikkeling moeras en schraalland ten noorden van de Weersloot (5 ha)
29.	veiligstelling en/of aankoop oeverlanden (17 ha)
30.	aankoop oeverlanden (2,6 ha)
31.	veiligstelling landgoed Terra Nova door Natuurbeschermingswet

* : Realisatie in het kader van de herinrichting Amstelland.
Bron: provincie Utrecht, 1993

5.5. Bouwstenen voor beleid

Relatie tot beleidskader

De ecologische waarden in het plangebied vormen een belangrijk aandachtspunt in het beleid van Rijk en provincie. Inmiddels is in dat verband een aanzienlijke oppervlakte reservaat- en beheersgebied gerealiseerd (noordwestelijk deel en polder Mijnden). De kerngebieden van de Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur liggen aan de oost- en westzijde van het plangebied (zie figuur 6). De rivierlopen, die de kerngebieden verbinden, zijn aangewezen als ecologische verbindingzone. Tevens is het gebied ten oosten van Vreeland aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn, waarvan een beschermende werking uitgaat. De uitvoering van het milieubeleid zal naar verwachting positieve gevolgen hebben voor met name de waterkwaliteit in het gebied en daarmee voor de natuurwaarden in het gebied. Er zijn echter ook ontwikkelingen die een bedreiging kunnen vormen voor de ecologische betekenis van het gebied. In dit verband zijn relevant de mogelijke uitbreiding van ruwvoederteelten, kleinschalig kamperen, met name in de oeverlanden en watergebonden recreatie (zie ook paragraaf 3.3).

Voorwaarden voor behoud en ontwikkeling

Algemeen

Van belang voor behoud en ontwikkeling van de ecologische structuur is een versterking van de voor het gebied kenmerkende ecotopen (water en oevers, graslanden, opgaande beplantingen) en vergroting van de samenhang tussen de verschillende elementen. Daarbij ligt de nadruk op de bestaande ecologisch waardevolle gebiedsdelen (figuur 5). Gezien de ligging van het gebied tussen twee omvangrijke ecologische kerngebieden is bijzondere aandacht vereist voor het netwerk van rivierlopen en andere ecologische verbindingzones, geplande reservaatvorming en natuurontwikkeling.

Per ecotoop(groep) zijn de volgende ontwikkelingen gewenst.

Water en oevers

- Behoud en versterking van de meest waardevolle water- en oevervegetaties en de hieraan gebonden fauna.
- Verbetering van de waterkwaliteit.
- Tegengaan van verstoring.
- Tegengaan van slootdempingen en verdere peilverlagingen.
- Stimuleren van natuurvriendelijk sloot- en oeverbeheer.
- Gevolg geven aan de verplichtingen die verbonden zijn aan de speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn.

Graslanden

- Behoud van de meest waardevolle weidevogelgebieden, door behoud van het grasland-areaal en de openheid.
- Tegengaan van verstoring.
- Stimuleren agrarisch natuurbeheer.
- Tegengaan van verdere peilverlagingen.

Verbindingszones

- Inrichting en beheer van de oeverlanden van de riviertjes als ecologische verbindingzones.
- Tegengaan van verstoring.

Buitenplaatsen en forten

- Versterking natuurwaarden door inrichting en beheer.
- Tegengaan van verstoring.

blanco pagina

6.1. Inleiding

In deze paragraaf worden de aspecten landschap en cultuurhistorie geanalyseerd aan de hand van kaartstudies en inventarisaties. Deze analyse vormt de basis voor de visievorming ten aanzien van de gewenste landschappelijke structuur.

6.2. Landschappelijke structuur

Ontginningsgeschiedenis

Vanwege de hoge ligging en goede natuurlijke ontwatering zijn de stroomruggen van Vecht, Angstel, Gein, Winkel, Waver en Holendrecht al vroeg als woongebied door de mens uitgekozen. Door de aanwezigheid van zavel en klei waren de stroomruggen ook uitermate geschikt voor diverse agrarische gebruiksvormen.

De achter de stroomruggen gelegen natte veen- en kleigebieden zijn vanaf de 12^e eeuw ontgonnen. Bij de ontginningen werd een verkavelingssysteem gehanteerd met een vaste breedte en lengte van de kavels (slagensysteem). De stukken land hadden een lengte van 650 meter of een veelvoud hiervan. De breedte bedroeg 30 roeden (circa 120 meter). De ontginningen resulteerden in de kenmerkende slagenverkaveling. Aanvankelijk waren de veen- en kleigebieden deels in gebruik ten behoeve van de akkerbouw. Na verloop van tijd daalde het maaiveld echter aanzienlijk en stagneerde de ontwatering. Als gevolg hiervan zijn de klei- en veengronden tegenwoordig in gebruik als grasland.

De plassen aan de randen van het plangebied zijn ontstaan door zogenaamde natte vereningen, waarbij onder water dikke pakketten veen werden weggegraven voor de turfabricage. Hierdoor ontstonden smalle stroken water (trekgaten). Het veen werd te drogen gelegd op uitgespaarde smalle stukken land (legakkers). Na verloop van tijd zijn de smalle legakkers door afkalving verdwenen, waardoor grote plassen ontstonden, zoals de Vinkeveense en Loosdrechtse Plassen en Botshol.

Vanwege het aantrekkelijke landschap en de ligging nabij Amsterdam vormden de stroomruggen een interessante locatie voor de stichting van buitens. Reeds vanaf de middeleeuwen werden langs de Vecht, Angstel en Gein kastelen gebouwd. De meeste buitens zijn echter gesticht in de zeventiende en achttiende eeuw door rijke Amsterdamse kooplieden.

Landschappelijke hoofdstructuur

Het plangebied maakt deel uit van het Hollands-Utrechtse veenweidegebied en is gelegen tussen het grootstedelijk gebied van Amsterdam en Utrecht. Het plangebied is overwegend in gebruik als grasland en kan worden gekenmerkt als open veenweidelandschap dooraderd door slingerende veenstromen. De bebouwing en de opgaande beplanting is voornamelijk gesitueerd op de stroomruggen langs de veenstromen in de vorm van de kernen, zoals Abcoude, Loenen, Vreeland, Baambrugge en Nigtevecht en in de vorm van bebouwingslinten en verspreide bebouwing.

Een duidelijke visuele begrenzing van het plangebied ontbreekt, behalve aan de noordzijde, waar het plangebied wordt begrensd door de dominant aanwezige hoogbouw van Amsterdam-Zuidoost.

Landschapstypen

Binnen het plangebied kan onderscheid worden gemaakt in het zogenaamde stroomruggenlandschap, het veenweidelandschap en het verveningslandschap (zie figuur 7).

Landschapsbeeld

Stroomruggenlandschap

De wegen in het stroomruggenlandschap zijn gelegen op dijken. De wegen hebben een bochtig verloop, doordat ze de slingerende loop van de veenstromen en kronkelwaardrestanten volgen.

De Vecht, Angstel, Gein, Winkel en Holendrecht hebben nauwelijks of geen uiterwaarden, waardoor de dijken direct langs de waterlopen liggen. Op enkele plaatsen komen oude rivierarmen voor (langs Angstel tussen Abcoude en Baambrugge en langs Vecht bij Vreeland).

Door de vrijwel continue bewoning van de stroomruggen gedurende een zeer lange periode bevinden zich hier veel karakteristieke gebouwen, in de vorm van buitens en boerderijen. Een deel van de boerderijen is in gebruik als burgerwoning. De bebouwing is gesitueerd langs de slingerende dijken. Op een aantal plaatsen hebben zich bebouwingslinten ontwikkeld of zijn bebouwingkernen ontstaan, zoals Abcoude, Loenen, Vreeland, Baambrugge en Nigtevecht. De kernen vormen door de kerktorens belangrijke oriëntatiepunten in het landschap. De bebouwing van de linten is op wisselende afstand van de dijken gesitueerd. De linten zijn over het algemeen vrij open van structuur waardoor er zichtlijnen zijn naar het achterliggende open veenweidelandschap. Tevens is er een directe visuele relatie met het water van de veenstromen.

Kenmerkende bebouwingselementen zijn de forten die deel uitmaken van de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie (zie paragraaf 7.3).

In het verleden is – als gevolg van het aantrekkelijke woonmilieu en de druk op de woningmarkt in de Randstad – een groot aantal woonschepen in het plangebied afgemeerd. De woonschepen zijn gesitueerd langs de oevers van de veenstromen en verstoren de visuele relatie tussen het water en de polders. Tevens zijn de oevers veelal ingericht als tuin.

Het beplantingspatroon bestaat uit erfbeplantingen, houtsingels en vele kleine bosjes en (restanten van) boomgaarden. Randbegroeiing langs de agrarische percelen komt vrijwel niet voor. Kenmerkend zijn de parkbossen, fraaie tuinen en parken behorend bij de buitens in het zuidelijke deel van het plangebied. De parkbossen geven het gebied tussen Breukelen en Loenen een besloten, bosrijk karakter.

Langs het Gein is sprake van een lint met een kleinschalig en besloten landschap, door de hoog opgaande beplantingen langs het riviertje, erfbeplantingen en kronkelige loop van het Gein, in combinatie met de voorkomende bebouwing.

Het verkavelingspatroon is blokvormig, deels regelmatig, deels onregelmatig. De kavelrichting staat over het algemeen loodrecht op de veenstromen. Er is sprake van reliëf door de hoge ligging van de stroomruggen ten opzichte van het achterliggende gebied. Typerend is het microreliëf in de zone tussen Abcoude en Baambrugge.

Veenweidelandschap

In het veenweidelandschap komen slechts sporadisch wegen voor. De voorkomende wegen zijn veelal insteekwegen die vanaf de stroomruggen het veenweidelandschap insteken. De rijksweg A2, de spoorlijn Utrecht-Amsterdam en het Amsterdam-Rijnkanaal wijken van dit patroon af. Deze infrastructurele werken hebben vanwege hun schaal een geringe relatie met het gebied en doorsnijden het veenweidelandschap in noordzuidrichting.

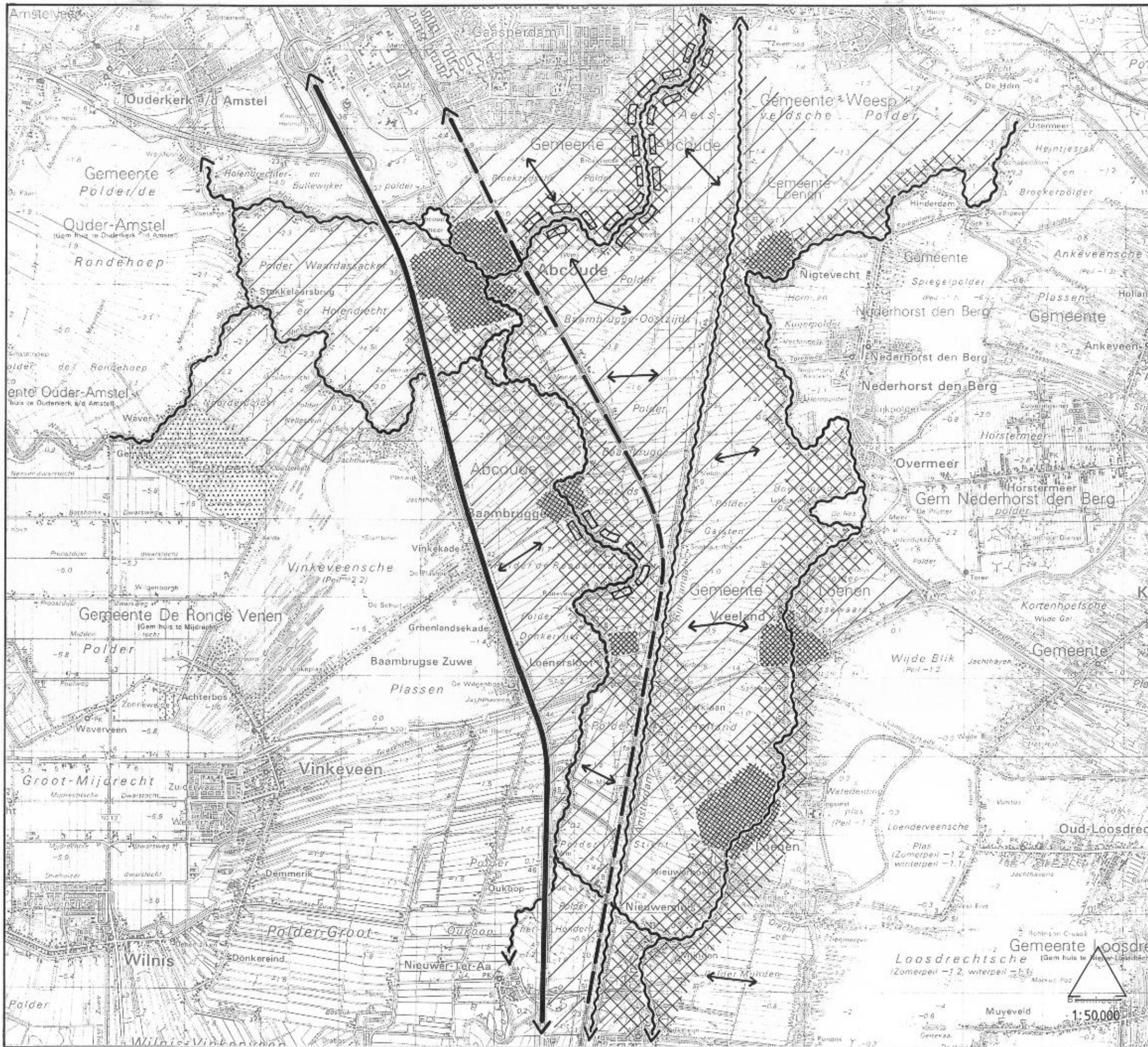
Bebouwing is schaars in het veenweidelandschap en bestaat uit enkele recent gestichte boerderijen.

Het beplantingspatroon bestaat voornamelijk uit erfbeplanting rond boerderijen en enkele verspreid voorkomende bosjes. De erfbeplantingen vormen oriëntatiepunten in het open veenweidelandschap.

Het verkavelingspatroon bestaat overwegend uit een regelmatige slagenverkaveling. De smalle, lange kavels staan loodrecht op de ontginningsbases (veenstromen). Als gevolg van het grillige patroon van de riviertjes verspringen de kavelrichtingen en hebben sommige percelen een geringe vorm. Plaatselijk komt in de percelen kenmerkend (micro)reliëf voor.

Verveningslandschap

Het verveningslandschap wordt gekenmerkt door een afwisseling van open water, verlandingsvegetaties, rietlanden en restanten van legakkers. De legakkers tonen de richting van het vroegere verkavelingspatroon. In het verveningslandschap ontbreekt bebouwing en verkaveling.

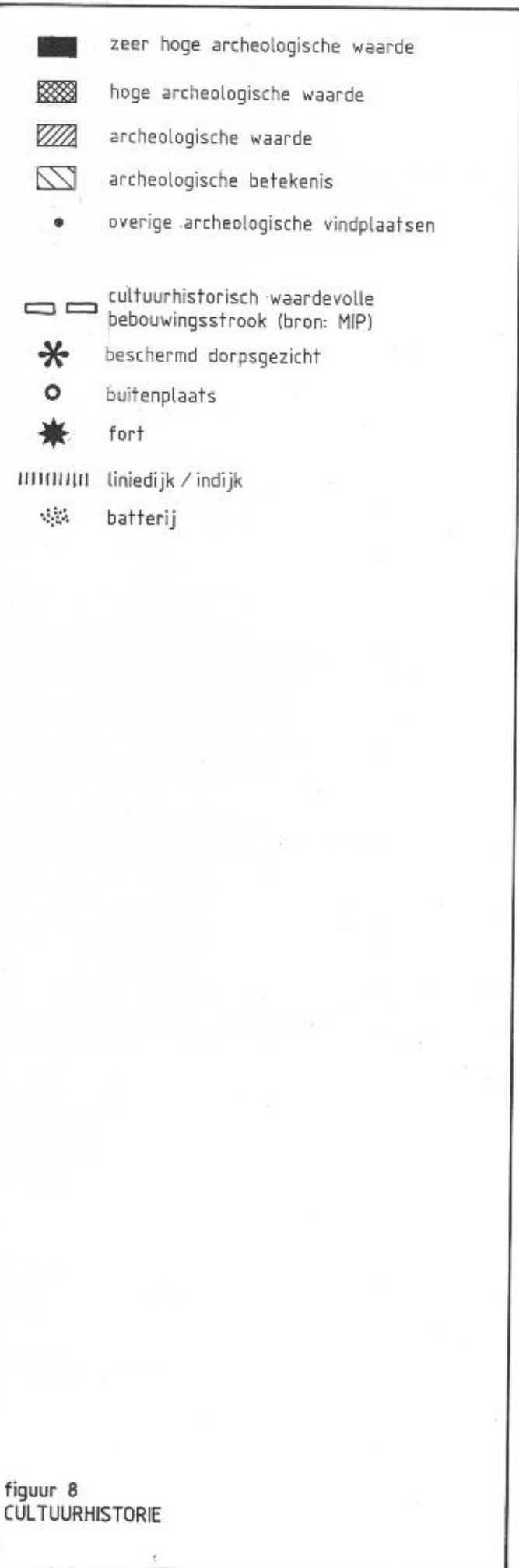
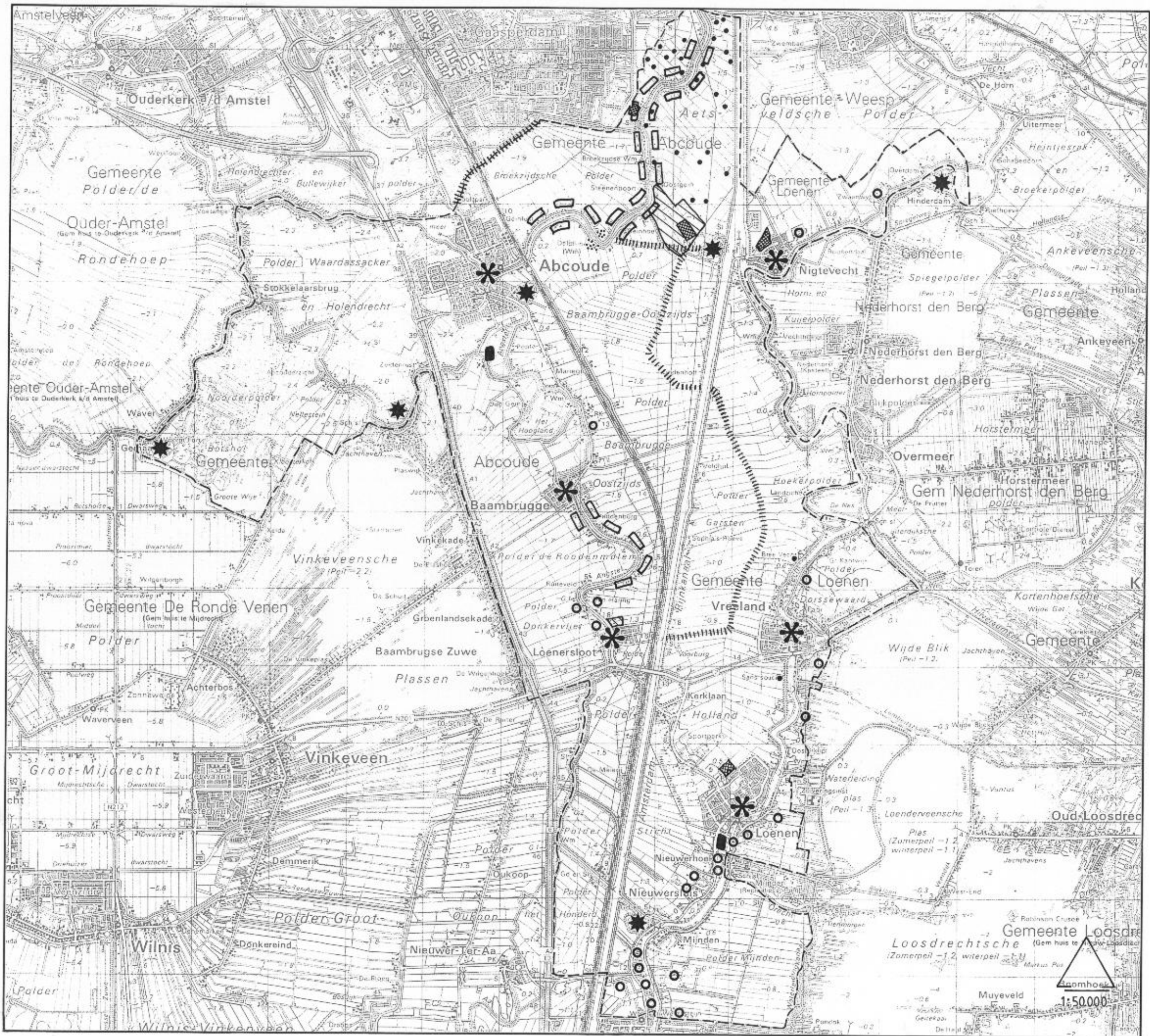

- stroomruggenlandschap
- veenweidelandschap
- verveningslandschap
- structuurbepalende waterlopen
- structuurbepalende wegen
- spoorlijn
- kavelrichting
- geconcentreerde bebouwing
- lintbebouwing

figuur 7
LANDSCHAP

1:50,000

blanco pagina

blanco pagina

6.3. Cultuurhistorie

Archeologie

In het plangebied bevinden zich twee terreinen die zijn aangewezen als beschermenswaardig (voorheen "beschermd monumenten"). Het betreft archeologisch zeer waardevolle terreinen met de resten van kasteel Cronenburg en kasteel Abcoude. De terreinen zijn beschermd ingevolge artikel 6 van de Monumentenwet 1988.

Daarnaast bevinden zich in het plangebied drie terreinen dat zijn aangewezen als behoudenswaardig (voorheen "meldingsgebieden"). Het betreft archeologisch waardevolle terreinen met sporen van bewoning.

Voorts bevindt zich in het plangebied een aantal terreinen die van oudheidkundige waarde of betekenis is en een groot aantal vindplaatsen van bewoningssporen. Deze vindplaatsen komen met name voor op de stroomruggen van de Vecht en de zijrivieren de Angstel, Winkel en Gein (zie figuur 8). Het betreft vindplaatsen van bewoningssporen uit de late ijzertijd, de Romeinse tijd en de Middeleeuwen. Met name in het uiterste noordelijk deel van het plangebied bevindt zich een sterke concentratie van vindplaatsen (zie bijlage 1 voor een toelichting op de archeologische waarden).

Historisch-geografische patronen

Aan het verkavelingspatroon en het patroon van wegen, waterlopen, dijken en bebouwingslinten kan de ontginningsgeschiedenis van het plangebied worden afgelezen (zie paragraaf 6.2 voor de kenmerken van deze patronen). Voor de stroomruggen en de veenweidegebieden geldt dat de huidige patronen nog grotendeels dateren uit de ontginningsfase. Daardoor vertegenwoordigen deze patronen een grote historisch-geografische waarde. Waardevol in dit verband zijn de slagenverkaveling, oude rivierlopen (onder andere de oude Angstelloop in de polder Hoog- en Groenland) en het patroon van wegen en kaden (onder andere de Indijk).

Bebouwing

Algemeen

Verspreid over het plangebied is een groot aantal gebouwen aanwezig met grote cultuurhistorische waarde. Een aantal gebouwen is aangewezen als Rijksmonument (zie bijlage 2). Vooral langs de oevers van Angstel en Gein bevinden zich uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle bebouwingslinten (zie figuur 8). De combinatie van karakteristieke bebouwing, de stromen en het achterliggende, grootschalige veenweidegebied, geeft deze linten hun bijzondere waarde.

Voorts zijn delen van Abcoude, Loenen aan de Vecht, Baambrugge, Vreeland, Nigtevecht en Loenersloot aangewezen als beschermd dorpsgezicht.

Een gemeentelijke monumentenlijst wordt momenteel opgesteld.

Buitenplaatsen

Van bijzondere cultuurhistorische waarde zijn de vele buitenplaatsen, gelegen op de stroomruggen langs de Vecht, Angstel en Gein. Behalve de bouwhistorische en architectonische kenmerken, zijn ook landschappelijke entourage, parkbossen en tuinen sterk bepalend voor de cultuurhistorische identiteit van deze gebouwen.

Stelling van Amsterdam/Hollandse Waterlinie

De Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie vormen een militaire verdedigingslinie, gebouwd voor de verdediging van het westen van Nederland. Het verdedigingssysteem bestaat uit twee hoofdcomponenten, namelijk aaneengesloten, laaggelegen gebieden of polders (die onder water konden worden gezet) en fortificaties op strategisch belangrijke plekken (zoals inlaatplaatsen van inundatiewater, wegen en waterlopen). De forten in de Botshol, aan de Winkel en bij Abcoude, Nigtevecht en Hinderdam en de batterijen aan het Gein behoren tot de Stelling van Amsterdam, terwijl fort Nieuwsluis tot de Hollandse Waterlinie behoort. De forten zijn tussen de 17^e en 19^e eeuw gebouwd met het doel de voor inundatie noodzakelijke kunstwerken te beschermen. De forten, die hun militaire functie hebben verloren, vertegenwoordigen een belangrijke cultuurhistorische waarde.

6.4. Waardering

De waardering van de onderscheiden landschapstypen kan worden beschreven in termen van samenhang, herkenbaarheid en identiteit. Het gaat daarbij om samenhang tussen:

- abiotisch systeem en grondgebruik (bebouwingslinten langs de veenstromen, grasland op de klei- en veengronden, dijken en watergangen vanwege de waterhuishouding);
- grondgebruik en landschapsbeeld (besloten kernen en bebouwingslinten, open graslandgebieden);
- landschappelijke patronen en elementen (dijken, waterlopen, plassen, bebouwing en beplanting).

De herkenbaarheid en identiteit worden bepaald door:

- de herkenbaarheid van oude landschapspatronen als afspiegeling van de ontstaansgeschiedenis (herkenbaarheid en gaafheid van met name openheid, verkavelingsrichting en een samenhangend bebouwings- en beplantingspatroon).

Ten slotte is de mate van zeldzaamheid op provinciaal en landelijk niveau van belang voor de waardering.

Het landschap in het plangebied wordt in belangrijke mate bepaald door het open veenweidegebied en de stroomruggen, die door het gebied slingeren. In groter verband is de ligging tussen de Loosdrechtse en Vinkeveense plassen van belang. Het karakter van het plangebied wordt in belangrijke mate bepaald door het onderscheid tussen de stroomruggen en het veenweidegebied en door het agrarische gebruik (graslandkarakter).

Stroomruggenlandschap

In het stroomruggenlandschap bestaat een duidelijke samenhang tussen het wegen- en bebouwingspatroon en de grillige veenstromen. De bebouwing en beplanting op de stroomruggen is bepalend voor de herkenbaarheid en identiteit van het stroomruggenlandschap. Vanaf de wegen op de stroomruggen zijn er doorzichten naar het achterliggende veenweidelandschap en is er een visuele relatie met het water van de veenstromen. Met het oog op de occupatiegeschiedenis en de waardevolle bebouwing worden de stroomruggen cultuurhistorisch als erg waardevol aangemerkt. Op grond van deze aspecten kan het stroomruggenlandschap als waardevol worden aangemerkt. De stroomruggen zijn landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol vanwege de kenmerkende, wat hogere ligging, het kronkelige verloop ervan, de karakteristieke bebouwing, het voorkomen van buitenplaatsen en de karakteristieke bebouwingslinten. Met name de stroomruggen langs het Gein, de Angstel tussen Baambrugge en Loenersloot en de Vecht zijn bijzonder waardevol. Het karakter van de stroomruggen langs het Gein worden gekenmerkt door kleinschaligheid door de voorkomende bebouwing en beplanting, in combinatie met het bochtige Geintracé. De voorkomende bebouwing is veelal karakteristiek. In de aangegeven zone langs de Angstel is sprake van een meer open lint, met een grotere schaal dan langs het Gein. Het karakter van de stroomrug van de Vecht, ten zuiden van Loenen, wordt in belangrijke mate bepaald door de voorkomende buitenplaatsen.

Veenweidelandschap

In het veenweidelandschap is er een duidelijke samenhang tussen de vele richtingen van de verkaveling en het grillige patroon van de veenstromen. De identiteit en herkenbaarheid van het veenweidelandschap wordt bepaald door de grote mate van openheid en het graslandkarakter. Het verkavelingspatroon is cultuurhistorisch waardevol. Op grond van deze aspecten kan het veenweidelandschap als waardevol worden aangemerkt.

Verveningslandschap

Het verveningslandschap weerspiegelt een kenmerkend stadium van de ontginning van het landschap. De identiteit en herkenbaarheid wordt bepaald door een afwisseling van struweel en open water. Op grond hiervan is het verveningslandschap als waardevol aan te merken.

In het milieubeleidsplan van de provincie is het gebied ten oosten van de Vecht uit cultuurhistorisch oogpunt gewaardeerd als gebied met hoge gaafheid en ruimtelijke samenhang. Het

overige agrarische deel van het plangebied is aangemerkt als gebied met hoge gaafheid of ruimtelijke samenhang.

6.5. Ontwikkelingsperspectief

Algemeen

De te verwachten ontwikkelingen in het plangebied hangen hoofdzakelijk samen met veranderingen in de verschillende grondgebruiksfuncties. Voor het plangebied zijn met name de volgende ontwikkelingen en bedreigingen relevant.

Functieverandering

Verwacht wordt dat op grond van de ontwikkelingen in de agrarische sector in de loop van de planperiode een aantal bedrijven in het gebied beëindigd zal worden. De resterende bedrijven zullen daardoor kunnen uitbreiden en moderniseren. Dit zal naar verwachting gepaard gaan met toename van bedrijfsgebouwen en mestsilos. Een en ander kan belangrijke gevolgen hebben voor het beeld van de bebouwingslinten en de doorzichten naar het achterliggende veenweidelandschap. Indien de agrarische bebouwing zijn functie verliest en anderszins gebruikt gaat worden (wonen, niet-agrarische bedrijvigheid) ontstaat mogelijk "verrommeling" van het landschapsbeeld.

Nieuwe functies voor vrijkomende gebouwen kunnen echter ook als positief effect hebben dat de vaak monumentale bebouwing en beplanting behouden blijft. Hierbij wordt overwogen dat de vaak opvallend grote bedrijfsgebouwen een belangrijke karakteristiek van het gebied vormen en dat vooral leegstand tot verval van deze bebouwing kan leiden.

Versnippering

Als gevolg van de milieuwetgeving kan behoefte aan eigen ruwvoederteelt (maïs) ontstaan. Maïsteelt zal het open graslandkarakter aantasten.

"Versnippering" treedt ook op als gevolg van de doorsnijding van het plangebied door infrastructurele werken (dijkweg A2, spoorlijn Amsterdam-Utrecht).

Schaalvergroting

Als gevolg van de agrarische ontwikkeling treedt een proces van schaalvergroting op, waardoor het aanwezige bebouwings-, verkavelings- en beplantingspatroon kan worden aangetast (onder andere slootdemping en rooien van beplantingselementen). Door functieverlies en/of onvoldoende beheer dreigen steeds meer beplantingselementen te verdwijnen.

Ingrepen in bodem en water

Archeologische waarden zijn zeer kwetsbaar voor grondwerkzaamheden die dieper gaan dan de bouwvoor, veelal 40 cm. Ook peilverlaging is schadelijk vanwege de snelle mineralisatie van organisch materiaal (bijvoorbeeld houtresten) die optreedt indien het met zuurstof in contact komt. Vooral egalisering en ontwatering kunnen onherstelbare schade toebrengen aan het "bodemarchief".

Verdichting

Als gevolg van de ligging nabij een groot stedelijk gebied bestaat er een toenemende vraag naar woningen, recreatievoorzieningen en recreatief medegebruik. Deze ontwikkelingen vormen een bedreiging van de huidige openheid van het gebied. De bebouwingslinten zijn met name kwetsbaar voor verdichting met bebouwing en beplanting waardoor doorzichten verloren kunnen gaan. De veenstromen zijn vooral kwetsbaar voor verdichting met woonschepen waardoor de visuele relatie met het water wordt verstoord.

Aantasten karakter landelijk gebied

Als gevolg van nevenactiviteiten of functieverandering bij (vrijkomende) agrarische bedrijfsbebouwing (ten behoeve van niet-agrarische bedrijvigheid of wonen) kunnen nieuwe elementen ontstaan zoals maneges, paardenbakken, tennisbanen en zwembaden. Deze nieuwe elementen kunnen de identiteit van het voorheen samenhangend agrarisch landschap aantasten ("verrommeling"), met name als gevolg van de grote diversiteit aan (deel)functies en de grote ver-

scheidenheid aan inrichting en vormgeving van onbebouwde ruimten en gebouwde voorzieningen.

In dat verband is ook het gebruik van de oeverlanden langs de stromen een aandachtspunt (gebruik als tuin, bouw van schuurtjes en dergelijke, vooral bij woonschepen en zomerhuisjes).

Verstedelijking

De karakteristieke kenmerken van het landschap kunnen verloren gaan door verstedelijking in de vorm van uitbreiding van de bebouwing in de omgeving van het plangebied en – binnen het plangebied – door bebouwing met een industrieel karakter dat niet bij de schaal van het bestaande verkavelings- en bebouwingspatroon past.

Met name de uitbreiding van Amsterdam-Zuidoost is van grote visuele invloed op het plangebied.

6.6. Bouwstenen voor beleid

Relatie tot beleidskader

Het beleid van de verschillende overheden is gericht op een verdere verbetering van de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het plangebied.

In het streekplan richt de provincie Utrecht zich op het versterken van de kenmerken van de verschillende landschapstypen (stroomruggenlandschap, veenweidelandschap, verveningslandschap) en behoud van cultuurhistorische waarden (buitenplaatsen, boerderijen, forten).

De blauwe koers in de VINEX sluit hier goed bij aan. In de blauwe koersgebieden wordt een extensief beheerd agrarisch cultuurlandschap beoogd, dooraderd met een fijnmazig netwerk van recreatieve en ecologische verbindingen.

Ook de onderhoudsmaatregelen die in het onderhoudsplan van de gemeente Loenen worden voorgesteld richten zich op versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Voorwaarden voor behoud en ontwikkeling

Behoud contrast openheid/beslotenheid

Kenmerkend voor het plangebied is het contrast tussen het open veenweidelandschap en het besloten stroomruggenlandschap. Dit is een belangrijke kwaliteit die in ieder geval zeker gesteld dient te worden.

Behoud van uitzichten

Vanaf de bebouwingslinten zijn de achterliggende open polders zichtbaar. Ook het water van de veenstromen is veelal zichtbaar aanwezig. Behoud van deze zichtlijnen is van groot belang aangezien de beleving van het landschap in belangrijke mate vanaf de wegen plaatsvindt. Met name daar waar sprake is van relatief dichte bebouwingslinten is behoud van zichtlijnen een belangrijk aandachtspunt. Voorkomen dient te worden dat de nog aanwezige open ruimten tussen de gebouwen wordt volgebouwd. Door toekomstige bebouwings- en beplantingselementen te situeren achter (en niet naast) de bestaande bebouwing kan hier rekening mee worden gehouden. Tevens dient een verdere toename van het aantal woonschepen langs de veenstromen te worden voorkomen.

Behoud van bebouwings- en verkavelingspatroon

Behoud van het bebouwings- en verkavelingspatroon is van groot belang aangezien deze patronen belangrijke dragers van de landschappelijke hoofdstructuur vormen. Nieuwe ruimtevormende elementen (bebouwing en beplanting) dienen in deze landschappelijke hoofdstructuur te worden ingepast.

Behoud of herstel van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing

Behoud van de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en beschermde stads- en dorpsgezichten is van groot belang aangezien deze bebouwing een belangrijke karakteristiek van het gebied vormt.

Behoud van archeologische waarden

Behoud van archeologisch waardevolle terreinen is van belang aangezien deze terreinen on-
 vervangbare informatie bevatten over het leven van de mensen die hier, soms vele duizenden
 jaren geleden, hebben gewoond. Aantasting is altijd onomkeerbaar.

In het licht van het voorgaande zijn met name de stroomrug van de Vecht, ten zuiden van Loe-
 nen, de Angstel tussen Baambrugge en Loenersloot en het Gein van belang. De samenhang
 tussen bebouwing, beplanting en water zijn hier bijzonder waardevol.

In tabel 4 is per landschapstype weergegeven wat de landschappelijke kenmerken zijn en welke
 voorwaarden voor behoud en ontwikkeling hierbij aansluiten.

Tabel 4 Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken

landschapstype	landschappelijke en cultuurhis- torische kenmerken	voorwaarden voor behoud en ontwikkeling
stroomruggenlandschap	<ul style="list-style-type: none"> - kleinschalig, besloten - verspreide bebouwing en be- bouwingslinten met uitzicht op polder en veenstromen - cultuurhistorisch waardevolle bebouwing - buitenplaatsen - archeologisch waardevolle ter- reinen - historisch-geografisch waarde- volle patronen 	<ul style="list-style-type: none"> - behoud kleinschaligheid - tegengaan verdichting van be- bouwingslinten en verdichting door woonschepen - behoud bebouwing - instandhouding buitenplaatsen
veenweidelandschap	<ul style="list-style-type: none"> - open graslandgebied; nauwe- lijks bebouwing - historisch-geografisch waarde- volle slagenverkaveling 	<ul style="list-style-type: none"> - behoud landschappelijke open- heid; rundveehouderij over- heersende functie, beperken stedelijke invloed, beperken overige functies en bebouwing - behoud van richting en dicht- heid van het kavel- en sloten- patroon
verveningslandschap	<ul style="list-style-type: none"> - afwisseling struweel en open water - geen bebouwing 	<ul style="list-style-type: none"> - behoud van beplanting en wa- ter - geen bebouwing toestaan

blanco pagina

7.1. Inleiding

Het plangebied is een belangrijk gebied voor toerisme en recreatie, door het aantrekkelijke landschap en de ligging in de nabijheid van grote stedelijke gebieden.

In deze paragraaf worden de toeristisch-recreatieve functies in het plangebied beschreven en wordt aangegeven welke ontwikkelingen mogelijk en gewenst zijn. Voorzover relevant wordt ook ingegaan op de recreatieve voorzieningen in de omgeving van het plangebied.

7.2. Toeristisch-recreatieve structuur

Algemeen

De beschrijving van toerisme en recreatie is opgebouwd op basis van de volgende driedeling: water- en oeverrecreatie, wandelen en fietsen, verblijfsrecreatie en specifieke voorzieningen. In figuur 9 zijn de betreffende voorzieningen en routes aangegeven.

Water- en oeverrecreatie

In het plangebied zijn uiteenlopende mogelijkheden voor water- en oeverrecreatie.

De Vecht maakt deel uit van het landelijk toer-vaarwegennet en vormt een belangrijke schakel voor de doorgaande recreatiervoer tussen de Zeeuwse Delta, de randmeren en het Friese merengebied. Gein, Holendrecht en Angstel hebben een meer regionale functie (zie figuur 9).

De laatste jaren is een duidelijke groei waarneembaar van de waterrecreatie, met name op de grote wateren. Dit heeft geleid tot uitbreiding van bestaande en aanleg van nieuwe voorzieningen. Voor de recreatievaart is langs de Vecht een aantal zones aangewezen voor het tijdelijk aanleggen van pleziervaartuigen, te weten de oevers naast Cronenburg en langs het jaagpad achter Nieuwerhoek (Loenen aan de Vecht). Desondanks vormt het geringe aantal aanlegplaatsen een knelpunt.

Het uitgebreide stelsel van waterlopen in het plangebied is tevens uitermate geschikt voor kano- en schaatstochten en voor roeien en vissen. Delen van Vecht, Angstel, Holendrecht, Oude Waver en Winkel maken onderdeel uit van schaatsroutes van de KNSB.

Voor trektochten per kano blijkt een groeiende belangstelling te bestaan. In het kader van het kanorouteplan van de provincie Utrecht wordt momenteel een netwerk van kanoroutes gerealiseerd. De Angstel, Oude Waver, Winkel, Holendrecht en de Vecht zullen hier deel van uitmaken.

Wandelen en fietsen

Het plangebied is voor wandelaars en fietsers goed ontsloten. Vrijwel alle doorgaande plattelandswegen en een aantal kaden hebben een belangrijke fietsfunctie. Er leiden twee langeafstandswandelroutes door het plangebied en twee fietsroutes (respectievelijk Hollandse en Amsterdamse Waterlinie).

Verblijfsrecreatie

De verblijfsrecreatie speelt een bescheiden rol in het plangebied. In het plangebied bevinden zich twee kampeerterrinen van bescheiden omvang: kampeerterein "Vafamil" op het voormalige fort Winkel en een kampeerterein aan de Winkeldijk. Uitbreiding van de kampeerterrinen wordt niet voorzien.

Kleinschalig kamperen, natuurkamperen en groepskamperen vindt voorzover bekend momenteel nauwelijks plaats.

Langs de Vecht, aan de Vreelandseweg tussen Nigtevecht en De Nes, komt een twintigtal zomerhuisjes voor.

Specifieke voorzieningen

In het plangebied komt een aantal specifieke voorzieningen ten behoeve van de dagrecreatie voor. Tussen Baambrugge en Abcoude komen twee maneges voor. Daarnaast zijn het sportpark bij Loenen en de volkstuinen bij Vreeland vermeldenswaardig.

7.3. Waardering

Toerisme en recreatie vormen samen in het plangebied een belangrijke sector, zowel economisch als ruimtelijk. Het gebied is in recreatief opzicht zeer aantrekkelijk, vooral waar het gaat om vormen van water-, oever- en routegebonden recreatie (pleziervaart, kanoën, wandelen, fietsen en schaatsen). Door de nabijheid van grote bevolkingsconcentraties (Amsterdam en Utrecht) vervult het plangebied niet alleen voor de eigen bevolking, maar vooral ook voor inwoners van deze steden een belangrijke functie als recreatief uitloopgebied.

De aantrekkelijkheid van het plangebied is het gevolg van de volgende factoren:

- specifieke voorzieningen voor routegebonden vormen van water- en oeverrecreatie;
- diversiteit van natuur- en landschapsschoon;
- rust;
- cultuurhistorisch waardevolle elementen (kernen, buitens, forten).

De grootschalige infrastructuur (A2, spoorlijn, kanaal) vormt een belangrijke barrière in de toeristisch-recreatieve structuur, met name voor het fietsen.

7.4. Ontwikkelingsperspectief

Toename toeristisch-recreatieve vraag

De verwachting is dat recreatie en toerisme de komende jaren een (bescheiden) groeimarkt vormen met een toenemende behoefte aan kwaliteit. Met name het cultuurhistorische erfgoed is in trek (Vechtzone, Hollandse Waterlinie). Tevens vertoont de waterrecreatie een bovengemiddelde groei en is er een toename van het aantal korte vakanties, veelal in eigen land. Ook sportieve recreatie en extensieve, natuurgerichte recreatie (kanoën, fietsen, wandelen, kleinschalig kamperen) kennen een meer dan gemiddelde groei.

Deze ontwikkelingen leiden er toe dat in het plangebied met zijn grote natuur- en landschapswaarden en zijn situering nabij omvangrijke stedelijke gebieden, de recreatieve druk zal toenemen. Deze toenemende druk kan op de rivierlopen conflicteren met de ecologische functie daarvan.

Verruiming recreatief aanbod

Als gevolg van de ontwikkelingen in de agrarische sector (zie paragraaf 3.6) is te verwachten dat agrariërs in toenemende mate naar neveninkomsten zullen zoeken. Dit kan leiden tot een verruiming van het aanbod van maneges en uitbreiding van het kleinschalig kamperen.

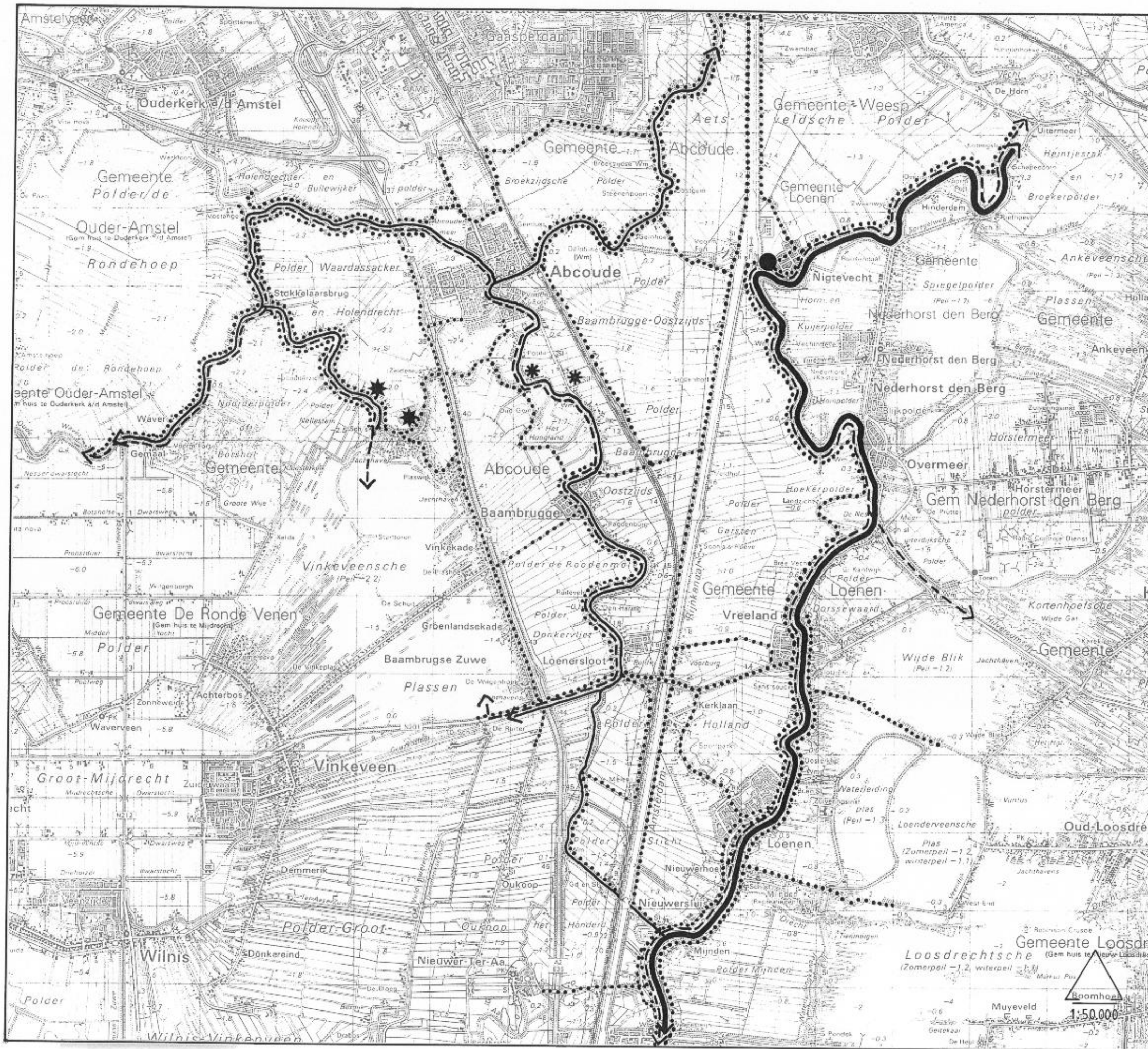
In relatie tot het karakter van het gebied en de verschillende routenetwerken is het gewenst mogelijkheden te bieden voor bepaalde kleinschalige kampeervormen (kleinschalig kamperen op de boerderij of "paalkamperen"). Ook kan de aanleg van een aantal kleinschalige voorzieningen als picknickplaatsen, visstekken, etc. wenselijk zijn. In relatie tot het netwerk van kanoroutes is de mogelijkheid voor het realiseren van in- en uitstapplaatsen gewenst. Ten slotte wordt hier de aanleg van een golfbaan bij Loenen vermeld (niet opgenomen in bestemmingsplan Buitengebied).

7.5. Bouwstenen voor het beleid

Relatie beleidskader

Het beleid van rijk, provincie en gemeente is gericht op een verdere verbetering van de toeristisch-recreatieve kwaliteiten van het plangebied.

In de beleidsnota's "kiezen voor recreatie", het beleidsplan Recreatie en Toerisme en het "Blauwe Netwerk" geven de rijks- en provinciale overheid een beleid aan dat gericht is op een verdere ontwikkeling van een netwerk van toeristieke wegen (onder andere op de Vecht, Angstel, Winkel, en Holendrecht), mogelijkheden voor verschillende vormen van watersport en een optimale gebruiks- en belevingswaarde van het landelijk gebied, onder andere door de realisatie van een samenhangend netwerk van fiets- en wandelpaden. Daarnaast voorziet het "kanorouteplan" van de provincie Utrecht in de realisering van kanoroutes. Afstemming op natuur, landbouw en cultuurbehoud neemt in de verschillende beleidsnota's een belangrijke plaats in.

- nationale vaarroute
- regionale vaarroute
- kanoroute
- fietsroute
- kampeerterrain
- jachthaven
- manege

figuur 9
RECREATIE

blanco pagina

Voorwaarden voor behoud en ontwikkeling

Het plangebied heeft een belangrijke toeristisch-recreatieve betekenis. Dit hangt samen met de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van het plangebied en de nabijheid van stedelijke gebieden, de goede ontsluiting voor langzaam verkeer en een gebiedsspecifiek aanbod aan voorzieningen en kwaliteiten. Het is wenselijk deze kwaliteiten te behouden en indien mogelijk te versterken, zonder de overige functies van het gebied aan te tasten.

De toeristisch-recreatieve structuur van het plangebied kan onder meer worden versterkt door:

- verdere ontwikkeling van water- en oeverrecreatie (toervaart, kanoën, roeien, vissen, schaatsen);
- vergroting van het aantal aanlegplaatsen;
- beperkte uitbreiding van kleinschalig kamperen en paalkamperen;
- ontwikkeling van bewegwijzerde (wandel)routes;
- uitbreiding van recreatieve fietspaden;
- vergroting van het aanbod van kleinschalige recreatieve voorzieningen gekoppeld aan routenetwerken (waaronder verhuur, horeca, verblijfsrecreatieve voorzieningen zoals herberg, hotel).

blanco pagina

8. Verkeer en overige infrastructuur

73

8.1. Inleiding

In het plangebied bevinden zich wegen met een landelijke en regionale functie voor het doorgaande autoverkeer, wegen met een ontsluitende functie voor de kernen en tenslotte plattelandswegen met een functie ter ontsluiting van woningen en (agrarische) bedrijven. Daarnaast doorsnijden de spoorlijn Amsterdam-Utrecht en het Amsterdam-Rijnkanaal het plangebied.

8.2. Verkeersstructuur

Figuur 10 geeft de ligging van de belangrijkste wegen in het plangebied weer. In de volgende tekst wordt door middel van de corresponderende nummers verwezen naar deze figuur.

Het noordwestelijke deel van het landelijk gebied wordt doorsneden door de rijksweg A2 (Amsterdam-Maastricht; nrs. 1, 2 en 3). Bij Abcoude en Vinkeveen zijn aansluitingen op deze, als zesstrooksweg vormgegeven, autosnelweg aanwezig. Ten zuiden van de Winkeldijk ligt de plangrens direct ten westen van deze rijksweg.

Verder wordt het plangebied doorsneden door de provinciale wegen N201 (Hilversum-Haarlem; nrs. 4 t/m 8), N402 (Loenen-Maarssen; nrs. 9 t/m 11) en de N403 (Loenen-Loosdrecht; nr. 12). De N201 heeft een regionale verbindende (doorgaande) functie en geeft aansluiting op de rijksweg A2. De overige provinciale wegen fungeren vooral als verbindingen op lokaal niveau. De N402 voert door de kernen van Loenen en Nieuwersluis. Tussen Loenen en Breukelen is de N402 krap gedimensioneerd en bochtig. Ten slotte is de buiten het plangebied gelegen provinciale weg N236 (Amsterdam-Hilversum; nr. 13) van belang. De geluidszone van deze weg is gedeeltelijk binnen het plangebied gelegen.

Belangrijke overige wegen in het plangebied zijn:

- Burgemeester des Tombeweg, de verbinding tussen Abcoude en de rijksweg A2 (nr. 14);
- Lange Coupure/Rijksstraatweg, de verbinding tussen Abcoude en de provinciale N201 via de kernen Baambrugge en Loenersloot (nrs. 17 t/m 20);
- Singel, de aansluiting van Vreeland op de provinciale N201 (nr. 23);
- Vinkenkade, de alternatieve (sluip)route tussen de rijkswegaansluiting "Abcoude" en de kern Vinkeveen (nrs. 16 en 21);
- Oost-Kanaaldijk/Kanaaldijk-Oost en West-Kanaaldijk, alternatieve routes voor het sluipverkeer in de corridor Breukelen-Amsterdam (nrs. 15, 22, 24 en 25).

Routes met een lage verkeersintensiteit maar met een belangrijke lokale functie worden gevormd door de Gein-Noord en Gein-Zuid (verbinding Abcoude-Weesp; nrs. 27 en 35), de Nigtevechtseweg-Vreelandseweg (nr. 32) en de Klompweg (nr. 33). De laatstgenoemde wegen vormen de verbindingen tussen de plattelandskern Nigtevecht en de provinciale wegen N201 en N236 (Hilversum-Amsterdam). Op de wegen langs het Gein is sprake van enig sluipverkeer (Abcoude-Weesp).

In tabel 5 zijn de meest recente verkeersstellingen op de wegen in het plangebied weergegeven. De gegevens zijn aangeleverd door de provincie Utrecht, Rijkswaterstaat en de gemeenten. De verkeersprognose voor de rijksweg A2 is afkomstig uit de Vervoerwaardestudie Utrecht. Het gaat daarbij om de prognose voor 2010. De gehanteerde autonome groei per jaar voor de provinciale wegen, gebaseerd op de geregistreerde groei over de afgelopen jaren, bedraagt:

- 2,25% voor N201;
- 2% voor de N236 en N402;
- 1,25% voor de N403.

Voor de verkeersprognose op de belangrijkste overige wegen (> 2.000 mvt/etmaal) is gerekend met een autonome groei van 1,3% per jaar. Voor de resterende wegen is uitgegaan van 1% autonome groei.

De wegen die niet zijn opgenomen betreffen wegen met een geringe verkeersfunctie en zijn vanwege de lage verkeersintensiteiten niet van belang. De intensiteiten van deze wegen liggen veelal lager dan 250 mvt/etmaal.

Tabel 5 Verkeersintensiteiten Abcoude en Loenen (motorvoertuigen per etmaal)

Wegvak	Telcijfer	(jaar)	Prognose 2013
<i>Rijkswegen</i>			
1. Autosnelweg A2 (Holendrecht-Abcoude)	148.000	(1995)	211.400
2. Autosnelweg A2 (Abcoude-Vinkeveen)	144.000	(1996)	201.600
3. Autosnelweg A2 (Vinkeveen-Breukelen)	132.300	(1996)	185.300
<i>Provinciale wegen</i>			
4. N201 (A2-Loenersloot)	26.100	(1996)	39.700
5. N201 (Loenersloot-N402)	28.000	(1996)	42.600
6. N201 (N402-Loenenseweg)	21.700	(1996)	33.000
7. N201 (Loenenseweg-Sluisje)	20.350	(1996)	31.000
8. N201 (Sluisje-Gabrielweg)	20.650	(1996)	31.400
9. N402 (N201-Loenen)	10.700	(1996)	15.000
10. N402 (Loenen-Bloklaan)	9.600	(1996)	13.400
11. N402 (Bloklaan-Breukelen)	8.700	(1996)	12.200
12. N403 (N402-Veendijk)	5.700	(1996)	7.050
13. N236 (Weesp)	16.900	(1994)	24.600
<i>Overige wegen</i>			
14. Burgemeester des Tombeweg	9.700	(1995)	12.200
15. Kanaaldijk-Oost	5.000	(1991)	6.640
16. Vinkenkade (ten noorden van Winkeldijk)	4.600	(1995)	5.800
17. Lange Coupure	4.050	(1991)	5.380
18. Rijksstraatweg (Abcoude-Baambrugge)	2.800	(1996)	3.490
19. Rijksstraatweg (Baambrugge-Loenersloot)	2.350	(1996)	2.930
20. Rijksstraatweg (N201-Loenersloot)	2.800	(1996)	3.490
21. Vinkenkade (ten zuiden van Winkeldijk)	4.100	(1995)	5.170
22. Oost-Kanaaldijk	3.670	(1995)	4.630
23. Singel (Spoorlaan-N201)	3.130	(1995)	3.950
24. West-Kanaaldijk	1.110	(1990)	1.400
25. West-Kanaaldijk	1.120	(1990)	1.410
26. Winkeldijk (ten westen A2)	960	(1995)	1.150
27. Gein-Zuid	630	(1995)	750
28. Mijndensedijk	225	(1995)	270
29. Zuwe	530	(1995)	635
30. Boslaan/Oud-Over	490	(1996)	580
31. Bergseweg	470	(1990)	591
32. Nigtevechtseweg/Vreelandseweg	370	(1995)	445
33. Klompweg	310	(1995)	371
34. Dwarskade	350	(1991)	435
35. Gein-Noord	525	(1995)	630
36. Kleizuwe	300	(1995)	360
37. Loenenseweg/Vreelandseweg	270	(1995)	325
38. Voetangelweg	230	(1991)	285
39. de Horn	220	(1995)	265
40. Botshol	70	(1991)	90

Uit de verkeersprognose blijken de verkeersintensiteiten op met name Rijksweg A2 en de provinciale weg N201 sterk toe te nemen. De groei van het autoverkeer op de overige wegen zal hier duidelijk bij achterblijven. Dit verschil wordt veroorzaakt door de hogere autonome groei op autosnelwegen en is een gevolg van het bundelen en geleiden van de automobilititeit op schakels uit de hoogste klasse van de wegenhiërarchie.

blanco pagina

Fietsverkeer

In het provinciale verkeers- en vervoerplan Utrecht is een utilitair fietsnetwerk opgenomen. De verschillende onderdelen uit dit fietsnetwerk zijn van groot belang voor woon-werkverkeer en schoolgaande jeugd. Het utilitair fietspadenplan onderkent geen ontbrekende schakels binnen het plangebied.

In bijlage 3 is per schakel aangegeven of en welke fietsvoorzieningen aanwezig zijn. Tevens is aangegeven of de betreffende schakel onderdeel uitmaakt van het utilitair fietsnetwerk.

Onder de N201 zal voor het fietsverkeer een fietstunnel worden gerealiseerd tussen Loenersloot-noord en -zuid ter hoogte van de Rijksstraatweg naar Loenersloot. Langs de Westkanaaldijk (ten zuiden van de Binnenweg) en de Oost-Kanaaldijk zullen vrijliggende fietspaden worden aangelegd in het kader van een duurzame verkeersveiligheid.

Recreatieverkeer

Zoals ook is beschreven in hoofdstuk 7 (toerisme en recreatie) is het recreatief medegebruik in het plangebied een belangrijke functie. De infrastructuur in het plangebied (met name de categorie overige wegen uit tabel 5) wordt dan ook plaatselijk en periodiek intensief gebruikt door routegebonden vormen van recreatie als fietsen, autorijden en in toenemende mate door bijvoorbeeld skeeleren. Vaak gebruikt men bovendien de auto om het plangebied te bereiken, waarna men ergens parkeert om vervolgens bijvoorbeeld te gaan fietsen.

Openbaar vervoer

Het landelijk gebied is ten aanzien van het railverkeer aangewezen op de NS-stations van Abcoude en Breukelen. Voor de ontsluiting van het plangebied per bus zijn de onderstaande lijndiensten van belang:

- lijndienst 120 Connexxion (halfuurdienst Amsterdam-Utrecht) via Loenersloot, Loenen en Nieuwersluis;
- lijndienst 121 Connexxion (uurdienst Hilversum-Loenen) via Oud-Loosdrecht;
- lijndienst 122 Connexxion (uurdienst Hilversum-Loenen) via 's-Graveland en Vreeland;
- lijndienst 125 Connexxion (halfuurdienst Utrecht-Haarlem) over de Rijksweg A2 met een halte bij Abcoude Viaduct;
- lijndienst 126 Connexxion (uurdienst Mijdrecht-Amsterdam) over de Vinkenkade en Burg. de Tombesweg;
- lijndienst 130 Connexxion (uurdienst Weesp-Nigtevecht).

Deze lijndiensten maken over het algemeen gebruik van de provinciale en de belangrijkste overige wegen.

Spoorlijn en Amsterdam-Rijnkanaal

De spoorlijn Amsterdam-Utrecht doorsnijdt het plangebied en zal worden verdubbeld tot vier sporen. De spoorverdubbeling zal in een apart bestemmingsplan planologisch worden geregeld. Hierbij zullen de spoorwegovergangen tot ongelijkvloerse kruisingen worden gereconstrueerd en zal de spoorwegovergang bij de Slotlaan worden afgesloten.

Het Amsterdam-Rijnkanaal zal plaatselijk worden verbreed. Binnen het plangebied worden echter geen verbredingen voorzien.

8.3. Waardering

Autoverkeer

De congestievorming op rijksweg A2 en het daaruit voortvloeiende sluipverkeer op omliggende wegen (Rijksstraatweg, Vinkenkade) vraagt de nodige aandacht. De Rijksstraatweg is om die reden recentelijk gereconstrueerd, waarbij verkeersremmende voorzieningen zijn aangebracht. De aansluiting van de N201 op de rijksweg A2 en het kruispunt N201/N402 vormen verkeersveiligheids- en doorstromingsknelpunten. De aansluitingen van de N403 (Bloklaan) en Slootdijk op de N402 zijn uit het oogpunt van verkeersveiligheid ook duidelijke knelpunten.

Mede door de situering op de rivieroeveren van de Angstel, Gein en Vecht hebben de Rijksstraatweg, de Gein-Noord/Zuid, de Nigtevechtseweg-Vreelandseweg en de Klompweg een (relatief) krap profiel en bochtige trasering. Ditzelfde geldt overigens ook voor een groot deel

van de overige wegen in het plangebied. Dat kan, in combinatie met de soms aanzienlijke verkeersdruk (sluipverkeer) tot overlast leiden. Om deze reden zijn op verschillende plaatsen verkeersmaatregelen genomen (afsluiten voor doorgaand verkeer, inrichtingsmaatregelen). Over het algemeen geldt dat het buitengebied van Abcoude en Loenen door het bestaande wegennet voldoende ontsloten wordt en dat nieuwe wegen in het plangebied derhalve – mede gelet op de huidige intensiteiten – niet nodig of wenselijk zijn.

Fietsverkeer

Tussen Loenen en Nieuwersluis ontbreken fietsvoorzieningen langs de provinciale N402. Vanwege de hoge verkeersintensiteiten en het krappe wegprofiel zijn deze echter wel gewenst. In het kader van de verbetering van de verkeersveiligheid zullen hier door de provincie fietsstroken worden gerealiseerd. Ook de hoge verkeersintensiteiten en rijnsnelheden van het autoverkeer op de evenwijdig aan het Amsterdam-Rijnkanaal lopende West- en Oost-Kanaaldijk en Kanaaldijk-Oost vormen een duidelijk aandachtspunt ten aanzien van de verkeersveiligheid voor fietsers. Hier zullen dan ook vrijliggende fietspaden worden aangelegd. Alle verkeerssoorten, maar met name het langzaam verkeer ondervinden aanzienlijk hinder van de barrièrewerking van de spoorlijn en het Amsterdam-Rijnkanaal.

Recreatieverkeer

Regelmatig ontstaan door het recreatieve gebruik van de infrastructuur in het plangebied overlast of gevaarlijke situaties. Daarbij kan worden gedacht aan fietsers, vooral grote groepen (race)fietsers of recreanten op skeelers. Ook kunnen parkeerproblemen ontstaan door het grote aantal recreanten dat de auto parkeert en vervolgens per fiets het plangebied intrekt. In het kader van het bestemmingsplan kunnen deze problemen niet worden opgelost; daartoe zal ander instrumentarium moeten worden ingezet. Wat betreft het parkeerprobleem kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het versterken van het gebruik van carpoolplaatsen door middel van bewegwijzering.

Openbaar vervoer

Voor het openbaar vervoer is de verkeersafwikkeling op de (kruispunten van de) provinciale weg N201 tussen de rijksweg A2 en Vreeland een probleem. De provincie zal in 1998 doorstromingsvoorzieningen voor het openbaar vervoer realiseren.

8.4. Ontwikkelingsperspectief

Verbreding autosnelweg A2

Naar aanleiding van de Corridorstudie Amsterdam-Utrecht (CAU) heeft de minister van Verkeer en Waterstaat op 25 april 1995 besloten om de Rijksweg A2 volgens alternatief B1.1 te reconstrueren tot twee keer vier rijstroken en tussen Abcoude en Amsterdam tot twee keer vijf rijstroken. Aan beide zijden van de verbrede weg zullen stroken worden gerealiseerd voor de landschappelijke inpassing van de weg, bestaande uit moerassige vegetaties met een breedte van 35.00 m (aan elke zijde). Volgens het MIT 1998-2002 vindt de verbreding plaats tussen 1998 en 2007.

Provinciale weg N201

Volgens het Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan (PVVP) zal de N201 gedeeltelijk worden gereconstrueerd en worden de aansluitingen op de A2 en de N402 aangepast. Daarbij zullen tevens doorstromingsvoorzieningen voor het openbaar vervoer worden gerealiseerd. In het kader van het net van Hoogwaardig Verbindend Streekvervoer (HVS-net) zullen volgens het PVVP toekomstig wellicht meerdere doorstromingsmaatregelen voor het openbaar vervoer worden getroffen langs de N201. Ter verbetering van de oversteekbaarheid van de N201 zal een fiets-tunnel ter hoogte van de Rijkstraatweg in Loenersloot worden gerealiseerd.

Provinciale weg N402

De provincie heeft de aanleg van de ontbrekende fietsvoorzieningen langs de N402 (Loenen-Nieuwersluis) in haar meerjarenprogramma behorende bij het PVVP opgenomen (uitvoering in 1998).

Provinciale weg N403

Op de Bloklaan (N403) zullen snelheidsremmende maatregelen worden getroffen ter hoogte van de oversteek voor voetgangers en fietsers bij de Mijndensedijk.

Tevens dient rekening te worden gehouden met de reconstructie van het kruispunt van de provinciale wegen N402 en N403.

Kanaaldijken

In het kader van de spoorverdubbeling zal de Westkanaaldijk van fietsvoorzieningen worden voorzien. Langs de Oost-Kanaaldijk zal een vrijliggend fietspad worden gerealiseerd.

Busbaan tussen A2 en Vinkeveen

De mogelijkheid van aanleg van een busbaan tussen de A2 en Vinkeveen over de oude spoorlijn wordt momenteel door de provincie onderzocht.

Duurzame verkeersveiligheid

In het kader van het concept "Duurzaam Veilig" zullen grote verblijfsgebieden in het buitengebied worden aangewezen waarbinnen op de wegen een maximumsnelheid van 60 km/h en voor enkele wegen 30 km/h zal worden ingesteld. Hiertoe zullen indien nodig inrichtingsmaatregelen worden genomen.

8.5. Geluidshinder

8.5.1. Wegverkeerslawaai

Geluidszones langs wegen

In het kader van de Wet geluidhinder (Wgh) bevinden zich langs alle wegen geluidszones, met uitzondering van:

- woonerven;
- 30 km/h-gebieden;
- wegen waarvan op grond van de door de gemeenteraad vastgestelde geluidsniveaukaart vaststaat dat de geluidsbelasting op de gevels van aanliggende woningen op 10.00 m uit de as van de meest nabijgelegen rijstrook 50 dB(A) of minder bedraagt.

Aangezien noch de gemeente Abcoude, noch de gemeente Loenen over een geluidsniveaukaart beschikt en in het plangebied geen woonerven of 30 km/h-wegen aanwezig zijn, zijn alle wegen in het plangebied gezoneerd.

Binnen de geluidszone van een weg dient de geluidsbelasting aan de gevel van geluidsgevoelige bestemmingen aan bepaalde wettelijke normen te voldoen. Volgens artikel 74 van de Wet geluidhinder is de breedte van een geluidszone afhankelijk van het aantal rijstroken en de ligging van de weg (stedelijk of buitenstedelijk).

Binnen deze zones zijn nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen in principe aanvaardbaar indien – zo nodig met behulp van bijzondere voorzieningen – de geluidsbelasting aan de gevel en binnenshuis beneden bepaalde grenswaarden ligt. Dit dient door middel van akoestisch onderzoek aangetoond te worden.

De geluidszone van autosnelweg A2 bedraagt – nu, en na verbreding – 600 meter vanuit de rand van de weg en de geluidszones van de overige buitenstedelijk gelegen wegen in het plangebied bedragen 250 meter aan weerszijden van de weg.

Akoestisch onderzoek

Met behulp van Standaard Rekenmethode I (SRM I), zoals omschreven in het Reken- en Meetvoorschrift Wegverkeerslawaai 2002, zijn de geluidsc contouren van de in paragraaf 8.2 aangegeven wegen bepaald. In SRM I wordt geen rekening met afschermdende bebouwing gehouden, zodat het hier om vrijveldgeluidsc contouren gaat. In onderstaande tabel zijn de relevante geluidsc contouren in meters tot de wegas weergegeven, rekening houdend met correctie volgens artikel 103 Wgh.

Tabel 6 Vrijeveldgeluidscontouren (in meters tot weg) in 2010

Wegvak	50 dB(A)	55 dB(A)	60 dB(A)
<i>Rijkswegen</i>			
Autosnelweg A2 (Holendrecht-Abcoude)	1.050 ¹⁾	585	295
Autosnelweg A2 (Abcoude-Vinkeveen)	1.025 ¹⁾	570	285
Autosnelweg A2 (Vinkeveen-Breukelen)	985 ¹⁾	540	270
<i>Provinciale wegen</i>			
N201 (A2-Loenersloot)	416	202	96
N201 (Loenersloot-N402)	627	326	157
N201 (N402-Loenenseweg)	467	234	109
N201 (Loenenseweg-Sluisje)	390	189	88
N201 (Sluisje-Gabrielsweg)	429	211	99
N402 (N201-Loenen)	227	107	50
N402 (Loenen-Bloklaan)	211	101	47
N402 (Bloklaan-Breukelen)	198	94	44
N403 (N402-Veendijk)	139	66	31
N236	454	230	106
<i>Overige wegen</i>			
Burgemeester des Tombeweg	262	123	54
Kanaaldijk-Oost	120	56	26
Vinkenkade (ten noorden van Winkelkade)	110	52	25
Lange Coupure	106	50	24
Rijksstraatweg (Abcoude-Baambrugge) ²⁾	48	20	8
Rijksstraatweg (Baambrugge-Loendersloot) ²⁾	42	17	7
Rijksstraatweg (N201-Loenersloot) ²⁾	37	17	7
Vinkenkade (ten zuiden van Winkelkade)	102	49	23
Oost-Kanaaldijk	94	44	20
Singel (Spoorlaan-N201)	85	40	18
West-Kanaaldijk	57	26	12
West-Kanaaldijk	31	14	5
Winkeldijk (ten westen A2)	26	11	4
Gein-Zuid	20	8	--
Mijndensedijk	9	--	--
Zuwe	17	7	--
Boslaan/Oud-Over	17	7	--
Bergseweg	19	7	--
Nigtevechtseweg/Vreelandseweg	15	6	--
Klompweg	13	5	--
Dwarskade	15	6	--
Gein-Noord	29	12	4
Kleizuwe	11	4	--
Loenenseweg/Vreelandseweg	12	4	--
Voetangelweg	11	4	--
de Horn	9	--	--
Botshol	4	--	--
overige wegen (aanne $<$ 500 mvt/etmaal en asfaltverharding)	16	7	--

¹⁾ De 50 dB(A)-contour ligt buiten de wettelijke geluidszone van 600 meter.

²⁾ Maximumsnelheid 60 km/h.

Voorkeurswaarde wegverkeerslawaai en ontheffingsmogelijkheid

Wanneer binnen een geluidszone nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen (onder andere woningen) mogelijk worden gemaakt, dient te worden voldaan aan de grenswaarden die de Wet geluidhinder stelt. De voorkeursgrenswaarde voor nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen bedraagt 50 dB(A) aan de gevel in buitenstedelijk gebied. Indien deze voorkeursgrenswaarde niet wordt overschreden, is een nieuwe geluidsgevoelige bestemming toegestaan. In bovenstaande tabel is aangegeven op welke afstand vanuit de weg dit geluidsniveau wordt bereikt (50 dB(A)-contour). De uiterste grenswaarde van 55 dB(A) voor nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen in buitenstedelijk gebied mag niet worden overschreden. Voor (tweede) agrarische bedrijfswoningen geldt een afwijkende uiterste grenswaarde van 60 dB(A). In het gebied, waar de geluidsbelasting aan de gevel tussen de voorkeursgrenswaarde en de uiterste grenswaarde ligt, zijn nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen alleen toegestaan indien het college van Gedeputeerde Staten, voordat het bestemmingsplan wordt vastgesteld, met een hogere grenswaarde hebben ingestemd.

Ten gevolge van fysieke reconstructie van wegen mag de geluidsbelasting aan de gevels van aanliggende woningen met niet meer dan 1,49 dB(A) toenemen. Indien de geluidstoename groter is en de toekomstige waarde tevens de 51,49 dB(A) overschrijdt, is het aanvragen van ontheffing bij Gedeputeerde Staten noodzakelijk.

Saneringsonderzoek

Ten aanzien van het wegverkeerslawaai ten gevolge van de A2 heeft een saneringsonderzoek plaatsgevonden. Hieruit komt naar voren dat in het kader van de sanering geen (nieuwe) geluidsschermen nodig zijn in Abcoude en Loenen. Wel zal voor een aantal woningen in Abcoude een onderzoek plaatsvinden naar de noodzaak van gevelmaatregelen. De saneringsprocedure is in 1998 doorlopen.

Akoestisch onderzoek reconstructie autosnelweg A2

Ten behoeve van de reconstructie van de A2 naar 2x4 rijstroken, heeft een akoestisch onderzoek (reconstructieonderzoek) plaatsgevonden. Dit onderzoek is in opdracht van Rijkswaterstaat (wegbeheerder) verricht door ingenieursbureau Haskoning.

Hieruit komt naar voren dat zich binnen het plangebied veertien woningen bevinden binnen de 600 meter brede onderzoekszone van de A2. Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat de gevelbelasting op de woningen binnen deze onderzoekszone op negen woningen afneemt en op drie woningen slechts beperkt toeneemt ten gevolge van de verbreding. Omdat deze toename ten gevolge van schermmaatregelen (verhoging van circa 3.50 naar circa 6.00 m) minder bedraagt dan 1,5 dB(A), is voor deze woningen geen sprake van reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder (zie rapport Akoestisch onderzoek Rijksweg 2-Noord januari 1999, Haskoning, E1673.A0/RO32/TT/JER). De geluidsbelasting in de situatie vóór reconstructie (1999) en na reconstructie (2010) is weergegeven in tabel 7.

Tabel 7 Geluidsbelasting (in dB(A)) voor en na reconstructie van de A2

Adres	voor reconstructie	na reconstructie	verschil
Voetangelweg 2	56,1	55,6	- 0,5
Voetangelweg 3-1	61,3	60,4	- 0,9
Voetangelweg 3-2	65,7	64,9	- 0,8
Voetangelweg 4	54,7	55,7	+ 1,0
Voetangelweg 5	53,4	54,2	+ 0,8
Winkeldijk 1	55,0	54,7	- 0,3
Winkeldijk 5	57,8	57,6	- 0,2
Winkeldijk 6	61,1	61,8	+ 0,7
Winkeldijk 10	71,9	69,2	- 2,7
Winkeldijk 11	67,0	65,5	- 1,5
Winkeldijk 12	64,5	63,5	- 1,0
Winkeldijk 13	60,8	59,6	- 1,2
Winkeldijk 14	61,7	60,6	- 1,1
Winkeldijk 15	57,6	56,7	- 0,9

Tevens is voor een aantal woningen in Abcoude een hogere grenswaarde vastgesteld door Ge-deputeerde Staten in het kader van de reconstructieprocedure volgens de Wet geluidhinder. Voor een aantal woningen is eveneens het nemen van gevelmaatregelen noodzakelijk. In het kader van de reconstructie heeft reeds akoestische toetsing plaatsgevonden en is de reconstructieprocedure ingevolge de Wet geluidhinder doorlopen.

Akoestisch onderzoek provincie

Naast het door Rijkswaterstaat opgestelde reconstructieonderzoek voor de verbreding van autosnelweg A2, zal door de provincie Utrecht een reconstructieonderzoek dienen te worden uitgevoerd voor de voorgenomen reconstructie van de N201 en het kruispunt van de provinciale wegen N402 en N403. Beide reconstructies zullen – afhankelijk van de concretisering van de plannen – in dit bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.

8.5.2. Railverkeerslawaaï

Spoorwegverdubbeling

De spoorlijn Amsterdam-Utrecht doorsnijdt het plangebied. Het tracé van de spoorlijn loopt grotendeels parallel aan het Amsterdam-Rijnkanaal en de Westkanaaldijk en buigt even ten noorden van Loenersloot af in noordwestelijke richting. Van daar loopt het tracé van de spoorlijn ten noordoosten langs Baambrugge via de polder Baambrugge-Oostzijde en de Broekzijdsche Polder naar Amsterdam.

Het tracé bestaat momenteel uit twee sporen en zal worden verdubbeld tot vier sporen. De spoorverdubbeling is verdeeld over vier afzonderlijke trajectdelen. Met betrekking tot de spoorverbreding in Abcoude vindt nog overleg plaats tussen gemeente en minister over de wijze van uitvoering. Om die reden kan nog geen planologische regeling worden getroffen voor deze verbreding.

Wat betreft het traject Loenen-Breukelen is het volgende van belang. Voor dit tracé zijn inmiddels zodanig concrete plannen ontwikkeld dat dit traject in een apart bestemmingsplan planologisch geregeld is (bron: bestemmingsplan spoorverdubbeling gemeenten Loenen en Breukelen, NS Railinfrabeheer BV, projectnummer: 101622-0001).

In het kader van de CAU-studie (Corridorstudie Amsterdam-Utrecht) zijn talrijke onderzoeken verricht die aan het ontwerp van het nieuwe spoortracé ten grondslag hebben gelegen. In april 1995 heeft de minister van Verkeer en Waterstaat het tracé en de aard van de spooruitbreidingen vastgesteld.

Alle spoorwegkruisingen zullen in verband met de verhoogde snelheid van de treinen en de veiligheid ongelijkvloers worden uitgevoerd. Een aantal spoorwegkruisingen zullen vervallen.

Het ruimtebeslag dat met de ongelijkvloerse kruisingen is gemoeid zijn in het bestemmingsplan voor de spoorverdubbeling opgenomen.

In de gemeente Loenen dienen, als gevolg van het ruimtebeslag van het toekomstige spoor, een aantal woningen te worden geamoveerd. De te amoveren woningen zijn: Binnenweg 2, 4 en 8 en Westkanaaldijk 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 23 en 24.

Voorkeurswaarde railverkeerslawaai en ontheffingsmogelijkheid

In het "Besluit geluidhinder spoorwegen" (Bgs) (Stb. 1993, nr. 58), houdende uitvoering van de artikelen 105, 106 en 129 van de Wet geluidhinder (Wgh), is onder meer de maximale toelaatbare geluidsbelasting aan de gevels van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen gegeven, voorzover gelegen binnen de wettelijke zone. De wettelijke zone van het traject door Loenen bedraagt 300 meter, gerekend vanaf beide zijden van de spoorweg.

De hoogst toelaatbare geluidsbelasting (voorkeursgrenswaarde) bedraagt op basis van het Bgs 57 dB(A) voor nieuwe woningen. Tabel 7 geeft een overzicht van de grenswaarden voor verschillende geluidsgevoelige bestemmingen.

Tabel 8 Grenswaarden voor railverkeerslawaai voor de verschillende geluidsgevoelige bestemmingen

geluidsgevoelige bestemming	voorkeurgrenswaarde (in dB(A))	maximale ontheffingswaarde (in dB(A))	binnenwaarde (in dB(A))
woningen	57	70	37 of 40 ¹⁾
scholen, ziekenhuizen verpleegtehuizen	55	70	30 of 35 ²⁾
terreinen woonwagendstandplaatsen	57	65	-
terreinen bij overige gezondheidszorg	57	68	-

¹⁾ De grenswaarde binnen de woning is 40 dB(A) indien in 1987 de geluidsbelasting hoger was dan 65 dB(A).

²⁾ De grenswaarde (30 of 35 dB(A)) wordt per bestemming geregeld in het "Besluit grenswaarden binnen zones langs wegen".

De verwachting is dat, ten gevolge van bronmaatregelen aan zowel personen- als goederentreinen, de geluidsproductie van railvoertuigen in de toekomst zal afnemen met ten hoogste 3 dB(A) (artikel 28 Bgs). Zodoende bedraagt de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting (voorkeursgrenswaarde), voor binnen de zone van een spoorlijn gelegen nieuw te bouwen woningen ("nieuwe situaties") 60 dB(A) tot het jaar 2000 en 57 dB(A) vanaf het jaar 2000.

Indien niet kan worden voldaan aan genoemde grenswaarden, kan bij Gedeputeerde Staten van Utrecht een verzoek tot een hogere grenswaarde worden ingediend. Deze ontheffing kan worden verkregen, met dien verstande dat de waarde van 73 dB(A) (tot het jaar 2000) en de waarde van 70 dB(A) (vanaf het jaar 2000) niet mogen worden overschreden. Indien een hogere grenswaarde wordt vastgesteld, dienen met betrekking tot de geluidswering aan de gevel maatregelen te worden getroffen, die ervoor zorgdragen dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 37 dB(A).

Akoestisch onderzoek

Naar de akoestische gevolgen van de spoorverdubbeling in Loenen heeft door Holland Railconsult een akoestisch onderzoek plaatsgevonden (Bgs-onderzoek Gemeente Loenen, eindrapportage (definitief), Holland Railconsult, 2 april 1997). In dit onderzoek is het jaar 2005 als peiljaar genomen. Uit het onderzoek volgt dat voor een groot aantal woningen na het plaatsen van de voorgestelde geluidsschermen de geluidsbelasting afneemt ten opzichte van de referentiesituatie. Er hoeven dan ook geen hogere waarden te worden aangevraagd. De geluidsschermen variëren in hoogte van 1.00 tot 3.50 m.

Het definitieve schermvoorstel is aangegeven in tabel 5 van het rapport Bgs-onderzoek Gemeente Loenen, eindrapportage (definitief) (Holland Railconsult, 2 april 1997).

Voor nieuw te realiseren geluidsgevoelige bestemmingen zoals woningen geldt dat deze in principe dienen te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van 60 dB(A) voor het jaar 2000 of buiten de geluidszone van 300 meter dienen te liggen uit de kant van de buitenste spoorstaaf. De 60 dB(A)-contour ligt op een grotere afstand van de spoorlijn dan de breedte van de wettelijke geluidszone (300 meter). Buiten de geluidszone van 300 meter is akoestisch onderzoek niet noodzakelijk. Voor onderhavig bestemmingsplan is gesteld dat binnen de geluidszone van het spoortraject geen nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen worden gerealiseerd en hiermee de minimale bebouwingsafstand 300 meter bedraagt uit de kant van de buitenste spoorstaaf.

8.5.3. Vliegtuiglawaai

Bij de vestiging van nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen is ook de geluidszonering van Schiphol van belang. In dat verband kan worden opgemerkt dat het gehele plangebied buiten de 35 KE- en de 26 LAeq-contouren van de luchthaven Schiphol ligt, voor zowel de huidige als de toekomstige situatie met een vijfbanenstelsel.

8.6. Ruimtelijke consequenties

De verbreding van de A2 heeft ingrijpende ruimtelijke consequenties in een brede strook in het plangebied. Het gaat daarbij om het directe ruimtebeslag van de weg, maar ook van de landschappelijke inpassing ervan en de verschillende ecologische verbindingen loodrecht op het tracé. Daar komt bij dat in aanzienlijke stroken ter weerszijden van de verbrede weg rekening gehouden moet worden met geluidshinder. Tegen deze achtergrond zal de verbreding van de A2 worden meegenomen in het voorliggende bestemmingsplan. Gelet op de grote belangen en de vergaande gevolgen van de ingrepen, wordt een expliciete bestemmingsregeling gewenst geacht. Vanwege de uitstralingseffecten (bijvoorbeeld geluidshinder) is opname in het bestemmingsplan buitengebied het meest doelmatig.

De aanpassing van de spoorlijn Amsterdam-Utrecht (verdubbeling naar vier sporen) wordt in afzonderlijke bestemmingsplannen geregeld. De aanpassing van de derde hoofdtransportas, het Amsterdam-Rijnkanaal, heeft geen betrekking op het grondgebied van de gemeenten Abcoude en Loenen.

De aanpassingen aan de provinciale N201, de aansluitingen hiervan op de A2 en N402 en de realisatie van de doorstroomvoorzieningen voor het openbaar vervoer zullen, afhankelijk van de concretisering van de plannen, zo mogelijk in dit bestemmingsplan worden meegenomen. Hetzelfde geldt voor de aansluiting van de Slootdijk op de provinciale N402. De eventuele reconstructie van het kruispunt Rijksstraatweg-Blokklaan (N402-N403), waar zowel de aanleg van een rotonde als een wegverlegging tot de mogelijkheden behoren, zal echter in een afzonderlijk bestemmingsplan worden geregeld, dat opgesteld zal worden naar aanleiding van bouwplannen aan de zuidzijde van de kern Loenen. Het extra ruimtebeslag van de snelheidsremmende maatregelen op de N403 zal, afhankelijk van de concretisering van de plannen, zo mogelijk in dit bestemmingsplan worden meegenomen.

Bij het projecteren van nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen in het plangebied moet rekening gehouden worden met de eisen (zoals bebouwingsafstanden uit de weg) die de Wet geluidshinder stelt.

8.7. Bouwstenen voor beleid

Relatie tot beleidskader

Belangrijkste element uit het beleidskader is de verruiming van de drie hoofdtransportassen in het plangebied (Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer). De verbreding van de A2 kan in het bestemmingsplan worden meegenomen. Basis daarvoor is de Corridorstudie Amsterdam-Utrecht. In verband met de verbreding van de A2 zal een aantal kruispunten moeten worden aangepast (Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan). Op basis van het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan spelen bovendien de volgende maatregelen:

- doorstromingsmaatregelen op de N201 (A2-Vreeland);
- verleggen aansluiting N403 op N402 in verband met woningbouw Loenen;

- de mogelijke aanleg van een busbaan van de A2 naar Vinkeveen.

Voorwaarde voor behoud en ontwikkeling

Op basis van de geluidscontouren ten gevolge van weg- en railverkeer zullen eventuele geluidsgevoelige bestemmingen in het plangebied aan de normen van de Wet geluidhinder getoetst worden.

In het kader van de verkeersveiligheid in landelijke gebieden speelt het concept "duurzaam veilig" een belangrijke rol. Nadrukkelijker dan voorheen zal het beleid zich moeten gaan richten op het wegnemen van de oorzaken van een verkeersongeval (preventief in plaats van curatief beleid).

Een reconstructie van het wegennet, waardoor vorm en functie van wegen beter zullen overeenkomen, is hierbij een belangrijke invalshoek. Het tegengaan van sluipverkeer op wegen die hiervoor niet zijn geschikt zijn, vormt hier een onderdeel van. Ook de aanleg van fietsvoorzieningen langs wegen kan bijdragen aan de verbetering van de verkeersveiligheid.

Wat betreft de wenselijkheid van mobiliteitsbeheersing (Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer) moet het beleid zich richten op het beperken van de groei van de automobiliteit door het stimuleren van fietsverkeer en openbaar vervoer. Naast infrastructurele maatregelen (zoals fietspaden, busbanen) kunnen ook (betere) voorzieningen bij haltes van openbaar vervoer (fietsenstalling, wachthuisjes) in het buitengebied hiertoe bijdragen.

8.8. Overige infrastructuur

In het plangebied komen diverse watertransportleidingen en afvalwaterpersleidingen en twee hoogspanningsleidingen van respectievelijk 150 en 380 kV voor. De leidingen van de Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland liggen voornamelijk in een 20.00 m brede strook grond. Binnen deze strook worden geen bouwwerkzaamheden door de Watertransportmaatschappij toegestaan. Ten oosten van de A2 is deze strook 30.00 m breed. Voor de hoogspanningsleiding geldt een zakelijk rechtstrook van 50.00 (150 kV) respectievelijk 72.00 m (380 kV). Daarnaast wordt het plangebied doorsneden door diverse straalpaden. Hiervoor geldt in een zone met een breedte van 200 meter een beperking van de bouwhoogte.

blanco pagina

9. Wonen, niet-agrarische bedrijven en overige functies 87

9.1. Wonen

Inleiding

Het landelijk gebied van de gemeenten Abcoude en Loenen heeft een belangrijke woonfunctie. Was er vroeger in het buitengebied sprake van enkele verspreide niet-agrarische woningen, de laatste decennia is het aantal burgerwoningen flink toegenomen. Dit is voor een belangrijk deel te verklaren door de ontwikkelingen in de landbouw (bedrijfsbeëindiging). In veel gevallen worden voormalige boerderijen als woning gebruikt.

Behalve "normale" woningen komen er in het plangebied ook "bijzondere" woonvormen voor zoals buitenplaatsen, woonschepen en zomerhuisjes.

Structuur

De meeste (niet-agrarische) woningen betreffen voormalige boerderijen, landarbeiderswoningen en bedrijfswoningen. De woningen in het plangebied bevinden zich vooral langs de Vecht en de Angstel. Daarbij is sprake van een sterke mate van menging van woningen en agrarische bedrijven in de bebouwingslinten.

In een aantal gevallen wordt het wonen gecombineerd met het op hobbymatige wijze uitoefenen van de landbouw (veehouderij). Bij een aantal woningen worden niet-agrarische bedrijfsactiviteiten uitgeoefend (zie beschrijving paragraaf 10.2).

In het plangebied komt langs de Vecht en in mindere mate langs de Angstel een aantal kenmerkende buitenplaatsen met landhuizen voor. Voor een belangrijk deel hebben deze landhuizen nog steeds een woonfunctie; voor een deel is sprake van (combinatie met) andere, veelal dienstverlenende bedrijfsfuncties.

Een aparte groep wordt gevormd door de woonschepen in de Vecht en Nieuwe Wetering¹⁾ en de Angstel²⁾. In de Nes ligt ook een groot aantal woonschepen.

Waardering

De toename van niet-agrarische woningen is niet alleen merkbaar in het uiterlijk van de gebouwen, maar ook in de wijze van inrichting van de naaste woonomgeving: functie en inrichting van tuin en erf, wijze van beplanting. Deze uiterlijke verschijningsvormen geven uitdrukking aan de processen van suburbanisatie en structuurverandering in de landbouw. Daarbij zijn veelal aanbouwen, erfbebouwingen en andere elementen toegevoegd aan de bestaande bebouwing die van oorsprong niet thuishoren in het agrarische landschap. Vaak zijn deze elementen goed ingepast in de architectuur, de bestaande omgeving en het landschap; soms echter ook niet.

Een en ander betekent dat uit een oogpunt van welstand niet alleen aandacht dient te worden besteed aan de architectuur, maar ook aan de inpasbaarheid in de omgeving, mede wat betreft situering, vorm, gevelindeling, materiaalgebruik en kleur, ook met betrekking tot bouwwerken zoals schuttingen en carports.

Ook het gebruik van het terrein is van invloed op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. In veel gevallen is dit gebruik vanuit landschappelijk oogpunt verantwoord, in bepaalde gevallen wordt aan de landschappelijke karakteristiek afbreuk gedaan.

Met betrekking tot de woonschepen gelden soortgelijke overwegingen. Vanwege de veel voorkomende ligging in linten zijn de woonschepen bepalend voor de beleving van met name de Vecht. Deze belevingswaarde wordt in belangrijke mate versterkt door het gebruik van de oevers als tuin en als parkeer- en opslagplaats.

Een groot deel van de woonschepen is planologisch niet geregeld.

De buitenplaatsen zijn bijzonder waardevolle elementen in het plangebied. De belevingswaarde van met name het Vechtgebied wordt in belangrijke mate door de buitenplaatsen bepaald.

¹⁾ Ongeveer 110 in het plangebied volgens een recente provinciale inventarisatie.

²⁾ 16 stuks; in de zijtak van de Angstel ten zuiden van Abcoude.

Ontwikkelingsperspectief

Zoals reeds eerder opgemerkt zal de ontwikkeling, waarbij voormalige agrarische bedrijfsgebouwen uitsluitend een woonfunctie krijgen, zich in de komende jaren voortzetten. Dit heeft bepaalde voordelen (behoud bebouwing, beplanting), anderzijds zijn er ook nadelen te noemen (toename milieugevoelige functies, verandering karakter bebouwing). Op basis van de ontwikkelingen in de landbouw, kan worden aangenomen dat in de planperiode een aantal agrarische bedrijven wordt beëindigd. Van deze bedrijven zal het grootste deel uitsluitend een woonfunctie krijgen, hetgeen een verdere accentverschuiving betekent van agrarische naar woonfunctie.

Een toename van het aantal woonschepen is niet te verwachten. Een en ander is afhankelijk van provinciale en gemeentelijke regelgeving en handhaving daarvan. In het kader van het Restauratieplan voor de Vecht wordt voor de langere termijn gestreefd naar een afname van het aantal woonschepen in het buitengebied.

De provincie heeft hiertoe een Woonschepen Knelpuntenplan Vecht opgesteld. Hierin zijn ligplaatsen geïnventariseerd en is een indicatie gegeven van knelpunten op basis van beleidsdocumenten, waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie en opgebouwde rechten. Voor betreffende knelpunten worden alternatieve locaties gezocht.

Het knelpuntenplan Woonschepen Vecht is op 15 mei 2003 behandeld in de Stuurgroep RPV. De Stuurgroep heeft niet ingestemd met het plan. De Stuurgroep heeft besloten dat gewerkt wordt op basis van vrijwilligheid en dat verplaatsing wordt voorafgegaan door het inrichten van alternatieve locaties. Voor het inrichten van alternatieve locaties heeft zij een subsidieregeling opgesteld.

De exploitatie van de buitenplaatsen staat in veel gevallen financieel onder druk. Onderhoud van gebouwen en terreinen is kostbaar. Vaak wordt gezocht naar mogelijkheden om de opbrengsten te vergroten. Een middel daartoe vormt rangschikking onder de Natuurschoonwet. Een andere mogelijkheid is een meer kostendekkende exploitatie van gebouwen. Tegen die achtergrond worden in de gebouwen soms meerdere wooneenheden gevestigd of wordt (naast de woonfunctie) naar mogelijkheden gezocht voor bedrijfsmatige exploitaties.

Op rijks- en provinciaal niveau is sprake van verkennende initiatieven met betrekking tot nieuwe buitenplaatsen. Er is in die richting een aantal experimenten gestart. Het provinciaal beleid is echter in het algemeen niet gericht op stimulering van de realisatie van nieuwe buitens. De provincie beraadt zich nog op beleid dienaangaande. In bijzondere situaties zijn hier echter in beginsel mogelijkheden voor.

Ruimtelijke consequenties

Om de aangegeven ontwikkelingen in goede banen te leiden is een duidelijke regeling in het bestemmingsplan noodzakelijk, voor zowel de woningen, de woonschepen als voor de buitenplaatsen. Wat betreft de woningen is voor nieuwe situaties onder andere de "dubbeltelbepaling" bij tweede agrarische bedrijfswoningen van belang. Ook is een duidelijk onderscheid noodzakelijk tussen hobbyboeren en deeltijdboeren (geen respectievelijk aangepast agrarisch bouwperceel).

Bouwstenen voor beleid

Ingevolge het provinciaal beleid dienen bestaande woningen als zodanig te worden bestemd. Daarbij gelden voorschriften voor de inhoud van de woningen en de oppervlakte aan bijgebouwen. Ook afmeerplaatsen van woonschepen dienen in bestemmingsplannen te worden geregeld. Voor het afmeren van een woonschip dient daarnaast ontheffing te worden aangevraagd bij zowel gemeente als provincie. De provincie toetst aanvragen aan de "Woonschepenverordening provincie Utrecht 1978". Wanneer de woonschepen en de ligplaatsen in bestemmingsplannen zijn geregeld, is toch nog een ontheffing van de provincie nodig. Gedeputeerde Staten kunnen aan een ontheffing voorschriften verbinden ter bescherming van de in de verordening genoemde belangen. Op gemeentelijk niveau is de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) het kader voor het verlenen van ontheffing.

Het plangebied heeft een belangrijke woonfunctie; een aanzienlijk deel van de adressen in het gebied heeft het wonen als hoofdfunctie. Deze woonfunctie wordt erkend en vastgelegd in het bestemmingsplan. Uitbreiding van de woonfunctie kan het karakter van het gebied aantasten. Anderzijds kan de woonfunctie een acceptabele vervolgfunctie zijn ter plaatse van voormalige agrarische bedrijven.

Uitbreiding van het aantal woonschepen is niet wenselijk met het oog op natuur en landschap. De huidige situatie, waarin een groot deel van de woonschepen planologisch niet geregeld is, is evenmin wenselijk. De bestemmingsregeling dient in dat verband duidelijkheid te bieden. Instandhouding van de buitenplaatsen is van groot belang voor het karakter van het gebied.

9.2. Niet-agrarische bedrijven

Structuur

In het plangebied bevindt zich een aanzienlijk aantal niet-agrarische bedrijven. Deze hebben zich daar in de loop van de jaren gevestigd.

De niet-agrarische bedrijvigheid in het plangebied betreft (op een aantal uitzonderingen na) met name kleinschalige, lokaal georiënteerde bedrijvigheid. Een aantal van deze bedrijven heeft een binding met het buitengebied, zoals bijvoorbeeld de loonbedrijven. Het overgrote deel van de bedrijven heeft echter geen directe functionele relatie met het buitengebied. Met name met betrekking tot deze laatste categorie is het beleid (van de provincie) in het algemeen erg terughoudend, vanwege de ruimtelijke consequenties en milieuhygiënische aspecten. Wat betreft de ruimtelijke aspecten is met name de aard en omvang van de bebouwing en de ruimtelijke uitstraling van belang. De mate en aard van milieuhinder van niet-agrarische bedrijven kan in beeld gebracht worden aan de hand van een zogenaamde Staat van Bedrijfsactiviteiten. Dit is een lijst waarin de meest voorkomende bedrijven en bedrijfsactiviteiten zijn gerangschikt naar de mate van belasting voor het milieu. De aanwezige bedrijven zijn ingeschaald in de categorieën van de Staat van Bedrijfsactiviteiten (zie bijlage 4). De meeste bedrijven behoren tot de categorieën 2 t/m 4+ van de Staat van Bedrijfsactiviteiten.

Waardering

In het algemeen wordt niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied terughoudend benaderd. Veelal zijn de betreffende activiteiten niet functioneel aan het buitengebied gebonden. Uit landschappelijk en ruimtelijk oogpunt past de bebouwing naar aard en omvang niet in het buitengebied. Daar komt bij dat niet-agrarische bedrijven vaak een aanzienlijke verkeersaantrekkende werking hebben (relatief veel verkeersbewegingen, zwaar verkeer) en een ongewenste (extra) aantasting van het milieu in het buitengebied kunnen betekenen. Ten slotte is van belang dat beleidsmatig in het agrarisch gebied het primaat wordt gegeven aan landbouw, natuur en landschap.

Niet in alle gevallen moet niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied negatief worden gewaardeerd. Met name in situaties waarin agrarische bedrijven worden beëindigd, kan het vestigen van niet-agrarische bedrijvigheid bijdragen aan de instandhouding van de bebouwing ter plaatse en daarmee aan het karakter en de leefbaarheid van het buitengebied.

Ontwikkelingsperspectief

Voor de meeste reeds aanwezige bedrijven kan worden aangenomen dat voldoende ontwikkelingsperspectief aanwezig is. In een aantal gevallen zal enige uitbreiding daartoe gewenst zijn.

Naar verwachting zal in de komende jaren een aantal landbouwbedrijven beëindigd worden. Hierdoor komen agrarische bedrijfsgebouwen leeg te staan. Deze voormalige agrarische bedrijfsgebouwen zijn aantrekkelijke locaties voor de vestiging van bedrijfsfuncties. Het is in dat licht te verwachten dat er vraag zal blijven bestaan van niet-agrarische bedrijven om zich in het buitengebied te vestigen, vanwege de goede bereikbaarheid, de ruimte en de relatief goedkope prijzen voor gronden gebouwen.

Bouwstenen voor beleid

Handhaving van bestaande bedrijvigheid is vanuit het bedrijfs perspectief in het algemeen gewenst. Bij bedrijven die positief worden bestemd, is bovendien enige uitbreidingsruimte gewenst, zodat ook op termijn perspectief aanwezig is.

In vrijkomende agrarische bedrijven dient de vestiging van (bepaalde) niet-agrarische bedrijven mogelijk te zijn. Voor het overige is de vestiging van nieuwe bedrijven (op nog niet bebouwde locaties) niet wenselijk.

In dit kader dient opgemerkt te worden dat het plangebied deel uitmaakt van het milieubeschermingsgebied voor stille Botshol en omstreken en Loenderveensche Plas. Het beleid voor deze gebieden is gericht op handhaving van een relatief lage geluidsbelasting van minder dan 40 dB(A). Onlangs is gebleken dat de werkelijke geluidsbelasting in deze gebieden veel hoger is, vooral als gevolg van de toenemende geluidsbelasting door vliegverkeer van en naar de luchthaven Schiphol. In het nieuwe milieubeleidsplan van de provincie Utrecht wordt daarom aangegeven dat deze milieubeschermingsgebieden voor stille komen te vervallen.

9.3. Overige functies

Opslag en vulpunt LPG

Net buiten het plangebied, in de kern Vreeland, ligt een benzineservicestation waar ook verkoop van LPG plaatsvindt. Uit onderzoek is gebleken dat deze locatie ontoelaatbaar risico voor de woningen in de omgeving met zich meebrengt. De gemeente heeft daarom besloten medewerking te verlenen aan verplaatsing van het benzineservicestation naar de locatie op de hoek van de Singel in Vreeland en de provincialeweg N201. Op deze locatie kan ruimschoots worden voldaan aan de huidige en in de (nabije) toekomst te verwachten eisen die gesteld worden aan veiligheid.

Maatschappelijke functies

Naast wonen en niet-agrarische bedrijvigheid komt een aantal maatschappelijke functies in het plangebied voor, zoals begraafplaats, kerk en clubgebouw.

10.1. Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken zijn de functies beschreven die in het plangebied voorkomen en van belang zijn voor de bestemmingsregeling. Per functie is aangegeven wat het ontwikkelingsperspectief (de gewenste ontwikkelingsrichting) en de bouwstenen voor beleid zijn. In dit hoofdstuk zullen de ontwikkelingsperspectieven op elkaar worden afgestemd en geïntegreerd tot een samenhangende gebiedsvisie voor het plangebied. Basiselementen voor de gebiedsvisie zijn de karakteristiek van het plangebied, zoals beschreven in de voorgaande hoofdstukken, het beleid van Rijk en provincie alsmede de doelstellingen die met het plan worden beoogd. Een en ander komt aan de orde in de paragrafen 10.2, 10.3 en 10.4.

De ontwikkelingsperspectieven van de verschillende functies beïnvloeden elkaar; functies kunnen elkaar onderling versterken, maar ontwikkelingsperspectieven kunnen ook strijdig zijn. In paragraaf 10.5 (afweging) zal hierop worden ingegaan. Om spanningen tussen de verschillende functies waar mogelijk op te heffen en om kansen te kunnen benutten, is sturing en het formuleren van integraal ruimtelijk beleid voor het plangebied van belang. Met name voor het benutten van kansen is het noodzakelijk de bestemmingsregeling voor het landelijk gebied niet alleen te richten op de bestaande situatie, maar ook op het creëren van ruimte voor nieuw beleid, waarmee invulling kan worden gegeven aan nieuwe beleidsconcepten als "verbrede plattelandsontwikkeling". Kernbegrippen hierbij zijn onder meer: maatwerk per regio, aandacht voor het streekeigene, betrokkenheid van de bevolking, het stimuleren van initiatieven vanuit het gebied, verbreding van het economisch draagvlak en ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector.

In paragraaf 10.6 wordt de ruimtelijke afweging vertaald in een zonering voor het plangebied. Deze zonering is een essentieel element in de bestemmingsregeling. De uitwerking van het ruimtelijke beleid voor het plangebied zal in hoofdstuk 11 uitgebreid aan de orde komen.

10.2. Karakteristiek plangebied

Het plangebied kan worden gekarakteriseerd als een veenweidegebied. Het maakt deel uit van het Groene Hart. Kenmerkend is het onderscheid tussen de graslandgebieden en de veenstromen. De graslandgebieden zijn grootschalig en open. De veenstromen en de Vecht zijn slingerende linten in het landschap, met karakteristieke bebouwing, (erf)beplanting en uit- en doorzichten op het achterliggende open gebied. Langs de stromen komen verschillende buitenplaatsen voor, met name langs de Vecht en in mindere mate langs de Angstel. Door beide gemeenten loopt echter ook zware infrastructuur in noord-zuidrichting met een belangrijke barrièrewerking.

Binnen het Groene Hart nemen de gemeenten Abcoude en Loenen een bijzondere positie in. Beide gemeenten liggen tussen (en gedeeltelijk in) twee van de kerngebieden van het Groene Hart: De Venen en de Vechtplassen. Het project ecologische verbinding De Venen-Vechtplassen uit het Plan van aanpak ROM-beleid Groene Hart (zie paragraaf 2.2) heeft dan ook betrekking op het grondgebied van beide gemeenten. Binnen dit project wordt gestreefd naar versterking van de ecologische samenhang tussen de beide kerngebieden. De buitengebieden van de beide gemeenten spelen een belangrijke rol in de realisering van deze brugfunctie.

10.3. Beleidskader hogere overheden

In antwoord op de dynamische ontwikkelingen in de buitengebieden hebben rijk en provincie nieuwe planningsopgaven geformuleerd (zie hoofdstuk 2). Trefwoorden hierbij zijn:

- het veelkleurig koersenbeleid;
- afstemming en integratie van ruimtelijk beleid, milieubeleid en water- en bodembeleid;
- bevordering van ruimtelijke kwaliteit.

Duurzame ontwikkeling vormt daarbij het uiteindelijke doel.

Dit betekent dat de ruimtelijke ordening in het landelijk gebied moet zorgen voor behoud en – zo nodig – versterking van ruimtelijke kwaliteit, zowel wat betreft diverse stabiliteit behoevende functies (natuur, landschap, milieu) als wat betreft meer ontwikkelingsgerichte functies (landbouw, recreatie).

Treffend komt dit tot uitdrukking in de aanduidingen die in veel beleidsnota's van rijk en provincie aan dit gebied zijn toegekend (zie hoofdstuk 2):

- **Groene Hart:** multifunctioneel agrarisch gebied met behoud van ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, de natuur en de recreatiewaarden (VINEX);
- **blauwe koers:** het ontwikkelen van verschillende vormen van grondgebruik in onderlinge samenhang; aandacht voor agrarische kwaliteitsproductie en landbouw in combinatie met recreatie, bosbouw of natuur- en landschapsbeheer (VINEX);
- **kerngebied:** gebied De Venen in de gemeente Abcoude (Plan van Aanpak ROM-beleid Groene Hart);
- **ecologische verbinding:** verbinding Vechtplassen-De Venen (Plan van Aanpak ROM-beleid Groene Hart);
- **Blauw netwerk:** Abcoude en Loenen (Plan van Aanpak ROM-beleid Groene Hart);
- **veenweidegebied met accent landbouw:** landelijk gebied van de gemeente Abcoude (Structuurschema Groene Ruimte);
- **veenweidegebied met accent landbouw en natuur:** landelijk gebied van de gemeente Loenen (Structuurschema Groene Ruimte);
- **landelijk gebied 2:** gebied met intensief landbouwkundig gebruik. Grondgebonden landbouw en concentraties van niet-grondgebonden veehouderij, fruitteelt, tuinbouwcomplexen en multifunctioneel bosgebied met verblijfsrecreatiecomplexen (Streekplan Utrecht);
- **landelijk gebied 3:** primair grondgebonden landbouw en plaatselijk enige natuurwaarden, met consolidatie van niet-grondgebonden veehouderij in combinatie met multifunctioneel bos- en plassengebied met intensief dagrecreatief gebruik (Streekplan Utrecht);
- **instandhouden karakter:** verschillende landschapstypen (Streekplan Utrecht);
- **plattelandsvernieuwing** (nota Dynamiek en Vernieuwing).

De noodzaak van de keuze voor duurzame ontwikkeling wordt door de gemeentebesturen van Abcoude en Loenen onderschreven. Onderkend wordt dat een duurzame landbouw, noodzakelijk voor het behoud van de gebiedsspecifieke kwaliteiten van natuur en landschap, alleen mogelijk is indien de productieomstandigheden zo optimaal mogelijk zijn dan wel de bedrijfsvoering en het gewenste beheer van natuur en landschap zo goed mogelijk op elkaar worden afgestemd.

10.4. Doelstellingen

Hoofddoelstelling van het beleid is behoud en ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied. Het beleid richt zich daarbij primair op de functies landbouw, natuur, landschap en recreatie in onderlinge samenhang. Binnen dat kader wordt het beleid voor de overige voorkomende functies uitgewerkt.

Op basis van de hoofddoelstelling kunnen de volgende beleidsdoelstellingen worden geformuleerd:

- behoud en versterking van een duurzame landbouw en behoud en versterking van natuur, landschap en cultuurhistorie, in onderlinge samenhang en in een zo groot mogelijk evenwicht met een duurzame landbouw, afgestemd op de kenmerken van het gebied;
- behoud en versterking van de recreatieve (medegebruiks)functie van het gebied;
- tegengaan niet gewenste ontwikkelingen.

De belangrijkste hulpmiddelen voor het bereiken van deze doelstellingen zijn (naast een goede regeling in het bestemmingsplan) afstemming van ruimtelijk, milieu- en waterbeleid en bevordering van draagvlak bij bewoners en gebruikers van het gebied, in het bijzonder wat betreft de agrarische sector.

Continuïteit en ontwikkeling van de rundveehouderij als "economische motor" voor het buitengebied van Abcoude en Loenen is essentieel om de gebiedskwaliteiten te kunnen behouden en landschappelijke, ecologische en milieudoelstellingen te kunnen realiseren.

blanco pagina

Door dit streven als hoofduitgangspunt voor de bestemmingsplannen te hanteren kunnen tevens niet-agrarische doelstellingen voor een belangrijk deel worden bereikt. Hier wordt bedoeld op:

- behoud van het (relatief) open landschap en landschappelijk/cultuurhistorisch waardevolle boerderijen;
- "ruimte" in de agrarische bedrijfsvoering voor milieu-investeringen en vrijwillig natuur- en landschapsbeheer;
- behoud van de recreatieve belevingswaarde van het buitengebied.

Daarbij geldt de voorwaarde dat – mede met behulp van zonerings – geen afbreuk wordt gedaan aan de agrarische productiestructuur en/of stabiliteit behoevende planelementen, zoals waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie, ook wat betreft waardevolle elementen zoals buitenplaatsen en beeldbepalende panden. Zo mogelijk dient op deze wijze zelfs aan versterking van deze waarden te worden bijgedragen. Aldus kan tevens een zinvolle invulling worden gegeven aan vernieuwing van het buitengebied als antwoord op veranderingen in de landbouw en versteviging van de plattelandseconomie (platteland vernieuwing/creëren van economisch draagvlak). Een positieve, stimulerende benadering, ook met oog voor economische potenties en ontwikkelingen, verdient hierbij de voorkeur.

10.5. Afweging

10.5.1. Algemeen

In deze paragraaf zal nader worden ingegaan op de relatie tussen de verschillende hoofdfuncties en de sectorale ontwikkelingsperspectieven en bouwstenen voor beleid, zoals beschreven in de hoofdstukken 4 tot en met 8, als basis voor de integrale beleidsvisie voor het plangebied. Allereerst zal in het algemeen worden ingegaan op het planningsconcept als sturend principe voor het bestemmingsplan. Daarna zullen de belangrijkste bouwstenen per sector kort worden weergegeven; vervolgens zal worden ingegaan op de relatie tussen deze bouwstenen. Als de sectorale bouwstenen niet met elkaar sporen dan dienen beleidskeuzes te worden gemaakt. Aangegeven zal worden waar keuzes aan de orde zijn en aan welke functies prioriteit wordt gegeven.

10.5.2. Planningsconcept

Het ruimtegebruik in het plangebied is geen statisch gegeven, maar onder invloed van de tijd en een complex aan externe factoren continu aan veranderingen onderhevig. Daarbij is nadrukkelijk sprake van verschillen in ontwikkelingssnelheid per functie en per deelgebied.

De ontwikkeling van de economische "motor" van het gebied, de agrarische sector, heeft als consequentie dat steeds hogere eisen worden gesteld aan inrichting en gebruiksmogelijkheden van gronden en gebouwen en dat steeds flexibeler moet kunnen worden ingespeeld op veranderingen in markt en beleid. Deze eisen komen in belangrijke mate voort uit de ontwikkeling van markt en milieubeleid. Hoewel verandering van inrichting en gebruik een wezenlijk kenmerk is van een levend cultuurlandschap, zijn deze veranderingen steeds ingrijpender geworden voor kwetsbare functies als natuur, landschap en cultuurhistorie, die een lange tot zeer lange ontwikkelingstijd nodig hebben. Daar komt bij dat door de schaal van de processen de gebiedseigen kenmerken vaak verloren gaan en er een steeds grotere uniformiteit in het landschap ontstaat. Anderzijds is verandering een voorwaarde voor het behoud van een levend landschap waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. In die zin is het landschap ook de resultante van de algemene maatschappelijke ontwikkelingen.

Om dit voortdurende en onvermijdelijke veranderingsproces in goede banen te kunnen leiden kan onderscheid gemaakt in de mate van ruimtelijk-economische dynamiek:

- **Hoge dynamiek:** intensieve ruimtegebruiksvormen zoals landbouw en bepaalde vormen van recreatie en bedrijvigheid.
- **Lage dynamiek:** ecologische en landschapsvormende processen en andere, unieke, niet of moeilijk vervangbare waarden.

De hoogdynamische functies kenmerken zich door een sterke behoefte aan mogelijkheden om het ruimtegebruik aan te passen aan veranderende economische factoren. Wat betreft de landbouw gaat het daarbij om aanpassingsmogelijkheden van productieomstandigheden (bodem, water, verkaveling, ontsluiting) en gebruik van grond en gebouwen. De hoogdynamische functies kenmerken zich voorts door een vaak sterke milieu-invloed op hun omgeving.

De agrarische dynamiek is in het plangebied dominant waarbij de negatieve milieu-invloeden vanuit deze sector in toenemende mate worden teruggedrongen. De agrarische dynamiek kan tot uiting komen in verschillende ontwikkelingsrichtingen, waarbij onder meer gedacht kan worden aan omschakeling naar andere teelten, extensivering gekoppeld aan schaalvergroting (of plaatselijk juist intensivering), aanvulling met niet-agrarische neveninkomsten en – in toenemende mate – bedrijfsbeëindiging. De overheersende ontwikkelingsrichting voor de planperiode valt nauwelijks te voorspellen evenmin als eventuele accentverschillen per deelgebied. Deze onvoorspelbaarheid is overigens een ander belangrijk kenmerk van hoogdynamische functies en daarmee een belangrijk aandachtspunt bij de afweging ten opzichte van kwetsbare functies.

Het realiseren van een optimale kwaliteit van laagdynamische functies vergt een lange ontwikkelingstijd. Continuïteit in inrichting en beheer zijn dan ook erg belangrijk. Bepaalde waarden (bijvoorbeeld cultuurhistorische) zijn zelfs onvervangbaar. Pas bij een optimaal behoud van genoemde waarden kunnen ook andere functies zich optimaal ontwikkelen.

Tussen deze twee uitersten bevindt zich een aantal meer of minder dynamische grondgebruiksvormen.

Overigens kan het principe van de dynamiek niet als absoluut gegeven worden gezien. Van belang is de dynamiek van een bepaalde functie in relatie tot andere functies. Zo kan de landbouw in relatie met verstedelijking of grootschalige infrastructuur als relatief stabiele functie worden gezien, die een tegenwicht kan vormen tegen uitbreiding van deze stedelijke functies.

Een gebiedsspecifieke aanpak en een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan, zoals beoogd, komen met name tot uitdrukking in de wijze waarop – afhankelijk van de voorkomende functies – met dynamiek wordt omgegaan. In het algemeen geldt dat waar weinig kwetsbaarheden en milieubelemmeringen aanwezig zijn, de ontwikkelingsmogelijkheden navenant ruimer kunnen zijn. Dat geldt primair voor de landbouw, maar ook voor andere functies, eventueel bij wijze van alternatief voor de landbouw. Veranderingsprocessen kunnen hier in principe binnen relatief ruime grenzen worden toegestaan. Waar veel kwetsbaarheden (laagdynamische functies) voorkomen, zijn deze veranderingsprocessen schadelijk. In die gevallen zal de ontwikkelingsruimte voor de hoogdynamische functies moeten worden beperkt.

10.5.3. Uitwerking afweging

Het hiervoor beschreven algemene kader dient te worden uitgewerkt voor het plangebied. Daartoe worden in deze paragraaf de sectorale bouwstenen voor beleid van de belangrijkste functies in het plangebied onderling vergeleken. In de tabellen 8, 9 en 10 worden de relaties tussen de sectorale bouwstenen voor beleid inzichtelijk gemaakt met het oog op afstemming tussen:

- landbouw - abiotisch milieu, ecologie, landschap en cultuurhistorie;
- landbouw - toerisme en recreatie;
- ecologie, landschap en cultuurhistorie - toerisme en recreatie.

In de navolgende tabellen is in het algemeen aangegeven waar de sectorale bouwstenen elkaar versterken en op welke onderdelen sprake is van strijdigheid. Met name in de laatste situatie zullen in het kader van het opstellen van dit bestemmingsplan beleidsmatige keuzes moeten worden gemaakt. Deze beleidskeuzes kunnen per deelgebied verschillen, afhankelijk van de voorkomende functies en kwaliteiten. Hierna zal nader op de relatie tussen de verschillende sectorale bouwstenen worden ingegaan.

Naast de aangegeven elementen speelt in het plangebied ook de relatie tussen stedelijke functies en aan het landelijk gebied gebonden functies een belangrijke rol, samenhangend met de ligging van het plangebied in de nabijheid van grote steden en de belangrijke corridorfunctie van het gebied (spoorlijn, A2, Amsterdam-Rijnkanaal). Gelet met name op grote barrièrewerking en de planvorming met betrekking tot de verbreding van de drie genoemde infrastructurele aders is sprake van een aanzienlijke druk op het gebied. Deze ontwikkelingen zijn strijdig met de bouwstenen voor beleid voor de andere functies in het gebied zoals in de analyse beschreven. Het gaat om voorzieningen die naar aard en omvang het belang van het plangebied overstijgen en die in functionele zin geen specifieke relatie hebben met de aan het landelijk gebied gebonden functies. Tegen die achtergrond is op het niveau van het bestemmingsplan voor het landelijk gebied geen sprake van een gelijkwaardige afweging van functies. Hoewel in het algemeen behoud van het karakter van het plangebied wenselijk is en de infrastructurele ontwikkelingen daarmee strijdig zijn, zullen deze ontwikkelingen met het oog op het nationale belang ervan doorgang vinden.

Tabel 9 Relatie landbouw - abiotisch milieu, ecologie, landschap en cultuurhistorie

ruimte voor tabel (apart gemaakt)

Relatie landbouw - abiotisch milieu, ecologie, landschap en cultuurhistorie

Algemeen

Een aantal bouwstenen voor de sectoren landbouw enerzijds en abiotisch milieu, ecologie, landschap en cultuurhistorie anderzijds versterkt elkaar (zie tabel 9). Het gaat hierbij met name om de tendens naar verbrede plattelandsontwikkeling door middel van het bieden van ruimte voor het ontwikkelen van passende niet-agrarische neventakken op het agrarisch bedrijf, die tevens een meerwaarde hebben voor andere functies (behoud en versterking van natuur en landschap, vergroten mogelijkheden voor recreatief medegebruik). Voorbeelden hiervan zijn vrijwillig weidevogelbeheer, natuurproductiebetaling, landschapsonderhoud, beheersovereenkomsten en reservaatbeheer. Wat betreft recreatie kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kleinschalig

kamperen, paardenstalling en verkoop van producten van de eigen boerderij. Daarnaast is versterking van de positie van de grondgebonden veehouderij een belangrijke basisvoorwaarde voor een aantal bouwstenen vanuit ecologie en landschap. Mede op grond van de kenmerken van water en bodem is versterking van de grondgebonden veehouderij de meest kansrijke ontwikkelingsrichting voor de landbouw in het plangebied. Dat wil echter niet zeggen dat per definitie sprake is van onderlinge versterking van de bouwstenen van de diverse functies. Zo is de intensiteit van het agrarische grondgebruik in belangrijke mate van invloed op de ecologische waarden. Ten slotte kan natuur- en landschapsbeheer als nevenactiviteit op de agrarische bedrijven in belangrijke mate bijdragen aan realisatie van de verschillende bouwstenen vanuit landschap en ecologie.

Geconcludeerd kan worden dat de bouwstenen van de betreffende functies elkaar voor een belangrijk deel versterken op de aangegeven punten.

Anderzijds is echter ook sprake van een zekere spanning tussen de voorwaarden voor behoud en ontwikkeling van enerzijds de landbouw en anderzijds abiotisch milieu, ecologie, landschap en cultuurhistorie (zie tabel 9). Wat betreft de landbouwkundige ontwikkelingen gaat het daarbij met name om de behoefte aan een optimale ontsluiting, verkaveling en waterbeheersing, de mogelijkheden voor een flexibel agrarisch grondgebruik zonder beperkingen en voldoende bouwomstandigheden rond de agrarische bedrijfscentra. Deze ontwikkelingen kunnen aanzienlijke consequenties voor het landschap in het plangebied hebben en voor de kwaliteiten van vegetatie en weide- en wintervogels.

Omgekeerd kan de realisatie van de bouwstenen voor ecologie, landschap en cultuurhistorie leiden tot beperkingen voor het agrarisch ruimtegebruik en externe productieomstandigheden. Bovendien heeft de realisatie van verbindingzones, reservaatgebieden en natuurontwikkelingsprojecten consequenties voor de landbouw door afname van het landbouwareaal.

Op de aangegeven punten zijn de bouwstenen voor landbouw en abiotisch milieu, landschap, ecologie en cultuurhistorie niet zonder meer verenigbaar met elkaar en doet zich een aantal keuzes voor, samenhangend met de verschillende delen van het plangebied. Hierna zal wat dieper op deze aspecten en de relatie met het plangebied worden ingegaan. Wat betreft de natuurgebieden (gebieden die in eigendom zijn bij terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties of gebieden die worden beheerd met een primair natuurdoel) kan worden opgemerkt dat geen sprake is van (direct) botsende belangen. Als de landbouw een (vrijwillige) rol speelt in het terreinbeheer, is het agrarisch grondgebruik vanzelfsprekend aan de natuurdoelstellingen ondergeschikt.

Ecologie

In een aantal agrarische gebieden is sprake van specifieke en bijzondere ecologische kwaliteiten:

- de Broekzijdsche en Aetsveldsche polder (weidevogels);
- enkele gebiedjes tussen de A2 en de Angstel/spoorlijn (sloot- en oevervegetaties);
- het gebied tussen Horn en Angstel, de polders Nellestein en Waardassacker en Holendrecht (amfibieën);
- het gebied ten oosten van de A2, tussen Abcoude en Loenersloot en de polder Baambrugge-Oostzijds (ganzen);
- de polders Waardassacker en Holendrecht, Nellestein en Mijnden (combinatie van weidevogels, foerageergebied ganzen en waardevolle sloot- en oevervegetaties).

Veiligstelling van de aangegeven kwaliteiten kan consequenties hebben voor de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

- weidevogels: behoud graslandkarakter, openheid en rust;
- sloot- en oevervegetaties: instandhouding sloten en slootkanten;
- amfibieën: behoud sloten, ruigten, reliëf en oude Angstelarmen;
- ganzen: behoud openheid en rust.

Ook de oeverlanden langs de stromen zijn, voorzover niet in agrarisch gebruik, in het algemeen uit ecologisch oogpunt bijzonder waardevol. Door de functiescheiding is echter geen sprake van een directe botsing van streefbeelden. Dat geldt ook voor de andere natuurgebieden in het plangebied.

Aangezien een stringente bescherming van de voorkomende kwaliteiten consequenties kan hebben voor de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden, zal voor de aangegeven gebieden in dit bestemmingsplan een keuze moeten worden gemaakt tussen beide sporen.

Op basis van de analyse kan worden geconcludeerd dat de gebieden met de belangrijkste ecologische waarden in het plangebied de polders Nellestein, Waardassacker en Holendrecht en Mijnden zijn. Het ligt voor de hand voor deze gebieden in de bestemmingsregeling een accent te leggen op behoud en versterking van de ecologische waarden. Wat betreft de polder Waardassacker-Holendrecht moet daarbij echter de kanttekening worden gemaakt dat in het kader van het stimuleringsproject De Venen aan deze polder een agrarische koers is toegekend, gericht op behoud van de gebiedskenmerken door versterking van de grondgebieden veehouderij. De bestemmingszoning sluit daarbij aan; een agrarische koers, gericht op versterking van de grondgebonden veehouderij en de landschappelijke waarden. Wat betreft de polder Mijnden is met name het oostelijk gedeelte waardevol met het oog op weidevogels en vegetaties (graslanden, sloten en oevers). Het westelijk deel wordt relatief intensief agrarisch gebruikt, waardoor de ecologische waarde van met name de graslanden en oevers beperkt is.

Gelet op het voorkomen van belangrijke weidevogelpopulaties en waardevolle sloot- en oevervegetaties wordt de polder Nellestein en het oostelijk deel van Mijnden een accent gelegd op behoud van de ecologische kwaliteiten. Juist door de combinatie van kwaliteiten zijn deze gebieden ecologisch erg waardevol.

Voor de overige aangegeven gebieden wordt op basis van de beschikbare gegevens een zwaarder accent op de voorkomende ecologische waarden in de zoning niet gerechtvaardigd geacht. Het primaat in de ruimtelijke regeling wordt in de overige gebieden derhalve gelegd bij de ontwikkeling van de grondgebonden veehouderij in combinatie met behoud en versterking van de landschappelijke karakteristiek. Versterking en ontwikkeling van de grondgebonden veehouderij draagt in belangrijke mate bij aan behoud van de aanwezige kwaliteiten. De foerageergebieden voor de ganzen zijn niet in die mate kwetsbaar voor ontwikkelingen in de landbouw dat met het oog daarop specifieke randvoorwaarden aan de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden moeten worden gesteld. ganzen zijn bovendien in veel mindere mate dan bijvoorbeeld weidevogels gebonden aan een bepaald gebied. Wat betreft de sloot- en oevervegetaties is sprake van verspreid voorkomende waarden. In de voorschriften is voor deze gebieden het vereiste van een aanlegvergunning opgenomen voor het dempen van sloten. Het voorkomen van amfibieën in de zone tussen Abcoude en Baambrugge hangt in belangrijke mate samen met de voorkomende waterlopen, kaden, de oude Angstelarm en het voorkomende microreliëf. Deze kwaliteiten worden in de bestemmingsregeling veiliggesteld. Het wordt niet noodzakelijk geacht de bestemmingsregeling voor het agrarisch gebied specifiek op de voorkomende amfibieën af te stemmen.

Samenvattend wordt in het beleid voor de polders Nellestein en Mijnden (oostelijk deel) naast het accent grondgebonden veehouderij ook een accent op de voorkomende ecologische en landschappelijke kwaliteiten gelegd. Voor het gebied De Horn wordt de bestemmingsregeling gericht op behoud van het microreliëf. Voor het overige plangebied wordt een grondgebonden agrarische koers voorgestaan, met accent landschap: grondgebonden veehouderij en behoud van de kenmerkende landschapsstructuur.

Landschap en cultuurhistorie

Het karakter van het plangebied wordt in belangrijke mate bepaald door het onderscheid tussen de stroomruggen en het veenweidegebied en door het agrarische gebruik (graslandkarakter).

Het veenweidegebied wordt gekenmerkt door een grote mate van openheid, het graslandgebruik en de opstreckende verkaveling.

Het landschappelijke en ecologische streefbeeld voor het veenweidegebied kan strijdig zijn met het agrarische streefbeeld en het bieden van agrarische ontwikkelingsmogelijkheden. Zo kan het omzetten van het grasland naar ander grondgebruik betekenen dat het specifieke graslandkarakter afneemt en dat (bij opgaande teelten) de openheid wordt aangetast. De grondgebonden veehouderij is in het algemeen echter goed te verenigen met natuur en landschap. De landschappelijke en ecologische kwaliteiten in het gebied zijn ook in belangrijke mate in nauwe samenhang met de grondgebonden veehouderij ontstaan. Daarbij is van belang dat de grondgebonden veehouderij ook de meest perspectiefrijke grondgebonden productierichting is in het plangebied, met het oog op de kenmerken van bodem en waterhuishouding.

Gelet op het voorgaande wordt gekozen voor de volgende algemene beleidslijn. Behoud van het bijzondere karakter van het plangebied is gewenst. Gezien de nauwe samenhang met de grondgebonden veehouderij zal een verdere ontwikkeling van de deze bedrijfstak worden gestimuleerd. In het open veenweidegebied is behoud van het graslandkarakter gewenst en zal terughoudend worden omgegaan met andere teelten.

De zones langs de Vecht en de overige veenstromen worden gekenmerkt door de wat hogere ligging van de veenstromen met oeverlanden en begeleidende wegen, de bebouwingslinten met veelal karakteristieke bebouwing, erfbeplantingen en buitenplaatsen. Bijzonder waardevol zijn de bebouwingslinten langs het Gein, de Angstel, en de Vecht. De linten langs Angstel (deels) en Gein zijn in het provinciale MIP als gebieden met bijzondere waarden aangemerkt. Kenmerkend zijn de stromen met de begeleidende wegen, die de loop van de stromen volgen. De bebouwing bestaat uit een afwisseling van (voormalige) boerderijen met een sterk oorspronkelijk karakter, langs de Angstel en de Vecht afgewisseld met buitenplaatsen. Er is sprake van een grote mate van samenhang tussen de linten en de omgeving. De doorzichten naar het achterliggende open agrarische gebied zijn waardevol. Het agrarische ontwikkelingsperspectief kan in de zones langs de veenstromen strijdig zijn met de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten, vooral wat betreft het oprichten van bebouwing. Nieuwe bebouwing kan afbreuk doen aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden en aan de visuele relatie met het achterliggende gebied. Behoud van deze karakteristiek is gewenst. Dat betekent dat randvoorwaarden worden gesteld aan het oprichten van bebouwing en de realisatie van nieuwe agrarische bedrijven. Deze randvoorwaarden betekenen echter slechts in geringe mate een aantasting van het agrarische ontwikkelingsperspectief. Anderzijds kunnen op de stroomruggen in het algemeen ruimere mogelijkheden voor het grondgebruik worden geboden dan in het open veenweidegebied. Daarbij speelt mee dat al sprake is van een grotere mate van verdichting (bebouwing en opgaande beplantingen), dat de bodemgeschiktheid in het algemeen beter is dan in het open veenweidegebied en dat van oudsher op de stroomruggen (vooral langs de Vecht) al een meer divers grondgebruik voorkwam (fruitteelt).

Plaatselijk is in het plangebied sprake van specifieke cultuurhistorische waarden (forten, batterijen, Hollandse Kade, Liniedijk, Indijk en bebouwingslinten langs stromen). Met name de stroomruggen langs het Gein, de Angstel (tussen Baambrugge en Loenersloot) en de Vecht (ten zuiden van Loenen) zijn van grote waarde. De oude Angstelarmen, enkele oude Vechtarmen en het gebiedje De Horn zijn aardkundig waardevol.

De kleine landschapselementen met cultuurhistorische waarde zijn specifiek bestemd, waardoor instandhouding van de elementen is gegarandeerd.

Ecologische verbindingzones, reservaatgebieden en natuurontwikkeling

Zoals aangegeven kan sprake zijn van vergroting van de gronddruk en afname van het areaal landbouwgrond door de realisatie van verbindingzones, aankoop van reservaatgebieden en natuurontwikkeling. Gelet op de agrarische belangen dient te worden voorkomen dat zogenaamde "planologische schaduwwerking" ontstaat, doordat het bestaande agrarische gebruik vooruitlopend op de uitvoering van de plannen wordt beperkt of doordat na uitvoering planologische beperkingen gaan gelden voor de omliggende agrarische gronden. Het agrarische gebruik krijgt derhalve het primaat tot het moment dat inrichting daadwerkelijk plaatsvindt. Bovendien mogen voor de omliggende agrarische gronden geen beperkingen ontstaan in de vorm van bijvoorbeeld bufferzones of gevolgen in milieuhygiënische zin. Overigens wordt de bestemmingsregeling voor de agrarische gronden afgestemd op de actueel voorkomende waarden.

Tabel 10 Relatie landbouw en toerisme en recreatie

ruimte voor tabel (apart gemaakt)

Relatie landbouw - toerisme en recreatie

Ook tussen enerzijds landbouw en anderzijds toerisme en recreatie is sprake van onderlinge beïnvloeding van streefbeelden en bouwstenen voor beleid (zie tabel 10). Genoemde functies kunnen elkaar versterken doordat toerisme en recreatie voor de landbouw een bron van (neven)inkomsten kan zijn (kleinschalig kamperen, verkoop boerderijproducten). Omgekeerd is de landbouw als belangrijkste beheerder van het landelijk gebied in belangrijke mate bepalend voor de belevingswaarde van het gebied. Met name voortzetting en versterking van de melkveehouderij draagt bij aan het handhaven en vergroten van de belevingswaarde. Dat geldt ook voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer.

Anderzijds kunnen ontwikkelingsrichtingen van landbouw en toerisme en recreatie ook onderling strijdig zijn. Zo kunnen ontwikkelingen in de landbouw de belevingswaarde van het agrarische gebied verminderen. Voorbeelden daarvan kunnen zijn het optimaliseren van ontsluiting, verkaveling en waterbeheersing, veranderingen in grondgebruik (afname areaal grasland) en het vestigen van nieuwe agrarische bedrijven. Uitbreiding van het recreatieve medegebruik van het landelijke gebied kan bovendien tot gevolg hebben dat de druk op en de overlast voor de landbouw toenemen, door bijvoorbeeld grondonttrekkingen en intensief gebruik van paden in het landelijk gebied.

Gelet op het voorgaande dienen in dit bestemmingsplan prioriteiten te worden gesteld. Wat betreft het agrarische gebied wordt daarbij primair gekozen voor een agrarische ontwikkelingsrichting met een accent op de landschapswaarden en, plaatselijk, de ecologische waarden. Versterking van de recreatieve functie (recreatief medegebruik) dient bij voorkeur een toegevoegde waarde te hebben voor de landbouw; bijvoorbeeld in de zin van mogelijkheden voor het verwerven van extra (neven)inkomsten. Recreatieve ontwikkelingen zijn alleen toelaatbaar als geen onevenredige negatieve gevolgen optreden voor de landbouw (oppervlaktebeslag, overlast, milieuhygiënische consequenties). Wat betreft de belevingswaarde is uitgangspunt dat landbouwkundige ontwikkelingen moeten kunnen plaatsvinden. Wanneer echter sprake is van bijzondere landschappelijke en ecologische waarden kunnen randvoorwaarden aan deze ontwikkelingen gewenst zijn (zie hiervoor de beschrijving van de relatie van landbouw en abiotisch milieu, landschap, ecologie en cultuurhistorie).

Tabel 11 Relatie recreatie en toerisme en abiotisch milieu, ecologie, landschap en cultuurhistorie

ruimte voor tabel (apart gemaakt)

Relatie abiotisch milieu, ecologie, landschap en cultuurhistorie - toerisme en recreatie

De bouwstenen voor ecologie, landschap en cultuurhistorie zijn deels verenigbaar met die voor toerisme en recreatie; op onderdelen is echter sprake van een zekere spanning (zie tabel 11). Met name de ontwikkeling van water- en oeverrecreatie en vergroting van het aantal ligplaatsen staan op gespannen voet met een aantal van de bouwstenen van ecologie (behoud waardevolle oevervegetaties, verbeteren waterkwaliteit). Omgekeerd draagt realisatie van de bouwstenen voor landschap en ecologie bij aan realisatie van de bouwstenen voor recreatie en toerisme, doordat de belevingswaarde en de recreatieve potenties van het gebied toenemen. Extensief recreatief medegebruik van het agrarische gebied is bovendien in het algemeen niet strijdig met de bouwstenen voor landschap en ecologie, veelal is sprake van onderlinge versterking van bouwstenen.

Gelet op het de kwetsbaarheden van natuur en landschap wordt in de relatie natuur, landschap en cultuurhistorie versus toerisme en recreatie prioriteit toegekend aan de eerstgenoemde functies. Dat betekent dat vanuit met name natuur en landschap randvoorwaarden gesteld kunnen worden aan de ontwikkeling van toerisme en recreatie. Overigens kan binnen deze randvoorwaarden extensief recreatief medegebruik plaatsvinden en verder ontwikkelen.

10.6. Ruimtelijke zonering agrarisch gebied**Algemeen**

Op basis van de analyse en de beschrijving van de afweging kan worden geconcludeerd dat in het plangebied sprake is van een grote mate van verweving. In het veenweidegebied zijn de natuur- en landschapswaarden voor een belangrijk deel afhankelijk van het agrarisch grondgebruik, zodat scheiding van functies in het algemeen geen oplossing biedt. Ook de recreatieve

betekenis van het gebied (kwaliteit landschap, belevingswaarde, recreatief medegebruik) is in het algemeen mede van de landbouw afhankelijk. Verweving van functies met wisselende accenten per gebiedsdeel vormt derhalve de meest kansrijke optie voor een optimale en duurzame ontwikkeling van alle functies in het plangebied.

Bij deze ontwikkelingsrichting speelt de agrarische sector een sleutelrol. Het ruimtelijk beleid zal dus zodanig moeten worden vormgegeven dat de bijzondere kwaliteiten van het gebied kunnen worden behouden en ontwikkeld zonder dat de ontwikkelingsruimte van de belangrijkste beherder van deze kwaliteiten, de landbouw, onevenredig wordt beperkt.

Een en ander leidt tot een zonering van het plangebied, die de basis vormt voor het afwegingskader voor toekomstige ontwikkelingen. Op basis van de analyse van de verschillende functies in het plangebied en de onderlinge afweging van de verschillende bouwstenen voor beleid kan met het oog op de ruimtelijke regeling een onderscheid worden gemaakt in vier zones:

- agrarisch gebied met landschapswaarden (AL): optimale ontwikkeling van de grondgebonden veehouderij;
- agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden (ALN): verweving van grondgebonden veehouderij en natuur- en landschapswaarden;
- gebied met natuur- en landschapswaarden met agrarisch medegebruik (NA): gebied met primair een natuurfunctie; eventueel agrarisch beheer ten dienste natuurfunctie;
- gebied met cultuurhistorische, landschappelijke- en natuurwaarden (CLN): bestaande (en te realiseren) buitenplaatsen.

In figuur 11 zijn de verschillende zones weergegeven. Daarbij moet worden opgemerkt dat de breedte van de ALc- en ALNc-zones indicatief is aangegeven, op de bestemmingsplankaarten zijn deze zones exact begrensd, waarbij voor de ALc-zone een breedte van ongeveer 500 meter is aangehouden en voor de ALNc-zone een breedte van ruwweg 200 meter.

Binnen de zones AL en ALN zijn de waardevolle stroomruggen nader aangeduid als zones met cultuurhistorische waarden (ALc en ALNc).

Binnen de AL- en de ALN-zones zijn de oeverlanden als aparte subzone onderscheiden.

In het kader van de sanering van enkele niet-agrarische bedrijfsactiviteiten wordt gestreefd naar de realisatie van buitenplaatsen op de betreffende locaties. Verwezen wordt naar hoofdstuk 11.

Deze aanpak resulteert in een ruimtelijke zonering, primair gericht op agrarische, landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische functies, waarmee de identiteit van het plangebied kan worden behouden en versterkt en waarmee ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector kunnen worden geboden.

De aangegeven zonering biedt, zoals al aangegeven, het toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen. Dat laat onverlet dat een aantal kleinere en grotere gebieden en elementen specifieke landschappelijke, ecologische en/of cultuurhistorische waarde hebben. Deze terreinen zijn niet als zodanig opgenomen in de hoofdzonering, maar zullen in de bestemmingsregeling wel specifiek worden beschermd.

blanco pagina

11.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het beleid voor het plangebied uitgewerkt. Daarbij wordt eerst ingegaan op het beleid per zone; vervolgens zal specifiek op een aantal thema's worden ingegaan. Bij de behandeling van de thema's zal waar nodig onderscheid gemaakt naar de verschillende onderscheiden zones.

11.2. Beleid per zone

Het beleid voor de verschillende zones wordt als volgt uitgewerkt:

Agrarisch gebied met landschapswaarden (AL)

De grondgebonden veehouderij is binnen deze zone de productietak bij uitstek, mede als gevolg van de abiotische omstandigheden. De grondgebonden veehouderij draagt bovendien in belangrijke mate bij aan behoud van de kenmerkende natuur- en landschapswaarden van het veenweidegebied (openheid, graslandkarakter, verkavelings- en slotenpatroon, waterhuishouding, weidevogels).

Aan de grondgebonden veehouderij dienen in deze zone optimale ontwikkelingsmogelijkheden geboden te worden. Dit impliceert onder meer de mogelijkheid van het dempen van sloten in de lengterichting van kavels, de aanleg van dammen ten behoeve van ondermaling, de teelt van voedergewassen, het ophogen en afgraven van gronden en het aanbrengen van verhardingen (kavelpaden). Binnen dit kader kan de voor het gebied kenmerkende ecologische samenhang worden behouden en verder ontwikkeld, bijvoorbeeld door vrijwillig landschapsbeheer (slootkanten, weidevogels), zonder planologische consequenties (geen zwaardere bestemming). In dat licht is de regeling in het bestemmingsplan terughoudend wat betreft de vertaling van de weidevogelgebieden en sloot- en oevervegetaties. Met het oog op het primaat voor de grondgebonden veehouderij wordt verdergaande regelgeving via bijvoorbeeld het aanlegvergunningstelsel niet gewenst geacht.

Voor een aantal linten langs de stromen en de Vecht (zone ALc) is het beleid afgestemd op de voorkomende landschappelijke en cultuurhistorische waarden (beschermen doorzichten, voorwaarden aan oprichten bebouwing). Het gaat daarbij om zones met een breedte van ongeveer 500 meter. Binnen deze zone wordt ruimte geboden voor ontwikkeling van fruitteelt en sierteelt. Het beleid voor de oeverlanden, die apart zijn aangegeven binnen deze zone, is gericht op behoud van de ecologische waarden. Het beleid voor het gebied De Horn is gericht op behoud van het kenmerkende microreliëf.

Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden (ALN)

Dit betreft de gebieden waar belangrijke natuurwaarden voorkomen (combinatie van weidevogels, ganzen en soortenrijke sloot- en oevervegetatie) en waar goede mogelijkheden bestaan voor een verdere ontwikkeling van deze waarden.

Het beleid voor het ALN-gebied is gericht op het handhaven en vergroten van de voorkomende ecologische waarden en het continueren van het agrarische beheer. Met het oog op de voorkomende natuurwaarden is de teelt van andere ruwvoedergewassen dan gras en het dempen van sloten aan een nadere afweging gekoppeld (aanlegvergunning). Terughoudendheid met betrekking tot dwingende voorschriften en een stimulerende ruimtelijke regelgeving zijn echter van groot belang. De betreffende gebieden maken deel uit van de ecologische hoofdstructuur.

Voor een aantal linten langs de stromen en de Vecht (zone ALNc) zal het beleid worden afgestemd op de voorkomende landschappelijke en cultuurhistorische waarden (beschermen doorzichten, voorwaarden aan oprichten bebouwing). Met het oog op de kwetsbaarheid van het achterliggende agrarische gebied zijn de ALNc-zones smaller dan de ALc-zones en worden geen mogelijkheden geboden voor fruitteelt en sierteelt.

Het beleid voor de oeverlanden, die apart zijn aangegeven binnen deze zone, is gericht op behoud van de ecologische waarden.

Gebied met natuur- en landschapswaarden met agrarisch medegebruik (NA)

Deze gronden zijn aangewezen als beschermd natuurmonument of in eigendom van terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties of worden als zodanig beheerd. In deze gebieden prevaleren de natuurwaarden; de agrarische functie is daaraan ondergeschikt. Agrarische bedrijven (grondgebonden veehouderij) kunnen worden ingeschakeld bij het beheer van deze natuurgebieden. Hun bedrijfsvoering wordt echter volledig bepaald door de eisen vanuit natuur en landschap.

Vanwege de belangrijke natuurwaarden ligt het beleidsaccent nadrukkelijk bij het ecologisch ontwikkelingsperspectief. Deze koers spoort met het beleid van rijk en provincie; de betreffende gebieden maken deel uit van de ecologische hoofdstructuur (kerngebied).

Gebied met cultuurhistorische, natuur- en landschapswaarden (CLN)

De buitenplaatsen in het plangebied zijn als aparte zone aangemerkt, vanwege de grote cultuurhistorische waarde en de daaraan gekoppelde landschappelijke en natuurlijke waarden. Instandhouding van deze voor het plangebied kenmerkende elementen is van groot belang. Het beleid is dan ook primair gericht op handhaving van de bebouwing, beplanting en parkachtige tuinaanleg. Belangrijke voorwaarde voor instandhouding van de buitenplaatsen is dat een financieel-economische basis aanwezig is. Het is daarvoor gewenst dat mogelijkheden aanwezig zijn om het buiten rendabel te kunnen exploiteren. In paragraaf 11.3.3 zal daar nader op worden ingegaan.

In de gemeente Loenen wordt op enkele plaatsen de realisatie van nieuwe buitenplaatsen voorgestaan, ter vervanging van bedrijfsactiviteiten waarvan sanering wordt nagestreefd. Ook daarop zal in paragraaf 11.3.3 nader worden ingegaan.

Relatie met beleid hogere overheden

In de VINEX is het plangebied aangeduid als blauwekoersgebied (verweving van grondgebonden landbouw met andere vormen van grondgebruik). In het streekplan is het grootste deel van het agrarische ingedeeld in zone 2 (accent landbouw) of 3 (accent landbouw met landschapswaarden).

De hierboven beschreven zonering is goed inpasbaar in het rijksbeleid met betrekking tot de blauwe koers. De AL-koers is gericht op versterking van de grondgebonden veehouderij en biedt goede kansen voor het verweven van landbouw met andere functies. Ook spoort de aangegeven zonering goed met het Groene Hartbeleid.

Voor delen van het gebied is de aangegeven zonering zwaarder dan de streekplanzonering. In de AL-gebieden wordt het primaat in de regelgeving conform het provinciale beleid bij de landbouw gelegd, zij het dat gelet op de gebiedskarakteristiek en de mogelijkheden in verband met bodem en water het accent in de bestemmingsregeling op de grondgebonden veehouderij wordt gelegd. Delen van het plangebied die in het streekplan als zone 3 zijn aangemerkt, zijn in het bestemmingsplan vanwege de kwaliteiten die in de analyse gesignaleerd zijn als ALN-gebied aangemerkt. Gelet op het feit dat het provinciale beleid in het algemeen is gericht op behoud en versterking van de voorkomende kwaliteiten en het karakter van het veenweidegebied, wordt een dergelijke nuancering ten opzichte van de streekplankaart acceptabel geacht.

11.3. Uitwerking beleid per thema

11.3.1. Algemeen

In de vorige paragraaf zijn per zone de hoofdfuncties en hun ontwikkelingsmogelijkheden in het plangebied onderling afgewogen. Wat betreft een aantal bijzondere thema's wordt hierna specifiek beleid beschreven. Waar nodig zal dat beleid worden toegespitst op de verschillende zones. Het betreft:

Landbouw:

- platteland vernieuwing;
- verbetering productieomstandigheden;
- grondgebruik;
- ruwvoederteelt;

- bouwmogelijkheden bestaande bedrijven;
- nieuwvestigingsmogelijkheden;
- deeltijdlandbouw;
- nevenactiviteiten;
- hobbyboeren;
- tweede agrarische bedrijfswoning.

Overige aspecten:

- natuur en landschap;
- recreatie;
- vrijkomende agrarische bedrijven;
- niet-agrarische bedrijvigheid;
- wonen;
- woonschepen;
- buitenplaatsen;
- monumenten en beschermenswaardige panden;
- infrastructuur;
- windturbines;
- draagvlak;
- handhaving.

11.3.2. Landbouw

Plattelandsvernieuwing

In het beleid van rijk en provincie is plattelandsvernieuwing (of verbrede plattelandsontwikkeling) een belangrijk aandachtspunt. Dat geldt met name in de blauwekoersgebieden (VINEX). Aandachtspunten in dat verband zijn onder andere economisch interessante nevenactiviteiten op de agrarische bedrijven (waaronder natuur- en landschapsbeheer), streekeigen (kwaliteits)producten en het stimuleren van een verantwoord recreatief medegebruik. Realisatie van plattelandsvernieuwing dient tot stand te komen door stimulering van gewenste ontwikkelingen op basis van vrijwilligheid en passende vergoedingen (voor agrarische vormen van natuur- en landschapsbeheer). Anderzijds zijn economische processen in grote mate sturend, bijvoorbeeld wat betreft agrarische kwaliteitsproductie, streekeigen producten en bereiding en verkoop van producten van het eigen bedrijf. Deze ontwikkelingen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan een groter economisch draagvlak voor de landbouw, behoud en versterking van de landschaps- en natuurwaarden en vergroting van de duurzaamheid van het ruimtegebruik.

Tegen deze achtergrond bevat het bestemmingsplan een aantal mogelijkheden om nevenactiviteiten te ontplooiën op de agrarische bedrijven. Mogelijkheden zijn gecreëerd voor:

- verkoop van eigen producten;
- kinderboerderij;
- kleinschalige verblijfsrecreatie ("kamperen bij de boer", recreatief nachtverblijf (bed & breakfast), kampeerboerderij);
- recreatieve functie (verhuur fietsen, kano's);
- paardenpension of -stalling.

Overigens wordt in dit bestemmingsplan onder de uitoefening van een agrarisch bedrijf ook de uitoefening van verbrede landbouw verstaan. Het is mogelijk om op een agrarisch bedrijf verschillende vormen van verbrede landbouw uit te oefenen.

Verbetering van de productieomstandigheden

Ter verbetering van de productieomstandigheden voor de grondgebonden veehouderij kan aanpassing van de verkaveling, ontsluiting of waterbeheersing wenselijk zijn. In het bestemmingsplan wordt hiervoor in beginsel ruimte geboden.

Ten behoeve van een betere verkaveling is in het veenweidegebied slootdemping een veel voorkomende activiteit. Het bestemmingsplan laat het dempen van sloten in de dwarsrichting van de verkaveling overal zonder meer toe. Het dempen van sloten in de lengterichting van de verkaveling is gebonden aan een aanlegvergunningvereiste. Een belangrijke voorwaarde hierbij is compensatie door natuurvriendelijk slootkantbeheer over een lengte die overeenkomt met de lengte van de te dempen sloot.

Verharding van kavelpaden (voorzover dit plaatsvindt in het kader van de agrarische bedrijfsvoering) is in het gehele plangebied rechtstreeks toegestaan.

De verbetering van de waterbeheersing (onderbemaling door de aanleg van dammen) is zo min mogelijk beperkt of aan een nadere afweging onderworpen. Het regiem van het Hoogheemraadschap is hierop van toepassing en beschermt de landschappelijke en natuurlijke waarden in voldoende mate. Een aantal oude armen van de Vecht en de Angstel zijn uit landschappelijk en cultuurhistorisch oogpunt waardevol en tegen die achtergrond apart als "water" bestemd. Met het oog op behoud van het reliëf bij De Horn is een aanlegvergunning opgenomen. Omdat in de ALN-gebieden sprake is van natuurwaarden die voor een belangrijk deel samenhangen met de aanwezige sloten en de weidevogels, is het van belang dat sloten zo weinig mogelijk worden gedempt en dat dit – voorzover dit plaatsvindt – gebeurt buiten het broedseizoen. Daarvoor is in deze gebieden een aanlegvergunningstelsel opgenomen. In het NA-gebied worden deze activiteiten niet toegestaan.

Grondgebruik

Het agrarische grondgebruik kan belangrijke consequenties hebben voor landschap, ecologie en toerisme en recreatie. In de gebiedscategorieën AL, ALN en NA is behoud van openheid in het algemeen gewenst. Dat betekent dat opgaande agrarische teelten die langer dan één groeiseizoen aanwezig zijn (zoals fruit- en sierteelt) slechts beperkt toelaatbaar worden geacht. In de AL-gebieden wordt het beleid specifiek gericht op stimulering van de grondgebonden veehouderij; andere grondgebruiksvormen worden daarom niet gewenst geacht (behoudens een beperkte uitbreiding voor het bestaande fruitteeltbedrijf (zie hierna)). Uitsluitend fruit- en sierteelt zijn toegestaan op de stroomruggen in het AL-gebied. Dit is een zone van ongeveer 500 meter vanaf de stroomrug. In de oeverlanden van de stromen zijn fruit- en sierteelt niet toegestaan. Uit jurisprudentie blijkt dat tussen fruitteeltgebieden en woningen van derden een afstand van minimaal 50.00 m aangehouden moet worden. Teneinde de bestaande fruitteeltbedrijven in het overige plangebied niet alle uitbreidingsmogelijkheden te ontnemen, is in de bestemmingsregeling voorzien in een beperkte uitbreidingsmogelijkheid. Daartoe is in het plan de mogelijkheid opgenomen om in het AL-gebied in zeer beperkte mate ten behoeve van het bestaande fruitteeltbedrijf vrijstelling te verlenen voor extra fruitteelt. Het gaat daarbij overigens nadrukkelijk om de binnendijkse gronden en niet om het buitendijks gebied (de oeverlanden). In de ALN- en NA-gebieden zijn opgaande agrarische teelten niet gewenst met het oog op de landschappelijke en ecologische waarden.

Ruwvoederteelt (de teelt van andere ruwvoedergewassen dan gras; waaronder maïs) is gelet op de nauwe relatie met de grondgebonden veehouderij een specifieke vorm van agrarisch grondgebruik die, gelet op de ruimtelijke consequenties, nader aandacht verdient.

Ruwvoederteelt

De agrarische gronden in het plangebied zijn in hoofdzaak in gebruik als grasland. Daarnaast komt maïsteelt voor en zijn enkele percelen als boomgaard in gebruik. Met het oog op het behoud van het karakter van het plangebied is het van belang om de openheid en het graslandkarakter zo veel mogelijk in stand te houden; in dat licht dient te worden bezien in hoeverre, gekoppeld aan de zonering, een specifieke regeling voor andere vormen van (agrarisch) grondgebruik wenselijk is. In het plangebied kan het daarbij met name gaan om ruwvoederteelt (anders dan gras).

Het meest recente milieubeleid voegt een nieuwe complicerende factor toe aan de ingewikkelde functionele relaties in het veenweidegebied. Om te kunnen voldoen aan de strenge milieunormen in de nabije toekomst zal de vermessing van bodem en water door de rundveehouderij sterk worden teruggedrongen. Het gebruik van andere ruwvoedergewassen dan gras (waaronder met name maïs) kan daarbij een belangrijk middel vormen. Op dit moment komen andere ruwvoedergewassen dan gras in het plangebied slechts in beperkte mate voor. De afgelopen jaren is echter sprake van een duidelijke toename, met name wat betreft maïs. Ten dele gaat het daarbij om een tussenteelt in de cyclus van graslandvernieuwing.

De meningen ten aanzien van de noodzaak en de effecten van deze teelten in het veenweidegebied zijn verdeeld. Op basis van een nadere analyse van de verschillende aspecten van de ruwvoederteelt kan het volgende worden opgemerkt:

- Door de teelt van andere ruwvoedergewassen dan gras als bestanddeel van het veevoer kan het mineralenoverschot op bedrijfsniveau belangrijk terugdringen.
- In het plangebied is ruwvoederteelt met name op de beter ontwaterde gronden (op de stroomruggen) mogelijk.

- De invoering van de mineralenbalans zal het telen van ruwvoeder financieel aantrekkelijker maken; de bedrijfseconomische noodzaak van deze teelt is op termijn echter onvoorspelbaar.
- Bij – bijvoorbeeld – maïsteelt worden per hectare meer bestrijdingsmiddelen gebruikt dan bij grasteelt.
- De teelt van andere ruwvoedergewassen dan gras als onderdeel van de cyclus van graslandvernieuwing is in milieu- en ecologisch opzicht veel schadelijker dan permanente teelt van ruwvoeder op hetzelfde perceel.
- De geconstateerde achteruitgang van de kwaliteit van water- en oevervegetaties na introductie van met name maïs op het aanliggende perceel, heeft verschillende oorzaken maar is waarschijnlijk vooral een gevolg van de relatief sterke bemesting van deze percelen. Als gevolg van de mestwetgeving zal deze factor in de nabije toekomst echter aan betekenis inboeten.
- Algemene soorten weidevogels (kievit, scholekster) broeden in behoorlijke dichtheden op maïspcelen; minder algemene soorten (onder andere grutto, tureluur) vrijwel niet.
- Vanuit landschappelijk oogpunt bezien, verdraagt ruwvoederteelt op beperkte schaal zich met de veranderingen die zich – ook in het algemeen – in het veenweidegebied (agrarisch cultuurlandschap) voordoen. Hierbij wordt – met het oog op maïsteelt – aangetekend dat de aantasting van de openheid van het landschap zich slechts in een beperkte periode van het jaar voordoet. Het graslandkarakter van het veenweidegebied wordt echter aangetast door substantiële teelt van ruwvoedergewassen zoals maïs.

Ondanks het feit dat een aantal ruimtelijke bezwaren kleeft aan de teelt van andere ruwvoedergewassen dan gras, zeker in een (veen)weidegebied als het plangebied, zijn daarvoor in het bestemmingsplan mogelijkheden opgenomen. Daarvoor is een aantal redenen aan te voeren. Zo is het veenweidegebied bij uitstek een agrarisch cultuurlandschap, waar sprake is van een grote mate van verweving van landbouw, natuur en landschap. Landbouwkundige ontwikkelingen moeten in een agrarisch cultuurlandschap zoals het plangebied is mogelijk zijn, binnen de randvoorwaarde van het behoud van het karakter van het gebied. Op voorhand is niet duidelijk in hoeverre in de loop van de planperiode op grote schaal behoefte ontstaat aan de teelt van bijvoorbeeld ruwvoedergewassen; een explosieve toename is echter niet te verwachten.

Tegen de beschreven achtergrond is de teelt van ruwvoedergewassen (anders dan gras) toegeestaan, als onderdeel van het grondgebonden veehouderijbedrijf.

In het AL-gebied is ruwvoederteelt rechtstreeks mogelijk gemaakt voor gebruik op het eigen bedrijf. Er wordt globaal een oppervlakte van 2,5 hectare maïs per 50 koeien aangehouden als richtlijn voor het eigen gebruik. In het ALN-gebied is daartoe een aanlegvergunning opgenomen, zodat er nadere voorwaarden gesteld kunnen worden aan de teelt van ruwvoedergewassen ter voorziening in de eigen behoefte. Belangrijke voorwaarde is dat ten opzichte van sloten teeltvrije zones worden aangehouden met een breedte van ten minste 1.50 m vanaf de slootkant.

Bouwmogelijkheden bestaande bedrijven

Aan de bestaande agrarische bedrijven in het plangebied zijn adequate bouwmogelijkheden toegekend; de regeling is daarbij van bouwvoorschriften voorzien (maximumhoogtematen, maximuminhoudsmaten voor woningen, maximaal aantal woningen, voorgevelrooilijnbepalingen). Aan alle agrarische bedrijven zijn in beginsel volwaardige bouwmogelijkheden toegekend met een omvang van ongeveer 1 hectare. Via vrijstelling wordt vergroting van de bouwmogelijkheden met 25% tot een maximum van 2 hectare mogelijk gemaakt indien dit voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk is. Vergroting van de bouwmogelijkheden is alleen mogelijk voor volwaardige agrarische bedrijven of voor reële agrarische bedrijven met perspectief op volwaardigheid. In bepaalde gevallen zijn geringere bouwmogelijkheden geboden.

Het gaat daarbij om situaties waar met het oog op natuur en landschap ruimere mogelijkheden niet gewenst zijn of waar, gelet op de bestaande omvang van de bedrijven primair geen ruimere mogelijkheden nodig zijn. Hobbyactiviteiten worden geregeld binnen de bestemming Woon-doeleinden.

Wat betreft de wijze van regelen van de bouwmogelijkheden is een tweedeling toegepast. Voor het grootste deel van het plangebied wordt de zogenaamde bouwstedemethode gehanteerd. Bij deze methode wordt door middel van een nadere aanwijzing op de kaart aangegeven dat er zich op die locatie een agrarisch bedrijfscentrum bevindt. Het verschil met de bouwvlakmethode

(waarbij bouwvlakken concreet worden begrensd) is dat het agrarische bedrijfscentrum niet exact op de kaart wordt begrensd en dat de maximaal toelaatbare bebouwingsoppervlakte in de voorschriften wordt geregeld. Hierdoor ontstaat grotere flexibiliteit dan met belijning op de plankaart kan worden verkregen.

In de bouwvoorschriften wordt vervolgens vastgelegd dat de agrarische bebouwing op een bouwstede van maximaal 1 ha moet worden gesitueerd, waarbij de grootste afstand waarbinnen bouwwerken gebouwd mogen worden vastgelegd, zodat concentratie van de bebouwing wordt gewaarborgd.

In de cultuurhistorisch waardevolle linten (zone ALc en ALNc) zijn met het oog op de bescherming van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden (onder andere doorzichten), concreet begrensde bouwvlakken toegekend. In het algemeen is gestreefd naar het beperken van de bouw mogelijkheden langs de stromen, om de relatie stroomrug-achterliggend gebied zoveel mogelijk intact te laten. Aanvullend zijn in deze linten nadere voorschriften opgenomen ter bescherming van cultuurhistorisch waardevolle panden (onder andere hoofdafmetingen, onderlinge verhoudingen, dakvorm, nokrichting).

Gelet op het primaat voor de grondgebonden veehouderij en de terughoudendheid met betrekking tot intensieve veehouderij is ook aan de voorkomende intensieve veehouderijbedrijven een begrensd bouwvlak toegekend. Op de overige agrarische bedrijven (grondgebonden) wordt intensieve veehouderij als nevenfunctie toegestaan. Via een wijzigingsbevoegdheid is doorgroei van een neventak intensieve veehouderij naar hoofdtak mogelijk gemaakt in het AL-gebied.

Gebouwen ten behoeve van het agrarische bedrijf dienen op het agrarisch bouwvlak of de bouwstede te worden opgericht. Gelet op de aard en het karakter van het gebied en het provinciaal beleid zullen daarbij geen mogelijkheden worden geboden voor het bouwen van kassen. Glastuinbouw betekent een aantasting van het karakter van het plangebied (grootschalige bebouwing, met sterk van de gangbare bedrijven afwijkend karakter). Op de mogelijkheden voor de plaatsing van boog- en gaaskassen is ingegaan onder "Grondgebruik".

Opgemerkt wordt dat in het kader van de milieuvergunningverlening een toetsing moet plaatsvinden ten opzichte van stankgevoelige objecten (richtlijn Veehouderij en stankhinder) en voor verzuring gevoelige gebieden (Interim-wet ammoniak en veehouderij).

Op een aantal plaatsen komen fruitteeltpercelen voor die niet in aanmerking komen voor een bouwvlak of bouwstede. Om in deze gevallen toch mogelijkheden te bieden voor de bouw van opslagvoorzieningen is een vrijstellingsbevoegdheid opgenomen ten behoeve van ten hoogste één bedrijfsgebouw van 75 m² op gronden met de subbestemming Af.

Nieuwvestiging

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven kan een belangrijk element zijn in de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, met name met het oog op herstructurering en bedrijfsaanpassingen vanwege milieumaatregelen. In dat licht kan het wenselijk zijn dat bestaande bedrijven, eventueel na samenvoeging, worden verplaatst naar een nieuwe locatie.

Het planologische uitgangspunt met betrekking tot bouwactiviteiten in het agrarisch gebied is sterk terughoudend. Verstening en verdichting van het buitengebied moet worden voorkomen; in dat licht is ook terughoudendheid geboden bij het toestaan van nieuwvestiging van agrarische bedrijven. Daartoe is een aantal randvoorwaarden opgenomen. In de eerste plaats is het wenselijk dat wordt getoetst in hoeverre nieuwe of te verplaatsen agrarische bedrijven binnen bestaande agrarische bouwvlakken kunnen worden gevestigd. Als daarvoor binnen een redelijke termijn geen mogelijkheden bestaan, is nieuwbouw mogelijk, echter alleen voor volwaardige of reële bedrijven (die kunnen aantonen op redelijke termijn een dergelijke omvang te hebben). In bijlage 6 wordt het onderscheid tussen volwaardige en reële agrarische bedrijven en de overige bedrijven nader omschreven. Deeltijdbedrijven zijn voor vestiging of verplaatsing aangewezen op bestaande agrarische bouwvlakken. Agrarische hobbyactiviteiten kunnen op woondoel-einden of voormalige agrarische bouwvlakken worden toegelaten, maar zullen niet leiden tot een agrarische bestemming.

Nieuwe agrarische bouwvlakken of bouwsteden worden overigens alleen toegekend in de AL-gebieden, met uitzondering van de oeverlanden van de stromen. Daarnaast zijn de landschappelijke en cultuurhistorische karakteristiek van het AL-gebied randvoorwaarde. Dat betekent met name dat in de cultuurhistorisch waardevolle bebouwingslinten (ALc) de visuele relatie met het achterliggende open agrarische gebied in stand dient te blijven en dat de situering van de bebouwing dient te passen in het bestaande bebouwingspatroon. Daarnaast gelden de algemene milieunormen bij de situering van nieuwe agrarische bouwvlakken en bouwsteden. In be-

paalde gebieden (bijvoorbeeld ter plaatse van archeologisch waardevolle terreinen, gebied met microreliëf en buitendijkse gronden) is nieuwvestiging van agrarische bedrijven uitgesloten.

Ten behoeve van glastuinbouw en intensieve veehouderijbedrijven zullen geen nieuwe agrarische bouwsteden of bouwvlakken worden toegestaan. Dergelijke nieuwe agrarische functies worden als niet passend in het plangebied gezien.

Deeltijdlandbouw

Het agrarische beheer van het buitengebied vindt, behalve door voltijdsagrariërs, in toenemende mate plaats door deeltijdagrariërs. Het gaat daarbij om agrarische bedrijvigheid waar naast het agrarische bedrijf ook arbeid wordt verricht ten behoeve van niet-agrarische activiteiten, al dan niet elders. De oorzaken hiervan zijn onder meer de teruglopende mogelijkheden voor kleine bedrijven om een volwaardig agrarisch inkomen te verwerven. Uit landelijk onderzoek is gebleken dat "deeltijdlandbouw" bijna 10% van het Nederlandse productievolume voor zijn rekening neemt en als een continu gegeven moet worden beschouwd en dus niet als overgangsverschijnsel.

Door de toenemende deeltijdlandbouw wordt een nieuw soort dynamiek in het plangebied geïntroduceerd, met risico's voor landschappelijke, ecologische en milieukwaliteiten (vooral indien agrarische bedrijfsvoering wordt gecombineerd met niet-agrarische bedrijvigheid). Toch biedt deze ontwikkeling ook kansen voor het noodzakelijke beheer van het buitengebied. Juist het ontbreken van de noodzaak tot het verwerven van een volwaardig agrarisch inkomen geeft deeltijdboeren de mogelijkheid (een deel van) hun gronden extensief te beheren. Met het oog op de gevolgen voor de landbouwkundige structuur van het plangebied is het stimuleren van niet-volwaardige agrarische bedrijven echter niet aan de orde. De bestaande deeltijdbedrijven worden positief bestemd, nieuwe bouwlocaties voor niet-volwaardige agrarische bedrijven worden niet mogelijk gemaakt.

Nevenactiviteiten

In relatie tot hiervoor beschreven onderwerp (deeltijdlandbouw) is het vraagstuk van de neven-takken van belang.

In veel gevallen zullen de kleinere bedrijven voor de keuze komen te staan tussen doorgaan met het agrarische bedrijf, gekoppeld aan aanzienlijke investeringen, of beëindiging ervan. Bedrijfsbeëindiging heeft veelal als gevolg dat niet-agrarische functies worden gevestigd. Deze functies zijn meestal niet aan het buitengebied gebonden en kunnen leiden tot verrommeling van het landschap. Anderzijds leidt de beëindiging van (kleine) agrarische bedrijven tot kansen voor uitbreiding van de overblijvende bedrijven. Het bieden van mogelijkheden voor het ontwikkelen van nevenactiviteiten op agrarische bedrijven kan door extra inkomensverwerving leiden tot een afname van het aantal bedrijfsbeëindigingen, instandhouding van het agrarische karakter van de bedrijfsgebouwen en een afname van de mogelijkheden voor bedrijfsvergroting.

Met het oog op het uitgangspunt van beleid om het (agrarische) karakter van het plangebied te behouden zijn in het bestemmingsplan mogelijkheden opgenomen om passende nevenactiviteiten te ontwikkelen op agrarische bedrijven.

Het toelaten van nevenactiviteiten op agrarische bedrijven heeft raakvlakken met de problematiek van de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen, maar verschilt er tegelijkertijd wezenlijk van. Belangrijkste verschillen zijn dat niet-agrarische activiteiten op agrarische bedrijven een verbreding van de economische basis van het bedrijf kunnen betekenen en daarmee een bijdrage kunnen leveren aan de duurzaamheid van die bedrijven. Tegelijkertijd dient er echter ook voor gewaakt te worden dat deze nevenactiviteiten geleidelijk de overhand krijgen op de agrarische activiteiten, zodat er eigenlijk sprake is van functieverandering. Daarnaast dient, net als bij vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen, voorkomen te worden dat de agrarische omgeving, landschap en natuur schade van niet-agrarische activiteiten ondervinden.

Agrarische nevenactiviteiten zijn in het algemeen zonder meer toelaatbaar, met uitzondering van glastuinbouw. Intensieve veehouderij is toegestaan als nevenactiviteit. De omvang van een neventak intensieve veehouderij dient beperkt te blijven tot maximaal de helft van de productie-omvang van het betreffende grondgebonden bedrijf. Daaraan gekoppeld is een maximale oppervlakte van 1.000 m² (totale vloeroppervlakte).

Na vrijstelling kan deze maat verruimd worden tot 1.500 m², uitsluitend onder de volgende voorwaarden:

- vergroting tot 1.500 m² dient noodzakelijk te zijn met het oog op de continuïteit van het bedrijf, milieuregeling of wettelijke eisen met betrekking tot dierwelzijn; de agrarisch deskundige adviseert hieromtrent;
- de natuur- en landschapsdeskundige adviseert met betrekking tot de gevolgen voor natuur en landschap.

Uitgaande van een neventak vleesvarkens, biedt een dergelijke oppervlaktemaat ongeveer tweederde van de nge-norm van een volwaardig bedrijf. Om te voorkomen dat zonder planwijziging een neventak met een volwaardige omvang kan ontstaan, wordt de neventak tevens beperkt tot 70% van de minimale bedrijfsomvang van een volwaardig bedrijf in betreffende intensieve bedrijfstak.

Volledige omschakeling naar intensieve veehouderij is alleen na planwijziging mogelijk. Ook betaald natuurbeheer biedt goede mogelijkheden en is uit ruimtelijk oogpunt goed inpasbaar. Gelet op de recente beleidsimpulsen kan worden verwacht dat daarvoor in de toekomst meer middelen vrij zullen komen. Daarnaast bestaat ook geen bezwaar tegen een aantal nevenactiviteiten, hoofdzakelijk op het gebied van recreatie, mits sprake blijft van ondergeschiktheid aan het agrarische bedrijf. De voorschriften bevatten onder meer mogelijkheden voor een kinderboerderij, paardrijactiviteiten, de verhuur van fietsen en kano's en een dierenpension voor kleine huisdieren.

Ook de bereiding van producten van de eigen boerderij en de (kleinschalige) verkoop daarvan zijn in beginsel geschikte nevenactiviteiten. Ook het kleinschalig kamperen op basis van de Wet op de openlucht recreatie, recreatief nachtverblijf (bed & breakfast) en een kampeerboerderij kunnen een bijdrage leveren aan het vergroten van het inkomen op het agrarisch bedrijf. Hierna zal daar, onder "Recreatie", nader op in worden gegaan.

Voorkomen dient echter te worden dat deze activiteiten zonder nadere afweging tot hoofdactiviteit uitgroeien. Goede handhavingsmogelijkheden (een duidelijke definiëring en maximale oppervlaktematen) in relatie met een eenduidige bestemmingsregeling zijn daarbij van groot belang.

Wat betreft overige toelaatbare niet-agrarische nevenactiviteiten bevat het plan onder andere mogelijkheden voor de opslag van caravans en andere goederen in leegstaande bedrijfsgebouwen. Overigens zijn deze activiteiten ook toelaatbaar als vervolgvacature (zie onder "Vrijkomende agrarische bedrijven"). De maximale oppervlakte voor functies die toelaatbaar zijn bij wijze van nevenactiviteit, bedraagt 300 m². Eventueel kan voor deze functies, na vrijstelling, worden gebouwd, met dien verstande dat een overdekte rijhal niet toelaatbaar is (ook niet in een bestaand gebouw).

Hobbyboeren

Na het beëindigen van het agrarisch bedrijf blijft de voormalige ondernemer vaak op de boerderij wonen, waarbij hobbymatig nog wat agrarische activiteiten worden uitgevoerd. Daarnaast combineert een toenemend aantal niet-agrariërs het "buiten wonen" met het houden van vee voor hobbydoeleinden. Mede om die reden betrekken zij veelal vrijkomende agrarische bedrijfscomplexen. Deze ontwikkeling leidt enerzijds tot bedreigingen, anderzijds tot kansen voor het noodzakelijke beheer van het buitengebied doordat "hobbyboeren" hun gronden veelal extensief beheren.

Bij vrijkomende agrarische bebouwing zijn hobbymatige agrarische activiteiten te prefereren boven veel andere vormen van gebruik. Om die reden mag de hobbymatige landbouw niet op voorhand worden uitgesloten. Hobbyboeren mogen echter niet gelijk worden gesteld met agrarische bedrijven. Zij behoren een "woonbestemming" te krijgen en zullen gebruik moeten maken van de daarbijbehorende (beperkte) bouwmogelijkheden. Het creëren van nieuwe bouwlocaties voor hobbyactiviteiten is zeker niet aan de orde.

Tweede agrarische bedrijfswoning

Op agrarische bedrijven kan de wens ontstaan voor het oprichten van een tweede agrarische bedrijfswoning, met het oog op de bedrijfsomvang en het noodzakelijk geachte permanente toezicht op het bedrijf. Tweede bedrijfswoningen worden vaak gedurende een overgangperiode gebruikt, waarin tijdelijk sprake is van twee bedrijfshoofden. Vaak wordt de voormalige tweede bedrijfswoning daarna aan derden verkocht. Daarin schuilt een belangrijk knelpunt. Via deze constructie zijn in het verleden verschillende burgerwoningen in het buitengebied ontstaan. De aanwezigheid van een burgerwoning kan een belemmering betekenen voor de uit-

breidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven. Op basis van de brochure "Veehouderij en hinderwet") dient een vervreemde bedrijfswoning vooralsnog als zelfstandige woning te worden gezien.

In het algemeen geldt in verband met het voorgaande een terughoudend beleid voor de vestiging van tweede agrarische bedrijfswoningen. Slechts in bijzondere gevallen is een tweede agrarische bedrijfswoning met het oog op de bedrijfsvoering werkelijk noodzakelijk. Daarvan is slechts sprake als de arbeidsbehoefte op het bedrijf structureel groot is (bijvoorbeeld meer dan twee volwaardige arbeidskrachten) en als een doelmatige bedrijfsuitoefening bedreigd wordt doordat een tweede arbeidskracht niet op het bedrijf gehuisvest is. Alleen in zeer specifieke situaties zal daarvan sprake zijn.

Gelet op het voorgaande zijn in het bestemmingsplan geen mogelijkheden geboden voor het oprichten van een tweede bedrijfswoning. Indien in concrete situaties sprake is van een wens voor een tweede agrarische bedrijfswoning zal eventueel een herzieningsprocedure moeten worden doorlopen.

In aanvulling hierop is echter wel een extra uitbreidingsmogelijkheid voor de eerste agrarische bedrijfswoning opgenomen, zodat een extra woongelegenheid voor het terugtrekend bedrijfshoofd gecreëerd kan worden.

Onder een terugtrekend bedrijfshoofd wordt verstaan een voormalig bedrijfshoofd, die zijn bedrijf aan een ander heeft overgedragen, doch die nog enige tijd op het bedrijf werkzaam blijft. Het gaat hierbij om het creëren van een woongelegenheid die voorziet in een tijdelijke behoefte, waardoor niet wordt voldaan aan de randvoorwaarden die in het verleden zijn gesteld ten aanzien van de toelaatbaarheid van een tweede bedrijfswoning. Er is een regeling opgenomen die uitgaat van het creëren van extra woonruimte binnen de of aangebouwd aan de bestaande bedrijfswoning waarbij slechts een beperkte uitbreiding van de inhoud is toegestaan. Het in pandig uitbreiden van de woonfunctie wordt daarbij als eerste optie gezien. Aangezien de regeling voorziet in een tijdelijke behoefte dient de verbouwing zodanig te worden uitgevoerd, dat geen woningsplitsing kan c.q. mag plaatsvinden.

11.3.3. Overige aspecten

Natuur en landschap

Belangrijk aandachtspunt in het beleid van rijk en provincie is behoud en ontwikkeling van de waarden van natuur en landschap in samenhang met de abiotische basis. Het gaat daarbij zowel om kwaliteiten die nadrukkelijk met het agrarische gebruik (grondgebonden rundveehouderij) van het gebied samenhangen (weidevogels, overwinteraars, slootkantvegetaties, openheid, landschappelijke waarde stroomruggen) als om specifieke natuurgebieden. Hoewel voor een belangrijk deel samenhangend met het agrarische gebruik van het gebied, vormt de verdergaande ontwikkeling van de landbouw tevens een mogelijke bedreiging van de voorkomende waarden. Dat heeft als consequentie dat per deelgebied verschillende beleidsmatige accenten worden gelegd. In de beschrijving van het beleid per zone (paragraaf 11.2) is daarop ingegaan.

In delen van het plangebied worden de bestaande waarden van natuur en landschap door middel van het bestemmingsplan veiliggesteld, voorzover het bestemmingsplan daartoe een doelmatig instrument vormt. De hiervoor beschreven zonering vormt daarbij een belangrijk middel. Daarnaast biedt de grondgebonden veehouderij een belangrijke basisvoorwaarde voor de instandhouding van de voorkomende kwaliteiten. Wat betreft bepaalde, aan het agrarisch gebruik gebonden natuurwaarden (bijvoorbeeld weidevogels, waardevolle slootkanten en perceelsranden) is het bestemmingsplan niet het meest geschikte instrument om in alle opzichten behoud en beheer van natuurwaarden veilig te stellen. Andere instrumenten zijn effectiever. Denk hierbij bijvoorbeeld aan nestbescherming en het ontzien van waardevolle oevers bij het normaal uitoefenen van het agrarische bedrijf. Daarvoor is agrarisch natuurbeheer op basis van relatienota en eventueel convenanten een veel effectiever instrument. Dat betekent dat in het bestemmingsplan terughoudend is omgegaan met het opnemen van regels ter bescherming van de agrarisch gebonden natuurwaarden, met name wat betreft het aanlegvergunningstelsel. Het betekent echter niet dat in de bestemmingsregeling geen randvoorwaarden zijn opgenomen. Zoals al aangegeven is, gekoppeld aan de zonering, een aantal waarborgen opgenomen met het oog op het veiligstellen van de waarden van natuur en landschap in het gebied. Zo is nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet toegestaan in het ALN-gebied en is voor het ALN-gebied een aantal aanlegvergunningen opgenomen.

Naast de agrarische gebieden met natuurwaarden zijn de natuurgebieden door middel van een specifieke bestemmingsregeling beschermd. Dat geldt ook voor de cultuurhistorisch, landschappelijk en ecologisch waardevolle landschapselementen.

Zoals in het hoofdstuk Ecologie is aangegeven, is het provinciaal beleid gericht op het ontwikkelen van natuurwaarden in delen van het plangebied en het realiseren van verbindingzones te realiseren als onderdeel van het natuurbeleid. De ligging van het plangebied tussen de kerngebieden van de Loosdrechtse en de Vinkeveense Plassen is daarbij van groot belang.

Belangrijk uitgangspunt voor de bestemmingsregeling is dat natuurontwikkeling en de realisatie van verbindingzones niet mogen leiden tot beperkingen voor de landbouw, zolang (op vrijwillige basis!) geen grond wordt afgestaan. In dat licht is van belang vast te stellen dat op basis van de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij gebieden die na 1 mei 1988 zijn aangelegd niet worden aangemerkt als voor verzuring gevoelig gebied. Bovendien zullen rondom nieuwe natuurgebieden geen bufferende maatregelen worden genomen.

Tegen deze achtergrond is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het omzetten van landbouwgrond in natuurgebied, met een aantal stringente criteria. Op basis van deze wijzigingsbevoegdheid kan, uitsluitend en uitdrukkelijk op verzoek van zowel eigenaar als grondgebruiker, de bestemming worden gewijzigd in een natuurbestemming. Kleinschalige natuurontwikkeling, de realisatie van smalle verbindingzones en faunavoorzieningen zijn direct binnen de betreffende bestemmingen (bijvoorbeeld water of verkeersdoeleinden) mogelijk gemaakt.

Vogelrichtlijn

De aanwijzing tot speciale beschermingszone van het gebied ten oosten van Vreeland betekent dat een aantal handelingen, waarbij (de leefgebieden van) de kwalificerende vogelsoorten (zie hoofdstuk 5) nadelig wordt beïnvloed, moet worden voorkomen. Dit heeft de volgende consequenties:

- uitsluiting van verstoring van de leefgebieden door:
 - toename van recreatieve druk;
 - andere versturende activiteiten;
- handhaven of verbeteren van de huidige kwaliteit van de leefgebieden:
 - het continueren van het huidig grondgebruik of het wijzigen van het grondgebruik ter verbetering van de kwaliteit van de leefgebieden;
 - zeer terughoudend omgaan met uitbreiding van functies in de beschermingszone die niet aan de bescherming van betreffende vogelsoorten bijdragen.

Naleving van de Vogelrichtlijn vergt maatwerk. Elke handeling die mogelijk kan leiden tot één van bovenstaande gevolgen, zal moeten worden getoetst op het daadwerkelijke effect. In de vrijstellings- en wijzigingsbevoegdheden van burgemeester en wethouders, alsmede bij voorschriften met betrekking tot aanlegvergunningen die betrekking hebben op (direct of via externe werking) de speciale beschermingszones van de Vogelrichtlijn, zal deze toets plaats moeten vinden.

Recreatie

Het beleid van Rijk en provincie is gericht op het vergroten van het recreatieve belang van het gebied, in nauwe relatie met het agrarische gebruik (blauwe koers VINEX, toeristisch-recreatief gebied SGR, uitwerking beleid Groene Hart). Wat betreft recreatie is met name de realisatie van kleinschalige voorzieningen voor routegebonden recreatieve medegebruik en kleinschalig kamperen op basis van de Wet op de openluchtrecreatie van belang.

Recreatieve ontwikkelingen dienen de agrarische gebruikswaarde van het plangebied zo min mogelijk te hinderen. Verder dienen recreatieve ontwikkelingen getoetst te worden aan de gevolgen voor natuur en landschap, hetgeen onder meer betekent dat buiten de bebouwingslinten alleen extensieve recreatievormen mogelijk zijn (wandelen, fietsen, kanoën, schaatsen, vissen). Voor eventuele voorzieningen (fietspad, visstek, kanoverhuurpunt) zijn nadere voorwaarden ten aanzien van locatie en uitvoering van belang, met name met het oog op de voorkomende natuurlijke waarden.

Op basis van de Wet op de openluchtrecreatie, beschikt het gemeentebestuur over een aantal bevoegdheden voor het creëren van mogelijkheden voor onder andere kleinschalig kamperen. Deze vorm van kamperen is het meest voor het plangebied van belang. De wet biedt de mogelijkheid om in beginsel gedurende het hele jaar op alle percelen kampeeractiviteiten tot een maximum van 10 kampeermiddelen (waaronder stacaravans) toe te staan, op voorwaarde dat het bestemmingsplan zich daartegen niet verzet. Overigens komt op dit moment slechts op enkele plaatsen in het plangebied kleinschalig kamperen voor.

Voor het plangebied is voor de volgende beleidslijn gekozen. Op agrarische bedrijven is gedurende de periode van 15 maart tot en met 31 oktober kleinschalig kamperen worden toegestaan, tot maximaal 10 kampeermiddelen. Onder kampeermiddelen wordt in dit verband niet een stacaravan verstaan. Het kleinschalig kamperen wordt in principe alleen toegestaan binnen de agrarische bouwvlakken of bouwsteden, met uitzondering van de bouwvlakken op de stroomruggen die direct aan de stromen grenzen. Als het kleinschalig kamperen (minicamping) onderdeel vormt van de uitoefening van verbrede landbouw, is vergroting van het bouwvlak in voorkomende gevallen mogelijk. Gelet op de openheid van het plangebied dient over een breedte van minimaal 5.00 m rondom de kampeermiddelen een beplantingsstrook met inheemse opgaande soorten te worden aangelegd. Wanneer het agrarische bedrijf wordt beëindigd dient ook het kleinschalig kamperen te worden beëindigd; daarbij wordt een overgangperiode van twee jaar gehanteerd. Overigens is de regeling in het bestemmingsplan beperkt tot het bieden van de mogelijkheid tot kleinschalig kamperen. Daarnaast dient te worden voldaan aan de randvoorwaarden vanuit de milieuregelgeving. Via het ontheffingsbesluit dat ingevolge de Wet op de openluchtrecreatie is vereist zullen nadere voorwaarden worden gesteld.

De volgende overwegingen hebben aan deze beleidsuitgangspunten ten grondslag gelegen. Reden voor de inperking tot de aangegeven periode is dat daarmee de landschappelijke uitstraling in de winterperiode (als er geen blad aan de bomen zit) beperkt wordt. Met name vanwege het belang van een duurzame landbouw kan het kleinschalig kamperen bijdragen aan extra inkomensvorming en daarmee aan de instandhouding van het agrarische karakter van het buitengebied. Verder sluit het "kamperen bij de boer" nadrukkelijk aan op behoeften waarin anderszins niet of nauwelijks kan worden voorzien (rust, contact met het agrarische bedrijf en de natuur, soberheid). Daarom is slechts in beperkte mate sprake van concurrentie met reguliere kampeerterrinen. Tegen die achtergrond wordt nadrukkelijk gekozen voor het beperken van kleinschalig kamperen tot agrarische bedrijven. Het creëren van dergelijke mogelijkheden bij – bijvoorbeeld – alle woningen zou bovendien een potentiële bedreiging van het karakter van het buitengebied betekenen.

In het kader van het milieubeleid leiden de hier bedoelde kampeermogelijkheden niet tot een hogere stankgevoelige categorie.

Het exploiteren van bestaande bebouwing als zomerhuis en het oprichten van nieuwe gebouwen of het plaatsen van caravans die als zomerhuis moeten gaan dienen, is niet toegestaan, ook niet op agrarische bedrijven.

De voorkomende recreatiewoningen zijn nog niet planologisch geregeld. Desalniettemin is feitelijk sprake van een gedoogbeleid. Gelet op het feit dat de zomerhuisjes al lange tijd aanwezig zijn dat nooit is overgegaan tot aanschrijving en afbraak op basis van vaste jurisprudentie het toekennen van een positieve bestemming het meest opportuun. Daarbij wordt voor Abcoude conform het provinciale beleid worden uitgegaan van een maximale inhoudsmaat (200 m³, inclusief eventuele kelder). Voor Loenen wordt primair uitgegaan van de bestaande omvang, met de mogelijkheid om de kleinere zomerhuizen na een afweging uit te breiden tot 200 m³. Wat betreft het oprichten van bijgebouwen is aangesloten bij de regeling die voor de woonschepen is opgenomen.

Vrijkomende agrarische bedrijven

Gelet op de ontwikkelingen in de landbouw zullen in de loop van de planperiode gebouwencomplexen vrijkomen. Deze vrijkomende panden zijn zeer in trek voor bewoning en niet-agrarische bedrijfsfuncties. Omdat deze functies echter afbreuk kunnen doen aan het karakter van het agrarisch gebied, de kwaliteit van natuur en landschap kan worden aangetast en toename van hinder en vergroting van de milieubelasting mogelijk is, is zorgvuldig beleid gewenst. Anderzijds is leegstand dan wel sloop ruimtelijk gezien niet wenselijk (verpaupering platteland, afname draagvlak voorzieningen). Rijk en provincie voeren een terughoudend beleid ten aanzien van uitbreiding van niet-agrarische functies in het buitengebied, al worden tegenwoordig als onderdeel van het beleidsthema "plattelandsvernieuwing" ruimere mogelijkheden overwogen. Gezien de vele agrarische bedrijven die in de komende tien jaar beëindigd zullen worden, ligt dit ook voor de hand.

Tegen de beschreven achtergrond worden vrijkomende agrarische bedrijven in de meeste gevallen benut voor bewoning of niet-agrarische bedrijfsfuncties. In het navolgende zal eerst de

verandering in een woonfunctie worden beschreven en daarna de verandering naar niet-agrarische bedrijvigheid.

Wonen

Het omzetten van een agrarisch bedrijf in een woonfunctie heeft voor- en nadelen. Voordeel is het behoud en herstel – van vaak karakteristieke – bebouwing en beplanting. Anderzijds zijn er ook nadelen te noemen. Daarbij kan worden gedacht aan een toename van hindergevoelige functies en daardoor – als gevolg van de stankregelgeving – een mogelijke vermindering van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven in de omgeving. Daarnaast verandert het karakter van de bebouwing in het buitengebied en ontstaat het risico van bouwwerken die niet passen bij het agrarische karakter van het buitengebied. Deze mogelijke aantasting van het agrarische karakter van het buitengebied is ingeval van een woonfunctie echter veelal kleiner dan bij andere vervolgfuncties.

Het wijzigen van de agrarische bedrijfsfunctie in een woonfunctie dient in ieder geval tot de mogelijkheden te blijven behoren. Van alle mogelijke opties is de woonfunctie immers het minst strijdig met het karakter van het agrarisch gebied. Hierbij dient van geval tot geval te worden nagegaan wat kan/moet gebeuren met de daarbijbehorende bedrijfsbebouwing. In sommige gevallen kan gezocht worden naar "win-winsituaties" door tegenover het toelaten van verbouw of nieuwbouw, het slopen van niet-noodzakelijke en/of storende elementen te eisen.

In het buitengebied van Abcoude en Loenen bevindt zich een aantal karakteristieke boerderijen. Een deel hiervan heeft cultuurhistorische waarde (rijksmonumenten en MIP-panden). Het bestaan van de functie wonen in de vorm van één woning zal veelal onvoldoende zekerheid bieden voor het behoud van het totale complex. Het gebruik van een cultuurhistorisch waardevolle voormalige boerderij (hoofdgebouw) voor twee woningen is in beginsel dan ook toelaatbaar. Hieraan wordt in ieder geval de voorkeur gegeven boven de vestiging van een (kleinschalig) niet-agrarisch bedrijf. Bedrijvigheid betekent – hoe dan ook – een grotere kans op het aantasten van het oorspronkelijk karakter van het complex.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Vraag en aanbod met betrekking tot niet-agrarische bedrijfsruimten vinden elkaar snel. Deze aantrekkingskracht heeft verschillende oorzaken:

- goedkope vestigingslocaties ten opzichte van "officiële" bedrijventerreinen;
- meer ruimte en minder milieubelemmeringen en -overlast dan in stedelijke gebieden;
- situering van woonhuis en/of bedrijfsgebouw in een landschappelijk fraaie omgeving met veel grond en tuin.

Het gevolg is dat veel activiteiten die niet of minder in het buitengebied thuishoren, zich daar (veelal permanent) vestigen. Soms is er sprake van enige agrarische verwantschap (loonwerkers, kwekerijen), doch vaak is er in het geheel geen sprake van een dergelijke verwantschap (transportbedrijven, garages, aannemers, houtverwerkingsbedrijven).

Het bovengenoemde veranderingsproces dient niet louter negatief beoordeeld te worden. In veel gevallen is er immers sprake van duidelijke ruimtelijk-planologische voordelen:

- waardevolle bebouwing en erfbeplanting worden normaal gesproken (goed) onderhouden zodat verval en kwaliteitsverlies worden tegengegaan;
- (nieuwe) bedrijvigheid heeft een positief effect op de plaatselijke en regionale werkgelegenheid;
- (nieuwe) werkgelegenheid heeft een positief effect op het draagvlak van de voorzieningen in de kleine kernen.

Als nadelen staan daar tegenover:

- bepaalde vormen van bedrijvigheid hebben een negatieve invloed op de landschappelijke en/of milieuhygiënisch kwaliteit van het buitengebied (verkeersdruk, afval, lawaai, stank en stof); ook ecologische en recreatieve kwaliteiten kunnen hierdoor worden aangetast;
- de exploitatie van reguliere bedrijventerreinen kan worden beperkt door goedkope alternatieve locaties in het buitengebied; de verspreide vestiging van bedrijven in het buitengebied betekent een diffuse spreiding van hinder en milieubelasting;
- de controleerbaarheid van bedrijfsontwikkelingen in vrijkomende agrarische gebouwen is niet eenvoudig; deze gebouwen staan veelal achter op het erf en zijn groot genoeg om een groot scala aan activiteiten achter gesloten deuren te doen plaatsvinden;
- bij veel bedrijvsvormen ontstaat op termijn een onvermijdelijke behoefte aan uitbreiding.

In de praktijk is gebleken dat een realistisch en duidelijk planologisch beleid vereist is om de genoemde nadelen zoveel mogelijk te voorkomen en gebruik te maken van de voordelen die deze ontwikkeling biedt. Het ontkennen van de ontwikkeling door nauwelijks of geen wijzigingsmogelijkheden te bieden vormt dan ook geen realistische optie.

Het provinciale beleid met betrekking tot vrijkomende agrarische bedrijven is stringent. In het onderhavige plan wordt bij het provinciale beleid aangesloten. Dat betekent dat in het algemeen de volgende functies kunnen worden toegestaan (met behoud van de woonfunctie ter plaatse van de voormalige bedrijfswoning):

- agrarisch verwante bedrijven (loon- en veehandelsbedrijven) en africhtingsbedrijven voor paarden;
- opslagdoeleinden ten behoeve van elders gevestigde bedrijven;
- boten- en caravanstallingen;
- ondergeschikte bedrijfsfunctie, waaronder praktijkuitoefening (medisch, paramedisch, administratieve dienstverlening), atelier/tentoonstellingsruimte, diensten ten behoeve van beheer openbare ruimte en hoveniersbedrijven.

In het algemeen dient bij de toelating van vervolgvactiteiten op voormalige agrarische bedrijven aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. De betreffende activiteiten dienen milieuhygiënisch inpasbaar te zijn, mogen alleen in de bestaande bebouwing plaatsvinden (geen uitbreiding gebouwen en geen opslag op het erf), mogen geen onevenredige verkeersaantrekkende werking hebben en de woonfunctie dient te worden gehandhaafd (één woning).

Niet-agrarische bedrijvigheid

In het plangebied komen enkele niet-agrarische bedrijven voor, die behoren tot de categorieën 2 t/m 4+ van de bij dit plan behorende Staat van Bedrijfsactiviteiten.

Wat betreft de bestemmingsregeling met betrekking tot de voorkomende niet-agrarische bedrijvigheid is een aantal aspecten van belang. Nagegaan is wat de vigerende bestemmingsregeling is voor de betreffende bedrijven. Indien sprake is van een positieve bestemming, is ook in het voorliggende plan een bedrijfsbestemming toegekend. Van de overige bedrijven (die dus planologisch niet geregeld zijn) is nagegaan of in redelijkheid een bedrijfsbestemming kan worden toegekend. In het algemeen gaat het om bedrijvigheid die al gedurende langere tijd op dezelfde plek gevestigd zijn en waartegen niet is opgetreden door het gemeentebestuur. In de meeste gevallen is dan ook een positieve bestemming toegekend.

Wanneer een positieve bestemming wordt toegekend aan bedrijfsactiviteiten is vervolgens beziens in hoeverre (ondergeschikte) uitbreiding van de bebouwing kan worden toegestaan. Op basis van vaste jurisprudentie kan niet zonder meer worden volstaan met het vastleggen van de bestaande bebouwing; met het oog op het toekomstperspectief dient te worden getoetst in hoeverre enige uitbreidingsmogelijkheden kunnen worden geboden. Ten aanzien van de bebouwing wordt daarbij uitgegaan van ongeveer 15% uitbreidingsruimte.

Binnen de toegekende algemene bedrijfsbestemming zijn de betreffende bedrijfsactiviteiten nader benoemd door een toegesneden subbestemming. Gekoppeld aan deze subbestemming is een flexibiliteitsbepaling opgenomen, op grond waarvan ter vervanging van de voorkomende activiteiten naar de aard gelijk te stellen activiteiten of activiteiten die de omgeving minder belasten kunnen worden gevestigd. Een en ander is gekoppeld aan de categorie-indeling van de Staat van Bedrijfsactiviteiten.

Vanuit milieuoogpunt worden in vrijkomende niet-agrarische bedrijfscomplexen alleen bedrijfsactiviteiten uit de categorieën 1 en 2 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten algemeen toelaatbaar geacht:

- categorie 1: bedrijven en bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving toelaatbaar zijn in woonwijken (of daarmee qua gevoeligheid vergelijkbare woonomgevingen);
- categorie 2: bedrijven en bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving toelaatbaar zijn tussen of onmiddellijk naast woonbebouwing, echter alleen in gebieden met gemengde functies.

Wanneer bestaande, positief bestemde niet-agrarische bedrijven in de loop van de planperiode worden beëindigd, is het gewenst dat soortgelijke activiteiten als vervolgfunctie kunnen worden gevestigd.

Voor de bedrijvenlocatie aan de Nigtevechtseweg 112 in de gemeente Loenen wordt, ondanks een positieve bestemming, sanering van de bedrijfsactiviteiten nagestreefd. Naar aard en omvang worden de betreffende activiteiten uit ruimtelijk oogpunt niet passend geacht op deze locatie. Daarbij is van belang dat de zone langs de Vecht landschappelijk en cultuurhistorisch zeer kenmerkend en waardevol is. Teneinde sanering te kunnen bevorderen, wordt gestreefd naar passende woningbouw. Vervanging van de bedrijvigheid door woningbouw betekent zowel een ruimtelijke als milieuhygiënische verbetering, mits wordt voldaan aan bepaalde randvoorwaarden.

De locatie Nigtevechtseweg 112 betreft een omvangrijk perceel. Om die reden en vanwege de bijzondere ligging is deze locatie uitermate geschikt voor de realisatie van een beperkt aantal buitenplaatsen met landhuizen in een parkachtige omgeving. Er zijn daarom twee buitenplaatsen aanvaardbaar. Hierna (onder het kopje "Buitenplaatsen") wordt nader ingegaan op de realisatie van de nieuwe buitenplaatsen.

Milieueisen benzineservicestation

Aan de provincialeweg N201 wordt een nieuw benzineservicestation met verkoop en opslag van LPG mogelijk gemaakt. Op de huidige locatie van het tankstation (in de kern Vreeland) werden de huidige (en toekomstige) veiligheidsnormen overschreden. Verplaatsing naar deze nieuwe locatie is derhalve noodzakelijk.

Bij de inrichting van dit tankstation zijn zowel de huidige als de toekomstige veiligheidsnormen in acht genomen. De toekomstige normen zijn afgeleid uit het "ontwerpbesluit vaststelling milieukwaliteitseisen voor externe veiligheid van inrichtingen". Het tankstation heeft een capaciteit (zogenaamde LPG-doorzet) van 350 m³ en valt daarmee in de lichtere categorie. Dit betekent dat voor het plaatsgebonden risico een afstand van 80.00 m tussen vulpunt/opstelplaats van de tankauto en woningen moet worden aangehouden. Op de plankkaart is de 80.00 m-zone voor plaatsgebonden risico opgenomen.

Tevens is uitgerekend dat, om overschrijding van de normen voor groepsrisico te voorkomen, een minimale afstand van 150 meter ten aanzien van de nabijgelegen woningen moet worden aangehouden. In onderhavig geval ligt het vulpunt/opstelplaats tankauto op een grotere afstand dan 150 meter.

Gezien de ligging aan de N201 en de bijbehorende verkeersintensiteiten, kan ingevolge de eisen die de Wet geluidhinder stelt, geen bedrijfswoning worden toegelaten.

Milieubeschermingsgebied voor de stilte

In het plangebied zijn een tweetal gebieden aangewezen als beschermingsgebied voor de stilte (Loenderveensche plas en Botshol en omstreken). Dit zijn gebieden waar de geluidsbelasting door menselijke activiteiten zo laag is, dat het ervaren van de gebiedseigen geluiden niet of nauwelijks wordt verstoord. Het beleid in dergelijke gebieden is voornamelijk conserverend van aard. Nieuwe geluidsproducerende activiteiten worden zo veel mogelijk geweerd. Geluiden van landbouwbedrijven worden niet als hinderlijk ervaren. In de betreffende gebieden worden geen andere bedrijfsmatige activiteiten mogelijk gemaakt dan die reeds in de huidige situatie aanwezig zijn.

Volgens het Milieubeleidsplan 1998-2002 verliezen deze twee gebieden (net als een zestal andere gebieden in de provincie Utrecht) in de toekomst de status als beschermingsgebied voor de stilte. Reden hiervoor is dat de gebieden niet meer voldoen aan het criterium "een geluidsbelasting van 40 dB(A) of minder". Vooralsnog zijn deze gebieden in formele zin nog milieubeschermingsgebieden voor de stilte. Indien deze status komt te vervallen, zal het gebied volgens de provincie worden aangewezen als een gebied met bijzondere akoestische kwaliteiten. In dit kader blijft het van belang om bedrijfsmatige/lawaaimakende activiteiten uit de gebieden te weren. In het kader van dit bestemmingsplan wordt aan deze eis voldaan.

Wonen

Met betrekking tot de regeling van de thans aanwezige woningen wordt zoveel mogelijk aangesloten op de provinciale handleiding "Bestemmingsplannen buitengebied". De bestaande niet-agrarische woningen in het plangebied zullen als zodanig worden bestemd. Het uitgangspunt is dat de invloed van woonbebouwing in het buitengebied voornamelijk wordt bepaald door het volume ervan. Als standaardmaat voor alle woningen wordt uitgegaan van 600 m³. De bestaande woningen die kleiner zijn mogen tot maximaal deze inhoudsmaat worden uitgebreid. De bijgebouwen mogen een oppervlak beslaan van maximaal 50 m². Naast de maximale inhoudsmaat van 600 m³ kan – in aanvulling daarop – een ondergrondse ruimte worden gebouwd van maximaal 60 m³.

Woonschepen

Woonschepen nemen in het kader van het bestemmingsplan een bijzondere positie in. De reden daarvoor is dat woonschepen niet kunnen worden aangemerkt als bouwwerken. De maatvoering van woonschepen kan derhalve niet in de bouwvoorschriften worden geregeld. Het bestemmingsplan is echter wel bepalend voor de functie die ergens kan worden toegestaan. De permanente ligplaatsen dienen derhalve positief te worden bestemd. Daarbij wordt de maximaal toelaatbare maatvoering aangegeven in de doeleindenomschrijving. Bovendien is het bestemmingsplan bepalend voor de gebouwen en andere bouwwerken die op de oever mogen worden gebouwd. Illegale woonschepen zijn niet positief bestemd.

De ligplaatsen van bestaande woonschepen, die legaal (dus met ontheffing) zijn afgemeerd, zijn positief bestemd.

Ondanks dat de stuurgroep RPV niet heeft ingestemd met Woonschepen Knelpuntenplan Vecht, is voor de herstructurering van ligplaatsen (aantal en locatie) een wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

De wijzigingsbevoegdheid maakt het mogelijk de bestemming Woonschepenligplaats te wijzigen in de bestemming Natuur en Landschapswaarden, subbestemming water (NLw). Voorwaarde die echter aan toepassing van de wijzigingsbevoegdheid wordt gesteld is, dat diegene die ligplaats inneemt schriftelijk bevestigd aan sanering van de ligplaats mee te willen werken. Kortom, de legaal afgemeerde woonschepen zijn positief bestemd. Een wijzigingsbevoegdheid maakt het mogelijk woonschepen naar alternatieve locaties te verplaatsen op basis van vrijwilligheid.

Partyschepen

Binnen de gemeente Loenen is het afmeren van partyschepen geregeld in de APV. Hierin is opgenomen dat in verband met de aanwezigheid van voldoende parkeergelegenheid, het afmeren van partyschepen alleen in bedrijfswater is toegestaan. Vanwege het ontbreken van voldoende parkeergelegenheid, is in het bestemmingsplan Landelijk gebied geen bedrijfswater bestemd en kan overlast van partyschepen worden voorkomen.

Buitenplaatsen

De aanwezige buitenplaatsen worden bestemd door middel van een daarop toegesneden bestemming. Daarbinnen zal een zekere mate van flexibiliteit worden opgenomen voor het vergroten van de economische basis; dit door het opnemen van een toetsingskader voor passende functies naast of ter vervanging van de huidige (woon)functie in hoofd- en bijgebouwen. Als passend wordt opsplitsing in meerdere wooneenheden (bijvoorbeeld appartementen) of een kantoorfunctie beschouwd. Randvoorwaarde is dat de betreffende kantoorfunctie ten dienste staat van de instandhouding van de buitenplaats, dat het karakteristieke en monumentale karakter van gebouwen en buitenplaats (in onderlinge samenhang) niet wordt aangetast en dat de nieuwe functies ruimtelijk gezien in de omgeving moeten passen (ontsluiting, landschap, hinder).

Met betrekking tot nieuwe buitenplaatsen wordt geen algemeen specifiek beleid geformuleerd. Vanwege het incidentele karakter zal in voorkomende gevallen een planherziening uitkomst moeten bieden.

Voor enkele specifieke locaties in de gemeente Loenen wordt nu al realisatie van nieuwe buitenplaatsen voorgestaan. Het gaat daarbij om een locatie waar niet-agrarische bedrijvigheid voorkomt, waarvan het gemeentebestuur sanering nastreeft: Nigtevechtseweg 112.

Het betreft een omvangrijk perceel, dat vanwege de bijzondere ligging uitermate geschikt zijn voor de realisatie van een beperkt aantal buitenplaatsen met landhuizen in een parkachtige omgeving. Op de locatie zijn maximaal twee buitenplaatsen toelaatbaar.

Van groot belang is dat de realisatie van de buitenplaatsen een ruimtelijke meerwaarde oplevert. De buitenplaatsen dienen dan ook zorgvuldig te worden ingepast in de omgeving. Het gaat daarbij om de landschappelijke inpassing en de architectuur.

Gestreefd wordt naar kenmerkende panden in een parkachtige omgeving, met een duidelijke identiteit en allure. De samenhang tussen gebouwen, park/tuin en omgeving is daarbij essentieel. Om de beoogde kwaliteit zo goed mogelijk te kunnen verzekeren, zal pas medewerking worden verleend nadat burgemeester en wethouders met een door de initiatiefnemer opgesteld inrichtingsplan hebben ingestemd.

Uitgangspunt is dat één hoofdgebouw wordt gerealiseerd, met een woonfunctie en een inhoud van (maximaal) 2.000 m³. Bijgebouwen mogen een oppervlakte van 100 m² beslaan.

Van groot belang zijn de situering en oriëntatie van het hoofdgebouw op het perceel. Gestreefd wordt naar een markant hoofdgebouw, dat duidelijk herkenbaar en waarneembaar is. Het hoofdgebouw moet georiënteerd zijn op de hoofdontsluiting van het perceel. Bovendien is het gewenst dat de hoofdgebouwen op De Nes en de Vecht zijn gericht en ook vanaf het water herkenbaar zijn.

De parkachtige tuinaanleg dient de aangegeven opbouw te versterken, waarbij de afwisseling tussen openheid en beslotenheid (bos) kenmerkend is. Voorkomen moet worden dat de randen volledig beplant worden. Open gedeelten worden gewenst geacht in verband met het zicht op en het uitzicht vanuit het landhuis. Wat betreft de boombeplanting is uitgangspunt dat hoofdzakelijk (inheems) loofhout wordt aangeplant.

Voor het hoofdgebouw wordt gestreefd naar een bouwvorm die duidelijk de identiteit van een landhuis heeft, passend op een buitenplaats. Bouwstijl, bouwmassa en bouwvorm dienen aan te sluiten bij de buitenplaatsen in de omgeving, zonder historiserend te worden; een eigentijds karakter wordt nagestreefd. Belangrijke elementen in de architectuur zijn een centrale entree, een symmetrische gevelopbouw en relatief "vierkante" bouwmassa's. Bijgebouwen dienen te zijn afgestemd op het hoofdgebouw en de landschappelijke inrichting.

Wat betreft overige bouwwerken wordt een sobere inrichting voorgestaan, die past bij het karakter van het landhuis en de buitenplaats. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om verlichting en terreinafscheidingen. Voor de terreinafscheidingen is van belang dat visuele relaties tussen de buitenplaats met landhuis en omgeving worden gewaarborgd. Schuttingen zijn in het algemeen niet gewenst; een gedeeltelijke ommuring van terreindelen kan het karakter van de buitenplaats wel versterken. Wat betreft paardrijbakken, tennisbanen en zwembaden wordt terughoudendheid voorgestaan. Een goede landschappelijke inpassing en afscherming dienen door middel van het inrichtingsplan te worden gewaarborgd. Voor deze voorzieningen geldt bovendien het vereiste van aanlegvergunning.

Beide ontwikkelingsrichting (buitenplaatsen op te saneren bedrijfslocaties) is door middel van wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan geregeld.

Monumenten en beschermenswaardige panden

De panden en objecten die zijn aangewezen als rijksmonument en de panden die zijn opgenomen in de lijsten van het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) zijn als zodanig op de bestemmingsplankaart aangegeven (respectievelijk als "monument" en "beschermenswaardig pand". In de voorschriften is ter bescherming van de betreffende panden een regeling opgenomen.

Archeologische terreinen

Archeologische terreinen van hoge en zeer hoge archeologische waarden zijn door middel van een aanlegvergunningstelsel beschermd. Tevens is in de algemene bepalingen een artikel "Archeologische vindplaatsen" opgenomen, waarin nadere voorwaarden zijn aangegeven met betrekking tot bouwen.

Infrastructuur

In de loop van de planperiode zal naar verwachting de A2 worden verbreed en mogelijk ook de spoorlijn.

Wat betreft de verbreding van de A2 is de planvorming inmiddels zover uitgekristalliseerd dat uitwerking van de planologische regeling kan plaatsvinden. Deze regeling is opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied, zodat in één bestemmingsplan alle met de betreffende verbreding samenhangende ruimtelijke aspecten integraal kunnen worden behandeld.

Ten einde de verbreding van de A2 planologisch mogelijk te maken, is de strook waar de nieuwe weg is geprojecteerd, inclusief tussen de buitenste bermsloten, bestemd als "Verkeersdoeleinden" (verharding, bermen en bermsloten). Ook alle aanpassingen van aansluitende wegen zullen worden opgenomen binnen de bestemming "Verkeersdoeleinden".

Ook aanleg van de geplande faunavoorzieningen, met het oog op de ecologische verbindingzones, zal mogelijk worden gemaakt. Het gaat daarbij om passages ter plaatse van de Holendrecht, Winkel en Geuzensloot.

Wat betreft de landschapsstroken, die in het ontwerp van Rijkswaterstaat zijn voorzien om de verbrede A2 landschappelijk en ecologisch in te passen, is het volgende van belang. Rijkswaterstaat zal deze stroken langs minnelijke weg trachten te verwerven om vervolgens tot inrichting over te gaan. In het bestemmingsplan worden de aangegeven stroken niet rechtstreeks bestemd. Daardoor zou een planologische schaduwwerking kunnen ontstaan. Wel wordt het gewenst geacht om de bestemmingsregeling voor de landschapsstroken na verwerving en inrichting af te stemmen op de specifieke functie van de stroken. In dat licht is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de (agrarische) bestemming van de betreffende gronden onder strikte voorwaarden te wijzigen. Van deze wijzigingsbevoegdheid kan alleen gebruik worden gemaakt als de eigendom is overgedragen aan de overheid en de betreffende gronden aan het agrarische gebruik worden onttrokken.

Op basis van de Wet geluidhinder dient voor nieuwe situaties (nieuwe wegen of nieuwe geluidsgevoelige functies) een akoestisch onderzoek te worden uitgevoerd. Aangezien in het voorliggende bestemmingsplan in beginsel mogelijkheden worden geboden voor nieuwe agrarische bedrijven (via een wijzigingsbevoegdheid) dient een akoestisch onderzoek te worden uitgevoerd. Dat heeft via de Standaard Rekenmethode (SRM I) plaatsgevonden (zie hoofdstuk 8). Indien nodig of gewenst kan een Verzoek hogere waarde worden ingediend, waarover voor de vaststelling van het bestemmingsplan moet zijn besloten door Gedeputeerde Staten.

Het verbreden van de A2 moet als een "reconstructie" worden gezien in het kader van de Wet geluidhinder. Dat betekent dat vóór de reconstructie inzicht moet worden gegeven in de akoestische consequenties van de verbreding voor bestaande geluidsgevoelige functies. Een en ander betekent dat een gedetailleerd akoestisch onderzoek beschikbaar moet zijn, waarbij wordt aangegeven welke maatregelen (bijvoorbeeld in de vorm van geluidsschermen) worden getroffen om aan de akoestische voorwaarden te voldoen. Door Rijkswaterstaat wordt momenteel gewerkt aan het afronden van een dergelijk onderzoek.

Omdat het reconstructieonderzoek door Rijkswaterstaat nog niet is afgerond wordt met betrekking tot de akoestische aspecten uitgegaan van de huidige situatie zonder schermen langs de A2, rekening houdend met de geprognosticeerde groei van het verkeer en de verbreding van de A2.

Met betrekking tot de spoorverbreding is het volgende van belang. Voor de gemeente Loenen wordt een afzonderlijk bestemmingsplan in procedure gebracht voor de verbreding van de spoorlijn. In het voorliggende bestemmingsplan zijn alleen de akoestische consequenties van de spoorverbreding geregeld, waarbij de uitkomsten uit het akoestisch onderzoek worden overgenomen. In de gemeente Abcoude bestaat nog geen duidelijkheid over de wijze waarop de spoorverbreding plaats zal vinden. In dat licht is het treffen van een planologische regeling dan ook prematuur.

Windturbines

Het plangebied is een grootschalig en open gebied, met kenmerkende bebouwingslinten en stroomruggen. De stroomruggen en bebouwingslinten zijn landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol en in belangrijke mate bepalend voor het karakter van het plangebied. Plaatsing van windturbines in een dergelijk gebied heeft belangrijke consequenties.

Gelet op het open karakter van het gebied, de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de stroomruggen met de bijbehorende (lint)bebouwing en de natuurlijke waarde van delen van het gebied (weidevogels, doortrekkers en overwinteraars) zijn in het bestemmingsplan geen mogelijkheden opgenomen voor de plaatsing van windturbines. Plaatsing van windturbines kan in belangrijke mate afbreuk doen aan het karakter van het plangebied. Daarbij speelt een rol dat de hoogte van de turbines, en daarmee de visuele hinder, nog steeds toeneemt. In bijlage 7 wordt nader ingegaan op de ruimtelijke effecten van windturbines.

11.4. Draagvlak

Tussen de verschillende te behouden en te ontwikkelen functies in het gebied bestaan complexe relaties, waarbij sprake is van verschillende accenten. Dit betekent dat een duurzame ontwikkeling van alle functies pas mogelijk is bij een groot draagvlak voor het geformuleerde beleid bij bewoners en gebruikers van het gebied.

Wat betreft de landbouw kan het draagvlak onder meer worden vergroot door de verantwoordelijkheid voor natuur, milieu en landschap voor een belangrijk deel bij de agrarische sector te leggen. Bij een dergelijke aanpak past dat initiatieven en resultaten op het gebied van agrarisch natuurbeheer niet, zoals vaak is gebeurd, worden "afgestraft" met het opleggen van nieuwe beperkingen aan het grondgebruik, maar worden "beloond" met terughoudendheid in regelgeving. Gezien de positieve ontwikkelingen met betrekking tot agrarisch natuurbeheer, de elders in gang gezette projecten en de beschikbare middelen biedt deze optie goede kansen voor een duurzame ontwikkeling van het buitengebied. Bovendien kan het agrarische natuurbeheer een bron van neveninkomsten vormen.

11.5. Handhaving

Het spreekt vanzelf dat het weinig zin heeft bestemmingsplannen op te stellen die slecht worden nageleefd. Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat het in Nederland droevig is gesteld met de handhaving van bestemmingsplanvoorschriften in het buitengebied. Met name de aanlegvoorschriften worden op grote schaal overtreden, terwijl toetsing van wel aangevraagde aanlegvergunningen in de praktijk veel problemen oplevert vanwege de vaagheid van de gebruikelijke toetsingscriteria.

Om een aanvaardbaar handhavingsbeleid tot stand te brengen dient in de eerste plaats het draagvlak te worden vergroot. Er dient politieke/bestuurlijke bereidheid te ontstaan om voorschriften in de praktijk toe te passen en te handhaven. Trefwoorden hierbij zijn:

- "maatwerk" door steeds de specifieke problemen en potenties van het plangebied voor ogen te houden;
- "samenwerking" door andere bij het plangebied betrokken overheidsinstanties bij de planvorming en -toepassing te betrekken;
- "communicatie" door vanaf het begin af aan de doelgroepen van het beleid bij de planvorming te betrekken;
- "benutten van kansen" door gebruik te maken van initiatieven van belanghebbenden en door stimulering van beoogde ontwikkeling door positieve prikkels;
- "prioriteiten" door keuzen te maken en de veelal schaarse middelen – in volgorde van belangrijkheid – daarop te richten;
- "selectiviteit" door niet meer te regelen dan noodzakelijk en haalbaar is;
- "flexibiliteit" door bij de regelgeving rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen en aldus te voorkomen dat het bestemmingsplan snel verouderd;
- "concreetheid" door toetsingscriteria zo concreet mogelijk te benoemen en duidelijke handvatten te bieden voor de toepassingspraktijk.

Gelet op de wijze van totstandkoming van het bestemmingsplan en de geformuleerde gebiedsvisie met aandacht voor bijzondere thema's wordt aan essentiële voorwaarden voor draagvlakvergroting en – daardoor – handhaafbaarheid voldaan.

Als sluitstuk is het wenselijk om concreet handhavingsbeleid te formuleren voor die gevallen dat naleving van het bestemmingsplan moet worden afgedwongen.

Zo is het van belang te zorgen voor een goede documentatie van de uitgangssituatie ten tijde van de vaststelling van het plan (bouwplannen, (lucht)foto's en dergelijke). Mede op basis hiervan kunnen periodieke controles worden uitgevoerd teneinde overtredingen tijdig te kunnen constateren en zo mogelijk te voorkomen.

Om de benodigde inzet van extra middelen zo beperkt mogelijk te houden maar ook om tot een samenhangend handhavingsbeleid te komen, dienen handhavingsactiviteiten zoveel mogelijk te worden gecoördineerd:

- controle in het kader van het bestemmingsplan koppelen aan controle in het kader van de milieuwetgeving;
- schouw door waterbeheerders (keur) en provincie (provinciale verordeningen) benutten om de naleving van met name aanlegvoorschriften te controleren (signaleren en aan de gemeente doorgeven van (mogelijke) overtredingen);
- de (milieu)politie inzetten om (mogelijke) overtredingen te signaleren.

Controles kunnen ook worden benut voor voorlichting over beleid en voorschriften. Tijdens controles kunnen ook signalen over relevante wensen en ontwikkelingen worden opgevangen. Deze signalen kunnen vervolgens aanleiding geven tot aanpassing van beleid. Daarnaast zal regelmatig berichtgeving in de media worden verzorgd inzake uitvoering, toepassing en handhaving van het bestemmingsplan en over ontwikkelingen en bereikte resultaten.

Verder is van belang dat voor de naleving van voorschriften zo min mogelijk drempels worden opgeworpen. Hierin past dat de grondgebruikers voor alle informatie bij één gemeentelijk loket terecht zullen kunnen.

Wanneer eenmaal sancties moeten worden getroffen, zal dit op consistente wijze, maar met oog voor de juridische spelregels, moeten worden gedaan: eventueel legalisering, zo niet: aanschrijving, bestuursdwang of dwangsom.

In dit verband wordt er op gewezen dat het bestemmingsplan in de praktijk vaak de nodige effectiviteit mist waar het gaat om bescherming van natuurwaarden. Dit geldt met name voor vegetatiekundige waarden in het agrarisch gebied, bijvoorbeeld wanneer deze zijn geconcentreerd langs perceelsranden. Een specifieke bestemmingsregeling voor dit fijnmazige netwerk blijkt nauwelijks mogelijk en weinig effectief. Daarnaast geldt dat relevante factoren die de vegetatiekundige waarden bepalen (bemestingsgraad, waterkwaliteit, maaibeheer, graslandvernieuwing, baggerbeheer) via het bestemmingsplan nauwelijks geregeld kunnen worden ("normaal onderhoud en beheer") en in ieder geval moeilijk handhaafbaar zijn. Vrijwillig agrarisch natuurbeheer is in dit opzicht dan ook effectiever, zowel in het kader van de Relatienota als in de vorm van (bijvoorbeeld) een convenant op lokaal niveau tussen agrariërs, natuurbeschermingsinstanties en overheden, gericht op daadwerkelijke bescherming van natuur- en landschapswaarden "in het veld". Het beleid van het ministerie van LNV is ook nadrukkelijk gericht op het in toenemende mate inschakelen van de landbouw bij het beheer van natuurwaarden in met name het agrarische gebied.

blanco pagina

12.1. Inleiding

De aanpak die tot een integrale gebiedsvisie heeft geleid, vraagt om een planopzet waarbij de ontwikkelingsdimensie van het beleid goed tot uitdrukking komt en van toepasselijke regelgeving wordt voorzien. Hierbij moet – uiteraard – rekening worden gehouden met de reikwijdte van het bestemmingsplaninstrumentarium ("wat kan en moet geregeld worden"). Verder dienen relaties te worden gelegd met uitvoering, toepassing en handhaving van beleid en met afstemming op ander relevant instrumentarium ter bereiking van de gebiedsdoelstellingen. Denk hierbij onder andere aan voorkoming of beperking van peilverlaging en onderbemaling, verbetering van waterkwaliteit en toepassing van milieuwetgeving (vermesting, geurhinder).

In veel bestemmingsplannen komen deze elementen – min of meer – impliciet tot uitdrukking, al dan niet met behulp van een beschrijving in hoofdlijnen. In dit plan wordt hieraan expliciet aandacht besteed. Dit is mogelijk doordat in het bestemmingsplan (plankaart en planvoorschriften) als het ware met drie "lagen" is gewerkt: bestemmingen op perceelsniveau, bestemmingen op gebiedsniveau (zones) en beschrijving in hoofdlijnen. In figuur 12 zijn deze drie lagen gevisualiseerd.

Figuur 12 Bestemmen in drie lagen

Deze aanpak leidt tot een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan waarbij samenhangen en doelstellingen op duidelijke wijze zichtbaar zijn gemaakt en waarbij ook goed rekening is gehouden met bouw- en gebruiksmogelijkheden op perceelsniveau, doordat de bestaande functies met een toepasselijke bestemming zijn vastgelegd. Daarbij biedt de beschrijving in hoofdlijnen bij uitstek mogelijkheden de beleidsintenties die verband houden met afstemming en handhaving, een plaats in de regelgeving te geven.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze aan deze aanpak gevolg is gegeven.

12.2. Aanpak in drie lagen

Bestemmingen op perceelsniveau

Op afzonderlijke kaartbladen (schaal 1:5.000) zijn bestemmingen toegekend aan de diverse aanwezige functies, overeenkomstig het huidige gebruik, zoals agrarische bedrijven, woningen, buitenplaatsen en niet-agrarische bedrijven.

De bestemmingen op perceelsniveau zijn voorzien van een "basispakket" aan bouwvoorschriften, waarbij op de plankaart bouwvlakken of – ingeval van agrarische bedrijven buiten het cultuurhistorisch waardevol gebied – bouwsteden zijn aangegeven.

Figuur 13 Toetsing in de praktijk

Bestemmingen op gebiedsniveau

Op de gebiedsbestemmingskaart (schaal 1:10.000) zijn ook bestemmingen toegekend aan gebieden. Dit op basis van de zonering ingevolge paragraaf 10.6 en figuur 11. Het betreft hier de bestemmingen:

- Agrarisch gebied met landschapswaarden (AL);
- Agrarisch gebied met verweving van landbouw en natuur- en landschapswaarden (ALN);
- Gebied met natuur- en landschapswaarden met agrarisch medegebruik (NA);
- Gebied met cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden (CLN).

In hoofdstuk III van de voorschriften wordt van deze bestemmingen per gebied de gewenste ontwikkelingsrichting tot uitdrukking gebracht inzake landbouw, natuur, landschap, recreatief (mede)gebruik en overige in de gebiedsvisie passende functies. Bij dit laatste gaat het onder meer om mogelijkheden voor niet-agrarisch gebruik (neveninkomsten) in combinatie met agrarische bedrijfsvoering en om gebruiksmogelijkheden van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen. Deze mogelijkheden zijn met name ingegeven door het streven naar het verbreden van de economische basis van het landelijk gebied in het algemeen en van de agrarische bedrijven in het bijzonder, naar aanleiding van de introductie van het concept "platteland vernieuwing". Per gebied wordt – gelet op de diverse kwetsbaarheden – bepaald welke functies onder welke voorwaarden toelaatbaar zijn.

Daarnaast wordt aangegeven welke bijzondere voorschriften er gelden in verband met de diverse gebieden en daarin voorkomende kwetsbaarheden, ook wat betreft de bestemmingen op perceelsniveau. Zo hebben ook de aanlegvoorschriften een plaats gekregen bij de bestemmingen op gebiedsniveau. Ook deze voorschriften hangen immers samen met de per deelgebied beoogde omgevingskwaliteiten.

Uit het per gebied opgestelde overzicht van passende functies mag niet worden afgeleid dat voor iedere nieuwe functie in de niet-agrarische sfeer ook nieuwe bebouwing mag worden opgericht. Uitgangspunt is dat daarbij gebruik wordt gemaakt van aanwezige bebouwing. Zo zullen in geval van beëindiging van agrarische bedrijfsvoering de bouw mogelijkheden "bevroren" worden op het moment dat de "oude" functie een einde neemt. Voor de nieuwe functies kunnen dan geen extra gebouwen worden opgericht (behoudens een enkel klein schuurtje). Van dit algemene principe kan alleen afgeweken worden indien de bestaande bebouwing dringend om sanering vraagt.

Beschrijving in hoofdlijnen

In de beschrijving in hoofdlijnen is vastgelegd welke gemeentelijke beleidsvisie en beleidsintenties aan het plan ten grondslag liggen en hoe deze doorwerken in planuitvoering/toepassing, afstemming en handhaving. De beschrijving in hoofdlijnen vormt aldus een samenhangend beleidsprogramma met betrekking tot de plandoelstellingen en een "bindmiddel" tussen bestemmingsplan en andere ruimtelijk relevant beleidsinstrumentarium.

Toetsing in de praktijk

In figuur 13 is een toetsingsschema opgenomen, terwijl bijlage 8 praktijkvoorbeelden samenvat. Met deze "praktijkvoorbeelden" wordt inzichtelijk gemaakt langs welke wegen snel een antwoord kan worden gevonden op de vraag of bijvoorbeeld voor een bestaand rundveehouderijbedrijf in het AL-gebied op een bouwvlak een nieuwe stal kan worden gebouwd, of een bestaand veehouderijbedrijf in het AL-gebied kan omschakelen naar fruitteelt, of dat een bestaand rundveehouderijbedrijf in het ALN-gebied een minicamping kan beginnen.

12.3. Artikelsgewijze toelichting op de planvoorschriften

Hoofdstuk I Begripsbepalingen

Artikel 1 Definities

In dit artikel worden de begrippen gedefinieerd, die in de voorschriften worden gehanteerd voorzover deze begrippen van het "normale" spraakgebruik afwijken of een specifiek juridische betekenis hebben. Bij de toetsing aan het bestemmingsplan zal moeten worden uitgegaan van

de in dit artikel aan de betreffende begrippen toegekende betekenis. Wat betreft de definities van volwaardig agrarisch bedrijf, deeltijdbedrijf en hobbyboeren wordt tevens verwezen naar artikel 22 lid 2.

Met betrekking tot agrarische bouwvlakken wordt erop gewezen dat uitsluitend als bouwvlakken worden beschouwd de gronden die op de plankaart zijn voorzien van de nadere aanwijzing "bouwvlak" (zie artikel 1 lid 5). Aldus zijn functieveranderingen ingevolge hoofdstuk III alleen mogelijk ter plaatse van bouwvlakken waar een agrarisch bedrijfscentrum is gevestigd en niet ter plaatse van landbouwschuren.

Overigens wordt opgemerkt dat onder de definitie van "veehouderij" (artikel 1, lid 11 onder a) niet alleen het houden van rundvee valt, maar ook het houden van schapen en/of paarden. Paardrijactiviteiten, rijsscholen en maneges, zoals in artikel 1 leden 32 t/m 34 bedoeld, vallen echter niet onder het begrip "veehouderij", evenmin als veehandelsbedrijven en africhtingsbedrijven voor paarden. Ter zake gelden afzonderlijke regelingen.

Hoofdstuk II Bestemmingen op perceelsniveau

Artikelen 2 t/m 15 Diverse bestemmingen op basis van het huidige gebruik

In deze artikelen zijn de gronden bestemd overeenkomstig het huidige gebruik (daaronder begrepen voorgenomen gebruik waarvoor concrete, te honoreren plannen bestaan). Tezamen met de bestemmingen voor de vier gebieden zijn aldus de gebruiksmogelijkheden, ook met het oog op de toekomst, vastgelegd.

Ter toelichting op diverse bestemmingsartikelen op perceelsniveau wordt voorts het volgende opgemerkt.

Artikel 2 Agrarische doeleinden

De aanwezig agrarische bedrijfscentra zijn weergegeven door middel van bouwsteden van maximaal 1 ha of door bouwvlakken met een oppervlakte tussen $\frac{1}{2}$ en 1 ha ingeval van volwaardige of reële agrarische bedrijven en een oppervlakte van ten hoogste $\frac{1}{2}$ ha ingeval van agrarische bedrijven bij wijze van deeltijd.

Per agrarisch bedrijf is in alle gevallen één bedrijfswoning toelaatbaar. Meestal is deze woning al aanwezig. Indien reeds een tweede of een derde agrarische bedrijfswoning aanwezig is, is de betrokken bouwstede dan wel het betrokken bouwvlak van de nadere aanwijzing "tweede agrarische bedrijfswoning" of "derde agrarische bedrijfswoning" voorzien. De maximuminhoudsmaat voor agrarische bedrijfswoningen bedraagt 500 m³.

Boog- en gaaskassen lager dan 1.50 m worden niet opgevat als bouwwerken en zijn daarom geregeld in de doeleindenomschrijving. Er geldt een maximale oppervlaktemaat buiten de bouwvlakken van 250 m² per bedrijf.

Hogere boog- en gaaskassen worden aangemerkt als gebouwen en vallen onder de bouwvoorschriften.

Artikel 3 Woondoeleinden

Alle burgerwoningen en bijbehorende bijgebouwen en tuinen zijn als zodanig bestemd. De inhoudsmaat bedraagt maximaal 600 m³, voorzover het de vertrekken boven het maaiveld betreft. Wat betreft de inhoud van ondergrondse ruimten wordt verwezen naar artikel 32. De oppervlakte aan bijgebouwen mag per woning maximaal 50 m² bedragen.

Artikel 4

De ligplaatsen van de woonschepen zijn positief bestemd. De oppervlakte van bergingen bij/per woonschip is beperkt tot 9 m². Tevens is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor verplaatsing van woonschepen naar een alternatieve locatie in het kader van het Woonschepen Knelpuntenplan Vecht.

Artikel 5 Buitenplaats

Alle in het plangebied voorkomende buitenplaatsen zijn als zodanig bestemd. Met thans aanwezige kantoren is rekening gehouden. In artikel 20 zijn voor meerdere woningen per buitenplaats en voor kantoren, waar deze nog niet aanwezig zijn, vrijstellingsbevoegdheden opgenomen. Voor nieuwe buitenplaatsen is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Verwezen wordt

naar paragraaf 11.3.3 van de plantoelichting (sanering niet-agrarische bedrijven gemeente Loenen).

Er wordt nadrukkelijk op gewezen dat bij rijksmonumenten ingeval van vernieuwing en planwijziging allereerst een monumentenvergunning op basis van de Monumentenwet dient te worden verleend.

Artikel 6 Bedrijfsdoeleinden

Bij de bestemming Bedrijfsdoeleinden is gebruikgemaakt van een zogenaamde Staat van Bedrijfsactiviteiten (milieucategorieën). Verwezen wordt naar artikel 1 lid 39 en paragraaf 9.2 van de plantoelichting.

Artikel 11 Natuur- en landschapsdoeleinden

Deze bestemming is op perceelsniveau gegeven aan de gronden die zijn aangewezen als beschermd natuurmonument en in eigendom van terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties en als natuurgebied worden beheerd.

Verder zijn natuurbestemmingen gegeven aan waardevolle natuur- en landschapselementen in de vorm van bosschages, waterpartijen en rietlanden (subbestemming NLe), cultuurhistorisch waardevolle elementen, zoals forten, batterijen, linedijken en indijken (subbestemming NLc) en beschermenswaardige watergangen met natuurwaarden (subbestemming NLw).

Opgemerkt wordt dat de overige waardevolle watergangen niet apart zijn bestemd en beschermd. De fijnmazigheid van het netwerk leidt ertoe dat bescherming via het bestemmingsplan weinig effectief is en beter kan geschieden op basis van vrijwillig natuurvriendelijk slootkantbeheer. Verwezen wordt naar de toelichting bij artikel 22 en paragraaf 11.3.3 van de plantoelichting (natuur en landschap).

Artikel 12 Water

Deze bestemming is gegeven aan het Amsterdam-Rijnkanaal en aan de hoofdwatertgangen. De Vecht, het Gein, de Angstel, de Winkel, de Waver, de Holendrecht en het Abcoudermeer hebben de bestemming Natuur- en landschapsdoeleinden, subbestemming NLw, gekregen. Andere watergangen zijn niet apart bestemd.

Artikel 13 Verkeersdoeleinden

De openbare wegen zijn voorzien van de bestemming Verkeersdoeleinden.

Artikelen 14 en 15 Leidingen/Waterkeringsdoeleinden

Aangezien leidingen en waterkeringen in alle gevallen samenvallen met andere bestemmingen op perceelsniveau zijn de desbetreffende gronden medebestemd voor leidingen en waterkeringen. Alvorens burgemeester en wethouders over een bouwvergunning beslissen, winnen zij schriftelijk advies in bij de desbetreffende beheerder. Aldus kunnen de belangen worden gecoördineerd, waarbij ingeval van waterkeringen het waterstaatsbelang steeds prevaleert. Overigens is voor het graven in de waterkering altijd toestemming van de beheerder van de waterkering vereist. Ter bescherming van de aanwezige leidingen zijn aanlegvoorschriften opgenomen.

Hoofdstuk III Bestemmingen op gebiedsniveau

Artikelen 16 t/m 18 Agrarisch gebied met landschapswaarden (AL), Agrarisch gebied met verweving van landbouw en landschaps- en natuurwaarden (ALN), Gebied met natuur- en landschapswaarden met agrarisch medegebruik (NA) en Gebied met cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden (CLN)

De gebiedsbestemmingen zijn hier nader geconcretiseerd.

Tabellen

De bestemmingen per deelgebied leiden – binnen het kader van de hoofddoelstelling die in de bestemmingsomschrijving tot uitdrukking is gebracht – tot diverse ontwikkelingsmogelijkheden. In deze artikelen is aangegeven welke functies aldus – onder nader omschreven voorwaarden – toelaatbaar en passend zijn. Een en ander is in de bij deze artikelen behorende tabellen tot uitdrukking gebracht.

Aanwezige functies (huidig gebruik) die niet in de tabellen voorkomen of die als niet-passend/toelaatbaar worden aangemerkt, zijn uitsluitend toelaatbaar op grond van de bestemmingen op perceelsniveau op basis van het huidige gebruik (zie kaartbladen 1:5.000 en hoofdstuk II van de voorschriften). Voor deze aanwezige functies leidt dit tot consolidatie. Dit wil zeggen

dat de desbetreffende functie alleen toelaatbaar is op de plaats waar deze zich thans bevindt, met slechts beperkte uitbreidingsmogelijkheden binnen het op de kaart aangegeven bouwvlak. In veel gevallen zal het echter om nieuwe functies gaan. Met "nieuwe functies" worden functies bedoeld die afwijken van de desbetreffende bestemming ingevolge hoofdstuk II, daaronder begrepen nieuwe bouwvlakken/bouwsteden op plaatsen waar deze niet op de plankaart zijn aangegeven.

Een en ander leidt schematisch tot de gebruiksmogelijkheden zoals in figuur 14 aangegeven.

Figuur 14 Gebruiksmogelijkheden

gebieden		percelen	ontwikkeling	consolidatie
•	passende functie =	huidig gebruik	•	
•	passende functie ≠	huidig gebruik		•
•	passende functie =	nieuw gebruik	•	
• nieuw gebruik ≠ passende functie			In het geheel niet toelaatbaar	

Overschrijding bouwsteden/bouwvlakken

Voor het AL- en het ALN-gebied is een vrijstellingsmogelijkheid opgenomen voor overschrijding van de bouwvlakgrenzen of de overschrijding van de begrenzing van de bouwstede ten behoeve van volwaardige agrarische bedrijven en reële agrarische bedrijven met perspectief op volwaardigheid. Overigens kan deze vrijstelling alleen verleend worden, indien dit uit milieuoogpunt mogelijk is (zie hiervoor artikel 35).

Nieuwe agrarische functies

Voor nieuwe agrarische functies zijn alleen in het AL-gebied mogelijkheden aanwezig. Verwezen wordt naar de artikelen 16 t/m 18; tabellen 1 t/m 3. De toekenning van nieuwe bouwsteden en bouwvlakken is geregeld door middel van een wijzigingsbevoegdheid ex artikel 11 WRO voor volwaardige/reële agrarische bedrijven (bouwvlakken met een oppervlakte tussen 0,5 en 1 ha). Voor agrarische bedrijven bij wijze van deeltijd mogen alleen nieuwe bouwvlakken worden geprojecteerd ter plaatse en ter vervanging van de op kaart aangegeven bouwvlakken en bouwsteden, een en ander al dan niet gecombineerd met bepaalde niet-agrarische neventakken (zie artikel 20, tabel 5a). Verwezen wordt naar artikel 1 lid 18 en paragraaf 11.3 van de plandoelstelling (nevenactiviteiten). Enkele niet-agrarische neventakken zijn uitsluitend toelaatbaar in combinatie met agrarische bedrijfsvoering. Met andere woorden, indien de agrarische functie op een bouwvlak of bouwstede wordt beëindigd, is de betreffende niet-agrarische neventak niet langer toelaatbaar. Verwezen wordt naar tabel 5a, voorschrift 6.

Nieuwe agrarische bouwvlakken zijn niet toegestaan in de zones ALN en NA.

Bij de wijzigingsbevoegdheid voor nieuwe bouwvlakken is onder andere rekening gehouden met eventuele milieuproblematiek door toepassing van planwijziging uit te sluiten indien niet aan de regelgeving op milieugebied kan worden voldaan (zie hiervoor artikel 35).

Voor een goede plantoepassing is van belang dat ook in de praktijk een duidelijk onderscheid kan worden gemaakt tussen enerzijds volwaardige/reële agrarische bedrijven en deeltijdbedrijven en anderzijds hobbyboeren (zie artikel 1 lid 13 t/m 16).

Nieuwe niet-agrarische functies

In artikel 21, tabel 5b is in samenhang met de tabellen 1 t/m 4 aangegeven welke nieuwe functies toelaatbaar zijn en welke voorschriften daarbij gelden. In dit verband is met het oog op de ontsluitingssituatie van de diverse bouwvlakken ook themakaart nr. 1 van belang (zie tabel 5b, voorschrift 9).

Indien ter plaatse van agrarische bouwvlakken de agrarische functie een einde heeft genomen, zijn alternatieve functies (wonen, bedrijven) toelaatbaar met inachtneming van de daarbij gel-

dende voorschriften. Daarbij moet altijd gebruik worden gemaakt van aanwezige bebouwing, tenzij:

- het een enkel schuurtje betreft dat niet groter is dan 6 m² (artikel 20, voorschrift 2 onder a);
- bestaande bebouwing bouwkundig in zeer slechte staat verkeert (artikel 20, voorschrift 2 onder c).

Het plan voorziet niet alleen in niet-agrarische functies in combinatie met agrarische bedrijfsvoering of in de plaats hiervan. Artikel 20, tabel 5, voorziet ook in de mogelijkheid van andere functies ter plaatse van bouwvlakken met een andere dan agrarische bestemming. Hierbij is onder andere rekening gehouden met de vestiging van nieuwe niet-agrarische bedrijven op gronden die ingevolge hoofdstuk II een bedrijfsbestemming overeenkomstig het huidige gebruik hebben gekregen. In dit verband is de Staat van Bedrijfsactiviteiten van belang. Hiermee kan worden voorkomen dat zich in het plangebied bedrijven vestigen die daar qua milieuhinder niet thuishoren (artikel 20, tabel 5, voorschrift 4; zie ook paragraaf 9.2). Onder de Staat van Bedrijfsactiviteiten vallen geen detailhandels- of horecabedrijven. Deze zijn als nieuwe functie dus uitgesloten.

Wanneer het om nieuwe niet-agrarische functies gaat mogen er geen nieuwe woningen bijkomen. Op dit uitgangspunt kunnen alleen uitzonderingen worden gemaakt indien:

- extra woningen in een monument/beschermenswaardig pand dan wel in buitenplaatsen garanties bieden voor behoud en/of herstel van een dergelijk pand, uiteraard voorzover dit ook op grond van de Monumentenwet toelaatbaar is (artikel 20, voorschrift 3 onder d en artikel 21, voorschrift 3 onder d en e).

De regeling in het bestemmingsplan laat overigens onverlet dat voor wijziging van een beschermd monument ook een vergunning van burgemeester en wethouders ingevolge artikel 11 van de Monumentenwet is vereist.

Artikel 21 Aanlegvoorschriften

Om te voorkomen dat een terrein minder geschikt wordt voor de daaraan gegeven bestemming en om een reeds gerealiseerde bestemming te beschermen, kunnen bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden aan een vergunning worden gebonden (aanlegvergunning). Aanlegvoorschriften zijn zinvol voor activiteiten, waarbij niet bij voorbaat vaststaat of zij wel of niet in strijd met de bestemming zijn. De aanlegvoorschriften maken het dan mogelijk om de voorgenomen ingreep van geval tot geval te beoordelen.

In dit verband is ook van belang dat het bestemmingsplan één van de instrumenten is die kunnen worden ingezet ter bevordering van ecologische, landschappelijke en milieukwaliteiten. Andere instrumenten betreffen onder meer beheersovereenkomsten in het kader van Relatienota-beleid en de keur van het waterschap. Gezien de beschikbaarheid van verschillend instrumentarium is het gewenst het bestemmingsplan slechts in te zetten waar andere instrumenten niet beschikbaar zijn of – gelet op de belangen die aan de orde zijn – tekortschieten.

Overigens wordt verwezen naar artikel 21 en tabel 6. Wat de toelaatbaarheidscriteria betreft wordt er op gewezen dat aanvragen vergezeld dienen te gaan van een (inrichtings)plan. Hierdoor ontstaat een concreet afwegingskader bij de beoordeling van de toelaatbaarheid van de desbetreffende ingreep.

Verder wordt het volgende opgemerkt:

- Er is bij de aanlegvoorschriften uitdrukkelijk rekening gehouden met de diverse kwetsbaarheden en gebiedskarakteristieken in de onderscheiden gebieden en – n relatie daarmee – met de belangen van de landbouw (zie tabel 6).
- Ingeval van ingrepen aan sloten en de aanleg van wandel- of fietspaden (voorzover aanlegvergunningplichtig gesteld) geldt een compensatieverplichting in verband met de natuurwaarden die ten gevolge van de ingrepen verloren (kunnen) gaan.
- In een aantal situaties wordt ter voorkoming van verstoring van broedplaatsen van vogels, ook gelet op het tijdstip van het jaar waarop de activiteiten plaatsvinden (bijvoorbeeld ingeval van slootdemping, de aanleg van wandel- en fietspaden en werkzaamheden aan leidingen).
- Voorzover voor de teelt van ruwvoedergewassen ter voorziening in de eigen behoefte een aanlegvergunning is voorgeschreven, wordt verwezen naar de definitie van artikel 1 lid 19.

- Uit deze definitie blijkt dat het begrip "eigen behoefte" aan jaarlijkse perioden is gekoppeld. Dit betekent dat een eventueel vereiste aanlegvergunning ieder seizoen opnieuw moet worden aangevraagd, ook als de teelt op dezelfde locatie plaatsvindt als het jaar daarvoor.
- De aanlegvoorschriften bevatten een sloopregeling ten aanzien van waardevolle panden/objecten die geen rijks- of provinciaal monument zijn. Deze panden/objecten zijn op de plankaart van de nadere aanwijzing "beschermenswaardig pand" voorzien. Ook terzake geldt een compensatieverplichting, tenzij het gedeeltelijke sloop betreft en het te amoveren gedeelte niet beschermenswaardig is.
 - Behoudens de sloopregeling gelden de aanlegvoorschriften niet ter plaatse van bouwvlakken.
 - Uit een oogpunt van overzichtelijkheid blijkt uit tabel 6 ook wanneer een absoluut verbod op zijn plaats is (zie ook artikel 43 lid 5).

Hoofdstuk IV Beschrijving in hoofdlijnen

Artikel 23 Beschrijving in hoofdlijnen

In de beschrijving in hoofdlijnen zijn de algemeen geldende beleidsintenties samengevat (lid 1) en is aangegeven hoe hieraan door middel van het bestemmingsplan inhoud wordt gegeven. In de leden 4 t/m 8 is aangegeven welke maatregelen het gemeentebestuur nastreeft om buiten het bestemmingsplan om de beleidsintenties te realiseren. In lid 9 is aangegeven op welke wijze dit bestemmingsplan zal worden gehandhaafd.

Hoofdstuk V Algemene bepalingen

Artikel 24 Procedurevoorschrift planwijziging

In het onderhavige artikel is bepaald dat bij de voorbereiding van besluiten waarbij toepassing wordt gegeven aan artikel 11 WRO de openbare voorbereidingsprocedure van Afdeling 3.4 van de Awb van toepassing is.

Artikel 25 Wijze van meten

Het onderhavige artikel geeft aan hoe hoogte- en andere maten die bij het bouwen in acht genomen dienen te worden, gemeten moeten worden. Ondergrondse ruimten tellen niet mee bij het bepalen van de inhoudsmaat.

Artikel 26 Straalpad

Dit artikel is opgenomen om te allen tijde uit te sluiten dat de straalverbinding wordt belemmerd.

Artikel 27 Situering gebouwen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd nadere eisen te stellen aan onder meer situering, verhouding breedte-diepte en de dakvorm van gebouwen. Aldus wordt bijgedragen aan algemene omgevingskwaliteit passend bij het landelijk gebied.

Artikel 28 Rooilijn

Voor de definitie wordt verwezen naar artikel 1 lid 6. In artikel 28 is aangegeven dat de rooilijn niet mag worden overschreden. In het geval dat zich in de nabijheid bouwvlakken of bouwsteden bevinden met een rooilijn die dicht bij de weg is gelegen, kunnen burgemeester en wethouders vrijstelling verlenen van de algemeen geldende rooilijnvoorschriften.

Artikel 29 Zijferscheidingen

Omdat deze bepaling voor alle bestemmingen met bouwmogelijkheden geldt en een algemene strekking heeft, is deze regeling in dit hoofdstuk opgenomen.

Artikel 30 Bruggen

Met deze regeling wordt – indirect – een bijdrage geleverd aan beperking van wegen en paden in het open weidegebied. Om redenen van doelmatigheid is deze algemene, voor het hele plangebied geldende regeling in de algemene bepalingen opgenomen.

Artikel 31 Steigers

Met deze regeling wordt voorkomen dat langs bevaarbare wateren zonder beperkingen steigers gebouwd kunnen worden. Zo is de bouw van steigers ter plaatse van de subbestemming vRz (zomerhuizen) niet toegestaan. Evenals artikel 29 (bruggen) is ook deze algemene, voor het hele plangebied geldende regeling in de algemene bepalingen opgenomen.

Artikel 32 Ondergronds bouwen

In dit artikel is geregeld onder welke gebouwen ondergrondse ruimten toelaatbaar zijn, wat de maximale inhoudsmaat is en onder welke voorwaarden voorzieningen voor licht- en luchttoetreding en toegangen toelaatbaar zijn.

Artikel 33 Afstand van woningen tot de weg

Er moet aan de Wet geluidhinder worden voldaan, indien een nieuwe woning/woonruimte tot stand komt met toepassing van de vrijstellings- of wijzigingsbevoegdheid van artikel 16, voorschrift 12; artikel 17, voorschrift 6 en artikel 20, voorschriften 3 en 10 en artikel 21, voorschriften 2, 3 en 7. Er is een "Verzoek hogere waarde" bij Gedeputeerde Staten ingediend opdat de afstandsmaten tot de weg kunnen worden verkleind.

Artikel 34 Molenbiiotoop

Ten einde vrije windvang voor de aanwezige molens te garanderen zijn burgemeester en wethouders bevoegd nadere eisen te stellen aan de hoogte van de gebouwen in een cirkel van 400 meter rondom de molen.

Artikel 35 Archeologische vindplaatsen

Om beschermde archeologische monumenten en de archeologisch waardevolle terreinen veilig te stellen, is in dit artikel bepaald dat op bedoelde locaties (zie plankaart) slechts mag worden gebouwd indien en voorzover de archeologische waarden niet worden geschaad. Hiertoe moet schriftelijk advies worden ingewonnen bij de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), uiteraard met inachtneming van de termijnen die voor de afhandeling van bouw-aanvragen gelden. Artikel 35 geldt niet voor terreinafscheidingen, tuinmeubilair en carports en evenmin voor gebouwen zolang de oppervlakte niet wordt uitgebreid.

Artikel 36 Beschermenswaardige panden/objecten

In dit artikel is bepaald dat beschermenswaardige panden/objecten alleen mogen worden vernieuwd, veranderd of uitgebreid indien het bouwplan strekt tot behoud of versterking van het uitwendig karakter van het gebouw.

Van deze regeling kan vrijstelling worden verleend ten behoeve van bedrijfsgebouwen van agrarische bedrijven, als een doelmatige agrarische bedrijfsvoering door deze regeling zwaar zou worden belemmerd.

Artikel 37 Agrarische bedrijven en milieuhinder

In dit artikel is bepaald dat vanwege nieuwe bouwvlakken of bouwsteden ten behoeve van agrarische bedrijven geen situatie mag ontstaan die uit milieuhygiënisch oogpunt bezwaarlijk is. Dit is ook van toepassing bij uitbreiding van bouwvlakken/bouwsteden ten behoeve van agrarische bedrijven, alsmede bij fruit- en sierteelt.

Artikel 38 Afstanden tussen woningen en veehouderijbedrijven

In dit artikel is bepaald dat de afstand van woningen tot aan de grens met de bestemming Agrarische doeleinden niet mag verkleinen, om te voorkomen dat agrarische bedrijven in hun bedrijfsvoering worden beperkt door woningen. Om flexibel met deze problematiek om te kunnen gaan, is een vrijstellingsbevoegdheid opgenomen, indien de milieusituatie gedurende de planperiode zou wijzigen.

Artikel 39 Bestaande maten

Met deze bepaling wordt voorkomen dat bestaande situaties die afwijken van de maatvoering ingevolge hoofdstuk II – onbedoeld – geheel of gedeeltelijk onder het overgangsrecht van het bestemmingsplan vallen.

Artikel 40 Algemene vrijstellingsbevoegdheid

In dit artikel wordt aangegeven in hoeverre vrijstelling kan worden verleend voor geringe afwijkingen van de bouwvoorschriften (maatvoering).

Artikel 41 Algemene wijzigingsbevoegdheid

In dit artikel wordt aangegeven in hoeverre het plan gewijzigd kan worden voor kleine overschrijdingen van de bestemmingsgrenzen.

Artikel 42 Dubbeltelbepaling

Artikel 42 bevat een algemene regeling waarmee kan worden voorkomen dat er in feite meer wordt gebouwd dan het bestemmingsplan beoogt, bijvoorbeeld ingeval (onderdelen van) bouwvlakken van eigenaars verschillen. De regeling is met name van belang met het oog op woningbouw.

Met betrekking tot agrarische verblijfswoningen bevat artikel 42 een specifieke regeling.

Artikel 43 Gebruiksverboden

In dit artikel is een algemeen verbod opgenomen voor gebruik in strijd met de bestemmingen. In lid 2 is aangegeven welk gebruik in ieder geval verboden is en in lid 3 welk gebruik hieronder niet wordt verstaan. Lid 4 bevat de zogenaamde "toverformule", door middel waarvan vrijstelling van de algemene gebruiksverboden kan worden verleend.

Lid 5 bevat vervolgens een aantal bijzondere gebruiksverboden waarvoor geen vrijstelling kan worden verleend. Terzake wordt verwezen naar artikel 22, tabel 6. Het betreft hier ingrepen die niet aanlegvergunningplichtig kunnen worden gesteld omdat zij in geen geval toelaatbaar zijn.

Hoofdstuk VI Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 44 Gebruik in strijd met het plan

Artikel 44 betreft de overgangsbepaling met betrekking tot gebruik van onbebouwde gronden en bouwwerken voorzover dat gebruik afwijkt van het bestemmingsplan op het moment dat dit rechtskracht verkrijgt.

Artikel 45 Bouwen in strijd met het plan

Het overgangsrecht ten aanzien van bouwen is neergelegd in artikel 45. Uitbreiding van de bebouwing is slechts mogelijk met vrijstelling van burgemeester en wethouders.

Artikel 46 Strafbepaling

Het gebruik van gronden en bouwwerken in strijd met de bestemming, alsmede het verrichten van vergunningplichtige werken of werkzaamheden zonder vergunning, is strafbaar en kan worden bestraft met een geldboete van de derde categorie dan wel met een hechtenis van ten hoogste 6 maanden.

Artikel 47 Titel

Dit artikel geeft aan onder welke naam dit plan kan worden aangehaald.

13. Economische uitvoerbaarheid

135

Binnen het plangebied doen zich geen situaties of ontwikkelingen voor die in opdracht en/of ten laste van de gemeente zullen worden gerealiseerd.

Gelet hierop kan worden afgezien van onderzoek zoals bedoeld in artikel 9 van het Besluit op de ruimtelijke ordening.

Bijlage 1. Archeologische waarden

Terreinen van zeer hoge archeologische waarde

Terreinen van oudheidkundige betekenis die op grond van door de ROB gehanteerde criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, contextwaarde) zijn aangewezen als behoudenswaardig. Een gedeelte is reeds beschermd ex artikel 6 (of 4) van de Monumentenwet 1988. Uit de overige terreinen kan een selectie gemaakt worden met de bedoeling deze voor te dragen voor bescherming (ex artikel 3), teneinde een wettelijke bescherming te verkrijgen ex artikel 6 van de Monumentenwet.

Het betreft de volgende terreinen:

- terrein waarin de resten van het kasteel "Cronenburg" uit de late Middeleeuwen;
- terrein waarin de resten van het kasteel "Abcoude" uit de late Middeleeuwen.

Terreinen van hoge archeologische waarde

Terreinen van oudheidkundige betekenis die op grond van de door de ROB gehanteerde criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, contextwaarde) zijn aangewezen als behoudenswaardig. Deze archeologische monumenten hebben een lagere score aan de hand van de hierboven genoemde criteria dan de terreinen van zeer hoge archeologische waarde. Voor een aantal terreinen geldt echter dat de exacte kwaliteit en omvang van het monument nog niet vaststaat. Wel is het duidelijk dat er dan sprake is van een terrein van hoge archeologische waarde. Op grond van vervolgonderzoek zou een dergelijk terrein alsnog bij een hogere categorie ingedeeld kunnen worden. Een aantal terreinen kunnen geselecteerd worden met de bedoeling deze voor te dragen voor bescherming (ex artikel 3), teneinde een wettelijke bescherming te verkrijgen ex artikel 6 van de Monumentenwet.

Het betreft de volgende terreinen:

- terrein waarin resten van een kano uit de ijzertijd;
- terrein met sporen van bewoning uit de late ijzertijd en late Middeleeuwen;
- terrein waarin een huisterp.

Terreinen van archeologische waarde

Terreinen van oudheidkundige betekenis die op grond van de door de ROB gehanteerde criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, contextwaarde) zijn aangewezen als archeologisch waardevol.

Het betreft het volgende terrein:

- terrein waarin de resten van het versterkte huis "Huis te Velde" uit de late Middeleeuwen.

Terreinen van archeologische betekenis

Terreinen van oudheidkundige betekenis die nog niet gewaardeerd zijn op grond van door de ROB gehanteerde criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, contextwaarde). Het betreft hier terreinen waar op grond van gedane vondsten en/of waarnemingen (meer) archeologische sporen en vondsten kunnen worden verwacht.

Het betreft de volgende terreinen:

- terrein waarin resten van het dorp "Loenersloot" uit de late Middeleeuwen;
- twee terreinen waarin een huisterp;
- terrein waarin resten van het versterkte huis "Groenewoud";
- terrein waarin resten van het landhuis "Zwaangein";
- terrein waarin resten van het landhuis "Groengenoegen";
- terrein waarin sporen van bewoning.

Archeologische vindplaatsen

Dit betreft losse oudheidkundige bodemvondsten. In het plangebied komt een groot aantal vindplaatsen voor. Deze vindplaatsen zijn gesitueerd op de stroomruggen van de rivier de Vecht en langs de rivieren de Angstel, Winkel en Gein.

Bijlage 2. Rijksmonumenten

1

adres	naam	type
Loenen:		
Angstelkade 7/8	v/h Klein Middenhoek	krukhuisboerderij
Bloklaan 1		brugwachtershuis
Oud Over 3	Vegtlust	buitenplaats/herenhuis
Oud Over 5	Bosch en Vecht	buitenplaats/herenhuis
Oud Over 8	Bijddorp	buitenplaats/herenhuis
Oud Over 59	Vecht en Lommer	buitenplaats/herenhuis
Oud Over 88	v/h Steenklip	langhuisboerderij
Oud Over 104	Loenerveensemolen	poldermolen
Oud Over 120/148	De Glashut	arbeiderswoningen
Provincialeweg 2		brugwachtershuis
Rijksstraatweg 3		langhuisboerderij
Rijksstraatweg 6	Vijverhof	buitenplaats/herenhuis
Rijksstraatweg 7		langhuisboerderij
Rijksstraatweg 14	Over Holland	buitenplaats/herenhuis
Rijksstraatweg 18	Sterreschans	buitenplaats/herenhuis
Rijksstraatweg 20	Sterreschans	buitenplaats/herenhuis
Rijksstraatweg 24	Rupelmonde	buitenplaats/herenhuis
Rijksstraatweg 53	Vreedenhof	buitenplaats/herenhuis/ koetshuis
Rijksstraatweg 55	Middenhoek	woonhuis
Rijksstraatweg 61	Middenhoek	woonhuis
Rijksstraatweg 74	Middenhoek	woonhuis
Rijksstraatweg 66	v/h Gemenelandshuis	woonhuis
Rijksstraatweg 76	Nieuwerhoek	buitenplaats/oranjerie/koetshuis
Rijksstraatweg 78	Nieuwerhoek	buitenplaats/herenhuis
Rijksstraatweg 80	Nieuwerhoek	buitenplaats/tuinmanswoning
Rijksstraatweg 84	Cronenburgh	buitenplaats/herenhuis
Rijksstraatweg 86	Cronenburgh	buitenplaats/woning/monument
Rijksstraatweg 168/170	Huis Te Velde	langhuisboerderij
Zandpad 29	Weeresteyn	buitenplaats
Vreeland:		
Bergseweg 18	Vreedendorst	buitenplaats
Boslaan 2		woonhuis/koepelkamer
Boslaan 9	Slotzicht	buitenplaats/herenhuis
Loenenseweg 4	Sans souci	langhuisboerderij
Nigtevechtseweg 43	Altoos Dankbaar	krukhuisboerderij
Nigtevechtseweg 43a	Hoekermolen	poldermolen
Nigtevechtseweg 47	't Hockerland	stolpboerderij
Kleizuwe 131/131a	Forthoeve	dwarshuisboerderij
Nigtevecht:		
Kanaaldijk-Oost 8		krukhuisboerderij
Klompweg 18	Breevecht	buitenplaats
Klompweg 24	Vechtgenoegen	langhuisboerderij
Klompweg 62	Zwaanwijk	koetshuis
Klompweg 80	Overdam	dwarshuisboerderij
Klompweg 46/72	Zwaanwijk	buitenplaats
Vreelandseweg 59		
Loenersloot:		
Rijksstraatweg 201	Loenersloot	brugwachtershuis
Rijksstraatweg 203	Loenersloot	brugwachtershuis
Rijksstraatweg 207	Loenersloot	krukhuisboerderij
Rijksstraatweg 209	Loenersloot	koetshuis
Rijksstraatweg 211	Loenersloot	buitenplaats/kasteel
Slotlaan 8	stil genoegen	krukhuisboerderij

Bijlage 3. Fietsvoorzieningen

Wegvak	onderdeel utilitair fietsnetwerk	Soort fietsvoorzieningen
Rijkswegen		
Autosnelweg A2 (Holendrecht-Abcoude)		vrijliggend fietspad westzijde
Autosnelweg A2 (Abcoude-Vinkeveen)		geen
Autosnelweg A2 (Vinkeveen-Breukelen)		geen
Provinciale wegen		
N201 (A2-Loenersloot)	*	vrijliggend fietspad noordzijde
N201 (Loenersloot-N402)	*	vrijliggende fietspaden
N201 (N402-Loenenseweg)	*	vrijliggend fietspad zuidzijde
N201 (Loenenseweg-Sluisje)	*	vrijliggend fietspad zuidzijde
N402 (N201-Loenen)	*	vrijliggende fietspaden
N402 (Loenen-Bloklaan)	*	fietsstroken
N402 (Bloklaan-Nieuwersluis)	*	gemengde verkeersafwikkeling
N402 (Nieuwersluis-Breukelen)	*	vrijliggend fietspad zuidzijde
N403 (N402-Veendijk)	*	vrijliggend fietspad zuidzijde
Overige wegen		
Burgemeester des Tombeweg		fietspad tweezijdig
Kanaaldijk-Oost	*	gemengde verkeersafwikkeling
Vinkenkade (ten noorden van Winkeldijk)	*	vrijliggend fietspad
Lange Coupure	*	vrijliggende fietspaden
Rijksstraatweg (Abcoude-Baambrugge)	*	gedeeltelijk suggestiestroken, gedeeltelijk gemengde verkeersafwikkeling
Rijksstraatweg (Baambrugge-Loenersloot)	*	fietsstroken en snelheidsremmende maatregelen
Rijksstraatweg (N201-Loenersloot)	*	fietsstroken
Vinkenkade (ten zuiden van Winkeldijk)	*	vrijliggend fietspad
Oost-Kanaaldijk	*	gemengde verkeersafwikkeling
Singel (Spoorlaan-N201)	*	gemengde verkeersafwikkeling
West-Kanaaldijk	*	gemengde verkeersafwikkeling
West-Kanaaldijk	*	ten noorden van Velterslaan afgesloten voor autoverkeer
Winkeldijk (ten westen A2)		gemengde verkeersafwikkeling
Gein-Zuid	*	gemengde verkeersafwikkeling
Mijndensedijk/Oud Over alleen bestemmingsverkeer	*	gemengde verkeersafwikkeling
Zuwe		gemengde verkeersafwikkeling
Boslaan	*	gemengde verkeersafwikkeling, alleen bestemmingsverkeer
Bergseweg		gemengde verkeersafwikkeling
Nigtevechtseweg/Loenenseweg		gemengde verkeersafwikkeling
Klompweg		gemengde verkeersafwikkeling
Dwarskade		gemengde verkeersafwikkeling
Gein-Noord	*	gemengde verkeersafwikkeling
Kleizuwe		gemengde verkeersafwikkeling
Loenenseweg/Vreelandseweg		gemengde verkeersafwikkeling
Voetangelweg		gemengde verkeersafwikkeling
De Horn		gemengde verkeersafwikkeling
Botshol		gemengde verkeersafwikkeling

Bijlage 4. Inventarisatie bedrijvigheid en Staat van Bedrijfsactiviteiten

1

straat	nr.	naam en aard van het bedrijf	S.B.I. code	categorie S.v.B.	totaal opgesteld motorisch vermogen	algemene toelaatbaarheid	opmerkingen/bijzonderheden/eventuele klachten	bestemmingsregeling
Loenen								
Bloklaan	t.o. 24	Hoveniersbedrijf	01.4	1		1		Bho
Kleizuwe	105a	Bomenrooibedrijf	01.4	3		2		Bbr
Klompweg	86	De Bie, autoreparatiebedrijf	50.1	2		-		Bau
Nigtevechtseweg	112	Blankevoort, aannemersbedrijf in baggerwerken	45.2	3		2		Ba
Oostkanaaldijk	11	Kruijff, op- en overslag K3-producten	51.51	4+		-		Bgbr
	16	Castel, agrarisch loonbedrijf	01.4	3		2		Bl
Oud-Over	110	Slijppol, opslag aluminium	51.52	3		2		Bo
Rijksstraatweg	3	Spruyt, agrarisch loonbedrijf	01.4	3		2		Bl
	93	Hoveniersbedrijf	01.4	1		2		Bho/a
	93a	Opslag	51	2		2		Bo
	169	Van Lindenberg, techn. installatiebedrijf	45.3	2		2		Bis
	184	Gemeentewerf	45.2	3		2		Bgw
N201	-	Benzineservicestation met LPG	50.5	3		-		Bbsl
Oostkanaaldijk	-	Afvalwaterzuiveringsinstallatie	90	4+		-		Bcz
Oud Over	112	Randeraat, agr. loonbedrijf	01.4	3		2		Bl

Inleiding

In dit bestemmingsplan wordt de toelaatbaarheid van bedrijven en bedrijfsactiviteiten gekoppeld aan een Staat van Bedrijfsactiviteiten. Dit is een lijst waarin de meest voorkomende bedrijven en bedrijfsactiviteiten al naar gelang de te verwachten belasting voor het milieu zijn ingedeeld in een aantal categorieën. Omdat de Staat van Bedrijfsactiviteiten wordt gebruikt voor de milieuzonering in het kader van bestemmingsplannen zijn hierbij alleen de ruimtelijk relevante milieuaspecten van belang:

- geluid;
- geur;
- stof;
- gevaar (met name brand- en explosiegevaar);
- verkeersaantrekkende werking.

De hier gebruikte lijst deelt de bedrijven in in zes gewone categorieën (waarbij twee categorieën nog zijn onderverdeeld in subcategorieën) en drie A-categorieën. Categorie 1 heeft betrekking op bedrijven die geen hinder van belang veroorzaken en categorie 6 op zeer zware industrie. De drie A-categorieën (categorieën 4.1A/4.2A, 5A en 6A) bevatten de inrichtingen die in belangrijke mate geluidshinder kunnen veroorzaken zoals bedoeld in artikel 41 van de Wet geluidhinder.

Gebruikte bronnen

Als belangrijkste bron bij het opstellen van de Staat van Bedrijfsactiviteiten is gebruik gemaakt van de lijst van bedrijfstypen uit de publicatie "Bedrijven en milieuzonering" van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten van 1992. In deze lijst worden voor een groot aantal bedrijfstypen en -activiteiten richtafstanden ten opzichte van een rustige woonwijk gegeven. Daarbij is ervan uitgegaan dat de bedrijven ter voorkoming van hinder en/of gevaar die technieken toepassen, die thans als de meest gebruikelijke worden beschouwd.

De lijst is ten behoeve van de Staat van Bedrijfsactiviteiten met behulp van andere bronnen en praktijkervaringen verder verfijnd (o.a. differentiatie naar grootte). De Staat van Bedrijfsactiviteiten wijkt dus op een aantal punten af van de lijst van bedrijfstypen van de VNG.

Deze Staat van Bedrijfsactiviteiten is gebaseerd op de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) uit 1993.

Categorie-indeling en criteria voor de toelaatbaarheid van bedrijven

In de VNG-publicatie zijn de 10 richtafstanden van de lijst van bedrijfstypen teruggebracht tot zes categorieën. Met het oog op de praktische toepassing zijn in deze Staat van Bedrijfsactiviteiten de categorieën 3 en 4 nader onderverdeeld in elk twee subcategorieën.

De richtafstanden en het aspect verkeersaantrekkende werking zijn vertaald naar de volgende (ruimtelijke) criteria voor de toelaatbaarheid:

- categorie 1 : bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving toelaatbaar zijn in woonwijken.
- categorie 2 : bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving toelaatbaar zijn tussen of onmiddellijk naast woonbebouwing, echter alleen in gebieden met gemengde functies.
- categorie 3 : bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving in enige mate ruimtelijk gescheiden dienen te zijn van woonwijken en dienen te zijn voorzien van een eigen autoverbinding met de hoofd- en/of verzamelwegen:
 - . subcategorie 3.1: toelaatbaar aan de rand van woonwijken echter in het algemeen gescheiden door een weg of een groenstrook;
 - . subcategorie 3.2: gescheiden door een andere niet of weinig gevoelige functie (afstandsindicatie 100 meter).
- categorie 4 : bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving op behoorlijke afstand van woonwijken gesitueerd dienen te zijn:
 - . subcategorie 4.1: afstandsindicatie 200 meter;
 - . subcategorie 4.2: afstandsindicatie 300 meter.

categorieën 5 en 6: bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op grote afstand van woonwijken gesitueerd dienen te zijn. De aan te houden afstanden dienen per geval te worden bepaald (richtafstanden van bedrijven uit categorie 5: 500 - 1.000 meter, categorie 6: 1.500 meter).

Met name bij bedrijven uit categorie 3.1 is er van uitgegaan dat bij de inrichting van het terrein (wijze van ontsluiting, situering van bebouwing) voldoende rekening wordt gehouden met mogelijke hinder in de directe omgeving. Dit kan in voorkomende gevallen worden afgedwongen door middel van de in de voorschriften opgenomen bevoegdheid om nadere eisen te stellen aan onder meer de situering van de bebouwing.

De bedrijven uit categorieën 4.1A/4.2A, 5A en 6A komen voor wat betreft de mate van hinder en gewenste afstand overeen met de categorieën 4.1/4.2, 5 en 6 maar zijn alleen toelaatbaar als op het betreffende terrein een geluidszone ex art. 41 e.v. respectievelijk 53 e.v. van de Wet geluidhinder wordt vastgesteld.

Bij de bovenbeschreven criteria voor de toelaatbaarheid is (behalve voor categorie 2) uitgegaan van zonerings ten opzichte van een rustige woonwijk. Voor andere omgevingstypen zoals incidentele woonbebouwing, woonbebouwing in een stedelijke omgeving, andere gevoelige functies of stiltebehoevende gebieden met natuurwaarden kunnen, indien de situatie daartoe aanleiding geeft, de richtafstanden worden aangepast. Dit zal per geval beoordeeld moeten worden.

Opzet van de Staat

In de Staat zijn twee verschillende soorten categorie-indelingen toegepast (zie ook de inhoudsopgave):

- indeling op grond van bedrijfsactiviteiten (hoofdstuk I);
- indeling op grond van het opgestelde motorisch vermogen (hoofdstuk II).

In beginsel zijn beide indelingen van toepassing.

De indeling van hoofdstuk I is de belangrijkste. Als basis hiervoor is gebruik gemaakt van de SBI. Deze indeling wordt hier gebruikt om bedrijfsactiviteiten in te kunnen delen. Het kan dus voorkomen dat de activiteiten binnen een bedrijf in twee of meer verschillende groepen volgens de SBI-indeling vallen. In die gevallen geldt dan de hoogste categorie van deze Staat van Bedrijfsactiviteiten. Indien de bedrijfsonderdelen duidelijk ruimtelijk van elkaar kunnen worden gescheiden, kunnen de bedrijfsonderdelen echter ook apart worden ingedeeld.

Bij sommige activiteiten wordt ook onderscheid gemaakt naar de omvang van de activiteiten. Dit betreft in de eerste plaats de afbakening van de A-categorieën. Daarnaast worden veel voorkomende kleinere bedrijven op grond van hun oppervlak of capaciteit apart ingedeeld om te voorkomen dat dergelijke relatief weinig hinderlijke bedrijven zich alleen op grootschalige bedrijventerreinen kunnen vestigen. Dit oppervlak betreft het tot de bij het bedrijf in gebruik zijnde oppervlak, ongeacht of de gronden bebouwd zijn of niet.

De indeling op grond van het opgestelde motorisch vermogen (hoofdstuk II) is altijd aan de indeling volgens hoofdstuk I gekoppeld en is slechts in een beperkt aantal gevallen bepalend voor de uiteindelijke indeling van bedrijven. Het gaat hierbij om inrichtingen die in belangrijke mate geluidshinder kunnen veroorzaken, zoals bedoeld in artikel 41 van de Wet geluidhinder en om bedrijfsactiviteiten die in de indeling volgens hoofdstuk I de aanduiding * hebben gekregen. De laatstgenoemde aanduiding is gebruikt bij bedrijfstypen waar vaak kleinere, weinig hinderlijke bedrijven voorkomen die op deze wijze rechtstreeks in een lagere categorie kunnen worden ingeschaald. Bij deze activiteiten is het aspect geluid bepalend en daarom geeft het motorisch vermogen een betere maat voor de hinderlijkheid dan bijvoorbeeld het bedrijfsoppervlak.

Flexibiliteit

De Staat van Bedrijfsactiviteiten blijkt in de praktijk een relatief grof hulpmiddel te zijn om hinder door bedrijfsactiviteiten in te schatten. Het is bovendien tijdgebonden. Het komt in de praktijk dan ook voor dat een bepaald bedrijf als gevolg van een geringe omvang van hinderlijke deelactiviteiten, een milieuvriendelijke werkwijze of bijzondere voorzieningen minder hinder veroorzaakt dan in de Staat van Bedrijfsactiviteiten is verondersteld. In het bedrijvenartikel van de planvoorschriften is daarom bepaald dat burgemeester en wethouders een dergelijk bedrijf via een vrijstelling een categorie lager kunnen indelen (dus

bijvoorbeeld van categorie 3 naar 2 of van categorie 4 naar 3); bij de categorieën met een onderverdeling in subcategorieën wordt daarbij bedoeld dat vrijstelling tot de laagste van de subcategorieën mogelijk is (dus van categorie 4 naar maximaal 3.1). Om een vrijstelling te kunnen verlenen moet worden aangetoond dat het bedrijf naar aard en invloed op de omgeving vergelijkbaar is met andere bedrijven uit de desbetreffende lagere categorie. Deze beoordeling dient zich te richten op de in de staat aangegeven maatgevende milieuaspecten.

Voor de bedrijven uit de A-categorieën is alleen maar een vrijstelling mogelijk voor de indeling in een lagere A-categorie.

Bij sommige bedrijfsactiviteiten is er bij de indeling van uitgegaan dat sprake is van een continue bedrijfsvoering, waarbij de hinderlijke activiteiten ook 's avonds en 's nachts plaatsvinden. Dit is in de staat aangegeven met een "C" in de laatste kolom. Het kan echter voorkomen dat een specifiek bedrijf niet continu werkt. Dit gegeven kan eveneens aanleiding zijn om de genoemde vrijstellingsmogelijkheid toe te passen.

Daarnaast is het mogelijk dat bepaalde bedrijven zich aandienen, waarvan de activiteiten niet zijn genoemd in de Staat van Bedrijfsactiviteiten. Wanneer deze bedrijven wat betreft milieubelasting gelijk kunnen worden gesteld met volgens de bestemmingsregeling toegelaten bedrijven kan voor de vestiging van deze bedrijven eveneens een vrijstelling worden verleend.

Ten slotte is het denkbaar dat in de planperiode het algemene beeld van de in de Staat genoemde bedrijven en bedrijfsactiviteiten zich als gevolg van bepaalde technologische ontwikkelingen in positieve zin wijzigt. Om hierop adequaat te kunnen reageren, zijn burgemeester en wethouders in dergelijke situaties bevoegd de Staat van Bedrijfsactiviteiten te wijzigen.

Bijlage 5. Locaties met bodemverontreiniging

1

Nummer	Status ¹⁾	Locatie	Gemeente	Opmerkingen
UT/005/0009		Amsterdamsestraatweg 26	Abcoude	Tankstation waar sanering heeft plaatsgevonden. Onbekend of er restverontreiniging is achtergebleven.
UT/005/0007		Amsterdamsestraatweg 38	Abcoude	
UT/?		Bergseweg 1	Loenen	
UT/?		Angstelkade 2	Loenen	
UT/?		Binnenweg 24c	Loenen	
UT/005/0010	Sanering wenselijk Vermoeden Vermoeden	Boslaan 4, Vreeland Fort aan de Winkel Gein Noord 10	Loenen Abcoude Abcoude	Ondergrondse tank In 1998 moest aanmelding bij de provincie nog plaatsvinden.
UT/005/0016	Ernstige verontreiniging	Gein Noord 38	Abcoude	
UT/005/0002	Matige verontreiniging	Gein Noord 45 Gein Zuid 50	Abcoude Abcoude	
UT/005/0017		Holendrecht 11	Abcoude	
UT/?		Kanaaldijk Oost 9a, 17 Kanaaldijk West	Loenen Abcoude	Ondergrondse tank Kanaaldijk Oost 9a olieopslagdepot Baggerslib klasse 3/4
UT/?		Kleizuwe 131	Loenen	Voormalige stortplaats
		Klompweg 4, Nigtevecht	Loenen	
		Mijndensedijk, Nieuwersluis	Loenen	Voormalige stortplaats
		Mijndensedijk 22, 76	Loenen	Mogelijk verhoogd achtergrondgehalte
UT/?		Mijndensedijk 64	Loenen	
UT/005/0036	Waterbodembodem-verontreiniging	't Nauwegein	Abcoude	
UT/005/0022		Nellestein 2	Abcoude	Ondergrondse tank
UT/?		Nichtevechtseweg 112	Loenen	
		Oud Over 13-19, 30, 4, 110	Loenen	
		Oud Over 41, 62	Loenen	Mogelijk verhoogd achtergrondgehalte
UT/?	Sanering in uitvoering	Rijksweg A2	Loenen	Voormalig tankstation
UT/005/0005	Ernstige verontreiniging	Rijksstraatweg 7, 13-17, 248	Loenen	
UT/005/0003	Ernstige verontreiniging	Rijksstraatweg 23 Rijksstraatweg 36, Baambrugge	Abcoude Abcoude	Wrakkenopslagplaats
UT/005/0031	Sanering wenselijk	Rijksstraatweg 161	Loenen	Ondergrondse tank
UT/005/0004	Ernstige verontreiniging	Rijksstraatweg 147	Abcoude	
UT/005/0034	Ernstige verontreiniging	Schiereiland I	Abcoude	Abcoudermeer?
UT/?		Schiereiland II	Abcoude	Abcoudermeer?
UT/005/0001	Vermoeden	Slootdijk 7	Loenen	
UT/?		Stortplaats Abcoude	Abcoude	
UT/?		Vreelandseweg, Nigtevecht	Loenen	Stortplaats
UT/?		Vreelandseweg 6, Nigtevecht	Loenen	
UT/?		Vreelandseweg 23	Loenen	
UT/?		Zandpad 17, 19	Loenen	

Overige (mogelijke) verontreinigingen

Verontreiniging langs de Vecht oevers

In gronden langs de Vecht komt het regelmatig voor dat gehalten aan zware metalen (zoals koper, lood en zink) verhoogd zijn ten opzichte van de interventiewaarden. Deze verontreinigings-situatie is mogelijk toe te schrijven aan allerlei menselijke activiteiten die in het verleden hebben plaatsgevonden. Een voorbeeld hiervan is het afgraven van rivierklei ten behoeve van steen- en pannembakkerijen, waarna de afgravingen zijn opgevuld met onder andere puin, stadsafval en baggerslib. De verontreiniging is diffuus van aard en kan mogelijk worden gerekend tot een verhoogd achtergrondgehalte. De provincie Utrecht heeft in de Vechtstreek een bijzonder inventariserend onderzoek (BIO) uitgevoerd, waarin is onderzocht of de aangetroffen verontreiniging daadwerkelijk kan worden gerekend tot een verhoogd achtergrondgehalte en op welke wijze hiermee kan worden omgegaan.

1) Indien er sprake is van een ernstige verontreiniging, is in principe bij een bestemmingswijziging of functiewijziging een goedgekeurd saneringsplan van Gedeputeerde Staten nodig. Om de wijziging te realiseren is doorgaans een sanering nodig.

Overige locaties

Naast de in de tabel genoemde locaties bestaat er een vermoeden dat (water)bodemverontreiniging ook op een aantal andere locaties aanwezig zou kunnen zijn. Het betreft hier locaties die vanuit het historische gebruik vermoedelijk verontreinigd zijn geraakt. Voorbeelden hiervan zijn:

- voormalige bedrijfslocaties (bijvoorbeeld brandstoffenhandel, drukkerij, garagebedrijf, smederij);
- locaties die zijn verhard (paden, uitritten) of zijn gedempt (sloten, kuilen);
- voormalige stortplaatsen/brandplaatsen.

Bijlage 6. Globaal onderscheid agrarische bedrijfsvoering

Volwaardig agrarisch bedrijf

- hoofdberoep agrarisch;
- volledige werkgelegenheid voor ten minste één arbeidskracht met een aanvaardbaar inkomen¹⁾.

Reëel agrarisch bedrijf

- hoofdberoep agrarisch;
- arbeidsbehoefte van een halve tot hele arbeidskracht¹⁾;
- voldoende perspectief (ondernemingsplan).

Deeltijdagrariër

- arbeidsbehoefte van minder dan een halve arbeidskracht;
- wel marktorientatie en continuïteit bedrijfsvoering.

Hobbyboer

- hoofdberoep buiten de landbouw;
- geringe arbeidsbehoefte;
- nauwelijks of geen marktorientatie;
- continuïteit op grond van productiemiddelen niet verzekerd.

¹⁾ Afhankelijk van aantal dieren, hoeveelheid grond, inrichting van het bedrijf.

Bijlage 7. Ruimtelijke effecten windturbines

1

Algemeen

Het belang van windenergie in de landelijke energieproductie is in de loop van de afgelopen jaren toegenomen en zal in de toekomst verder groeien. Daarnaast kan windenergie voor particulieren en bedrijven een bijdrage leveren aan de inkomensvorming. De plaatsing van windturbines heeft echter belangrijke ruimtelijke consequenties. Het gaat daarbij om de aspecten landschap, cultuurhistorie, ecologie en hinder en veiligheid. Tegen die achtergrond dient een afweging te worden gemaakt in hoeverre plaatsing van windturbines in het plangebied aanvaardbaar moet worden geacht.

Het rendement van een windturbine wordt bepaald door de windsnelheid. Voor de plaatsing van windturbines komen dan ook alleen gebieden in aanmerking met een gemiddelde windsnelheid groter dan 5.00 m per seconde op een hoogte van circa 10.00 m. Op grotere hoogte waait het harder. In het plangebied is de gemiddelde windsnelheid zodanig dat het gehele plangebied in principe geschikt is voor de plaatsing van windturbines. Op dit moment komen overigens in het plangebied geen windturbines voor.

De ontwikkelingen zijn thans zodanig dat voor een voldoende rendement uitgegaan wordt van windturbines met een capaciteit van 500 kWh tot 1 megawatt. Deze turbines staan op een mast van 30.00 tot 40.00 m en hebben rotorbladen met een lengte van 25.00 tot 30.00 m. Door de ontwikkelingen in de techniek zijn de turbines in de loop van de tijd steeds groter geworden. Naar verwachting zal deze ontwikkeling nog verder doorgaan.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op de volgende aspecten:

- landschap en cultuurhistorie;
- ecologie;
- landbouw.

Landschap en cultuurhistorie

Openheid

Als hoge elementen in een weids open gebied worden geplaatst, lijkt het of deze elementen dichterbij staan dan in werkelijkheid. Hierdoor wordt het landschap optisch "verkort" (de mate waarin is afhankelijk van de hoogte van de turbines). Met name bij een groot aantal solitaire turbines dat verspreid is opgesteld zal dit leiden tot een sterke aantasting van de beleving van de openheid.

Bij een windturbinepark zal de aantasting van de openheid zich beperken tot de omgeving van het park (de uitstraling is afhankelijk van de hoogte van de turbines).

In het plangebied is de openheid een belangrijke factor bij de beleving van het landschap. Dit betekent dat plaatsing van (verspreide) solitaire turbines over het algemeen ongewenst is.

Landschappelijke structuur

Over het algemeen geldt dat opstellingen van windturbines die niet op de bestaande landschapsstructuur aansluiten, deze structuur negatief zullen beïnvloeden. Opstellingen die aansluiten op herkenbare structurelementen, zoals bebouwingslinten of dijken, kunnen echter de herkenbaarheid hiervan vergroten.

Landschapsbeeld

De introductie van windturbines kan afbreuk doen aan landschappen met een traditioneel of natuurlijk karakter, door de grote hoogte in combinatie met de strakke en moderne vormgeving. In gebieden met een rustig landschapsbeeld (weinig bewegende elementen) kan de plaatsing van windturbines leiden tot onrust. Hierbij speelt het aantal bladen en de omwentelingsnelheid van de bladen een rol. Driebladige turbines en een lage omwentelingsnelheid (grotere turbines) geven een rustiger beeld dan tweebladige turbines met een hoge omwentelingsnelheid. Met name een groot aantal turbines dat verspreid is opgesteld, zal het landschapsbeeld meer verstoren dan turbines die geconcentreerd zijn opgesteld.

Het plangebied heeft in grote mate een traditioneel en natuurlijk karakter, waarbij de mens het grondgebruik heeft afgestemd op de mogelijkheden die de natuurlijke gesteldheid ter plaatse bood. Tevens is er een grote mate van rust. Plaatsing van windturbines zal afbreuk doen aan dit karakter. Deze negatieve beïnvloeding is het grootst bij een verspreide opstelling.

Landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle elementen

Uit onderzoek blijkt dat binnen een afstand van tien maal de hoogte van een turbine het landschapsbeeld gedomineerd wordt door de turbine. Dit betekent dat door de plaatsing van windturbines in of bij cultuurhistorisch waardevolle bebouwingslinten of bouwwerken deze waardevolle elementen negatief kunnen worden beïnvloed.

Oriëntatiemogelijkheden

In een open landschap worden elementen waarop men zich kan oriënteren als positief gewaardeerd. Dit betekent dat de plaatsing van windturbines in dit opzicht een positief effect kan hebben. Bij de plaatsing van een windturbinepark hangt de mate van oriëntatie sterk af van het opstellingspatroon. Uit onderzoek blijkt dat bij de plaatsing van meerdere windturbines een eenvoudige lijnopstelling het best herkenbaar is.

Ecologie

Ten aanzien van de ecologische aspecten zijn met name de effecten op vogels van belang. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in trekkende vogels, broedvogels en pleisterende vogels.

Trekkende vogels

Uit onderzoek blijkt dat de meeste slachtoffers vallen door aanvaringen met de draaiende rotorbladen in perioden waarbij het zicht wordt beperkt ('s nachts, mist). Dit probleem kan worden beperkt door in deze perioden de windturbines stil te zetten.

Windturbines zijn tevens van invloed op het aantal passerende vogels en de groepsgrootte. Negatieve effecten uiten zich in het uiteenvallen of samenballen van groepen vogels tijdens de passage en het mijden van de omgeving van windturbines. De negatieve beïnvloeding kan bij een windturbinepark worden beperkt door de realisering van een lijnopstelling parallel aan de hoofdrichting van de vogeltrek.

Pleisterende vogels

Windturbines hebben een negatieve invloed op het voorkomen en het aantal pleisterende vogels. De mate van beïnvloeding is afhankelijk van de vogelsoort, het seizoen en het wel of niet draaien van de rotors.

Bij de meeste vogelsoorten beperkt de verstoring zich tot op een afstand van 250 meter van de windturbines. De omvang van het negatieve effect is bij de meeste vogelsoorten fors (een afname van de aantallen van 60% tot 95%).

Voor windturbineparken geldt dat lijnopstellingen minder gunstig zijn dan (dichte) clusters.

Op grond van de sterke negatieve beïnvloeding is plaatsing van windturbines in en nabij waardevolle vogelgebieden dan ook ongewenst.

Broedvogels

Er zijn tot op heden geen aanwijzingen gevonden dat windturbines van invloed zijn op de aantallen en verspreiding van broedvogels. Hierbij moet worden bedacht dat broedvogels erg plaatstrouw zijn en dat eventuele effecten pas op langere termijn zichtbaar worden. Gezien het verstoringseffect op pleisterende vogels lijkt het aannemelijk dat vrijkomende territoria niet meer door nieuwkomers worden bezet.

Op grond van de onzekerheden ten aanzien van de beïnvloeding op de langere termijn dient plaatsing van windturbines in waardevolle broedvogelgebieden te worden vermeden.

Agrarische aspecten

In graslandgebieden hebben windturbines geen noemenswaardige nadelige effecten voor de agrarische productie. Het opwekken van windenergie door middel van een windturbine kan een aanvullende bron van inkomsten vormen voor het agrarische bedrijf. Hierbij gaat het met name om de bouw van solitaire windturbines.

In de praktijk blijkt dat het opwekken van stroom alleen rendabel is, als alle stroom aan het energiebedrijf geleverd kan worden. Dit betekent dat er geen directe binding is tussen het opwekken van windenergie en de overige activiteiten die op het bedrijf plaatsvinden.

Bijlage 8. Praktijkvoorbeelden

1

blanco pagina

blanco pagina